URSULA K. LE GUIN

MÂNA STÂNGĂ A ÎNTUNERICULUI

Ursula K. Le Guin

Mâna stângă a întunericului

The Left Hand of Darkness, 1969

Premiul Nebula 1969, Premiul Hugo 1970

1.O festivitate în Erhenrang

Sursa: Arhivele Hain. Transcrierea mesajului ansiblu 01-01101-934-2- Gethen: Către Stabilul de pe Ollul. Sursa: Genly Ai, Prim Mobil pe Gethen/Iarnă, ciclul hainish 93, anul ecumenic 1490-1497.

RAPORTUL ACESTA va avea forma unei istorisiri, deoarece pe planeta mea natală am fost învăţat, încă din copilărie, că Adevărul este un produs al imaginaţiei. Un fapt incontestabil poate fi acceptat sau respins după felul în care este relatat, aidoma acelei neasemuite bijuterii organice din mările noastre, care străluceşte pe pieptul unei femei, dar, purtată de o alta, păleşte şi se preschimbă în colb. Faptele nu sunt mai solide, mai coerente şi mai reale decât perlele. Dar sunt la fel de sensibile.

Povestea nu este doar a mea şi n-o voi relata singur. De fapt, nici nu ştiu cui aparţine. Cititorul o să judece mai bine. Formează însă un întreg şi dacă, pe alocuri, faptele par să se modifice o dată cu naratorul, atunci puteţi alege ceea ce vă place mai mult. Cu toate acestea, nimic nu este fals şi totul alcătuieşte o singură istorie.

Ea începe în a 44-a diurnă a anului 1491. Pe planeta Iarnă, în statul Karhide, se numeşte Odharhahad Tuwa şi este a douăzeci şi doua zi din a treia lună de primăvară a Anului Unu. Aici este întotdeauna Anul Unu. Doar datarea anilor trecuţi şi a celor viitori se schimbă la fiecare început de an, după cum numeri înapoi sau înainte de la unitatea din prezent. Era deci primăvara Anului Unu în Erhenrang, capitala Karhidei, iar eu mă găseam în pericol de moarte şi n-o ştiam.

Participam la o paradă. Mergeam chiar înapoia gossiworilor şi în faţa regelui. Ploua.

Norii de ploaie acoperă turnurile întunecate şi potopul biciuie străzile abrupte. Prin oraşul de piatră neagră izbit de furtună şerpuieşte încet un firicel auriu. Primii vin negustorii, potentaţii şi meşteşugarii din Erhenrang, rând după rând, bogat înveş-

mântaţi, înaintând prin ploaie cu mulţumirea peştelui care înoată în mare. Chipurile lor sunt relaxate. Nu păşesc în cadenţă. Aceasta nu este o paradă militară.

Urmează apoi Lorzii, primarii şi reprezentanţii - câte unul, cinci, patruzeci şi cinci sau patru sute din fiecare Domeniu şi Co-Domeniu al karhidei o vastă şi strălucitoare procesiune care avansează în sunetele cornilor metalici, ale instrumentelor de percuţie din lemn şi os, sau în ritmurile seci ale melodioaselor flaute electrice. Lovite de ploaie, stindardele marilor Domenii se învălmăşesc într-o confuzie multicoloră cu flamurile galbene ce împodobesc traseul, iar melopeele fanfarelor îşi întrepătrund sonorităţile, răsunând între zidurile înalte din piatră ce mărginesc străzile.

După ei vine un grup de jongleri cu sfere lustruite din aur, pe care le aruncă sus, într-un zbor sclipitor, le prind şi le azvârl din nou, producând fântâni arteziene scânteietoare. Deodată, parcă prinzând cu adevărat lumina, sferele lucesc orbitor, ca sticla, soarele răzbate printre nori.

Îi urmează patruzeci de bărbaţi cu straie galbene, cântăreţii din gossiwor. Instrumentul, care se foloseşte numai în prezenţa regelui, emite un ţipăt prelung, tânguitor. Patruzeci de gossiwori îţi cutremură mintea, cutremură turlele Erhenrangului, cutremură ultimele picături de ploaie din norii mânaţi de vânt. Dacă aceasta este muzica regală, nu-i de mirare că toţi regii Karhidei sunt nebuni.

Înapoia lor, apare alaiul suveranului: gărzi, funcţionari şi demnitari ai oraşului şi ai Curţii, deputaţi, senatori, cancelari, ambasadori şi Lorzi ai Regatului, nu se ţine seama de rang, dar toţi păşesc demni şi impunători. În mijlocul lor merge regele Argaven al XV-lea, în tunică albă, cămaşă şi pantaloni scurţi, bufanţi, cu jambiere din piele de culoarea şofranului şi caschetă galbenă, cu cozoroc. Un inel de aur constituie singura lui podoabă şi însemnul rangului. După el, opt bărbaţi voinici poartă litiera regală.

Încrustată cu safire limonii, de sute de ani, nici un rege n-a mai suit în ea. Este o relicvă ceremonială din „Foarte-De-Demult”. O însoţesc opt gărzi înarmate cu arme de foc, de asemenea vestigii ale unui trecut barbar, însă în perfectă stare

de funcţionare, încărcate cu gloanţe din fier moale. Moartea umblă înapoia regelui. În spatele morţii vin studenţii Şcolilor de Meşteşugari, ai Colegiilor, ai Comercialelor şi Vetrelor regale, lungi şiruri de copii şi tineri înveşmântaţi în alb, roşu, auriu şi verde. Parada e încheiată de mai multe maşini negre, rulând lent şi silenţios.

Alaiul regelui, din care fac parte şi eu, se adună pe o platformă din buşteni proaspăt retezaţi, lângă arcul neterminat al Porţii Râului. Ceremonia este pricinuită tocmai de terminarea arcului şi de inaugurarea noului drum şi a portului fluvial din Erhenrang, un vast proiect edilitar ce a durat cinci ani şi care va slăvi domnia lui Argaven al XV-lea în cronicile Karhidei. Stăm destul de înghesuiţi pe platformă, în straiele noastre voluminoase, acum jilave. Ploaia a încetat şi străluceşte soarele, splendidul, sclipitorul, trădătorul soare al Iernii. Mă adresez persoanei din stânga mea:

— E cald. E aproape zăpuşeală.

— Aşa-i, îmi răspunde un karhidean voinic, smead, cu părul des şi lins, purtând o tunică grea din piele verde, încrustată cu aur, o cămaşă albă, groasă, pantaloni bufanţi, iar la gât un lanţ din zale masive de argint, lat de o palmă.

Aşa cum stăm, înghesuiţi pe platformă, feţele orăşenilor ne înconjură precum nenumăratele pietricele cafenii, rotunde, sclipind ca mica din miile de ochi atenţi.

Regele urcă o pasarelă din buşteni negeluiţi, care duce până în vârful arcului ce se înaltă mult deasupra mulţimii, a cheiului şi râului. În acest timp, mulţimea se foieşte şi răsună un murmur unanim: „Argaven!" Suveranul nu răspunde. Nimeni nu se aşteaptă s-o facă. Gossiworii emit o rafală asurzitoare, discordantă, şi amuţesc. Tăcere. Soarele străluceşte deasupra oraşului, a râului, a mulţimii şi a regelui. Dedesubt, pietrarii instalaseră deja un scripete electric şi, pe măsură ce Argaven urcă, cheia de boltă a arcului, un bloc de aproape o tonă, trece pe lângă el într-o benă, este ridicat, potrivit şi aşezat aproape fără zgomot în interstiţiul dintre piloni, transformându-i într-un tot, o arcadă. Sus pe schelă, un zidar cu mistrie şi cancioc îl aşteaptă pe rege. Toţi ceilalţi muncitori coboară pe scări de frânghie aidoma unor furnici. Regele şi zidarul îngenunchează

sus, între râu şi soare, pe podişca micuţă. Luând mistria, Argaven începe să cimenteze lungile îmbinări ale cheii de boltă. Nu pune doar primul strat, lăsându-l pe pietrar se termine, ci lucrează metodic. Foloseşte un mortar trandafiriu, diferit de celălalt. După cinci sau zece minute, îl întreb pe tovarăşul din stânga:

— Întotdeauna cheia de boltă se fixează cu ciment roşu?

Aceeaşi culoare este vizibilă în fiecare arc al Podului Vechi, care se avântă elegant în amonte.

Ştergându-şi sudoarea de pe fruntea întunecată, bărbatul - *bărbat* trebuie să-i spun, deoarece l-am numit *el* — îmi răspunde:

— Foarte-De-Demult, cheile de boltă erau îmbinate cu un ciment preparat din făină de oase amestecată cu sânge. Oase omeneşti, sânge omenesc... Fără legătura sângelui, bolta s-ar prăbuşi, înţelegi? În ziua de azi, folosim sânge de animale.

Vorbeşte adesea aşa, deschis, totuşi precaut, ironic, parcă mereu conştient că eu văd şi judec ca un străin: o trăsătură rară la un popor atât de izolat şi la un rang aşa important. El este unul dintre cei mai puternici bărbaţi ai Regatului. Nu ştiu exact care ar putea fi echivalentul istoric al poziţiei sale, vizir, prim-ministru sau cancelar. Termenul *karhidish* care o denumeşte înseamnă Urechea Regelui. Este Lordul unui Domeniu şi Lord Al Regatului, unul dintre cei care împing istoria înainte. Se numeşte Therem Harth rem ir Estraven.

Regele pare să fi terminat munca şi mă bucur, trecând pe sub arc, pe păienjenişul de schele, continuă însă de cealaltă parte a cheii de boltă. În Karhide, graba este inutilă. Oamenii de aici nu sunt flegmatici, ci, mai degrabă, încăpăţânaţi. Un lucru început trebuie dus la bun sfârşit. Mulţimea de pe digul Sess e mulţumită să-şi privească suveranul lucrând, dar eu am transpirat şi mă plictisesc. Niciodată nu mi-a fost atât de cald pe Iarnă şi nici nu-mi va mai fi vreodată, totuşi, nu sesizez unicitatea evenimentului. Sunt îmbrăcat pentru o eră glaciară: mai multe rânduri de haine, ţesături din fibre vegetale, din fibre artificiale, blănuri şi piele - o armură masivă împotriva frigului, în interiorul căreia mă veştejesc precum frunza unei legume. Ca să-mi alung plictiseala, îi cercetez pe ceilalţi participanţi la

paradă, înghesuiţi în jurul platformei, cu drapelele Domeniilor şi Clanurilor atârnând nemişcate şi strălucitoare în lumina soarelui, şi, într-o doară, îl întreb pe Estraven despre diverse însemne. El le cunoaşte pe toate, deşi sunt sute, unele din Domenii îndepărtate, Vetre şi grupări de triburi din Pering Storm sau din Ţinutul Kerm.

— Eu însumi sunt din Kerm, îmi spune când îi admir ştiinţa. Oricum, este de datoria mea să cunosc Domeniile. Ele formează statul Karhide. A guverna ţara asta înseamnă a-i guverna pe Lorzii ei. Ceea ce nu s-a reuşit niciodată. Cunoşti proverbul: „Karhide nu-i o naţiune, ci o ceartă în familie"?

Nu-l cunosc şi bănuiesc că l-a inventat Estraven. Poartă pecetea lui.

În aceeaşi clipă, un alt membru al Kyorremyei - parlamentul condus de Estraven - îşi croieşte drum până la el şi începe să-i vorbească. Este vărul regelui, Pemmer Harge rem ir Tibe. Vorbeşte încet, cu o atitudine adesea insolentă, şi zâmbeşte des. Acoperit de şiroaie de apă, aidoma gheţii sub soare, Estraven rămâne nemişcat şi indiferent ca gheaţa, răspunzând şoaptelor lui Tibe cu glas tare, pe un ton a cărui politeţe indiferentă îl pune pe celălalt într-o postură oarecum ridicolă. Îl ascult, continuând să privesc truda regelui. Nu înţeleg nimic, dar simt animozitatea dintre Tibe şi Estraven. În orice caz, nu se referă la persoana mea. Pe mine mă interesează doar comportarea acestor indivizi care conduc o naţiune - în sensul vechi al cuvântului - care guvernează destinele a douăzeci de milioane de fiinţe. În evoluţia Ecumenului, puterea a devenit ceva atât de subtil şi complex, încât doar o minte pătrunzătoare o poate vedea la lucru: aici este încă primitivă, vizibilă. La Estraven, de pildă, se simte ca o amplificare a personalităţii sale. El nu poate face un gest lipsit de sens, nu poate rosti o vorbă care să nu fie interpretată. Ştie lucrul acesta şi ştiinţa îi conferă mai multă materialitate decât altora: o substanţialitate, o grandoare umană. Nimic nu izbândeşte mai bine ca succesul. Nu mă încred în Estraven, ale cărui motivaţii îmi rămân pe veci obscure. Nu-l plac, totuşi în prezenţa autorităţii lui simt şi reacţionez ca înaintea căldurii soarelui.

Chiar în vreme ce gândesc aşa, soarele păleşte între norii ce se strâng din nou şi, în scurt timp, o rafală de ploaie biciuie răzleaţă din amonte, risipind mulţimea de pe dig şi înnegurând cerul. Când regele coboară pasarela, lumina răzbate pentru ultima oară, iar silueta lui albă şi arcul uriaş se decupează o clipă, distincte şi magnifice, pe fundalul orizontului întunecat de furtună. Norii se contopesc. Un vânt rece mătură strada Port-Palace, râul devine cenuşiu, copacii de pe dig se încovoaie...

Parada s-a terminat. Peste o jumătate de oră ningea.

În vreme ce maşina regelui porni pe strada Port-Palace, iar mulţimea începu să se mişte aidoma nisipului rostogolit de maree, Estraven se răsuci spre mine şi rosti:

— Îmi faci cinstea de-a cina cu mine în seara asta, domnule Ai?

Am acceptat, mai degrabă surprins decât încântat. În ultimele şapte-opt luni, Estraven făcuse multe pentru mine, dar nu mă aşteptasem şi nici nu dorisem o favoare de genul acestei invitaţii. Harge rem ir Tibe rămăsese lângă noi şi am avut impresia că se intenţionase ca el să audă totul. Deranjat de atmosfera aceea de intrigă femeiască, am coborât de pe platformă şi m-am pierdut în gloată, gârbovindu-mă puţin ca s-o pot face. Nu sunt mult mai înalt decât majoritatea gethenienilor, dar în mijlocul mulţimii diferenţa e vizibilă. „El e, uite-l, el e Trimisul!" Bineînţeles, asta făcea parte din misiunea mea, dar cu timpul situaţia devenea penibilă. Tânjeam tot mai des după anonimat. Doream să fiu asemenea celor din jur.

Am pornit pe strada Berăriilor şi, la a doua stradă pe dreapta, am cotit spre locuinţa mea. Pe neaşteptate, aici, unde mulţimea se rărise, am remarcat că Tibe mergea alături de mine.

— O paradă desăvârşită, rosti vărul regelui, zâmbindu-mi. Dinţii lui lungi, curaţi şi gălbui apărură şi dispărură într-o faţă spelbă, acoperită complet cu riduri fine, deşi nu era bătrân.

— Un semn bun pentru succesul noului port, am răspuns.

— Da, chiar aşa.

Îsi arătă iarăşi dinţii.

— Ceremonia cheii de boltă,mi se pare impresionantă...

— E-adevărat. Ceremonia se transmite din Foarte-De-Demult. Fără îndoială însă că Lordul Estraven ţi-a explicat totul.

— Lordul Estraven este extrem de amabil.

Mă străduiam să vorbesc sec, cu toate că orice îi spuneam lui Tibe părea să aibă două înţelesuri.

— Da, chiar aşa, extrem de amabil. Se ştie că Lordul Estraven e vestit pentru bunăvoinţa lui faţă de străini.

Surâse iarăşi, şi fiecare dinte păru să aibă unul, două, mai multe, treizeci şi două de înţelesuri diferite.

— Puţini străini sunt la fel de străini ca mine, Lord Tibe. Nu pot decât să le fiu recunoscător celor binevoitori.

— Da, da, chiar aşa! Iar recunoştinţa este un sentiment nobil şi rar, mult-slăvit de poeţi. Foarte rar aici, în Erhenrang, fiind un lux pe care nu ţi-l poţi permite. Trăim vremuri grele, lipsite de recunoştinţă. Lucrurile nu mai sunt ca pe vremea bunicilor, aşa-i?

— Nu mă pot pronunţa, însă am auzit aceeaşi plângere şi pe alte planete.

Tibe mă privi câteva clipe, parcă diagnosticându-mi nebunia. Apoi îşi dezveli dinţii lungi şi galbeni.

— Ah, da! Da, chiar aşa! Uit mereu că vii de pe altă planetă. Cu siguranţă că nu-i o problemă pe care s-o poţi uita vreodată. Deşi, dacă ai putea s-o uiţi, viaţa în Erhenrang ar fi mult mai sănătoasă, mai simplă şi mai sigură, nu crezi? Da, da, chiar aşa! Uite şi maşina mea, am lăsat-o aici, departe de aglomeraţie. Mi-ar face plăcere să te duc în insula dumitale, dar trebuie să renunţ la acest privilegiu, întrucât sunt invitat la Palat, şi rudele sărace trebuie să fie punctuale, cum spune proverbul, nu? Da, da, chiar aşa!

Cu aceste cuvinte, urcă în micul. lui automobil electric, rânjindu-mi peste umăr, cu ochii afundaţi în reţeaua de riduri.

M-am îndreptat pe jos spre insula [1] mea. Grădina din faţă era vizibilă acum, când ultima ninsoare se topise şi uşile-iernii, aflate la trei metri deasupra solului, erau sigilate pentru câteva luni, până la revenirea toamnei şi a zăpezilor abundente.

După un colţ al clădirii, în noroi şi zloată, printre mlădiţele primăvăratice ale grădinii, stăteau de vorbă doi tineri, ţinându-se strâns de mână. Se aflau în prima fază de *kemmer.* Fulgi mari şi moi dansau în jurul lor, aşa cum stăteau desculţi, în noroiul îngheţat, strângându-şi mâinile, devorându-se din priviri. Era primăvară pe Iarnă.

Am prânzit în insula mea şi când gongurile turnului Remny au bătut ora patru, eram la Palat, gata de cină. Karhidenii au patru mese principale: micul dejun, dejunul, prânzul şi cina, între care există o mulţime de gustări ocazionale. Pe Iarnă nu exista mamifere mari care să fie crescute pentru carne, lapte, unt sau brânză. Singurele alimente cu conţinut ridicat de proteine şi carbohidraţi sunt diferitele sortimente de ouă, peşte mic şi cerealele hainish. O dietă sărăcăcioasă pentru un climat aspru, şi de aceea trebuie să te alimentezi des. Mie cel puţin mi se părea că mănânc aproape încontinuu. Abia mai târziu, în acelaşi an, aveam să descopăr că gethenienii perfecţionaseră nu numai tehnica hrănirii permanente, ci şi suportarea îndelungată a foametei.

Continua să ningă, o ninsoare uşoară de primăvară, mult mai plăcută decât ploaia neîncetată a Dezgheţului abia terminat. Am mers prin Palatul înconjurat de perdeaua albă şi tăcută a fulgilor, rătăcindu-mă o singură dată. Palatul din Erhenrang e o citadelă interioară - un amalgam de clădiri, turle, grădini, curţi, ganguri, pasaje acoperite, coridoare fără platforme, tufişuri şi

---

[1] *Karhosh* - insulă - termen care desemnează în mod obişnuit clădirile tip pensiune, ce adăpostesc majoritatea locuitorilor oraşelor din Karhide. Insulele au între douăzeci şi două sute de camere, iar masa se ia în comun. Unele sunt organizate ca nişte hoteluri, altele sub forma unor comunităţi cooperatoare, iar altele combină cele două tipuri. Ele reprezintă cu siguranţă o adaptare urbană a fundamentalei instituţii karhidish a Vetrei, lipsite. bineînţeles de stabilitatea locală şi genealogică a acesteia (n.a.).

temniţe - produsul nenumăratelor secole de paranoia. Deasupra tuturora se înalţă zidurile sumbre, stacojii şi baroce ale Casei Regal 2, care, deşi permanent populată, nu este locuită decât de rege. Toţi ceilalţi - slugi, curteni, Lorzi, miniştri, parlamentari sau gărzi - dorm în alte clădiri ale Palatului. Drept semn al deosebitei preţuiri regale, Estraven locuia în pavilionul Colţului Roşu, construit cu patru sute patruzeci de ani în urmă pentru Harmes, iubitul lui Emran al III-lea, a cărui frumuseţe este încă slăvită, care a fost răpit, mutilat şi torturat de către asasini plătiţi de Facţiunea Interioară. Emran al III-lea a murit după patruzeci de ani, răzbunându-se permanent pe sărmana lui ţară, ce l-a poreclit Nefericitul. Tragedia este atât de veche încât, chiar dacă oroarea ei s-a şters, umbrele şi zidurile clădirii par să răspândească o atmosferă de trădare şi melancolie. Grădina era mică şi împrejmuită. Arbori serem se plecau deasupra unui iaz stâncos. În lumina slabă ce răzbătea dinspre ferestre, vedeam fulgii şi sporii albi, aţoşi ai copacilor coborând laolaltă, lent, pe apa neagră. Estraven mă aştepta, cu capul descoperit şi fără haină, în ger, privind în noapte căderea aceea tainică şi continuă de zăpadă şi seminţe. Mă salută cu glas scăzut şi mă conduse înăuntru! Nu avea alţi musafiri.

Amănuntul acesta m-a surprins, dar ne-am aşezat imediat să cinăm, iar afacerile nu se discută la masă. În plus, eram de-a dreptul fascinat de delicioasele feluri servite, chiar şi de nelipsitele mere-de-pâine, gătite de un bucătar a cărui artă am lăudat-o din toată inima. După cină, am trecut lângă foc, să bem o bere fierbinte. Pe o planetă pe care unul dintre tacâmurile obişnuite este un mic instrument cu ajutorul căruia se sparge gheaţa formată pe suprafaţa băuturilor, berea fierbinte reprezintă un lux demn de apreciat.

La masă, Estraven flecărise prietenos. Acum stătea vizavi de mine, de cealaltă parte a şemineului, şi tăcea. Deşi trăiam de aproape doi ani pe Iarnă, încă nu izbutisem să-i văd pe locuitorii planetei prin propriii lor ochi. Încercasem, dar, cu toate strădaniile mele, îmi dădeam seama că-i percepeam pe gethenieni mai întâi ca bărbaţi, apoi ca femei, limitându-i la acele categorii atât de lipsite de importantă pentru natura lor, dar atât de esenţiale pentru a mea. Astfel, sorbindu-mi berea acidulată şi

aburindă, mă gândeam că în timpul mesei comportamentul lui Estraven fusese feminin: fermecător şi plin de tact, totuşi lipsit de substanţă, amăgitor şi iscusit. Oare tocmai această feminitate suplă şi catifelată nu-mi plăcea la el, făcându-mă să nu-i acord încredere? Era imposibil s-o consider femeie pe fiinţa aceasta smeadă, ironică şi cu o puternică personalitate, aflată lângă mine, în penumbra luminată de văpăile focului. Cu toate astea, de câte ori mă gândeam la Estraven ca la un bărbat, aveam impresia unui fals, a unei imposturi. Vina îi aparţinea lui sau ţinea de prejudecăţile mele? Glasul îi era blând şi oarecum sonor, însă nu profund. Nu putea fi considerat glas de bărbat, dar nici de femeie...

— Iartă-mă, spunea el, că a trebuit să amân atât de mult plăcerea de-a te primi în casa mea. Mă bucur cel puţin că între noi nu mai există problema protejării.

Surprins, am tăcut o vreme. Într-adevăr, până acum el fusese protectorul meu neoficial. Voise oare să spună că audienţa pe care mi-o aranjase mâine la rege mă aducea pe acelaşi plan cu el?

— Nu cred că înţeleg, i-am răspuns.

Tăcu şi el, evident uimit.

— Păi, zise în cele din urmă, venind aici... e clar că nu mai acţionez în numele dumitale pe lângă rege.

Vorbea parcă stânjenit de mine, nu de el. În mod clar, invi-taţia lui şi acordul meu aveau o semnificaţie care-mi scăpase. Însă gafa mea ţinea de maniere, pe când a lui de moralitate. La început m-am gândit că avusesem dreptate să nu mă mai încred în Estraven. Nu era doar iscusit şi puternic, ci şi lipsit de onestitate. În tot timpul petrecut în Erhenrang mă ascultase, răspunsese întrebărilor mele, trimisese medici şi ingineri să cer-ceteze cât de străine erau trupul meu şi nava mea, mă prezentase unor persoane pe care trebuia să le cunosc şi, treptat, mă ridicase din poziţia avută în primul an - aceea de monstru straniu - la recunoaşterea actuală, de Trimis misterios, care urma să fie primit de rege. Acum, după ce mă adusese la înălţimea aceea primejdioasă, în mod brusc şi distant anunţa că-şi retrage sprijinul.

— M-ai lăsat să mă bizui pe dumneata...

— N-am făcut bine.

— Vrei să spui că după ce ai obţinut audienţa, nu vei interveni pe lângă rege în favoarea misiunii mele, aşa cum ai... Am avut prezenţa de spirit să mă opresc înainte de „promis".

— Nu pot.

Eram foarte furios, dar nu vedeam la el nici iritare, nici părere de rău.

— Poţi să-mi spui motivul?

— Da, încuviinţă după câteva clipe, apoi tăcu iarăşi.

În momentele acelea, am început să mă gândesc că un străin neputincios şi neprotejat n-ar trebui să solicite explicaţii de la primul ministru al unui regat, mai ales atunci când nu înţelege, şi probabil că nu va înţelege niciodată, bazele puterii şi acţiunile guvernului din regatul respectiv. Fără îndoială, era vorba de o chestiune de *shifgrethor* - prestigiu, reputaţie, poziţie, orgoliu - principiu intraductibil şi atotputernic al autorităţii sociale în Karhide şi în toate civilizaţiile getheniene. Iar în acest caz, eu nu puteam înţelege.

— Ai auzit ce mi-a spus regele astăzi, la ceremonie?

— Nu.

Estraven se aplecă prin faţa căminului, ridică recipientul cu bere dinăuntru şi-mi umplu halba. Nu mai spuse nimic, aşa încât am continuat:

— Nu l-am auzit pe rege să-ţi vorbească.

— Nici eu, îmi răspunse.

Am priceput că scăpasem un alt semnal. Blestemându-i ocolişurile femeieşti, am rostit:

— Lord Estraven, încerci să-mi spui că nu mai eşti în graţia regelui?

Bănuiesc că s-a înfuriat, dar nu s-a trădat cu nimic, zicând doar:

— Nu încerc să-ţi spun nimic, domnule Ai.

— La naiba, aş fi preferat s-o faci!

Mă privi ciudat.

— Ei bine, atunci, să zicem aşa... Există la Curte unele persoane care, după expresia dumitale, sunt în graţia regelui, dar nu-ţi agreează prezenţa sau misiunea de-aici.

„Iar tu te grăbeşti să te dai de partea lor, vânzându-mă ca să-ţi salvezi pielea", am gândit, însă era inutil s-o spun. Estraven era un politician, iar eu greşisem încrezându-mă în el. Chiar şi într-o societate bisexuală, politicianul este rareori un om integru. Invitaţia la cină dovedea că se gândise că aveam să-i accept trădarea tot atât de uşor pe cât o comisese el. În mod limpede, salvarea aparenţelor era cu mult mai importantă decât cinstea. De aceea m-am străduit să replic:

— Îmi pare rău că bunăvoinţa faţă de mine ţi-a pricinuit neplăceri.

Pusesem paie pe foc. M-am bucurat de un sentiment trecător de superioritate morală, însă nu pentru mult timp. El era prea imprevizibil.

Se lăsă pe spate, aşa încât lumina roşiatică a flăcărilor îi atingea genunchii, mâinile delicate şi mici, dar puternice, şi halba din argint, însă chipul îi rămase în umbră: o faţă smeadă, întotdeauna adumbrită de părul des şi lung, de sprâncenele groase, de gene şi de inexpresivitatea posacă. Poate cineva să descifreze chipul unei pisici, al unei foci, al unei vidre? Mi se părea că unii gethenieni aduceau cu asemenea animale, cu ochi adânci, strălucitori, ce nu-şi schimbă expresia când le vorbeşti.

— Neplăcerile mi le-am pricinuit singur, îmi răspunse, printr-o acţiune ce n-are nici o legătură cu dumneata, domnule Ai. Ştii că între Karhide şi Orgoreyn există un conflict cauzat de o porţiune dintre hotarul nostru şi Cataracta Nordică, lângă Sassinoth. Bunicul lui Argaven a revendicat Valea Sinoth pentru Karhide, dar Comensualii n-au recunoscut niciodată pretenţia respectivă. Pentru un strat gros de zăpadă ajunge, un singur nor. Ajutasem câţiva fermieri karhidish din vale să se mute înapoi în est, dincolo de vechiul hotar, gândindu-mă că acest conflict s-ar putea stinge de la sine dacă valea era pur şi simplu lăsată la orgota - care trăiesc acolo de câteva milenii. Cu câţiva ani în urmă, am făcut parte din Administraţia Cataractei Nordice şi i-am cunoscut pe fermierii aceia. Îmi repugnă ca ei să fie ucişi în urma unei invazii sau să fie trimişi la Fermele de Voluntari din Orgoreyn. De ce să nu elimin însuşi subiectul disputei...? Ideea aceasta nu este însă patriotică. Dimpotrivă, este o trădare şi pune la îndoială însuşi shifgrethorul regelui.

Ironiile lui şi aceste referiri la o dispută cu Orgoreynul pe teme de frontieră nu mă interesau. Am revenit la chestiunea care ne privea pe noi doi. Indiferent dacă mă încredeam sau nu în el, îmi putea fi încă util.

— Scuză-mă, i-am spus, dar sunt dezolat că problema câtorva fermieri poate periclita şansele misiunii mele pe lângă rege. Miza e mult mai importantă decât câţiva kilometri de frontieră.

— Da. Mult mai importantă. Dar poate că Ecumenul, care se întinde pe o sută de ani-lumină, va fi răbdător cu noi încă o vreme.

— Stabilii Ecumenului sunt oameni foarte răbdători. Ei vor aştepta o sută, chiar cinci sute de ani, pentru ca ţările de pe Grethen să delibereze şi să analizeze dacă se vor alătura sau nu restului omenirii. Eu vorbesc motivat de o speranţă personală. Şi de o dezamăgire personală. Mărturisesc, crezusem că, beneficiind de ajutorul dumitale...

— Şi eu crezusem. Oricum, gheţarii nu s-au format peste noapte...

Proverbul îi venise automat pe buze, dar mintea îi era în altă parte. Căzu pe gânduri. Mi l-am închipuit deplasându-mă de colo-colo, cu ceilalţi pioni, în jocul puterii sale.

- Ai venit în ţara mea, rosti în cele din urmă, într-un moment aparte. Lucrurile se schimbă. Pornim pe un drum nou. Deşi se pare că, mai degrabă, vom continua pe calea pe care am apucat-o. Sperasem că prezenţa şi misiunea dumitale ne-ar putea oferi o cu totul altă opţiune. Dar la momentul potrivit... şi în locul potrivit. Totul este extraordinar de riscant, domnule Ai.

Nemulţumit de generalităţile lui, am spus:

— Insinuezi că nu e momentul potrivit. Mă sfătuieşti să anulez audienţa?

Gafa mea suna şi mai rău în karhidish, dar Estraven nu reacţionă în nici un fel.

— Mă tem că numai regele are acest privilegiu, răspunse el încet.

— Oh, Doamne, da. N-am vrut să spun asta!

Mi-am lăsat fruntea în palme pentru un moment. Crescut în societatea deschisă, neconformistă a Terrei, n-aveam să-mi însuşesc niciodată protocolul şi impasibilitatea atât de apreciate

de karhideni. Ştiam ce sunt regii, istoria Terrei e plină de ei, dar nu aveam o intuiţie, bazată pe experienţă, a privilegiului... n-aveam tact. Mi-am ridicat halba şi am sorbit o înghiţitură prelungă şi fierbinte.

— Ei bine, îi voi spune regelui mai puţine decât aş fi intenţionat s-o fac dacă puteam conta pe dumneata.

— Foarte bine.

— De ce? am întrebat.

— Domnule Ai, dumneata nu eşti nebun. Eu nu sunt nebun. Dar nici unul dintre noi nu este rege, înţelegi...? Bănuiesc că intenţionai să-i spui lui Argaven, în mod raţional, că misiunea dumitale aici este de-a încerca să înfăptuieşti o alianţă între Gethen şi Ecumen. Şi, tot în mod raţional, el cunoaşte deja acest lucru, pentru că, după cum ştii, l-am informat eu. Am susţinut cazul dumitale şi am încercat să-i trezesc interesul. N-am procedat bine, şi nici momentul n-a fost prielnic. Fiind prea interesat eu însumi, am uitat că el e rege şi nu vede lucrurile în mod raţional, ci ca un rege. Tot ceea ce i-am spus nu înseamnă pentru el nimic altceva decât că puterea îi este ameninţată, că regatul său nu-i decât un simplu fir de praf în spaţiu, iar calitatea lui de suveran nu reprezintă mare lucru pentru aceia care conduc o sută de planete.

— Nu, Ecumenul nu conduce, ci coordonează. Puterea lui este puterea membrilor săi - state şi planete. În urma alianţei cu Ecumenul, Karhide va fi infinit mai puţin ameninţată şi mult mai importantă decât a fost vreodată.

O vreme, Estraven nu răspunse. Rămăsese privind focul, ale cărui flăcări pâlpâiau, reflectate de halba lui şi de lanţul lat de argint strălucitor, purtat pe umeri ca însemn al funcţiei. În jurul nostru, clădirea cea veche era tăcută. Cina fusese adusă de un servitor, însă karhidenii, care nu au vasali sau servi, angajează servicii, nu persoane, şi de acum servitorii plecaseră la casele lor. O personalitate ca Estraven trebuia să aibă gărzi personale, deoarece asasinatele reprezintă o practică uzuală în Karhide, dar, nu văzusem şi nici nu auzisem garda. Rămăseserăm doar noi doi.

Rămăsesem cu un străin între zidurile unui palat întunecat, într-un oraş ciudat - schimbat datorită omătului - în inima erei glaciare a unei planete străine.

Brusc, tot ceea ce spusesem în seara asta şi de când venisem pe Iarnă mi se păru totodată prostesc şi incredibil. Cum mă putusem aştepta ca acest om, sau oricare altul, să creadă istoriile mele despre alte planete şi alte ţări, despre un nebulos guvern aflat undeva, hăt în spaţiu? Era o absurditate. Apărusem în Karhide într-o navă stranie şi, în anumite privinţe, mă deosebeam fizic de gethenieni. Aspectele acestea trebuiau explicate. Însă propriile mele explicaţii erau absurde. În momentul acela, nici eu nu eram convins de adevărul lor.

— Eu îţi dau crezare, rosti străinul care rămăsese singur cu mine, şi atât de puternic fusese sentimentul meu de autoînstrăinare încât am ridicat privirea surprins. Mă tem că şi Argaven o face... Dar el nu e sigur de dumneata. Pe de o parte, pentru că nu mai are încredere în mine. Am comis unele greşeli, am fost neglijent... Pe de altă parte, deoarece te-am pus în pericol, nu-ţi mai pot cere să te bizui pe mine. Am uitat că este un rege, am uitat că el se consideră totuna cu ţara, am uitat ce înseamnă patriotismul şi că regele este în mod necesar patriotul perfect. Aş dori să te întreb, domnule Ai, dacă ştii din proprie experienţă ce este patriotismul?

— Nu, am răspuns, zguduit de forţa cu care îşi întorsese asupra mea personalitatea lui puternică. Nu cred că ştiu. Probabil, prin patriotism înţelegi şi altceva decât dragostea pentru pământul natal, nu?

— Nu. Când spun patriotism, nu mă refer la dragoste, ci la frică. Frica de celălalt. Un sentiment ale cărui manifestări sunt politice, nu poetice: ură, rivalitate, agresiune. Frica aceea creşte în noi an de an. Ne-am urmat calea prea departe. Iar dumneata vii de pe o planetă de pe care naţiunile au dispărut cu veacuri în urmă şi de-abia înţelegi despre ce vorbesc. Ne arăţi noul drum...

Se întrerupse. După o vreme, continuă, regăsindu-şi controlul, distant şi politicos:

— Din cauza acestei frici, refuz să insist pe lângă rege cu problema dumitale. Nu mă tem însă pentru mine, domnule Ai.

Nu mă comport patriotic. La urma urmei, există şi alte naţiuni pe Gethen.

Nu ştiam la ce făcea aluzie, deşi eram sigur că vorbele sale aveau cu totul alt înţeles. Dintre multele suflete ciudate şi enigmatice pe care le întâlnisem în oraşul acesta mohorât, al lui era cel mai ascuns. Nu intenţionam să mă pierd în meandrele acelea. Nu i-am răspuns. După o vreme, a continuat destul de precaut:

— Dacă te-am înţeles bine, Ecumenul vostru este devotat în esenţă interesului general al omenirii. Actualmente, orgota posedă o anumită experienţă în direcţia aceasta: subordonarea intereselor personale binelui general, în vreme ce Karhide nu are nimic. Iar Comensualii din Orgoreyn sunt în majoritate oameni cu capul pe umeri, chiar dacă lipsiţi de inteligenţă, pe când regele Karhidei nu este doar nebun, ci aproape idiot.

Se vedea clar că Estraven nu era deloc loial. Uşor dezgustat, am rostit:

— Dacă-i aşa, trebuie să fie destul de greu să-l slujeşti.

— Nu sunt sigur că l-am slujit pe rege vreodată, spuse primul ministru. Sau că am intenţionat s-o fac. Nu sunt sluga nimănui. Fiecare om trebuie să aibă propria-i umbră...

Gongurile din turnul Remny băteau ora şase, miezul nopţii, şi le-am folosit drept justificare ca să mă retrag. Pe când mă îmbrăcam în hol, Estraven spuse:

— Deocamdată am pierdut ocazia, fiindcă bănuiesc că vei pleca din Erhenrang (de ce bănuia aşa ceva?), dar sunt sigur că într-o zi voi putea continua cu întrebările. Aş dori să cunosc multe lucruri, în special despre graiul vostru mental. Abia ai început să încerci să mi-l explici.

Curiozitatea lui nu părea deloc prefăcută. Avea insolenţa celor puternici, iar promisiunile sale de-a mă ajuta puteau fi adevărate. Am spus da, desigur, oricând dorea, şi vizita a luat sfârşit. M-a condus prin grădină, unde neaua se aşternuse fină sub lumina lunii roşcat-întunecate. Temperatura era cu mult sub zero grade şi m-am înfiorat, iar el a constatat cu o surprindere politicoasă:

— Ţi-e frig?

Într-adevăr, pentru ei era o seară plăcută de primăvară.

Mă simţeam obosit şi deprimat. I-am răspuns:

— Mi-a fost frig de când am sosit pe planeta asta.

— Voi cum numiţi planeta?

— Gethen.

— Nu i-aţi pus şi un nume de-al vostru?

— Ba da, primii Investigatori i-au zis Iarnă.

Ne opriserăm la poarta grădinii. Afară, parcurile Palatului şi acoperişurile se ridicau într-un conglomerat întunecat şi în-zăpezit, luminat ici-colo, la diferite nivele, de fantele aurii ale ferestrelor. Stând sub arcada îngustă, am înălţat privirea, întrebându-mă dacă şi cheia aceasta de boltă fusese zidită cu oase şi sânge. Estraven îşi luă rămas bun şi se întoarse. Niciodată nu exagera cu formulele protocolare. Am traversat piaţetele şi aleile tăcute ale Palatului cu cizmele scârţâind pe omătul subţire, luminat de lună, îndreptându-mă spre casă prin străzile mărginite de ziduri semeţe. Mă simţeam înfrigurat, neîncrezător, obsedat de perfidie, singurătate şi frică.

2.Între zidurile viscolului

Document anonim, datând din timpul domniei lui Argaven al VIII-lea şi făcând parte dintr-o culegere de „povestiri de Vatră" din nordul Karhidei, aflată în arhivele Colegiului de Istorici din Erhenrang.

Înregistrare audio.

ACUM DOUĂ SUTE DE ANI, în Vatra Shath, de la hotarul Pering Storm, trăiau doi fraţi care şi-au jurat kemmering unul celuilalt. Pe vremea aceea, ca şi acum, fraţii aveau voie să păstreze kemmerul până ce unul dintre ei trebuia să nască, dar apoi erau obligaţi să se separeu, de aceea nu li s-a permis să-şi jure kemmering pe viață. Cu toate acestea, ei au făcut-o. După ce a fost conceput un copil, Lordul de Shath le-a poruncit să rupă jurământul şi să nu se mai întâlnească niciodată în kemmer. Auzind porunca, unul dintre ei, cel care purta copilul, a fost cuprins de disperare, n-a mai vrut să asculte nici un sfat sau îmbărbătare şi, făcând rost de otravă, s-a sinucis. Atunci, oamenii din Vatră s-au ridicat cu toţii împotriva celuilalt frate şi l-au alungat din Vatră şi de pe Domeniu, aruncând asupra lui ruşinea sinuciderii. Iar pentru că propriul său Lord îl exilase şi istoria sa călătorise mai repede decât el, nimeni n-a voit să-l primească şi, după cele trei zile de ospeţie, îl alungau ca pe un proscris. Aşa a rătăcit dintr-un loc în altul, până ce a înţeles că în ţara lui nu-i mai rămăsese îndurare, iar crima n-avea să-i fie iertată [2]. Până atunci nu putuse crede aşa ceva, fiind tânăr şi lipsit de experienţă. Când însă înţelese adevărul, se întoarse în Shath şi rămase în pragul Vetrei Dinafară, ca un exilat. Apoi le spusese celor de acolo: „Sunt fără chip printre oameni. Nu sunt văzut. Vorbesc şi nu sunt auzit. Vin şi nu sunt primit. Pentru mine nu există un loc lângă jar, pentru mine nu există mâncare pe masă, pentru mine nu se pregăteşte un culcuş în care să mă odihnesc. Mi-a mai rămas doar numele: Getheren mă numesc.

[2] Încălcarea codului referitor la incest a devenit o crimă, fiind privită drept cauza sinuciderii fratelui său (G.A.).

Numele acesta îl las pe Vatra voastră ca un blestem şi, o dată cu el, las şi ruşinea mea. Păstraţi-le pentru mine. Acum, fără nume, îmi voi căuta moartea." La auzul acelor vorbe, unii dintre oameni au sărit asupra lui cu strigăte şi mânie, gata să-l ucidă, căci pentru o Vatră omorul este o umbră mai palidă decât sinuciderea. El a scăpat şi a fugit spre miazănoapte, către Gheaţă, fără să fie ajuns. Urmăritorii s-au întors în Shath cu mâinile goale, însă Getheren a mers mai departe şi după două zile a ajuns la Gheaţa Pering [3].

Timp de două zile a umblat pe Gheaţă, mergând mereu spre miazănoapte. Nu avea hrană, nu avea cu ce-şi ridica un adăpost, ci avea doar hainele de pe el. Gheaţa este stearpă şi nici fiarele nu se încumetă acolo. Era luna Susmy, şi ninsorile cele mari nu conteneau zi şi noapte. Getheren mergea singur, prin viscol. În cea de-a doua zi, şi-a dat seama că puterile îi slăbeau. În cea de-a doua noapte, trebui să se oprească şi să doarmă. În cea de-a treia dimineaţă, deşteptându-se, şi-a aflat mâinile degerate şi a descoperit că şi picioarele îi îngheţaseră, deşi n-a putut să-şi dezlege încălţările să se convingă, pentru că degetele nu-l mâi ascultau. A început să se târască mai departe, pe coate şi pe genunchi. Nu avea nici un motiv s-o facă, deoarece era lipsit de importanţă în care loc de pe Gheaţă avea să moară, dar simţea că trebuie să continue către miazănoapte.

După mult timp, ninsoarea n-a mai căzut în jurul lui şi nici vântul n-a mai suflat. A apărut un soare strălucitor. Târându-se, Getheren nu putea vedea în depărtare, pentru că blana glugii îi acoperea ochii. Fără să mai simtă răceala din picioare, din braţe şi de pe faţă, a crezut că gerul i le amorţise. Zăpada i se părea ciudată. Semăna cu o pajişte albă, crescând din gheaţă. Se apleca sub atingerea lui şi revenea precum firele de iarbă.

Atunci s-a oprit şi s-a ridicat, dându-şi gluga pe spate să poată vedea în jur. Cât zărea cu ochii, se întindea un câmp de iarbă-zăpadă, albă şi scânteietoare. Văzu pâlcuri de arbuşti argintii, cu frunze lucitoare. Soarele strălucea, vântul nu mai sufla şi totul era alb.

---

[3] Gheaţa (Gheţarul) Pering este calota glaciară ce acoperă nordul extrem al Karhidei. Iarna, când golful Guthen îngheaţă, devine limitrofă Gheţarului Gobrin din Orgoreyn (n.a.).

Getheren şi-a scos mănuşile, privindu-şi mâinile. Aveau culoarea omătului, dar degerăturile dispăruseră. Deci se putea folosi de mâini şi de picioare. Nu simţea durere, nu simţea frig şi nu simţea foame.

Zări hăt departe, spre miazănoapte, un turn alb, aidoma turnului unui Domeniu, din care cineva pornise către el. După o vreme, Getheren a văzut că era un bărbat gol, cu pielea şi părul albe. S-a apropiat mai mult şi Getheren l-a întrebat: „Cine eşti?"

Bărbatul cel alb i-a răspuns: „Eu sunt fratele şi kemmeringul tău, Hode."

Hode era numele fratelui său care se sinucisese, şi Getheren a văzut că bărbatul semăna leit cu fratele său. Însă trupul lui nu mai avea viaţă, iar glasul îi suna ca trosnetul gheţii.

A întrebat atunci: „Ce loc e acesta?"

Hode a răspuns: „Locul dintre zidurile viscolului. Aici trăiesc sinucigaşii. Aici, tu şi cu mine ne vom ţine jurământul."

Getheren s-a temut şi a spus: „Eu nu voi rămâne aici. Dacă m-ai fi însoţit spre miazăzi, părăsindu-ne Vatra, am fi putut rămâne laolaltă şi ne-am fi ţinut jurământul pe viaţă, căci nimeni nu ne-ar fi ştiut vina. Dar tu ai călcat jurământul, azvârlindu-l împreună cu viaţa ta. Iar acum nu-mi poţi rosti numele."

Aşa a fost. Hode şi-a mişcat buzele albe, dar nu a putut rosti numele fratelui său.

A venit iute spre Getheren, întinzând braţele ca să-l prindă, şi l-a apucat de mâna stângă. Getheren s-a smuls şi a fugit de lângă el. A pornit spre miazăzi, alergând, şi a zărit ridicându-se înaintea lui un zid alb de zăpadă, iar când a pătruns în acesta a căzut iarăşi în genunchi şi n-a mai putut fugi, ci s-a târât.

La nouă zile după ce pornise pe Gheaţă, a fost găsit de oamenii din Vatra Orhoch, care se află la nord-est de Shath. Aceştia n-au ştiut cine era şi nici de unde venea, căci l-au găsit târându-se prin zăpadă, lihnit de foame, orbit de sclipirea gheţii, cu chipul înnegrit de soare şi ger, iar la început nu putuse vorbi. Cu toate acestea, a supravieţuit şi doar mâna stângă, care degerase, a trebuit să-i fie amputată. Unii oameni au spus că el era Getheren din Shath, despre care auziseră. Alţii au zis că nu poate fi adevărat, pentru că acela urcase pe Gheaţă în primul viscol al toamnei şi cu siguranţă murise. El însuşi nega că s-ar fi

numit Getheren. După ce s-a însănătoşit, a plecat din Orhoch şi a coborât spre miazăzi, spunându-şi Ennoch.

Când Ennoch era bătrân şi trăia pe câmpiile Rerului, a întâlnit un om din locul lui de baştină şi l-a întrebat: „ Cum mai merge Domeniul Shath?" Celălalt i-a răspuns că Shath o ducea rău. Nimic nu mai rodea în vatră sau pe ogor, totul fiind atins de boală. Culturile de primăvară degerau în sol, iar recoltele coapte putrezeau, şi asta se întâmpla de mulţi ani. Atunci, Ennoch i-a spus: „Eu sunt Getheren din Shath", şi i-a povestit cum urcase pe Gheaţă şi ce întâlnise acolo. La sfârşit, i-a zis: „Spune-le celor din Shath că-mi iau înapoi numele şi umbra". La puţin timp după aceea, Getheren s-a îmbolnăvit şi a murit. Călătorul i-a purtat vorbele înapoi în Shath, şi se spune că, de atunci, Domeniul a înflorit iarăşi şi totul a fost aşa cum se cuvine pe ogor, în casă şi în vatră.

3.Regele nebun

A DOUA ZI am dormit până târziu şi am petrecut restul dimineţii răsfoind însemnările referitoare la protocolul din Palat, precum şi observaţiile asupra psihologiei şi manierelor gethenienilor, redactate de predecesorii mei, Investigatorii. N-am reţinut nimic din ceea ce am parcurs, dar n-avea importanţa, deoarece cunoşteam perfect subiectele respective şi citeam pentru a înăbuşi o voce interioară care-mi repeta întruna: *Lucrurile merg prost.* Când nu voia să amuţească, mă certam cu ea, afirmând că puteam continua şi fără Estraven - poate chiar mai bine decât cu el. La urma urmei, misiunea mea era o treabă pentru o singură persoană. Nu exista decât *un* Prim Mobil. Pe orice planetă, cele dintâi veşti despre Ecumen sunt rostite de un glas unic, un individ prezent în carne şi oase, care acţionează pe cont propriu. El poate fi ucis, cum s-a întâmplat cu Pellegle pe Delta-Taurus, sau închis printre nebuni, ca primii Trei Mobili pe Gao, unul după celălalt, totuşi, practica se menţine, deoarece dă roade. Un glas care spune adevărul reprezintă o forţă mai mare decât numeroase flote şi armate, dacă dispune de timp suficient, iar Ecumenul nu se plânge de lipsa timpului. *Tu însă n-ai timp,* rostea vocea interioară, dar am convins-o să tacă şi am sosit la Palat pentru audienţă la ora două, calm şi decis. Totul s-a spulberat în anticameră, înainte chiar de a-l vedea pe suveran.

Gărzile mă conduseseră acolo, prin sălile lungi şi coridoarele Casei Regale. Un aghiotant mi-a cerut să aştept şi m-a lăsat singur în odaia înaltă, fără ferestre. Am rămas locului, înzorzonat după cum o cerea eticheta. Îmi vândusem al patrulea rubin (Investigatorii raportaseră că gethenienii preţuiesc nestematele la fel ca ferrienii, şi venisem pe Iarnă cu buzunarele doldora de pietre preţioase pentru a-mi deschide uşile) şi cheltuisem o treime din suma încasată pe veşmintele de paradă şi pe cele cu care eram îmbrăcat. Erau noi şi bine făcute, aşa cum se fac straiele în Karhide: o cămaşă albă din blană împletită, pantaloni bufanţi cenuşii, tunică lungă, aidoma unei livrele, *hieb,* din piele verde-albăstruie, caschetă nouă, mănuşi

introduse sub unghiul corect în centura largă a hiebului, încălţări noi... Siguranţa de-a fi bine îmbrăcat îmi sporea calmul şi hotărârea. Cu aceste sentimente, am privit de jur-împrejur.

Ca toate sălile Palatului, încăperea era înaltă, roşie, veche şi goală, aerul era rece şi mucegăit, de parcă ventilaţia se făcea din alte veacuri. În şemineu, focul duduia zadarnic. În Karhide, focurile au scopul de-a încălzi sufletul, nu trupul. Revoluţia lor industrială, Epoca Invenţiilor, durează de cel puţin trei mii de ani, iar pe parcursul acestor treizeci de secole s-au inventat mijloace de încălzire centrală excelente şi economice, utilizând aburul, electricitatea şi alte principii, dar n-au fost instalate în locuinţe. Poate că dacă ar fi făcut-o şi-ar fi pierdut imunitatea naturală faţă de climă, aşa cum păsărilor arctice care au fost ţinute în corturi încălzite le degeră picioruşele când sunt eliberate. Mie însă, fiind o pasăre tropicală, îmi era frig. Simţeam într-un anume fel frigul de afară şi altfel pe cel dinăuntru, cu toate că era una dintre senzaţiile permanente. M-am plimbat înainte şi înapoi să mă încălzesc. Cu excepţia şemineului, anticamera prelungă conţinea puţine mobile: un scaun fără spetează şi o masă, pe care se aflau un vas din belemnit şi un aparat de radio vechi, din lemn sculptat, încrustat cu argint şi os - o minunată piesă de artă. Se auzea murmurând şi am mărit puţin volumul, ascultând Buletinul Palatului care luă locul psalmodierii monotone de până atunci. În general, karhidenii nu citesc mult şi preferă oralitatea atât în privinţa ştirilor cât şi a literaturii. Cărţile şi televizoarele sunt mai puţin obişnuite decât radiourile şi nu există ziare. Plecasem de acasă înaintea difuzării Buletinului matinal, iar acum eram doar pe jumătate atent, pierdut în gânduri, până ce repetarea unui nume mi-a atras în sfârşit atenţia şi m-a oprit din plimbare. Ce era cu Estraven? Se repeta un comunicat:

„Prin prezentul decret, hotărâm ca Therem Harth rem ir Estraven, Lord de Estre in Kerm, să fie deposedat de titlul Regatului şi de locul din Adunările Regatului şi să fie izgonit din Regat şi din toate Domeniile Karhidei. Dacă nu va părăsi Regatul şi Domeniile în trei zile, sau dacă în decursul vieţii sale va mai reveni în Regat, oricine are dreptul să-l ucidă fără judecată. Orice locuitor din Karhide care îi va permite lui Harth rem ir

Estraven să-i vorbească, sau să locuiască în casa lui sau pe pământurile sale, este pasibil de temniţă, iar orice locuitor din Karhide care îi va da sau împrumuta bani sau bunuri, ori îşi va plăti datoriile faţă de el, va fi pasibil de temniţă şi de amendă. Să afle tot poporul din Karhide şi să spună că Harth rem ir Estraven este exilat pentru crima de Trădare. Sub pretextul de slujire loială a regelui, a declarat în intimitate şi în public, în Adunare şi la Palat că Naţiunea Domenii Karhide îşi abandonează suveranitatea şi puterea pentru a deveni o naţiune inferioară, supusă într-o aşa-zisă Uniune a Popoarelor, dar să afle toţi şi să spună că nu există o asemenea Uniune, ea fiind o născocire lipsită de temei a unor trădători şi conspiratori, care caută să şubrezească autoritatea Regelui în profitul adevăraţilor duşmani ai ţării. Odguyrny Tuwa, ora opt, în Palatul din Erhenrang: ARGAVEN HARGE."

Comunicatul era tipărit şi afişat pe câteva porţi şi panouri din oraş, iar textul de mai sus e transcris după un asemenea afiş.

Prima mea reacţie a fost simplă. Am închis radioul, parcă oprindu-l să mai aducă dovezi împotriva mea, şi m-am grăbit spre uşă. Acolo, bineînţeles, m-am oprit. Am revenit lângă masa din faţa şemineului. Nu mai eram nici calm, nici hotărât. Voiam să-mi deschid servieta, să scot ansiblul şi să emit un „Urgent/Înştiinţare" spre Hain. Mi-am înfrânat şi această pornire, deoarece era şi mai prostească decât prima. Din fericire, n-am mai avut vreme de alte idei. Uşa dublă din capătul opus al anticamerei s-a deschis şi aghiotantul s-a retras un pas, făcându-mi loc să trec şi anunţându-mă:

— Genry Ai!

Mă numesc Genly, dar karhidenii nu pot pronunţa litera „l"... Apoi am rămas în Sala Roşie, cu regele Argaven al XV-lea.

Sala Roşie din Casa Regală era o încăpere imensă. Până la şemineuri puteau fi mai mult de cinci sute de metri şi tot atâţia până la grinzile tavanului, de care spânzurau steaguri şi stindarde purpurii, prăfuite şi zdrenţuite de timp. Ferestrele erau simple fante verticale în pereţii groşi, luminile fiind puţine, palide şi situate foarte sus. Cizmele mele noi ticăiau pe pardoseală, pe când străbăteam sala spre rege, un drum de şase luni.

Argaven stătea pe o estradă largă, în penumbra roşiatică din faţa şemineului central, cel mai mare dintre cele trei. Un ins scund, destul de pântecos, cu ţinuta rigidă, se contura ca o siluetă neclară şi întunecată, exceptând sclipirea inelului cu sigiliu de pe degetul mare.

M-am oprit la marginea podiumului şi, aşa cum fusesem instruit, am rămas nemişcat, fără să vorbesc.

— Urcă, domnule Ai. Ia loc.

L-am ascultat, aşezându-mă pe scaunul din dreapta lui. Până aici, protocolul îmi fusese explicat de numeroase ori. Argaven nu se aşeză. Stătea la trei metri de mine, cu flăcările vuind scăpărătoare îndărătul său. Brusc rosti:

— Spune-mi ce ai de spus, domnule Ai. Se zice că eşti purtătorul unui mesaj.

Chipul pe care îl întorsese spre mine, împurpurat şi pătat de umbrele văpăilor, era lătăreţ şi sinistru, ca luna roşcată şi sumbră a Iernii. Văzut de aproape, Argaven avea mai puţina prestanţă, era mai puţin impunător decât părea din depărtare, printre curteni. Vorbea piţigăiat şi-şi înclina capul fioros şi lunatic, într-o poziţie de aroganţă ciudată.

— Sire, mi-am pierdut şirul vorbelor... Tocmai am aflat de dizgraţia Lordului Estraven.

Argaven rânji larg, dement. Râse ascuţit ca o femeie mânioasă, prefăcându-se amuzat.

— Blestematul, făcu el, trădătorul cel sfidător, sperjur şi sigur de el! Aţi cinat împreună aseară, nu? Şi ţi-a spus cât de puternic este, cum îl manipulează pe rege şi ce uşor va fi să discuţi cu mine, fiindcă el mi-a explicat totul... nu? Aşa ţi-a zis, domnule Ai?

Am ezitat.

— Ascultă ce mi-a zis *mie* despre *tine,* dacă te interesează. M-a sfătuit să-ţi refuz audienţa, să te ţin în nesiguranţa aşteptării, poate chiar să te izgonesc în Orgoreyn sau în Insule. Asta-mi zice de-o jumătate de lună, blestematul! Însă *el* a fost cel izgonit în Orgoreyn, ha-ha-ha...!

Din nou râsul ascuţit şi fals, şi, în timp ce râdea, bătu din palme. Dinapoia draperiilor de la capătul podiumului apăru un străjer tăcut... Argaven rânji spre el, şi ostaşul dispăru.

Continuând să hohotească şi să mârâie, regele se apropie şi mă fixă cu privirea. Irisurile întunecate ale ochilor săi străluceau parcă portocalii. Mă înspăimânta mai mult decât mă aşteptasem.

Faţă de incoerenţa lui, onestitatea mi se părea singura cale abordabilă.

— Sire, pot întreba dacă se consideră că aş fi implicat în mârşăviile lui Estraven?

— Tu? Nu! Continuă să mă privească, apropiindu-se şi mai mult: Nu ştiu ce dracu' eşti, domnule Ai, un deformat sexual, un monstru artificial sau un vizitator din Domeniile Neantului, dar nu eşti un trădător, ci ai fost doar unealta unuia. Eu nu pedepsesc uneltele. Ele fac rău numai în mâinile unui lucrător nepriceput. O să-ţi dau un sfat!

Argaven vorbea cu o emfază şi o satisfacţie ciudate, şi abia atunci mi-am dat seama că de doi ani nimeni nu-mi oferise vreun sfat. Mi se răspundea la întrebări, dar nu mi se dădeau sfaturi în mod deschis. Nici chiar Estraven n-o făcuse în momentele lui cele mai amabile. Era probabil ceva legat de shifgrethor.

— Să nu laşi pe nimeni să te folosească, domnule Ai, continuă regele. Ţine-te departe de facţiuni. Spune-ţi propriile minciuni şi acţionează pe cont propriu. Nu te-ncrede în nimeni. O ştiai pe asta? Nu te-ncrede în nimeni! Blestemat fie mincinosul de trădător cu sânge rece. Mă bizuiam pe el. Am pus lanţul de argint în jurul gâtului său blestemat. Mi-ar plăcea să-l sugrum! De fapt, niciodată nu m-am încrezut în el. Niciodată! Nu te-ncrede în nimeni. Să crape de foame-n haznalele din Mishnory, să caute-n gunoaie, putrezi-i-ar măruntaiele! Niciodată...

Se cutremură, se înecă, îşi trase răsuflarea cu un gâlgâit obscen şi se răsuci cu spatele la mine. Izbi cu piciorul în buştenii din cămin până ce scânteile se ridicară în vârtej, atingându-i faţa, părul şi tunica neagră, iar el le lovi cu palmele. Fără să se întoarcă, vorbi cu glas ascuţit, chinuit:

— Spune ce ai de spus, domnule Ai.

— Sire, pot să vă pun o întrebare?

— Da.

Se legăna de pe un picior pe celălalt, privind focul. A trebuit să mă adresez spatelui său:

— Credeţi că sunt ceea ce afirm că sunt?

— Estraven i-a pus pe doctori să-mi trimită o grămadă de benzi despre tine. La fel au făcut şi inginerii din Ateliere, care ţi-au cercetat vehiculul. Ei zic că nu eşti om, şi n-ar minţi chiar toţi. Atunci?

— Atunci, Sire, există şi alţii ca mine. Mai exact, sunt un reprezentant....

— Al acestei Uniuni - această Autoritate. Da, foarte, bine. Vrei să te-ntreb de ce te-au trimis aici?

Deşi era posibil ca Argaven să nu fie nici întreg la minte, nici viclean, avea destulă experienţă în evitările, provocările şi subtilităţile retorice folosite în conversaţie de cei a căror principală ţintă în viaţă o constituia dobândirea şi menţinerea unui nivel înalt de shifgrethor. Continuau să-mi fie necunoscute capitole întregi din ştiinţa aceasta, totuşi cunoşteam câte ceva despre aspectul competitiv, de dobândire a prestigiului şi despre permanentul duel verbal ce putea rezulta de aici. Faptul că eu nu mă înfruntam cu Argaven, ci încercam doar să comunic cu el, era, în sine ceva incomunicabil.

— Nu este un secret, Sire. Ecumenul doreşte o alianţă cu naţiunile de pe Gethen.

— În ce scop?

— Profitul material. Sporirea cunoştinţelor. Dezvoltarea complexităţii şi intensificarea vieţii inteligente. Îmbogăţirea armoniei spirituale întru gloria Domnului. Curiozitatea... Aventura... Încântarea...

Nu vorbeam în graiul celor care conduc oamenii: regii, cuceritorii, dictatorii, generalii. În graiul acela nu exista un răspuns la întrebarea lui. Posac şi indiferent, Argaven fixa focul, mutându-se de pe un picior pe altul.

— Cât de mare e acest Regat de Nicăieri, acest Ecumen?

— Domeniul ecumenic conţine optzeci şi trei de planete locuibile, pe care trăiesc aproximativ trei mii de popoare sau grupuri antropologice...

— Trei mii? Aha! Spune-mi atunci ce ar câştiga poporul meu, unul faţă de trei mii, dacă ne amestecăm cu toate naţiunile acestea de monştri care trăiesc în Neant? Se întoarse să mă privească. Era în plin duel oratoric, punând o întrebare retorică,

aproape o glumă. Gluma însă era mai degrabă forţată. Aşa cum mă avertizase Estraven, regele era neliniştit, alarmat.

— Trei mii de naţiuni pe optzeci şi trei de planete, Sire, însă cea mai apropiată de Gethen se află la şaptesprezece ani de drum cu nave ce merg aproape cu viteza luminii. Dacă aţi crezut că Gethen poate fi atacată şi prădată de planetele vecine, gândiţi-vă la depărtarea care vă desparte. În imensitatea spaţiului cosmic, asemenea incursiuni de jaf nu-şi găsesc rostul. (Nu foloseam cuvântul „război" din simplul motiv că în karhidish nu există un termen pentru el.) Comerţul însă e profitabil, am continuat. Schimbul de informaţii, transmise prin ansiblu, de bunuri şi artefacte, expediate prin nave automate sau cu echipaj uman. Ambasadori, savanţi şi negustori... unii dintre ei ar putea veni aici, iar reprezentanţii voştri ar putea pleca pe alte planete. Ecumenul nu este un regat, ci un coordonator, un oficiu de cliring pentru comerţ şi ştiinţă. Fără el, comunicaţiile între lumile oamenilor ar fi supuse hazardului, iar comerţul ar deveni extrem de riscant. Vieţile oamenilor sunt prea scurte pentru distanţele interplanetare, dacă nu există un control şi un principiu de continuitate. De aceea, se aderă la Ecumen... Cu toţii suntem oameni, Sire. Cu toţii. Toate lumile oamenilor au fost populate, cu eoni în urmă, pornind din acelaşi loc: planeta Hain. Ne deosebim, dar cu toţii suntem fii ai aceleiaşi Vetre...

Nimic din discursul meu nu atrase curiozitatea regelui şi nici nu-l linişti. Am mai continuat puţin, încercând să sugerez că prezenţa Ecumenului putea spori, şi nicidecum ameninţa, shifgrethorul lui şi al Karhidei, însă zadarnic. Argaven rămânea posomorât ca o vidră bătrână în cuşcă, legănându-se înainte şi înapoi, de pe un picior pe celălalt, înainte şi înapoi, dezgolindu-şi dinţii într-o grimasă de durere. M-am oprit.

— Toţi sunt aşa negri ca tine?

În general, gethenienii sunt galbeni-cafenii sau roşii-cafenii, dar văzusem destui cu pielea la fel de oacheşă ca a mea.

— Unii sunt mai negri, am răspuns, avem diferite culori. Am deschis servieta (controlată de gărzile Palatului de patru ori până la Sala Roşie) în care aveam ansiblul şi mai multe documente. Acestea - filme, fotografii, tablouri, figurine animate şi câteva cuburi - alcătuiau o microgalerie a Omului: chipuri de

pe Hain, Chiffewar şi Cetis, de pe S, Terra şi Alterra, din Extremităţi, Kapteyn, Ollul, Delta-Taurus, Rokanan, Ensbo, Cime, Gde şi Sheashel Haven... Regele privi vreo două, fără interes.

— Asta ce-i?

— O persoană de pe Cime, o femelă. Trebuia să folosesc termenul cu care gethenienii denumeau doar persoanele în faza culminantă de kemmer, alternativa fiind cuvântul lor pentru o femelă-animal.

— Permanent?

— Da.

Lăsă cubul holografic şi continuă să se legene, privindu-mă, sau privind pe lângă mine cu luminile flăcărilor dansându-i pe chip.

— Toţi sunt aşa... ca tine?

Acesta era obstacolul pe care nu-l puteam îndepărta din faţa lor. În cele din urmă, trebuiau să înveţe să-l depăşească.

— Da. Din câte ştim, fiziologia sexuală getheniană constituie un unicat printre oameni.

— Deci, acolo, pe celelalte planete, toţi sunt în kemmer permanent? O societate de perverşi sexuali? Aşa a spus Lordul Tibe. Credeam că glumeşte. Poate că e adevărat, dar ideea mă dezgustă, domnule Ai, şi nu văd de ce oamenii de pe Gethen ar dori sau ar tolera orice relaţie cu fiinţe atât de monstruos diferite. Dar poate că te afli aici să-mi spui că n-am de ales.

— În privinţa Karhidei, alegerea vă aparţine, Sire.

— Şi dacă te izgonesc şi pe tine?

— Aş pleca, bineînţeles. Aş putea încerca iarăşi cu generaţia următoare...

Lovitura îl atinse.

— Eşti nemuritor? se răsti.

— Nu, Sire, nici vorbă. Dar salturile temporale au foloasele lor. Dacă aş pleca acum de pe Gethen spre planeta cea mai apropiată, Ollul, aş avea nevoie de şaptesprezece ani de timp planetar să ajung acolo. Salturile temporale sunt o modalitate de călătorie aproape la fel de rapidă ca lumina. Dacă m-aş întoarce imediat, eu aş petrece câteva ore pe navă, dar aici vor trece treizeci şi patru de ani. Şi aş putea să reîncep totul.

Ideea salturilor temporale, care cu aluzia ei la nemurire îi fascinase pe toţi interlocutorii mei, de la pescarul de pe insula Horden şi până la primul ministru, îl lăsă indiferent.

— Ce-i asta? rosti el cu glas ascuţit şi aspru, arătând ansiblul.

— Comunicatorul ansiblu, Sire.

— Un radio?

— Nu foloseşte undele radio şi nici vreo energie cunoscută. Principiul lui de funcţionare - constanta simultaneităţii - este oarecum analog gravitaţiei... (Uitasem iarăşi că nu-i vorbeam lui Estraven, care citise toate rapoartele despre mine şi-mi asculta explicaţiile cu atenţie şi inteligenţă, ci unui rege plictisit.) El produce, Sire, acelaşi mesaj simultan în două locuri, oricare ar fi ele. Unul dintre aceste locuri trebuie să fie stabil, pe o planetă de o anumită masă, iar celălalt capăt mobil. Ansiblul meu este capătul mobil. Am reglat coordonatele pentru planeta-mamă, Hain. O navă NAFAL are nevoie de şaizeci şi şapte de ani pentru drumul Gethen-Hain, dar un mesaj bătut pe aceste taste va ajunge instantaneu pe Hain. Doriţi să le transmiteţi ceva Stabililor de pe Hain, Sire?

— Nu vorbesc graiul lor, rosti regele rânjind maliţios.

— I-am prevenit şi vor avea un translator care cunoaşte karhidish.

— Ce vrei să zici? Cum adică?

— Sire, după cum se ştie, eu nu sunt primul străin venit pe Gethen. Înaintea mea a fost o echipă de Investigatori care nu şi-au anunţat prezenţa, ci s-au travestit pe cât au putut de bine în gethenieni şi, vreme de un an, au călătorit prin Karhide, Orgoreyn şi Arhipelag. Apoi au plecat şi au raportat consiliilor ecumenice, acum patruzeci de ani, pe vremea domniei bunicului dumneavoastră. Raportul lor a fost extrem de favorabil, înainte de a veni, am studiat informaţiile adunate de ei şi graiurile pe care le înregistraseră. Doriţi să vedeţi aparatul funcţionând?

— Nu-mi plac şiretlicurile, domnule Ai.

— Sire, nu este un şiretlic. O parte din savanţi l-au examinat...

— Eu nu sunt savant.

— Sire, sunteţi un suveran. Egalii dumneavoastră de pe planeta-mamă a Ecumenului vă aşteaptă cuvintele.

Mă privi fioros. Încercând să-l flatez şi să-i câştig interesul, îl încolţisem în fundătura prestigiului. Nimic nu mergea bine.

— Perfect. Întreabă-ţi maşina de ce sunt oamenii trădători.

Am bătut fără grabă pe tastele cu caractere karhidish:

„Regele Argaven din Karhide întreabă Stabilii de pe Hain de ce sunt oamenii trădători." Literele au scânteiat pe ecranul micuţ, apoi au dispărut. Argaven privea, oprindu-se un minut din permanenta lui foiala.

Urmă o pauză lungă. Fără îndoială, la şaptezeci şi doi de ani-lumină depărtare, cineva consulta grăbit calculatorul lingvistic pentru karhidish, dacă nu chiar un calculator cu bancă de date filozofice. În sfârşit, literele luminoase apărură pe ecran, rămaseră o vreme şi se şterseră încet: „Regelui Argaven din Karhide, de pe Gethen, salutări! Nu ştiu de ce sunt oamenii trădători. Nici un om nu se consideră trădător, de aceea este dificil de aflat. Cu respect, Spimolle G.F., în numele Stabililor din Saire, de pe Hain. 93/1491/45."

Când banda s-a înregistrat, am scos-o şi i-am întins-o lui Argaven. El a aruncat-o pe masă, s-a apropiat iarăşi de şemineul central, a lovit cu piciorul buştenii din foc şi a alungat scânteile cu mâinile.

— Un răspuns tot atât de folositor cât şi al unui Prezicător. Răspunsurile nu-s suficiente, domnule Ai. Nici cutiuţa ta, maşinăria de-acolo. Nici vehiculul tău, nava. O geantă cu şiretlicuri şi un scamator. Doreşti să te cred, să cred poveştile şi mesajele tale. Dar de ce-ar trebui să te cred sau să te ascult? Şi dacă printre stele există optzeci de mii de lumi pline de monştri? Noi nu vrem nimic de la ei. Ne-am ales un mod de viaţă şi-l urmăm de multă vreme. Karhide se află în pragul unei noi şi măreţe epoci. Noi ne vom urma drumul! Ezită, de parcă pierduse firul argumentaţiei - deşi poate că nici nu erau argumentele lui. Cu siguranţă exista o altă Ureche a Regelui, în locul lui Estraven. Iar dacă ecumenii ăştia, urmă el, ar fi vrut ceva de la noi, nu te-ar fi trimis singur. E o glumă, o farsă. Străinii ar veni aici cu miile.

— Sire, nu este nevoie de o mie de oameni ca să deschizi o uşă.

— Dar s-ar putea să fie nevoie de ei s-o ţină deschisă.

— Ecumenul va aştepta până ce o veţi deschide. Nu vă va sili cu nimic. Am fost trimis singur şi voi rămâne singur aici, tocmai pentru a nu vă teme de mine.

— Să mă tem de tine? repetă strident regele şi, întorcându-şi chipul brăzdat de umbre, rânji. Ba mă tem de tine, Trimisule! Mă tem de cei care te-au trimis. Mă tem de mincinoşi şi de scamatori, şi, mai rău, mă tem de cruzimea adevărului. De aceea îmi cârmuiesc bine ţara. Pentru că doar teama îi conduce pe oameni. Nimic altceva nu izbuteşte. Nimic altceva nu durează îndeajuns. Tu eşti ceea ce spui că eşti, dar în realitate eşti o glumă, o farsă. Între stele nu există nimic altceva decât neant, spaimă şi beznă, iar tu vii de-acolo singur, încercând să mă sperii. Dar sunt deja speriat, iar eu sunt regele. Teama este regele! Acum, ia-ţi scamatoriile şi vicleşugurile şi pleacă, atât îţi spun! Am poruncit să fii lăsat liber prin Karhide.

Aşa încât m-am îndepărtat de prezenţa regală, ticăind pe pardoseala lungă şi roşie, în lumina stacojie a sălii, până ce uşile duble s-au închis după mine.

Dădusem greş. Eşuasem în toate privinţele. Părăsind Casa Regală şi traversând terenurile Palatului, mă îngrijora însă nu atât eşecul meu, cât rolul jucat de Estraven. De ce îl exilase Argaven pentru susţinerea cauzei Ecumenului (cum se deducea din proclamaţie), dacă (conform chiar spuselor regelui) el făcuse contrariul? Când începuse să-l sfătuiască pe rege să se ferească de mine, şi de ce? De ce el fusese exilat, iar eu lăsat în libertate? Care dintre ei minţise mai mult, şi de ce o făcuse?

Estraven ca să-şi salveze pielea, iar regele ca să-şi salveze prestigiul, am decis. Explicaţia era clară. Dar, de fapt, mă minţise vreodată Estraven? Mi-am dat seama că nu ştiam.

Treceam pe lângă Colţul Roşu. Porţile grădinii erau deschise. Am privit înăuntru, la arborii serem, plecându-se albi deasupra iazului întunecat, şi la aleile din cărămizi roz, pierzându-se pustii sub lumina cenuşie şi domoală a după-amiezii. Lângă iaz, în umbra bolovanilor, mai dăinuia un petic de zăpadă. Mi l-am amintit pe Estraven, aşteptându-mă acolo, sub ninsoare, cu o seară în urmă, şi am încercat un fior de milă adevărată pentru omul pe care-l văzusem asudat în decursul festivităţii de ieri, dar şi superb, împovărat de faimă şi putere, un bărbat la

apogeul carierei, viguros şi măreţ, acum exilat, năruit, distrus, gonind spre graniţă, cu moartea la trei zile înapoia lui, şi înconjurat de un zid de tăcere. Pedeapsa capitală este rară în Karhide. Viaţa pe Iarnă este grea, şi în general oamenii lasă moartea pe seama naturii sau a furiei, nu a legii. M-am întrebat cum avea să plece Estraven, mânat de sentinţa aceea. Nu cu un automobil, deoarece toate erau proprietatea Palatului. Oare avea să-l transporte o corabie sau o luntre de uscat? Sau pornise pe jos, purtând asupra lui atât cât putea duce? În cea mai mare parte, karhidenii merg pe jos, nu au animale de povară şi nici vehicule aeriene. Aproape tot timpul anului, vremea împiedică circulaţia vehiculelor mecanice, iar ei nu sunt un popor grăbit. Mi l-am închipuit pe bărbatul cel mândru pornind în exil pe jos, o siluetă micuţă, trăgându-şi picioarele pe lungul drum vestic spre Golf. Toate acestea mi-au fulgerat prin minte, trecând pe lângă poarta Colţului Roşu. Odată cu ele au dispărut speculaţiile mele confuze privind acţiunile, motivele lui Estraven şi ale regelui. Terminasem cu ele. Dădusem greş. Ce urma să fac în continuare?

Ar fi trebuit să plec în Orgoreyn, vecina şi rivala Karhidei. Însă odată ajuns acolo, s-ar fi putut să fie greu să mai revin în Karhide, unde nu-mi terminasem toate treburile. Ştiam prea bine că n-ar fi fost deloc imposibil ca întreaga mea viaţă să fie consacrată îndeplinirii misiunii pentru Ecumen. Fără pripă! Nu trebuia să mă grăbesc spre Orgoreyn înainte de-a afla mai multe despre Karhide, şi în special despre Cetăţui. Vreme de doi ani răspunsesem la întrebări, acum urma să întreb eu. Dar nu în Erhenrang. Înţelesesem în sfârşit că Estraven mă prevenise, şi deşi puteam sa nu mă încred în avertismentul lui, nu-l puteam neglija. Spusese, desigur indirect, că trebuia să mă îndepărtez de oraş şi de Curtea Regală. Dintr-un motiv sau altul, mi-am amintit de dinţii Lordului Tibe... Regele îmi acordase libertatea de-a umbla prin ţară, şi aveam să mă folosesc de ea. După cum se învaţă în Şcoala ecumenică: atunci când acţiunea e lipsită de utilitate, strânge informaţii, când informaţiile nu sunt utile, culcă-te. Deocamdată nu-mi era somn. Aveam să plec în răsărit, spre Cetăţui, şi poate să adun informaţii de la Prezicători.

4.A nouăsprezecea zi

Legendă din estul Karhidei, povestită de Tobord Chorhawa, din Vatra Gorinhering, şi înregistrată de G.A., 93/1492.

LORDUL BEROSTY rem ir Ipe a sosit în Cetăţuia Thangering, a oferit patruzeci de beriluri şi jumătate din recolta livezilor sale pentru o Prezicere, şi preţul a fost acceptat. Atunci l-a întrebat pe Urzitorul Odren: *În ce zi voi muri?*

Prezicătorii s-au strâns şi împreună au intrat în întuneric. La sfârşitul întunericului, Odren a dat răspunsul: *Vei muri în Odstreth* (a 19-a zi din orice lună).

„În ce lună? Peste câţi ani?" a răcnit Berosty, dar legătura se întrerupsese şi nu i-a răspuns nimeni.

Atunci a intrat în cerc, l-a înşfăcat pe Urzitorul Odren de beregată şi i-a strigat că dacă nu capătă şi alt răspuns are să-i frângă gâtul. Ceilalţi l-au îndepărtat şi l-au ţinut locului, deşi era un om puternic. El s-a zbătut în mâinile lor şi l-a implorat: „Răspunde-mi!"

Odren i-a spus: „Răspunsul a fost dat şi preţul plătit. Pleacă!"

Turbat, Berosty rem ir Ipe s-a întors în Oharuthe, al treilea Domeniu al familiei sale, un ţinut sărac în Osnorinerul nordic, pe care-l sărăcise şi mai mult, strângând preţul unei Preziceri. S-a închis singur în odăile cele mai de sus ale turnului Vetrei şi n-a mai vrut să iasă nici pentru prieten sau duşman, nici pentru semănat sau recoltat, nici pentru kemmer sau prădăciuni, nici în luna aceea, nici în următoarea şi nici în următoarea... Au trecut şase luni şi au trecut zece luni, iar el continua să rămână ca un prizonier în odaia lui, aşteptând. În Onnetherhad şi Odstreth (a 18-a şi a 19-a zi din luna) nu mânca nimic, nici nu bea şi nici nu dormea.

Kemmeringul său de iubire şi credinţă era Herbor din clanul Geganner. În luna Grende, el a venit în Cetăţuia Thangering şi i-a spus Urzitorului:

— Doresc o Prezicere.

— Cu ce plăteşti? întrebă Odren, deoarece văzuse că omul era îmbrăcat şi încălţat sărăcăcios, iar sania îi era veche şi tot ceea ce-l înconjura era ponosit.

— Vă dau viaţa mea, răspunse Herbor.

— Nu ai altceva, Lordul meu? întrebă Odren, vorbindu-i acum ca unui nobil. Nu poţi oferi nimic altceva?

— Nu. Nu ştiu însă dacă viaţa mea are vreo valoare pentru voi.

— Nu, încuviinţă Odren, pentru noi n-are nici o valoare.

Atunci Herbor căzu în genunchi, copleşit de ruşine şi iubire, şi strigă:

— Vă implor să-mi răspundeţi la întrebare. Nu-i pentru mine!

— Pentru cine, atunci? întrebă Urzitorul.

— Pentru Lordul şi kemmeringul meu, Ashe Berosty, zise bărbatul şi plânse. De când a venit aici şi a căpătat răspunsul acela, care nu era un răspuns, el nu mai cunoaşte nici iubirea, nici veselia, nici puterea. Va muri din această cauză.

— Aşa va fi. De ce oare moare un om dacă nu de propria-i moarte? vorbi Odren. Totuşi, înflăcărarea lui Herbor îl mişcă şi în cele din urmă adăugă: Voi căuta răspunsul întrebării pe care ai pus-o, Herbor, şi nu voi cere nimic în schimb. Dar ţine minte. Întotdeauna există un preţ. Cel care pune întrebarea plăteşte ceea ce trebuie să plătească.

Atunci, Herbor aşeză palmele lui Odren pe propriii ochi, în semn de recunoştinţă, şi Prezicerea începu. Prezicătorii se adunară şi intrară în întuneric. Herbor merse cu ei şi le puse întrebarea, iar aceasta a fost: *Cât va trăi Ashe Beresty rem ir Ipe?* Herbor se gândise că în felul acesta va afla numărul de zile sau de ani şi va readuce pacea iubitului său. Apoi Prezicătorii s-au mişcat în întuneric şi, în cele din urmă, Odren a răcnit îndurerat, parca ars în foc: *Mai mult decât Herbor de Geganner!*

Nu era răspunsul la care sperase Herbor, dar asta a fost tot ce a căpătat şi, fiind o fire plină de răbdare, s-a întors acasă, în Charuthe, prin zăpezile lui Grende. A intrat în Domeniu, s-a suit în turnul cetăţii şi acolo şi-a găsit kemmeringul, pe Berosty, stând mohorât şi cu privirea pierdută lângă un foc mocnit, cu braţele pe o masă din piatră roşie şi cu capul afundat între umeri.

— Ashe, vorbi Herbor, am fost în Cetăţuia Thangering şi Prezicătorii mi-au răspuns. I-am întrebat cât de mult vei trăi, iar răspunsul lor a fost: *Berosty va trăi mai mult decât Herbor.*

Berosty ridică privirea spre el, atât de încet încât parcă îi înţepenise gâtul, şi i se adresă:

— Aşadar, i-ai întrebat când voi muri?

— Nu... cât de mult vei trăi.

— Cât de mult!? Prostule! Ai fost acceptat de Prezicători şi nu ai vrut să afli când voi muri, ziua, luna, anul, câte zile mi-au mai rămas... ai întrebat *cât de mult?* Oh, prostule, prost fără de seamăn! Mai mult decât tine? Da, mai mult decât tine!

Răcnind, apucă masa din piatră roşie, ca şi cum n-ar fi fost decât o foaie de aramă, şi o azvârli în capul lui Herbor. Acesta căzu, cu masa peste el. O vreme, Berosty rămase paralizat. Apoi ridică piatra şi văzu că-i zdrobise ţeasta. Aşeză tăblia înapoi pe piedestalul ei, se întinse lângă mort şi-l cuprinse cu braţele, de parcă erau în kemmer şi totul era bine. Aşa i-au găsit locuitorii din Charuthe, când în cele din urmă au pătruns în turn. Berosty înnebunise şi a trebuit să fie închis, deoarece voia să plece ca să-l caute pe Herbor, despre care credea că se afla undeva prin Domeniu. A mai trăit aşa o lună, după care s-a spânzurat, în Odstreth, cea de-a 19-a zi a lunii Thern.

5.Liniştirea suspiciunii

CĂLĂTORIA ÎN EST mi-a fost aranjată de gazda mea, o persoană extrem de volubilă.

— Dacă vrei să vizitezi Cetăţuile, trebuie să traversezi Kargavul. Treci munţii şi intri în Vechiul Karhide, mergând spre Rer, străvechea capitală regală. Unul dintre tovarăşii mei de Vatră conduce o caravană cu luntre de uscat prin trecătoarea Eskar şi ieri, la o ceaşcă de orsh, mi-a spus că vor face primul drum din această vară în Getheny Osme. Primăvara este caldă şi drumul deja accesibil până în Engohar, iar în câteva zile plugurile vor curăţa trecătoarea. Eu unul n-o să traversez niciodată Kargavul. Mi-ajunge Erhenrangul şi un acoperiş deasupra capului. Sunt însă un yomeshta, slavă celor nouă sute de purtători ai Tronului şi binecuvântat fie Laptele lui Meshe, iar yomeshta poţi fi oriunde. Noi suntem un soi de nou-veniţi, înţelegi, pentru că Lordul meu Meshe s-a născut acum două mii două sute doi ani, în vreme ce Calea Veche a Handdarei se întinde în trecut cu încă zece mii de ani. Dacă eşti în căutarea ei, trebuie să te duci în vechile ţinuturi. Domnule Ai, îţi voi păstra permanent o cameră pe insula aceasta, deşi cred că eşti înţelept şi vei părăsi Erhenrangul o vreme, pentru că toţi ştiu că Trădătorul a făcut mare caz de prietenia cu tine. Acum, cu bătrânul Tibe ca Ureche a Regelui, lucrurile vor reveni la normal. Dacă vei coborî în Portul Nou, îl vei găsi acolo pe tovarăşul meu de Vatră şi dacă-i vei spune că vii din partea mea...

Vorbea aşa întruna. Descoperind că n-am nici un shifgrethor, nu pierdea nici o ocazie să-mi dea sfaturi, deşi le învăluia cu „dacă" şi „de parcă". Era şeful insulei mele. Eu mi-l imaginam ca pe o proprietăreasă, deoarece avea fese durdulii, ce se legănau când umbla, un chip rotofei, cu moliciuni, iar firea îi era curioasă, iscoditoare, umilă şi amabilă. Era binevoitor cu mine şi pentru o sumă modestă organiza vizitarea camerei mele, atunci când eram plecat. „Priviţi odaia Misteriosului Trimis!" Era atât de feminin ca aspect şi purtare, încât odată îl întrebasem câţi copii născuse. Se posomorâse. Nu născuse niciodată. Ca tată însă,

procrease patru. Fusese unul dintre multele bobârnace pe care le căpătăm mereu. Şocul cultural nu reprezenta nimic pe lângă şocul biologic, pe care-l suportam ca mascul printre fiinţe care, cinci şesimi din timp, erau hermafrodiţi asexuaţi.

Buletinele radiofonice relatau pe larg acţiunile noului prim-ministru, Pemmer Harge rem ir Tibe. Majoritatea ştirilor se refereau la evenimente din. nordul Văii Sinoth. În mod limpede, Tibe intenţiona să reia revendicările Karhidei pentru regiunea aceea. Exact genul de acţiuni care, pe oricare altă planetă în această etapă a civilizaţiei, ar fi declanşat un război. Dar pe Gethen nimic nu declanşa un război. Dispute, asasinate, răzbunări, expediţii de pradă, vendete, crime, torturi şi mârşăvii - toate acestea se numărau printre faptele oamenilor, însă nu duceau la război. Se părea că le lipsea capacitatea de *mobilizare*. În această privinţă se comportau ca animalele sau ca femeile. Nu aveau comportamentul bărbaţilor sau al furnicilor. Oricum, deocamdată nu făcuseră aşa ceva. Cunoştinţele mele despre Orgoreyn indicau că în ultimele cinci-şase secole devenise o societate tot mai mobilizată, un adevărat stat naţional. Goana după prestigiu, mai ales în domeniul economic, o putea sili pe Karhide să caute să-şi întreacă vecina, să devină o naţiune, şi nu o ceartă între familii, aşa cum afirmase Estraven, să devină, cum tot el spusese, patriotardă. Dacă s-ar fi petrecut aşa ceva, s-ar fi putut ca gethenienii să aibă o excelentă ocazie de a dobândi condiţiile favorabile războiului.

Doream să merg în Orgoreyn pentru a vedea dacă bănuielile mele în această privinţă erau corecte, dar mai întâi voiam să termin cu Karhide. De aceea, am vândut încă un rubin bijutierului cu chip brăzdat de cicatrice de pe strada Eng şi, fără alte bagaje decât ansiblul, câteva instrumente, banii şi un rând de veşminte, am pornit cu o caravană comercială în cea dintâi zi a primei luni de vară.

Luntrile au plecat în zori din docurile măturate de vânturi ale Portului Nou. Au trecut pe sub Arc şi au pornit spre răsărit. Douăzeci de vehicule asemănătoare unor barje uriaşe, dar silenţioase, înaintând una câte una pe şenile, pe străzile afundate ale Erhenrangului, prin negurile dimineţii. Purtau

containere, cu lentile, role de benzi audio, bobine de sârmă din cupru şi platină, cupoane de stofe din fibre vegetale, prelucrate şi ţesute în Cataracta Vestică, lăzi cu solzi uscaţi de peşti din Golf, cutii cu rulmenţi şi alte piese mărunte, şi zece vagoane de grăunţe kardik orgota, destinate provinciei de graniţă Pering Storm, colţul nord-estic al uscatului.

Pe Marele Continent, toate transporturile se fac cu aceste platforme acţionate electric, care, ajunse pe râuri şi canale, se transformă în şlepuri. În lunile cu zăpezi mari, lentele tractoare-plug, săniile motorizate şi corăbiile din sloiuri de pe râurile îngheţate sunt singurele mijloace de transport, alături de schiuri şi săniile trase de oameni. Pe durata Dezgheţului, nici o formă de transport nu este sigură, drept care, până în vară, traficul de mărfuri se întrerupe. Vara, drumurile sunt ticsite de caravane. Circulaţia este controlată. Fiecare vehicul sau caravană este obligat să păstreze în permanenţă legătura radio cu staţiile de verificare de pe drumuri. În ciuda aglomeraţiei, viteza traficului se menţine aproape constantă la patruzeci de kilometri pe oră (terriana). Gethenienii ar putea obţine şi viteze mai mari, dar nu o fac. Dacă sunt întrebaţi de ce nu se grăbesc, ei răspund: „De ce să gonim?" Similar cu replica terrienilor când îi întrebi de ce vehiculele lor trebuie să meargă atât de repede: „De ce nu?" Gusturile nu se discută. Terrienii simt că trebuie să ajungă cât mai departe, să facă progrese. Locuitorii de pe Iarnă, care trăiesc permanent în Anul Unu, consideră că progresul e mai puţin important decât Prezenta.

Gusturile mele erau terriene şi, părăsind Erhenrangul, mă irita ritmul caravanei. Aş fi dorit să cobor şi să alerg. Eram fericit că scăpam de lungile străzi pietruite, deasupra cărora atârnau acoperişuri negre, abrupte şi nenumărate turle, de oraşul fără soare, în care toate şansele mele se preschimbaseră în spaimă şi trădare.

Urcând dealurile de la poalele Kargavului, caravana făcea popasuri dese, dar scurte, pentru ca să mâncăm la hanurile de pe drum. Tocmai după-amiază am ajuns pe culmea unei coline de unde puteam zări întregul lanţ muntos. Am văzut Kostorul, care are şase kilometri înălţime, gigantica pantă a versantului său vestic ascundea piscurile aflate în nordul lui, dintre care

unele ajungeau la zece mii de metri. În sudul Kostorului, crestele se distingeau albe pe fundalul unui cer incolor. Am numărat treisprezece, ultima o scânteiere neclară în pâcla depărtării din miazăzi. Şoferul mi le-a numit pe toate şi, într-un efort prietenesc de-a mă înfricoşa, mi-a povestit despre avalanşe, luntre azvârlite în prăpastie de vânturi, echipaje izolate săptămâni de zile pe înălţimi inaccesibile şi multe altele. Mi-a descris în amănunt cum văzuse cu ochii lui un vehicul derapând şi prăbuşindu-se într-o crevasă adâncă de cinci sute de metri. Remarcabilă, spunea el, fusese încetineala cu care căzuse. Păruse că plutise în abis toată după-amiaza şi se simţise nespus de fericit să-l vadă, în sfârşit, dispărând fără zgomot în stratul de zăpadă gros de cincisprezece metri de pe fund.

La ora trei ne-am oprit să prânzim la un han mare, o clădire impunătoare, cu vetre gigantice vuind şi săli uriaşe, cu tavanele din grinzi, pline de mese încărcate cu mâncare bună, însă nu am rămas peste noapte. Caravana mergea non-stop, grăbindu-se (în stilul ei karhidish) să ajungă înainte de deschiderea sezonului în Pering Storm şi să ia crema pieţii pentru întreprinzătorii ei negustori. Acumulatorii au fost încărcaţi, şoferii s-au schimbat şi am pornit mai departe. Unul din vehicule slujea drept dormitor, numai pentru şoferi. Nu existau paturi pentru pasageri. Mi-am petrecut nopţile în cabina rece, pe scaunul tare, cu o pauză aproape de miezul nopţii, ca să cinăm la un mic han aflat pe înălţimile dealurilor. Karhide nu era o ţară a confortului. La revărsatul zorilor eram treaz şi am văzut că lăsasem totul în urmă, în afară de stânci, gheaţă, lumină şi de drumul îngust ce urca mereu sub şenilele noastre. Tremurând, m-am gândit că, exceptând bătrânele şi pisicile, oricine putea găsi ceva care să transceadă confortul.

Pe povârnişurile acestea teribile, din granit şi zăpadă, nu mai existau hanuri. La orele de masă, luntrile se opreau tăcute, una după cealaltă, pe o pantă de treizeci de grade, acoperită de nea, şi toţi oamenii coborau din cabine şi se strângeau în jurul dormitorului, unde se serveau castroane cu supă fierbinte, felii de mere-de-pâine uscate şi căni cu bere acidulată. Tropăiam în omăt, înghiţind totul pe nemestecate, cu spinările spre vântul muşcător, ce purta o pulbere scânteietoare de zăpadă uscată.

După aceea, reveneam în luntre şi continuam urcuşul. La amiază, în trecătorile din Wehoth, la aproape patru mii cinci sute de metri altitudine, erau 28°C la soare şi -10°C la umbră. Motoarele electrice erau atât de silenţioase încât puteai auzi avalanşele vuind pe versanţii albăstrui de cealaltă parte a văilor, la treizeci de kilometri depărtare.

Spre sfârşitul după-amiezii am depăşit vârful, la Eskar, la patru mii şase sute de metri altitudine. Privind faţa sudică a Kostorului, pe care ne târâsem toată ziua, am zărit o formaţiune stâncoasă stranie, cam la patru sute de metri deasupra drumului, asemănătoare unui castel.

— Vezi Cetăţuia de sus? întrebă şoferul.

— E o clădire?

— Este Cetăţuia Ariskostor.

— Dar nimeni n-ar putea trăi acolo.

— Oho, Bătrânii puteau! Cândva am lucrat cu o caravană care le aducea alimente din Erhenrang, la sfârşitul verii. E adevărat, zece-unsprezece luni pe an nu pot coborî de acolo, dar nu le pasă. Sunt vreo şase sau opt pustnici.

Am privit meterezele de piatră grosolană, solitare în imensa singurătate a înălţimilor, şi nu i-am dat crezare şoferului, dar n-am comentat în nici un fel. Dacă exista cineva care să poată supravieţui într-un asemenea cuib de vulturi, acesta putea fi numai un karhidean.

Coborând, drumul cotea larg către nord, apoi spre sud, strecurându-se pe marginea prăpăstiilor, deoarece faţa estică a Kargavului este mai abruptă decât cea vestică, prăbuşindu-se către şes în trepte gigantice, terase muntoase de origine tectonică. Înainte de apusul soarelui, am văzut un şirag mititel de puncte, deplasându-se imperceptibil printr-o uriaşă umbră albă, la două mii de metri mai jos, o caravană ce plecase din Erhenrang cu o zi înaintea noastră. A doua zi am trecut şi noi pe acolo şi ne-am târât pe aceeaşi pantă acoperită de zăpadă, extrem de încet, fără zgomote care să declanşeze o avalanşă. Din locul acela am putut distinge o vreme, hăt dedesubt şi spre est, ţinuturi întinse, neclare datorită norilor şi umbrelor de nori, brăzdate de argintul râurilor. Era câmpia Rerului.

Am ajuns în Rer după patru zile de drum. Cele două oraşe sunt despărţite de o mie opt sute de kilometri, un zid înalt de câţiva kilometri şi două-trei mii de ani. Caravana s-a oprit în afara Porţii Vestice, unde urma să fie transbordată pe şlepuri. În Rer nu puteau intra luntrile de uscat sau maşinile. Oraşul fusese construit înainte ca vehiculele motorizate să fie folosite de karhideni, iar aceştia le utilizau de peste douăzeci de veacuri.

Oraşul nu are străzi, ci doar pasaje acoperite, asemănătoare unor tunele, iar vara se merge atât prin ele, cât şi pe deasupra lor, după dorinţă. Casele, insulele şi Vetrele sunt dispuse în fel şi chip, haotic, într-o dezordine incredibilă, care culminează brusc (aşa cum va face anarhia în Karhide) prin splendoare: măreţele turnuri, roşii ca sângele, şi fără ferestre, ale fostului Palat. Clădite cu şaptesprezece secole în urmă, turnurile acelea îi adăpostiseră vreme de o mie de ani pe regii Karhidei, până când Argaven Harge, primul din dinastia lui, a traversat Kargavul şi s-a stabilit în marea vale a Cataractei Vestice.

Toate clădirile din Rer sunt extrem de masive, cu fundaţii trainice, izolate împotriva frigului şi a precipitaţiilor. În timpul iernii, vântul de pe câmpii poate spulbera zăpada din oraş, însă atunci când viscoleşte şi troieneşte omătul, locuitorii nu curăţă străzile, deoarece nu au aşa ceva. Se folosesc de tunelele de piatră sau le lasă pe cele temporare să fie îngropate de nea. Doar acoperişurile caselor se ridică deasupra zăpezii, iar uşile-iernii pot fi prevăzute sub streşini sau chiar în acoperişuri cu nişte lucarne. Dezgheţul este anotimpul cel mai prost pe câmpiile acelea cu multe râuri. Atunci, tunelele se transformă într-o reţea de canalizare, iar spatiile dintre clădiri devin lacuri sau canale, pe care locuitorii Rerului se deplasează cu bărci, împingând cu vâslele micile sloiuri plutitoare. Şi, întotdeauna, peste praful verii, peste vălmăşagul de acoperişuri înzăpezite ale iernii sau peste inundaţiile primăverii veghează turnurile roşii, inima pustie şi indestructibilă a oraşului.

Am tras la un han teribil de scump, adăpostit la baza turnurilor. M-am deşteptat în zori, după multe coşmaruri, am plătit un preţ exorbitant pentru pat, dejun şi cele câteva indicaţii greşite asupra traseului pe care trebuia să-l urmez, şi am pornit pe jos să găsesc Otherhordul, o Cetăţuie străveche, nu departe

de Rer. După nici cincizeci de metri de la han, m-am rătăcit. Menţinând turnurile înapoia mea şi uriaşul contur alb al Kargavului în dreapta, am părăsit oraşul prin sud, iar un copil de fermier întâlnit pe drum mi-a spus unde anume să cotesc spre Otherhord.

Am ajuns acolo la amiază. De fapt, la amiază am ajuns undeva, însă nu eram sigur unde anume. Era un codru sau o pădure deasă, totuşi, pădurile erau chiar mai îngrijite decât văzusem până atunci în ţara aceasta de pădurari harnici, iar poteca urca pe coasta dealului, pierzându-se printre copaci. După un timp, am observat la o mică distanţă în dreapta ei o colibă din lemn şi apoi o clădire mai mare, construită din buşteni, puţin mai departe, în stânga. De undeva dintr-acolo venea o aromă delicioasă de peşte fript.

Am pornit încet pe cărare, oarecum nesigur. Nu ştiam cum reacţionează handdarata faţă de turişti. De fapt, cunoşteam foarte puţine lucruri despre ei. Handdara este o religie lipsită de instituţii, de preoţi, de ierarhie, fără legăminte şi fără crez. Nici acum nu pot spune dacă are sau nu un Dumnezeu. Nu poate fi definită exact şi nici încadrată undeva. Singura ei manifestare permanentă o găseşti în Cetăţui, refugii, unde oamenii pot petrece o noapte sau toată viaţa. Nu aş fi vizitat locurile tainice ale acestui cult straniu şi intangibil dacă n-aş fi dorit să răspund întrebării lăsate nerezolvate de Investigatori: ce sunt Prezicătorii şi cu ce se ocupă ei?

De fapt, petrecusem mai multă vreme în Karhide decât Investigatorii, şi mă îndoiam că exista vreun adevăr în poveştile despre Prezicători şi profeţiile lor. Legendele despre oracole reprezintă un loc comun la toate rasele Omului. Prezic atât zeii cât şi spiritele, şi calculatoarele. Ambiguitatea oracolului sau probabilitatea statistică oferă portiţe de scăpare, iar contradicţiile sunt înlăturate de credinţă. Cu toate acestea, legendele merită cercetate. Nu convinsesem încă nici un karhidean de existenţa telepatiei, nu aveau să creadă în ea până n-o „vedeau" - exact poziţia mea în privinţa Prezicătorilor Handdarei.

Continuând pe potecă, mi-am dat seama că în negurile acelei păduri se întindea un sat, poate chiar un oraş, tot atât de haotic

ca Rerul, dar rezervat, paşnic, rural. Deasupra acoperişurilor şi cărărilor atârnau crengi de hemmen, copacul cel mai răspândit pe Iarnă, un conifer rezistent, cu cetină groasă, stacojiu-palidă. Conurile lui acopereau potecile întretăiate, văzduhul era înmiresmat cu polen de hemmen şi toate casele erau construite din lemnul său închis la culoare. Mă oprisem după un timp, întrebându-mă la ce uşă să ciocănesc, când dintr-un desiş a apărut un individ care m-a salutat politicos.

— Căutaţi o locuinţă? s-a interesat el.

— Am venit cu o întrebare pentru Prezicători.

Hotărâsem să-i las să creadă, cel puţin la prima impresie, că eram karhidean. Aidoma Investigatorilor nu avusesem vreo dificultate în a mă confunda cu localnicii. Printre atâtea dialecte karhidish, accentul meu trecea neobservat iar anomaliile mele sexuale erau ascunse de straiele groase. Îmi lipseau coama deasă de păr fin şi ochii piezişi ai gethenianului tipic şi eram mai oacheş şi mai înalt decât cei mai mulţi, totuşi nu depăşeam zona variaţiilor normale. Barba îmi fusese epilată permanent înainte de a pleca din Ollul (pe atunci nu aflasem despre triburile „îmblănite" din Perunter, care nu au doar bărbi, ci şi păr pe tot corpul, ca terienii albi). Uneori eram întrebat cum îmi spărsesem nasul. Eu îl am turtit, nasul gethenianului e proeminent şi îngust, cu nări strâmte, adaptate respirării aerului îngheţat. Persoana de pe cărarea din Otherhord îmi privi uşor curioasă nasul şi răspunse:

— Atunci poate că doriţi să vorbiţi cu Urzitorul? Dacă n-a plecat cu sania de lemne, ar trebui să fie în luminiş. Sau preferaţi să discutaţi mai întâi cu un Celibatar?

— Nu ştiu exact. Sunt total ignorant.

Tânărul râse şi făcu o plecăciune:

— Mă simt onorat! rosti el. Trăiesc aici de trei ani, dar încă n-am dobândit destulă ignoranţă ca să merite s-o amintesc.

Era extrem de amuzat, totuşi se purta cu blândeţe, şi am reuşit să-mi amintesc suficiente fragmente din ştiinţa Handdara ca să-mi dau seama că mă lăudasem, ca şi cum aş fi venit la el şi i-aş fi zis: „Sunt foarte arătos..."

— Voiam să spun că nu ştiu nimic despre Prezicători...

— Demn de invidiat! comentă tânărul. Vai, trebuie să pângărim zăpada imaculată cu paşii noştri, pentru a ajunge undeva. Vă pot arăta drumul spre luminiş? Mă numesc Goss.

Era un prenume.

— Genry, am spus, abandonând „l"-ul. L-am urmat în penumbra friguroasă a pădurii. Cărarea îngustă cotea deseori şerpuind pe pantele dealului. Pe alocuri, în preajma ei sau mai departe, printre tulpinile masive de hemmeni, se ridicau căsuţele de culoarea copacilor. Totul era roşu şi castaniu, rece şi umed, nemişcat, înmiresmat, mohorât. Dinspre o locuinţă răz-bătea slab şuierul dulce al unui flaut karhidish. Goss mergea la câţiva metri în faţa mea, sprinten şi uşor, cu graţia unei fete.

Deodată cămaşa lui albă sclipi orbitor. Am ieşit din umbră în bătaia razelor de soare, pe o pajişte largă şi verde.

La câţiva metri de noi o siluetă dreaptă şi nemişcată se profila pe fundalul ierbii înalte. Hiebul stacojiu şi cămaşa albă îi confereau aspectul unei încrustaţii din email strălucitor. La o sută de metri mai departe se zărea un alt personaj, în albastru şi alb. Acesta nu se clinti şi nici nu privi în direcţia noastră tot timpul cât am vorbit cu primul. Cei doi practicau Prezenţa, una din disciplinele Handdarei, similară unei transe. Atraşi de negative, handdarata o denumesc „ne-transă" - care duce la diminuarea eu-lui (sau la creşterea lui?) prin receptivitate şi conştientizare senzitivă extremă. Deşi tehnica respectivă este opusă majorităţii celor mistice, ea rămâne probabil o disciplină mistică, năzuind spre experienţa Universalului. Mă tem că nu pot defini cu precizie nici una dintre practicile handdarata.

Goss se adresă persoanei în stacojiu. Întrerupându-şi nemişcarea, aceasta ne privi. Când porni spre noi, m-am simţit copleşit. Cu tot soarele amiezii, radia o aură personală.

Era la fel de înalt ca mine, zvelt, cu o faţă luminoasă, deschisă şi frumoasă. Când privirile ni s-au întâlnit, am simţit brusc impulsul de a-i atrage atenţia, de a încerca să-i vorbesc telepatic, ceva ce nu făcusem niciodată de la sosirea pe Iarnă, şi nici nu aveam să fac deocamdată. Impulsul era mai puternic decât reţinerea. I-am vorbit în minte. Nici un răspuns. Nu se realizase un contact. Continua să mă privească atent. După încă o clipă, zâmbi şi rosti cu un glas blând, puţin ascuţit:

— Eşti Trimisul, nu-i aşa?

M-am bâlbâit şi am răspuns:

— Da.

— Eu mă numesc Faxe. Suntem onoraţi să te primim. Vei rămâne cu noi în Otherhord, o vreme?

— Cu plăcere. Aş dori să aflu mai multe despre obiceiul vostru de a Prezice. În schimb, v-aş putea spune câte ceva despre ceea ce sunt sau de unde vin...

— Orice doreşti, zâmbi Faxe. Sunt măgulit să ştiu că ai traversat Oceanul Spaţiului, adăugând apoi călătoriei tale o mie patru sute de kilometri şi traversarea Kargavului pentru a ajunge la noi.

— Otherhordul m-a atras datorită faimei oracolelor sale.

— Atunci poate că doreşti să ne urmăreşti prezicând? Sau ai o întrebare personală?

Ochii săi limpezi impuneau adevărul.

— Nu ştiu, am răspuns.

— *Nusuth,* zise el, nu contează. Poate că dacă vei rămâne o vreme, vei afla dacă ai sau nu o întrebare... Ştii probabil că Prezicătorii sunt capabili să se întâlnească cu toţii numai în anumite momente, deci oricum vei locui cu noi câteva zile.

Aşa am făcut, şi au fost zile plăcute. Nu exista un program fix, exceptând lucrul în comun, munca la câmp, grădinăritul, tăiatul lemnelor sau întreţinerea, la care oaspeţii ocazionali, cum eram eu, puteau fi solicitaţi de oricine avea nevoie de ajutor. Trecea şi o zi întreagă fără să vorbesc decât despre chestiuni de muncă. Discutam mai des cu tânărul Goss şi cu Faxe Urzitorul, a cărui personalitate extraordinară, limpede, dar foarte profundă, ca o fântână de apă curată, reprezenta o chintesenţă a caracterului locului. Uneori, serile, aveau loc reuniuni într-una sau alta din casele scunde, înconjurate de arbori. Se discuta, se bea bere şi câteodată se cânta muzica viguroasă din Karhide, simplă ca melodie, dar cu ritmuri complexe, întotdeauna improvizată. Într-o seară, dansară doi localnici, oameni bătrâni, cu părul alb şi membrele uscăţive, ale căror cute pornind din colţurile exterioare ale pleoapelor le ascundeau pe jumătate ochii negri. Dansul lor era lent, precis şi controlat. Fascina ochiul şi mintea. Începură să danseze cam pe la ora trei, după cină. Muzicanţii

nu-i acompaniau tot timpul, cu excepţia toboşarului care nu se opri nici o clipă din ritmul lui cu schimbări subtile. Cei doi bătrâni continuau să danseze şi la ora şase, miezul nopţii, după cinci ore terriene. Era prima dată când asistam la fenomenul *dothe* - folosirea voluntară, sub control, a „energiei nervoase" cum o numim noi - iar după aceea am fost mai pregătit să cred istoriile despre Bătrânii Handdara.

Viaţa lor era introvertită, autonomă, imuabilă, saturată de acea „ignoranţă" unică, preţuită de handdarata, şi respectând regula inactivităţii sau a neamestecului. Regula aceea (exprimată în cuvântul *nusuth,* pe care trebuie să-l traduc drept „nu contează") este inima cultului şi nu pretind că am priceput-o. Totuşi, după o jumătate de lună petrecută în Otherhord, am început să înţeleg mai bine Karhide. Dedesubtul politicii, al festivităţilor şi pasiunilor acelei naţiuni se găsea un întuneric străvechi, pasiv, anarhic şi tăcut, întunericul fecund al Handdarei.

Iar din tăcerea aceea se înălţa, în mod inexplicabil, vocea Prezicătorului.

Tânărul Goss, care era fericit să-mi fie călăuză, îmi spusese că eventuala mea întrebare putea să aibă orice subiect şi orice formă de exprimare.

— Cu cât e mai restrictivă, cu atât răspunsul e mai exact, zisese el. Imprecizia naşte imprecizie. Şi, desigur, unele întrebări nu au răspunsuri.

— Ce se întâmplă dacă pun tocmai o astfel de întrebare? mă interesasem.

Era o replică aparent sofisticată, totuşi nu surprinzătoare. M-a intrigat însă răspunsul lui.

— Urzitorul o va refuza. Astfel de întrebări au distrus unele grupuri Prezicătoare.

— Le-au distrus?

— Nu cunoaşteţi istoria Lordului de Shorth, care i-a silit pe Prezicătorii din Cetăţuia Asen să răspundă întrebării: *Care este scopul vieţii?* Ei bine, s-a petrecut acum vreo două mii de ani. Prezicătorii au stat în întuneric şase zile şi şase nopţi. În cele din urmă, toţi Celibatarii au rămas în stare cataleptică. Nebunii au

murit, Perversul l-a ucis pe Lordul de Shorth, zdrobindu-i capul cu o piatră, iar Urzitorul... Era un om numit Meshe.

— Întemeietorul cultului Yomesh?

— Da, încuviinţase Goss şi chicotise de parcă istoria fusese foarte amuzantă, dar nu ştiam dacă râsese de yomeshta sau de mine.

Hotărâsem să pun o întrebare al cărei răspuns putea fi „da" sau „nu" ca să evidenţiez măcar extinderea lui şi tipul de ambiguitate. Faxe îmi confirmase spusele lui Goss. Subiectul putea fi complet necunoscut Prezicătorilor. Puteam întreba dacă recoltele de hoolm aveau să fie bogate anul acesta în emisfera nordică a lui S, iar ei răspundeau, fără să fi ştiut măcar de existenţa planetei S. Aceasta părea să treacă fenomenul în categoria prorocirilor de pură şansă, alături de ghicitul în bobi şi de azvârlitul monedei. „Nici vorbă, răspunsese Faxe, câtuşi de puţin. Şansa nu-i deloc implicată. Dimpotrivă, întregul proces este exact opusul aleatoriului."

— Atunci, e vorba de citirea gândurilor.

— Nu, replicase Faxe, surâzând senin şi candid.

— Poate că o faceţi în mod inconştient.

— La ce bun? Dacă cel care punea întrebarea cunoştea răspunsul, n-ar fi plătit preţul pe care-l ceream.

Am ales o întrebare al cărei răspuns cu siguranţă nu-l cunoşteam. Doar scurgerea timpului putea dovedi dacă Prezicerea fusese sau nu corectă, doar dacă nu avea să fie, aşa cum mă aşteptam, una dintre acele admirabile prorociri profesionale, aplicabile oricărui rezultat. Subiectul nu era banal. Când aflasem că acţiunea putea fi periculoasă pentru cei nouă Prezicători din Otherhord, renunţasem la ideea de a-i întreba când avea să plouă sau alt fleac de genul ăsta. Preţul era mare pentru cel care întreba - două dintre rubinele mele intrară în visteria Cetăţuii - dar şi mai mare pentru cei care răspundeau şi, pe măsură ce am ajuns să-l cunosc pe Faxe, îmi venea tot mai greu să cred că era un şarlatan profesionist sau, mai rău, un şarlatan cinstit, care se autoînşela. Inteligenţa lui era la fel de dură, limpede şi cizelată ca şi rubinele mele. N-am îndrăznit să-i întind o cursă. L-am întrebat ceea ce doream cel mai mult să aflu.

În Onnetherhad - a 18-a zi a lunii - cei nouă s-au reunit într-o clădire mare, descuiată numai cu aceste ocazii: o sală înaltă, cu pardoseala din piatră rece, slab luminată de două ferestre înguste şi de focul din vatra adâncă din capăt. Ei stăteau în cerc, cu mantii şi glugi, siluete nemişcate, aidoma unor dolmene în sclipirea slabă a flăcărilor aflate la câţiva metri. Când am traversat sala şi am pătruns în cerc, Goss împreună cu alţi doi tineri localnici şi cu un medic din Domeniul cel mai apropiat priveau tăcuţi din scaunele de lângă cămin. Totul era foarte neprotocolar, totuşi tensionat. Una din glugi se înălţă când am pătruns printre ele, şi am zărit o faţă stranie, masivă, cu trăsături aspre, examinându-mă cu ochi insolenţi.

Faxe stătea cu picioarele încrucişate, nemişcat, dar încordat cu o energie ce se acumula în el şi care făcea ca glasul lui blând şi moale să detune aidoma unui trăsnet.

— Întreabă, rosti el.

Am păşit în interiorul cercului şi am pus întrebarea:

— Peste cinci ani de acum, va fi planeta Gethen membră a Ecumenului Lumilor Cunoscute?

Tăcere. Am rămas locului, nemişcat, în centrul unei plase de păianjen ţesută din tăcere.

— Se poate răspunde, şopti Urzitorul.

Urmă o destindere. Monoliţii cu glugi părură că se înmoaie şi se mişcară. Cel care mă privise atât de ciudat începu să-i şoptească ceva vecinului. Am părăsit cercul şi m-am alăturat celor de lângă şemineu.

Doi Prezicători rămăseseră retraşi, tăcuţi. Unul dintre ei înălţa din când în când mâna stângă şi lovea pardoseala uşor şi rapid, de zece-douăzeci de ori, apoi redevenea nemişcat. Până atunci nu-i mai văzusem. Ei erau Nebunii, îmi explicase Goss. Erau bolnavi mintal. Goss îi numise „împărţitorii timpului",, ceea ce ar fi putut însemna schizofrenici. Psihologii karhidish, deşi lipsiţi de avantajele telepatiei, fiind astfel asemănători unor chirurgi orbi, utilizau cu iscusinţă drogurile, hipnoza, şocurile locale, criogenia şi diverse terapii mentale. Am întrebat dacă cei doi psihopaţi nu puteau fi vindecaţi.

— Vindecaţi! exclamase Goss. L-aţi vindeca pe un cântăreţ de vocea lui?

Alţi cinci membri ai cercului erau localnici, din Otherhord, adepţi ai disciplinelor Prezenţei Handdara şi, de asemenea, mi-a explicat Goss, Celibatari - neacceptând o pereche în decursul perioadelor lor de potenţă sexuală. Unul din Celibatari trebuia să fie în kemmer în timpul Prezicerii. L-am putut distinge, deoarece învăţasem să desluşesc subtila aură sexuală, o anume strălucire care semnala prima fază a kemmerului.

Lângă el stătea Perversul.

— A venit din Spreve cu doctorul, mi-a spus Goss. Unele grupuri Prezicătoare determină în mod artificial perversiunea într-o persoană normală, injectând hormoni feminini sau masculini în zilele dinaintea unei şedinţe. Este mai bine să ai un pervers natural. El e dornic să vină. Îi place faima.

Goss folosise pronumele care desemnează un mascul-animal, nu pe acela pentru o fiinţă omenească aflată în rolul masculin al kemmerului. Părea uşor stânjenit. Karhidenii discută în mod liber problemele sexuale şi vorbesc despre kemmer atât cu respect cât şi cu plăcere, dar sunt reticenţi în privinţa perversiunilor - cel puţin faţă de mine. Prelungirea excesivă a perioadei kemmerului, cu un dezechilibru hormonal permanent spre mascul sau femelă, determină ceea ce ei denumesc perversiune. Nu este o raritate. Din punct de vedere fiziologic, trei sau patru la sută dintre adulţi pot fi perverşi sau anormali... adică normali, după standardele noastre. Ei nu sunt excluşi din societate, dar sunt toleraţi cu oarecare dispreţ, aşa cum se întâmplă cu homosexualii în multe societăţi bisexuale. În argoul karhidish sunt numiţi *jumătate-morţi.* Sunt sterpi.

După acea primă, lungă şi stranie privire spre mine, Perversul nu-l mai băgă în seamă decât pe cel de lângă el, kemmererul, a cărui sexualitate tot mai activă avea să fie în continuare stârnită şi, în cele din urmă, stimulată la completa capacitate sexuală feminină de către masculinitatea lui insistentă şi exagerată. Şuşotea întruna, aplecându-se către kemmerer, care răspundea scurt şi părea că tresare. Nici unul dintre ceilalţi nu vorbise de mult timp şi nu se auzea decât murmurul Perversului. Faxe îl privea nemişcat pe unul din Nebuni. Perversul îşi lăsă palma, iute şi uşor, pe mâna kemmererului. Acesta se feri brusc, cu teamă sau dezgust, şi se uită spre Faxe, parcă cerând ajutor.

Urzitorul nu se clinti. Kemmererul rămase locului şi nu făcu nici o mişcare când Perversul îl atinse din nou. Unul dintre Nebuni înalţă capul şi hohoti prelung, fals şi răguşit:

— A-ha-ha-ha...

Faxe înălţă braţul. Imediat toate feţele din cerc se răsuciră către el, de parcă le strânsese privirile într-un mănunchi.

Era după-amiază când intrasem în sală şi începuse să plouă. Lumina cenuşie pierise repede din fantele ferestrelor de sub streşini. Acum, dungi albe se întindeau ca nişte spectrale vele oblice peste feţele celor nouă, raze ceţoase dinspre luna care răsărea peste pădure. Focul se stinsese de mult şi nu exista altă lumină decât dârele acelea estompate, târându-se peste cerc, dezvăluind un chip, o mână, o spinare neclintită. O vreme am zărit profilul lui Faxe, rigid ca o piatră albicioasă în pulberea difuză de raze lunare. Acestea continuau să se deplaseze şi ajunseră la o mogâldeaţă întunecată, kemmererul, cu capul plecat pe genunchi, cu mâinile încleştate pe pardoseală, cu trupul zgâlţâit de un tremur dublat de răpăitul palmelor Nebunului pe piatră, în beznă, de cealaltă parte a cercului. Erau conectaţi cu toţii, aidoma punctelor de susţinere ale unei pânze de păianjen. Fie că o doream sau nu, simţeam legătura aceea, comunicaţiile care goneau fără cuvinte, mute, prin Faxe, şi pe care acesta încerca să le ordoneze, să le controleze, pentru că el era centrul, Urzitorul. Lumina slabă se fragmentă şi dispăru, târându-se pe zidul estic.

Am încercat să evit contactul cu minţile Prezicătorilor. Mă tulbura mult tensiunea electrică şi tăcută, senzaţia de atragere spre înăuntru, de transformare într-un nod a structurii, a reţelei. A fost şi mai rău când am încercat să ridic o barieră. M-am simţit izolat şi m-am ghemuit în interiorul propriei mele minţi, obsedat de halucinaţiile vederii şi pipăitului, un vălmăşag de imagini şi idei nebuneşti, viziuni şi senzaţii neaşteptate, toate încărcate de sexualitate şi violent groteşti, un clocot roşu-negru de furie erotică. Eram înconjurat de hăuri căscându-se uriaşe, cu margini zdrenţuite, vaginuri, răni, guri ale iadului, mi-am pierdut echilibrul, cădeam... Dacă nu puteam alunga acest haos, urma să mă prăbuşesc cu adevărat, să înnebunesc şi să nu-l mai pot goni niciodată. Acţionau forţele empatice şi paraverbale, extrem

de puternice şi nedesluşite, înălţându-se din perversiune şi frustrare sexuală, dintr-o nebunie care distorsionează timpul, şi dintr-o disciplină teribilă a totalei concentrări şi a temerii de realitatea imediată, aflată cu mult dincolo de puterile sau controlul meu. Şi totuşi erau controlate. Centrul continua să fie Faxe. Trecură ore şi secunde, razele lunii sclipeau pe alt perete, nu mai exista lumină, doar întuneric, iar în mijlocul lui era Faxe, Urzitorul, o femeie înveşmântată în lumină.

Lumina era argint, argintul era armură, o femeie în armură, cu o spadă. Lumina izbucni brusc, insuportabilă, înspăimântată şi îndurerată

— Da, da, da!

— Ha-ha-ha-ha, începu râsul răguşit al Nebunului, crescând mereu, tot mereu, într-un zbieret tremurător, care continuă întruna, mai mult decât ar fi putut ţipa orice glas, străbătând timpul. În întuneric se distingeau mişcări, se auzeau fâşâituri şi foşnete. Părea o reaşezare a epocilor străvechi, o retragere din faţa semnelor prevestitoare.

— Lumină, lumină, bubui o voce, în silabe vaste, o dată sau de nenumărate ori. Lumină! Buştean pe foc, acolo! Lumină!

Era doctorul din Spreve. Pătrunsese în cercul destrămat şi îngenunchease lângă Nebuni. Fiind cei mai fragili, aveau rolul unor siguranţe electrice. Amândoi zăceau ghemuiţi pe pardoseală. Kemmererul stătea cu capul pe genunchii lui Faxe, răsuflând spasmodic, continuând să tremure. Indiferent, Urzitorul îi mângâia părul cu blândeţe. Perversul se afla singur într-un colţ, posomorât şi abătut. Şedinţa luase sfârşit, timpul se scurgea ca de obicei, reţeaua de putere se destrămase în umilinţă şi oboseală. Unde era răspunsul meu, oracolul, profeţia ambiguă?

Am îngenuncheat lângă Faxe. Mă privi cu ochii săi limpezi şi în clipa aceea l-am văzut aşa cum îl zărisem în întuneric. O femeie cu platoşă de lumină şi arzând într-un foc, strigând:

Glasul lui blând întrerupse viziunea.

— Ţi-ai primit răspunsul?

— L-am primit, Urzitorule.

Într-adevăr, îl primisem. Da, peste cinci ani, Gethen urma să fie membră a Ecumenului. Fără ghicitori, fără echivocuri. Chiar

atunci am fost conştient de nuanţa răspunsului. Nu fusese o profeţie, ci o constatare. Nu-mi puteam ocoli propria siguranţă: răspunsul era corect. Deţinea limpezimea esenţială a unei intuiţii.

Aveam nave NAFAL, transmisie instantanee şi comunicare telepatică, dar încă nu îmblânzisem intuiţiile pentru a fi valorificate. Pentru aşa ceva trebuia să venim pe Gethen.

— Eu am rolul unui filament, mi-a spus Faxe la o zi sau două după Prezicere. Energia creşte, creste mereu în noi, trimisă iarăşi şi iarăşi înapoi, redublând de fiecare dată impulsul, până ce străpunge, şi lumina este în mine, în jurul meu, eu sunt lumina... Cândva, Bătrânul din Cetăţuia Arbin a spus că dacă Urzitorul ar putea fi pus în vid în momentul răspunsului, el ar continua să ardă ani de zile. Asta cred yomeshta despre Meshe: că a văzut limpede trecutul şi viitorul, nu doar în clipa aceea, ci toată viata lui de după întrebarea lui Shorth. Este greu de crezut. Mă îndoiesc că un om ar fi putut s-o îndure. Dar nu contează...

Nusuth, negativul omniprezent şi ambiguu al Handdarei.

Ne plimbam împreună, şi Faxe mă privi. Faţa lui, una dintre cele mai frumoase feţe omeneşti pe care le văzusem vreodată, părea dură şi delicată, ca piatra cioplită.

— În întuneric, a spus el, am fost zece, nu nouă. Lângă noi a apărut un străin.

— Da, eu am fost. Nu ne-am putut apăra împotriva ta. Eşti un ascultător, Faxe, un empat înnăscut şi probabil un puternic telepat natural. Din acest motiv eşti Urzitorul, cel care poate prelua tensiunile şi răspunsurile grupului, canalizându-le într-o structură care se autodezvoltă, până ce încordarea o sfarmă şi-ţi poţi lua răspunsul.

Mă asculta, interesat şi serios.

— E ciudat să aflu tainele ordinului meu din exterior, prin ochii tăi. Le-am privit numai dinăuntru, ca discipol.

— Dacă îmi permiţi... dacă vrei, Faxe, aş dori să comunic cu tine prin graiul minţii.

Acum, aveam certitudinea că era un telepat natural, acceptul lui şi puţină practică puteau duce la coborârea barierei sale instinctive.

— Când vei face asta, voi auzi ce gândesc alţii?

— Nu, nu. În nici un caz mai mult decât o faci deja, ca empat. Graiul minţii este o comunicare emisă şi receptată în mod voluntar.

— Atunci de ce nu vorbiţi cu glas tare?

— Vorbind, poţi ascunde adevărul.

— Şi cu graiul minţii nu se poate?

— Nu în mod intenţionat.

Faxe reflectă o vreme.

— Pare o disciplină care trebuie să trezească interesul regilor, al politicienilor, al oamenilor de afaceri...

— Oamenii de afaceri au luptat împotriva utilizării telepatiei, atunci când s-a descoperit că este un talent ce poate fi deprins. Au interzis-o decenii întregi.

— Şi regii? zâmbi Faxe.

— Noi nu mai avem regi.

— Da. Înţeleg... Îţi mulţumesc, Genry. Totuşi meseria mea nu este învăţarea, ci ne-învăţarea. Şi aş prefera să nu deprind încă o artă ce poate transforma complet lumea.

— Conform prezicerii tale, planeta aceasta se va schimba în cel mult cinci ani.

— Iar eu mă voi schimba o dată cu ea, Genry. Deşi nu doresc asta.

Ploua. Burniţa statornică a verii getheniene. Mergeam pe sub arborii hernmen, pe, coastele de deasupra Cetăţuii, unde nu existau poteci. Lumina pătrundea cenuşie printre ramuri negre şi stropi limpezi picurau din cetina stacojie. Aerul era rece, totuşi plăcut şi plin de sunetele ploii.

— Faxe, spune-mi ceva. Voi, handdarata, aveţi un dar după care râvnesc oameni de pe toate planetele. Puteţi prezice viitorul. Cu toate acestea, trăiţi ca şi noi... se pare că n-ar *conta*...

— Ce să conteze, Genry?

— Uite ce... De pildă, rivalitatea aceasta dintre Karhide şi Orgoreyn, disputa legată de Valea Sinoth... Înţeleg că, în ultimele săptămâni, prestigiul Karhidei a fost ştirbit. De ce regele Argaven nu-şi consultă Prezicătorii, întrebându-i cum să

procedeze sau pe care membru al Kyorremyei să-l numească prim-ministru... sau aşa ceva?

— Întrebările sunt greu de pus.

— Nu înţeleg de ce. Ar putea întreba pur şi simplu: „Cine mă va sluji mai bine ca prim-ministru?"

— Este adevărat. Însă el nu ştie ce înseamnă *a-l sluji mai bine.* Poate însemna că alesul va ceda valea Orgoreynului sau va pleca în exil, sau îl va asasina pe rege. Ar putea însemna multe lucruri la care nu s-ar aştepta sau pe care nu le-ar accepta.

— Va trebui să-şi formuleze întrebarea foarte precis.

— Da. Apoi, vezi tu, vor fi multe întrebări. Până şi regele trebuie să plătească preţul.

— I-aţi cere mult?

— Foarte mult, răspunse senin Faxe. După cum ştii, preţul e proporţional cu ceea ce îşi permite solicitantul. De fapt, regii au venit la Prezicători, dar nu foarte des...

— Şi dacă unul dintre Prezicători este el însuşi un om puternic?

— Locuitorii Cetăţuii n-au ranguri sau poziţii sociale. Eu pot fi trimis în Erhenrang, la Kyorremy. Ei bine, dacă mă duc, îmi recapăt poziţia şi umbra, dar nu voi mai prezice. Dacă aş avea o întrebare pe când aş fi în Kyorremy, aş merge în Cetăţuia Orgny de-acolo, aş plăti preţul cuvenit şi aş obţine răspunsul. Dar noi, handdarata, nu vrem răspunsuri. Sunt greu de ocolit, totuşi încercăm s-o facem.

— Nu cred că pricep.

— Noi venim aici, în Cetăţui, mai ales pentru a afla ce întrebări să *nu* punem.

— Dar rolul vostru este de *a răspunde!*

— Genry, n-ai înţeles încă de ce am perfecţionat şi de ce practicăm Prezicerea?

— Nu...

— Pentru a demonstra că este perfect inutil să cunoşti răspunsul la o întrebare greşită.

Am reflectat la cuvintele lui în timp ce ne plimbam împreună prin ploaie, sub ramurile întunecate ale pădurii Otherhord. Sub gluga albă, faţa lui Faxe era obosită şi liniştită, lipsită de lumină.

Totuşi continua să mă impresioneze. Când se uita la mine cu ochii săi limpezi, blânzi şi candizi, sosea dintr-o tradiţie veche de treisprezece mii de ani, dintr-un mod de a gândi şi a trăi atât de străvechi, atât de bine stabilit, integral şi coerent, încât oferea unei fiinţe umane siguranţa infailibilă şi perfecţiunea unui animal sălbatic. Părea o creatură stranie, care mă privea din eternul ei prezent.

— Necunoscutul, rosti vocea lui blândă, neprevăzutul, nedoveditul - pe ele se bazează viaţa. Ignoranţa este fundamentul gândirii. Absenţa dovezii e fundamentul acţiunii. Dacă s-ar dovedi că nu există Dumnezeu, n-ar exista religie. Nici Handdara, nici Yomesh, nici Zeii Vetrei, nimic. Deşi, chiar dacă s-ar dovedi că Dumnezeu există, religia tot n-ar fi... Spune-mi, Genry, ce se cunoaşte? Ce este sigur, previzibil, inevitabil... unicul lucru cert pe care-l ştii din viitorul tău şi al meu?

— Că vom muri.

— Exact. Nu există decât o singură întrebare la care se poate răspunde, iar noi cunoaştem deja răspunsul... Unicul lucru care face viaţa posibilă este nesiguranţa permanentă şi intolerabilă, în nici un caz cunoaşterea viitorului.

6.Primul drum în Orgoreyn

M-A DEŞTEPTAT BUCĂTARUL, care venea întotdeauna foarte devreme. Am un somn sănătos şi a trebuit să mă zgâlţâie şi să-mi strige în ureche: „Treziţi-vă, treziţi-vă, Lord Estraven, a venit un mesager de la Casa Regală!" În cele din urmă, l-am înţeles şi, cu ochii lipiţi de somn, m-am sculat şi am deschis uşa camerei în care aştepta mesagerul. Aşa mi-am început exilul, gol-goluţ şi neştiutor, ca un prunc abia născut.

Citind înştiinţarea adusă de sol, m-am gândit că mă aşteptasem la ea, deşi nu atât de repede. Cu toate acestea, când l-am privit ţintuind hârtia blestemată pe uşa casei, am simţit că ar fi putut la fel de bine să-mi bată cuiele în ochi şi i-am întors spatele, rămânând nemişcat şi copleşit, sfâşiat de o durere pe care n-o dorisem.

După ce criza mi-a trecut, am făcut ceea ce trebuia, iar când gongurile au bătut ora nouă, părăsisem deja Palatul. Nu aveam nici o obligaţie care să mă întârzie. Am luat doar cât puteam purta. În privinţa proprietăţilor şi a banilor aflaţi în bancă, nu puteam obţine nimic fără să-i pun în primejdie pe cei cu care tratam, şi cu cât îmi erau prieteni mai buni cu atât pericolul era mai mare. I-am scris vechiului meu kemmering, Ashe, explicându-i cum putea obţine anumite obiecte de valoare pe care să le păstreze pentru fiii noştri, dar i-am transmis să nu încerce să-mi trimită bani, deoarece Tibe avea să supravegheze graniţa. N-am semnat scrisoarea. A telefona cuiva însemna să-l condamn la temniţă şi m-am gândit să plec înainte ca vreun prieten neştiutor să mă viziteze şi, drept răsplată a cordialităţii sale, să-şi piardă averea şi libertatea.

Am pornit către vest prin oraş. M-am oprit la o intersecţie şi m-am gândit. De ce să nu merg spre est, peste munţi şi câmpii, până în Ţinutul Kerm? De ce să nu revin ca un biet călător ce eram în Estre, unde mă născusem şi să caut casa aceea din piatră pe panta abruptă a muntelui? De ce să nu merg acasă? M-am oprit aşa de trei-patru ori şi am privit înapoi. De fiecare dată am zărit printre chipurile nepăsătoare de pe stradă unul

care putea fi spionul pus să mă urmărească părăsind Erhenrangul, şi de fiecare dată m-am gândit la nebunia de a încerca să merg acasă. La fel de bine, mă puteam sinucide. Se părea că mă născusem pentru a trăi în exil, şi singura mea cale spre casă era moartea. De aceea mi-am continuat drumul către apus, fără să mai privesc înapoi.

Dacă nu aveam vreun accident, în cele trei zile de care dispuneam, puteam parcurge cel mult o sută patruzeci de kilometri, până la Kuseben, în golf. Cei mai mulţi dintre exilaţi primeau înştiinţarea cu o zi înainte de anunţarea publică a decretului de surghiun şi astfel se puteau îmbarca pe o corabie în avalul râului Sess, înainte ca pedeapsa pentru complicitate să-i ameninţe pe căpitanii navelor. Asemenea bunăvoinţă nu-i stătea în fire lui Tibe. Acum nici un căpitan n-ar fi cutezat să mă ia la bord. Toată lumea mă cunoştea în port deoarece eu îl construisem pentru Argaven. Nici o luntre de uscat n-avea să mă accepte, iar din Erhenrang până la graniţa cu Orgoreynul sunt şase sute cincizeci de kilometri. Nu-mi rămânea decât să pornesc pe jos spre Kuseben.

Bucătarul intuise acest lucru. Îl expediasem imediat din casă, dar înainte de a pleca, îmi pregătise într-un pachet toată hrana pe care o putuse găsi, drept combustibil pentru cursa mea de trei zile. Bunătatea lui m-a salvat şi mi-a redat curajul, deoarece, ori de câte ori mâncam din fructe sau din merele-de-pâine, mă gândeam: „Există un om care nu mă consideră trădător. El mi-a dat toate acestea."

Am constatat cât de greu e să porţi numele de trădător. Ciudat, dacă socoteşti cât de uşor îl poţi atribui cuiva. Este un nume care se lipeşte de tine, care se mulează pe tine, care convinge. Eu însumi eram pe jumătate convins.

Am ajuns în Kuseben în amurgul celei de-a treia zile, cu sufletul greu. Picioarele mă dureau teribil, pentru că în decursul ultimilor ani petrecuţi în Erhenrang mă dedasem hranei îmbelşugate şi luxului şi-mi pierdusem forma fizică. În faţa porţii orăşelului mă aştepta Ashe.

Fuseserăm kemmering vreme de şapte ani şi aveam doi fii. Fiind născuţi de el, îi purtau numele, Foreth rem ir Osboth, şi crescuseră în Vatra clanului său. Cu trei ani în urmă, el plecase

în Cetăţuia Orgny şi deţinea acum lanţul de aur al unui Celibatar al Prezicătorilor. Deşi nu ne mai văzuserăm în acei trei ani, totuşi, zărindu-i chipul în amurg, sub arcada din piatră, am simţit vechiul fior al iubirii noastre, de parcă ne despărţiserăm abia ieri, şi i-am recunoscut loialitatea care-l trimisese să împartă cu mine dezastrul. M-am înfuriat însă, simţind legătura aceea inutilă strângându-se iarăşi în jurul meu, pentru că dragostea lui Ashe mă silise întotdeauna să acţionez împotriva a ceea ce-mi dictase inima.

Am trecut pe lângă el fără să mă opresc. Dacă trebuia să fiu nemilos, nu era nevoie s-o ascund, prefăcându-mă bun.

— Therem, a strigat după mine şi m-a urmat.

Mergeam grăbit pe străzile abrupte ale Kusebenului, spre chei. Dinspre mare sufla vântul de miazăzi, clătinând copacii negri ai grădinilor, şi în amurgul acela de vară, cald şi pre-vestitor de furtună, fugeam de Ashe ca de un asasin. M-a ajuns însă, căci picioarele mă dureau prea tare pentru a menţine pasul.

— Therem, mi-a spus, vin cu tine.

Nu i-am răspuns.

— Acum zece ani, chiar în luna aceasta, Tuwa, am jurat...

— Iar acum trei ani ai rupt jurământul, părăsindu-mă, ceea ce a reprezentat o alegere înţeleaptă.

— Eu n-am rupt niciodată jurământul nostru, Therem.

— Adevărat. Nici nu aveai ce rupe. A fost un jurământ fals, un al doilea legământ. O ştii, aşa cum o ştiai şi atunci. Singurul legământ adevărat pe care l-am făcut vreodată n-a fost rostit şi nici nu putea fi rostit, iar cel căruia i l-am făcut a decedat şi făgăduiala nu mai e valabilă de multă vreme. Nu-mi datorezi nimic, şi nici eu ţie. Lasă-mă să plec.

Pe când vorbeam, furia şi amărăciunea mea nu mai erau îndreptate asupra lui Ashe, ci se revărsau asupra propriei mele vieţi, care rămăsese în urmă ca o promisiune încălcată. Însă Ashe nu ştia lucrul acesta şi lacrimile i-au înceţoşat ochii.

— Vrei să iei asta, Therem? a zis el. Nu-ţi datorez nimic, dar te iubesc mult. Mi-a întins un pacheţel.

— Nu. Am bani, Ashe. Lasă-mă să plec. Trebuie să fiu singur.

Am pornit, iar el a rămas locului. Dar umbra fratelui meu m-a urmat. Făcusem rău că vorbisem despre el. Făcusem rău în toate privinţele.

În port, norocul m-a ocolit. Nu se afla nici o corabie din Orgoreyn la bordul căreia aş fi putut urca, părăsind pământul Karhidei până la miezul nopţii, aşa cum suna decretul. Puţinii oameni de pe chei se grăbeau spre casă. Cel căruia m-am adresat, un pescar care îşi repara motorul bărcii, m-a privit o dată, apoi mi-a întors spatele, fără nici un cuvânt. În clipa aceea m-am temut. Omul mă cunoştea. Neavertizat, n-ar fi ştiut. Tibe îşi trimisese oamenii pentru a-mi pune piedici şi a mă ţine în Karhide până la expirarea termenului. Până acum fusesem copleşit de durere şi mânie, dar nu de spaimă, nu mă gândisem că ordinul de exilare putea fi un pretext pentru execuţia mea. Din clipa în care bătea ora şase, eram un simplu vânat pentru slugile lui Tibe şi nimeni nu putea striga „Crimă!", ci doar „Legea a fost respectată!"

M-am aşezat pe un sac cu nisip, acolo, în vântul şi bezna portului. Valurile mării loveau în pilonii danelor, lotcile săltau, trăgând de parâmele cu care erau amarate, iar în capătul cheiului ardea un felinar. Am rămas locului, privind lumina lui şi întunecimea apei. Există oameni care reacţionează prompt în faţa pericolului. Nu sunt unul dintre aceştia. Eu pot anticipa. O ameninţare imediată mă năucea. Stăteam pe un sac cu nisip, întrebându-mă dacă se putea înota până în Orgoreyn. De o lună sau două, gheaţa dispăruse din golful Charisune şi puteam rezista un timp în apă. Până la ţărmul orgota erau două sute patruzeci de kilometri, dar eu nu ştiam să înot. Când mi-am întors privirea spre străzile Kusebenului, mi-am dat seama că mă uitam după Ashe, cu speranţa că mă urmase. Ruşinea de a mă înjosi într-atât mi-a scuturat amorţeala şi am reuşit să gândesc.

Dacă îl abordam pe pescarul care continua să meşterească la barca lui, aveam de ales între a-l mitui şi a recurge la violenţă. Pe de altă parte era riscant să mă bizui pe un motor cu probleme. Singura soluţie rămânea furtul, însă motoarele bărcilor de pescuit sunt asigurate împotriva eventualilor hoţi. Forţarea dispozitivului antifurt, pornirea motorului şi plecarea spre Orgoreyn la lumina felinarului de pe chei, deşi nu

condusesem în viaţa mea o barcă cu motor, păreau acţiuni de o disperare prostească. Nu mă pricepeam la motoare, dar trăsesem la rame pe lacul Piciorul-Gheţii, în Kerm, iar în docul exterior, între două şalupe, era amarată o barcă cu vâsle. N-am mai stat pe gânduri. Am alergat pe chei, sub razele felinarului, am sărit în barcă, am dezlegat barbeta, am pus vâslele şi am ieşit pe apele agitate ale portului, unde luminile lunecau şi scânteiau pe valuri negre. Când mă depărtasem suficient, m-am oprit din vâslit ca să potrivesc furchetul unei rame, deoarece funcţiona greu şi mă aştepta destulă trudă, deşi speram să fiu cules a doua zi de o patrulă orgota sau de pescari. Aplecându-mă deasupra lui, mi-am simţit întregul trup cuprins de slăbiciune. Am crezut că aveam să leşin şi m-am chircit pe băncuţă. Mă doborâse criza de laşitate? Nu ştiusem însă că laşitatea mea îmi atârnă atât de greu în stomac. Ridicând ochii, am zări în capătul cheiului două siluete ca două crenguţe negre sub îndepărtata strălucire electrică şi atunci am înţeles că ameţeala mea nu era provocată de spaima, ci de o rază paralizantă.

Una dintre siluete ţinea o armă de foc şi bănuiam că, dacă ar fi fost trecut de miezul nopţii, ar fi tras şi m-ar fi ucis, dar acum detunătura ei sonoră ar fi creat probleme. De aceea folosiseră o armă sonică. Reglată pentru paralizie, putea să-şi extindă câmpul de rezonantă doar la vreo treizeci de metri. Nu ştiam până la ce distanţa era mortală, dar eu fusesem la limită, deoarece eram încovoiat ca un prunc cu colici. Câmpul mă lovise în piept şi abia mai răsuflăm. Probabil că foarte repede aveau să trimită o şalupă după mine să mă termine, aşa încât nu mai puteam pierde vremea gâfâind, aplecat peste vâsle. Întunericul se întindea înapoia şi în faţa mea, şi trebuia să înaintez în beznă. Am făcut-o cu braţele slăbite, privindu-mi palmele pentru a mă asigura că ţineam ramele. Era imposibil să simt ceva. Astfel, pe întuneric, am ieşit în largul mării. Acolo a trebuit să mă opresc. Fiecare lovitură de vâslă îmi sporea amorţeala din braţe. Aveam palpitaţii, iar plămânii uitaseră să mai respire. M-am străduit să vâslesc, dar nu eram sigur dacă braţele mi se mişcau. Apoi am încercat să trag ramele în barcă, însă n-am izbutit. Când reflectorul unei şalupe de patrulare

portuare mă descoperi în noapte, aidoma unui fulg de nea pe funingine, n-am fost capabil nici măcar să-mi feresc ochii de raza lui.

Mi-au descleştat degetele de pe vâsle, m-au tras afară din barcă şi m-au întins ca pe un peşte negru pe puntea şalupei. Îi simţeam privindu-mă, dar nu le puteam înţelege vorbele, cu excepţia unei persoane care, după ton, bănuiam că era căpitanul.

— Încă nu-i ora şase, rosti el. Apoi urmă: Ce mă priveşte asta pe mine? Regele l-a exilat, iar eu mă supun poruncilor regelui, şi nu celor ale unui slujitor.

În felul acesta, în ciuda ordinelor radiofonice primite de la oamenii lui Tibe de pe ţărm şi în ciuda argumentelor tovarăşului său, care se temea de represalii, un comandant al patrulei Kuseben m-a traversat golful Charisune şi m-a debarcat în siguranţă în portul Shelt din Orgoreyn. Nu ştiu dacă a făcut-o opunându-şi shifgrethorul oamenilor lui Tibe, care ar fi ucis un ins fără apărare, sau pentru ca avea suflet bun. *Nusuth.* „Minunile sunt inexplicabile."

M-am sculat în picioare când coasta orgota s-a desprins cenuşie din negurile dimineţii, mi-am silit picioarele să se mişte şi am coborât de pe navă pe străzile Sheltului, dar după câţiva paşi m-am prăbuşit din nou. Când m-am deşteptat, mă găseam în spitalul Comensual din Zona Patru a coastei Charisune, Comensualitatea 24, Sennethny. Am aflat toate acestea pentru că erau gravate, sau brodate, în graiul orgota pe tăblia de la capătul patului, pe suportul veiozei, pe cana metalică, pe noptieră, pe hieburile infirmierelor, pe aşternuturi şi pe pijamaua de pe mine. Un medic a intrat şi mi s-a adresat:

— De ce te-ai împotrivit la dothe?

— Nu eram în dothe, am răspuns eu, am fost într-un câmp sonic.

— Simptomele tale erau ale unei persoane care s-a împotrivit fazei de relaxare post-dothe.

Era un doctor bătrân, autoritar, şi în cele din urmă m-a făcut să recunosc că s-ar putea să fi folosit puterea-dothe pentru a învinge paralizia în timp ce vâsleam, fără să fiu conştient că o făcusem. Apoi, dimineaţa, în decursul fazei *thangen,* când tre-

buia să stai nemişcat, mă sculasem şi umblasem, aproape gata să-mi pierd viaţa. Când toate astea au fost stabilite, spre mulţumirea lui, mi-a spus că puteam pleca peste vreo două zile şi a trecut la patul vecin. În urma lui a venit Inspectorul.

În Orgoreyn, în urma fiecărui om vine un Inspector.

— Numele?

Nu l-am întrebat acelaşi lucru. Trebuia să învăţ să trăiesc fără umbre, aşa cum se făcea în Orgoreyn, să nu mă simt jignit şi să nu jignesc în mod inutil. Nu i-am spus însă numele meu de ţinut, pentru că în Orgoreyn nu era utilizat.

— Therem Harth? Nu-i un nume orgota. Ce Comensualitate?

— Karhide.

— Nu este o Comensualitate Orgoreyn. Unde-ţi sunt actele de imigrare şi de identitate?

Unde îmi erau actele?

În mod evident, fusesem jefuit înainte de a fi adus la spital, unde ajunsesem fără documente, haine, încălţăminte sau bani. Când am auzit toate astea mânia mi s-a risipit şi am început să râd. Pe fundul prăpastiei nu există mânie. Inspectorul a fost ofensat de hohotele mele.

— Eşti un vagabond fără identitate! Cum intenţionezi să te întorci în Karhide?

— Într-un sicriu.

— Nu răspunde insolent la întrebările autorităţilor! Dacă nu doreşti să te întorci în ţara ta, vei fi trimis la Ferma de Voluntari, unde sunt destule locuri pentru criminali, vagabonzi, străini şi persoane suspecte. În Orgoreyn n-au ce căuta haimanalele şi elementele subversive. Te sfătuiesc să-ţi declari intenţia de a reveni în Karhide în cel mult trei zile, altfel sunt nevoit să...

— Sunt exilat din Karhide.

Doctorul, care tresărise la auzul numelui meu, l-a tras pe Inspector deoparte şi i-a vorbit în şoaptă. Chipul Inspectorului începu să se acrească precum berea proastă, iar când reveni lângă mine, mi se adresă tărăgănat şi posac:

— Înţeleg deci că-mi veţi declara intenţia de a face o cerere pentru a obţine rezidenţă permanentă în Marea Comensualitate Orgoreyn, urmând ca pe durata deliberării, ca şi după aceea, să

ocupaţi o funcţie utilă ca unitate a unei Comensualităţi sau Municipalităţi?

— Da, am răspuns. O dată cu acel cuvânt „permanentă", un adevărat termen-cheie, îmi pierise orice chef de glumă.

După cinci zile mi s-a acordat rezidenţa, fiind înregistrat ca unitate în Municipalitatea Mishnory (pe care o solicitasem), şi am primit adeverinţe temporare de identitate pentru călătoria într-acolo. Probabil că aş fi flămânzit în acele cinci zile dacă bătrânul medic nu m-ar fi ţinut în spital. Era încântat să aibă un prim-ministru al Karhidei în salonul lui, iar primul ministru îi era recunoscător.

Am pornit spre Mishnory ca hamal pe o luntre de uscat, într-o caravană cu peşte proaspăt din Shelt. O călătorie rapidă şi mirositoare, încheiata în cartierele sudice ale lui Mishnory, unde am găsit repede un loc de muncă în antrepozitele frigorifice. Vara se găseşte permanent de lucru în asemenea locuri, la descărcarea, ambalarea, depozitarea şi expedierea produselor perisabile. Eu am fost repartizat în sectorul pescărie şi locuiam într-o insulă de lângă pieţe cu tovarăşii mei de la antrepozite. Era denumită Insula Peştilor şi trăsnea de duhoarea noastră. Munca îmi plăcea însă pentru că stăteam aproape toată ziua în camerele frigorifice.

Vara, Mishnory este o etuvă. Aerul nu pătrunde între dealuri, râul fierbe, oamenii asudă. În luna Ockre au fost zece zile şi nopţi când temperatura n-a coborât niciodată sub cincisprezece grade, iar într-o zi a crescut până la treizeci şi unu de grade. La sfârşitul zilei, când eram alungat din refugiul rece al pescăriilor în infernul de afară, mergeam vreo trei kilometri până la stăvilarul Kunderer, unde existau copaci şi se întrezărea fluviul cel mare, deşi nu se putea coborî la el. Hoinăream pe acolo până târziu şi reveneam, în cele din urmă, la Insula Peştilor, în noaptea înăbuşitor de fierbinte. În cartierul meu, felinarele erau deseori sparte, pentru ca bezna să adăpostească unele fapte. Însă automobilele Inspectorilor patrulau permanent, luminând cu farurile lor străzile întunecoase şi răpindu-le sărmanilor unica intimitate: noaptea.

Noua Lege a Evidenţei Străinilor, promulgată în luna Kus, în cadrul războiului tăcut cu Karhide, mi-a anulat cererea şi m-a

făcut să-mi pierd slujba. Am petrecut o jumătate de lună aşteptând în anticamerele nenumăraţilor Inspectori. Foştii mei tovarăşi de muncă îmi împrumutau bani şi furau peşte pentru mine, astfel încât am căpătat rezidenţa înainte de a muri de foame, dar învăţasem lecţia. Îmi plăceau oamenii aceia duri şi loiali, însă ei trăiau într-o capcană din care nu se putea evada, iar eu munceam printre indivizi care-mi plăceau şi mai puţin. Am dat telefoanele pe care le amânasem timp de trei luni.

A doua zi, îmi clăteam cămaşa în spălătoria din curtea Insulei Peştilor, împreună cu alţi lucrători, goi sau pe jumătate goi. Deodată, prin aburi, prin mirosul de murdărie şi de peşte şi prin zgomotul apei, am auzit pe cineva strigându-mă cu numele meu de ţinut, după care a apărut Comensualul Yegey. Arăta ca la recepţia ambasadorului Arhipelagului, din sala de ceremonii a Palatului din Erhenrang, cu şapte luni în urmă.

— Hai, ieşi de-acolo, Estraven, rosti el cu glasul ascuţit, răsunător şi nazal al bogătaşilor din Mishnory. Lasă nenorocita aia de cămaşă!

— N-am alta.

— Atunci scoate-o din ciorba aia şi haide! E înăbuşitor aici.

Ceilalţi l-au privit cu o curiozitate făţişă, dându-şi seama că era un om bogat, dar neştiind că era Comensual. Prezenţa lui mă irita, ar fi trebuit să trimită pe cineva după mine. Foarte puţini orgota înţeleg politeţea. Voiam să ieşim de-acolo. Cămaşa udă nu-mi era de nici un folos şi i-am spus unui puşti orfan de Vatră s-o poarte pentru mine până mă întorceam, datoriile şi chiria îmi erau achitate, iar actele le ţineam în buzunarul hiebului. Am părăsit insula fără cămaşă şi am plecat cu Yegey înapoi în lumea celor puternici.

Am fost înregistrat în evidenţele orgota ca „secretarul" lui Yegey. Nu mai eram o „unitate", ci un „dependent". În Orgoreyn, un nume nu este suficient, mai trebuie şi o etichetă, care e mai importantă decât numele. Iar acum eticheta se potrivea, eram dependent şi, în curând, am ajuns să blestem ţelul care mă adusese aici să trăiesc ca un parazit. Trecu încă o lună, şi tot nu căpătasem vreun semn că mă apropiasem de ţelul acela mai mult decât în Insula Peştilor.

În seara ploioasă a ultimei zile de vară, Yegey m-a chemat în cabinetul său, unde l-am găsit discutând cu Comensualul Districtului Sekeve, un individ pe nume Obsle, pe care-l cunoscusem când conducea Comisia orgota de Comerţ Naval din Erhenrang. Scund şi adus de spate, cu ochi mici, triunghiulari pe o faţă plată şi grăsună, nu se potrivea cu Yegey, care era delicat şi foarte slab. Erau doi din Cei Treizeci-şi-Trei care conduceau Orgoreynul, şi asta le conferea privilegii suplimentare.

După ce am schimbat politeţuri şi s-au băut câteva păhărele de apa-vieţii sithish, Obsle a oftat şi mi-a vorbit:

— Estraven, spune-mi acum de ce ai făcut ceea ce ai făcut în Sassinoth? Dacă a existat vreodată un ins pe care să-l consider incapabil de a greşi asupra momentului unei acţiuni sau a aprecierii unui shifgrethor, insul acela eşti tu.

— Teama mi-a învins prudenţa, Comensualule.

— Teama de ce dracu'?! De ce ţi-e frică, Estraven?

— De ceea ce se întâmplă acum: continuarea încleştării pentru prestigiu din Valea Sinoth, umilirea Karhidei şi furia ce se înalţă din umilire, folosirea acestei furii de către guvernul karhidish.

— Folosirea? în ce scop?

Obsle nu avea maniere. Yegey interveni delicat, totuşi înţepător:

— Comensualule, Lordul Estraven este oaspetele meu şi nu-i obligat să răspundă.

— Lordul Estraven va răspunde întrebărilor când şi cum va considera de cuviinţă, aşa cum a făcut dintotdeauna, surâse Obsle, înţepând ca un ac ascuns într-un maldăr de grăsime. Ştie că aici se află printre prieteni.

— Îmi iau prietenii de acolo de unde-i găsesc, Comensualule, dar nu mai intenţionez să-i păstrez mult timp.

— Îmi dau seama. Totuşi putem trage o sanie împreună fără să fim kemmering, cum spunem noi în Sekeve... nu? Ce dracu', ştiu pentru ce-ai fost exilat, dragul meu: pentru că ai iubit karhide mai mult decât pe regele ei.

— Poate mai degrabă fiindcă l-am plăcut pe rege mai mult decât pe vărul lui.

— Sau pentru că ţi-a plăcut Karhide mai mult decât Orgoreynul, spuse Yegey. Greşesc, Lord Estraven?
— Nu, Comensualule.
— Crezi, atunci, vorbi Obsle, că Tibe doreşte să conducă Karhide aşa cum conducem noi Orgoreynul... eficient?
— Da. Cred că Tibe va profita de situaţia din Valea Sinoth. Exploatând-o după nevoi, poate determina în numai un an o transformare a Karhidei mai profundă decât orice s-a petrecut în ultimii o mie de ani. El are un model pe baza căruia să lucreze: Sarful. Şi ştie cum să se folosească de temerile lui Argaven. E mai simplu decât să încerci să-i trezeşti curajul, aşa cum am făcut eu. Dacă Tibe reuşeşte, domnilor, vă veţi confrunta cu un inamic pe măsura voastră.
Obsle încuviinţă din cap.
— Renunţ la shifgrethor, rosti Yegey. Ce vrei să spui, Estraven?
— O simplă întrebare: Credeţi că pe Marele Continent pot exista două Orgoreyn?
— Da, da, da, murmură Obsle, aceeaşi idee mi-ai plantat-o în minte cu mult timp în urmă, Estraven, şi n-am putut-o dezrădăcina niciodată. Umbra noastră creşte prea lungă. Va acoperi şi Karhide. O vrajbă între două clanuri nu-i ceva nou, o ciondăneală între două oraşe, nici ea, o dispută la hotare cu câteva crime şi case incendiate, la fel, dar o duşmănie între două naţiuni? O încleştare implicând cincizeci de milioane de suflete? Pe dulcele lapte al lui Meshe, gândul acesta mă trezeşte scăldat în sudoare în unele nopţi... Nu suntem în siguranţă, nu suntem deloc în siguranţă. O ştii şi tu, Yegey. În felul tău, ai spus-o de multe ori.
— Până acum am votat de treisprezece ori împotriva unei politici agresive în Valea Sinoth. Dar la ce bun? Hegemoniştii au oricând douăzeci de voturi la dispoziţie, iar fiecare acţiune a lui Tibe întăreşte controlul Sarfului asupra celor douăzeci. A ridicat de-a curmezişul văii un baraj de sârmă ghimpată, păzit de santinele înarmate cu arme de foc! Credeam că aşa ceva există numai în muzee. Oferă Hegemoniştilor pretexte de provocare ori de câte ori e nevoie de aşa ceva.

— Şi astfel întăreşte Orgoreynul. Dar şi Karhide. Fiecare răspuns dat de voi acestor provocări, fiecare umilire îndreptată împotriva Karhidei, fiecare câştig al prestigiului vostru slujesc la întărirea Karhidei, până va deveni egala voastră - controlată în întregime dintr-un singur loc, precum Orgoreynul. Iar în Karhide, armele de foc nu se păstrează în muzee. Sunt în dotarea Gărzii Regale.

Yegey turnă alt rând de apa-vieţii. Bogătaşii orgota beau ca pe bere focul acesta preţios, adus de la opt mii de kilometri depărtare, peste mările ceţoase din Sith. Obsle îşi şterse buzele şi clipi.

— Bine, făcu el, toate sunt cam aşa cum gândisem şi cum gândesc. Şi cred că ne putem înhăma la aceeaşi sanie. Totuşi, înainte de-a o face, vreau să-ţi pun o întrebare, Estraven. Mi-ai tras gluga peste ochi. Spune-mi acum, ce-i cu povestea asta misterioasă, vagă şi cam fantezistă despre un Trimis, venit de pe faţa nevăzută a lunii?

Deci Genly Ai solicitase permisiunea de a intra în Orgoreyn.

— Trimisul? Este ceea ce spune el că este.

— Şi anume...

— Un sol de pe altă lume.

— Termină cu blestematele tale de metafore karhidish! Abandonez shifgrethorul, renunţ la el. Vrei să-mi răspunzi?

— Am făcut-o deja.

— Este un străin? întrebă Obsle.

Yegey rosti în acelaşi moment:

- A fost primit în audienţă de Argaven?

Am răspuns afirmativ la ambele întrebări. Au tăcut un minut, apoi au început să vorbească simultan, fără să-şi ascundă interesul. Yegey era adeptul digresiunilor, pe când Obsle ataca direct.

— Ce a reprezentat el în planurile tale? Se pare că ai mizat pe el şi ai dat greş. De ce?

— Pentru că m-a răsturnat Tibe. Priveam stelele şi n-am observat noroiul în care am călcat.

— Te-ai apucat de astronomie, dragul meu?

— Ar fi bine să ne apucăm cu toţii de astronomie, Obsle.

— Trimisul acesta poate reprezenta o ameninţare pentru noi?

— Nu cred. El aduce din partea poporului său propuneri pentru comunicaţii, comerţ, tratate şi alianţe, nimic altceva. A venit singur, fără arme, doar cu un aparat de comunicaţie şi cu nava lui, pe care ne-a permis s-o examinăm complet. Cred că nu-i periculos. Totuşi, el poartă în mâinile lui goale sfârşitul Regatului şi al Comensualităţilor.

— De ce?

— Cum să-i tratăm pe străini altfel decât pe fraţii noştri? Cum va trata Gethenul o uniune din optzeci de lumi altfel decât ca o lume?

— Optzeci de lumi? repetă Yegey şi râse nesigur.

Obsle mă privi pieziş şi spuse:

— Aş prefera să cred că ai stat prea mult alături de Nebun în palatul lui şi ai înnebunit şi tu... Pentru numele lui Meshe! Ce-i aiureala asta despre alianţe cu stelele şi tratate cu luna? Cum a ajuns individul aici? Călare pe o cometă sau purtat de un meteor? O navă - ce fel de navă pluteşte prin văzduh? Dar prin vidul lipsit de substanţă? Totuşi nu eşti mai nebun decât ai fost vreodată, Estraven, ceea ce înseamnă nebun de viclean, nebun de înţelept. Toţi karhidenii sunt nebuni. Dă-i drumul, Lordul meu, te însoţesc. Porneşte!

— Nu merg nicăieri, Obsle. Unde să mă duc? Voi însă puteţi ajunge undeva. Dacă l-aţi urma doar puţin pe Trimis, v-ar putea arăta o cale de ieşire din Valea Sinoth, de ieşire de pe drumul rău pe care aţi pornit.

— Perfect! O să mă apuc de astronomie la vârsta mea. Unde mă va duce?

— Spre măreţie, dacă vei fi mai înţelept decât am fost eu. Domnilor, eu am însoţit Trimisul. I-am văzut nava cu care a străbătut Neantul şi ştiu că, într-adevăr, nu este de pe acest pământ. În privinţa onestităţii mesajului său şi a adevărului asupra locurilor de unde vine, nu există cunoaştere. Îl poţi doar judeca aşa cum ai face cu orice om. Dacă ar fi unul dintre noi, aş spune că e cinstit. Poate că cinstea asta o veţi aprecia şi singuri. Ceva este însă cert în prezenţa lui, liniile trase pe pământ nu sunt graniţe şi nu constituie o apărare. Asta e o problemă mai importantă decât prezenţa Karhidei în coasta Orgoreynului. Cei care o vor rezolva, cei care vor deschide primii porţile

pământului - ei vor fi conducătorii noştri, ai tuturora. Ai celor Trei Continente şi ai întregului pământ. Acum, hotarul nostru nu mai este o linie între două dealuri, ci linia descrisă de planeta noastră în jurul soarelui. În acest moment, e pur şi simplu stupid să-ţi mizezi shifgrethorul pe ceva mai mărunt.

Îl convinsesem pe Yegey, dar Obsle stătea afundat în propria-i osânză, privindu-mă atent.

— Ţi-ar trebui o lună să mă convingi, spuse el. Dacă n-ai fi zis-o tu, Estraven, aş fi considerat-o o simplă farsă, un năvod pentru mândria noastră ţesut din scântei de stele. Tu însă ai o coloană mult prea dreaptă ca să accepţi o presupusă dizgraţie doar pentru a ne păcăli pe noi. Nu pot crede că susţii adevărul, totuşi ştiu că o minciună ţi s-ar opri pe buze... Bine, bine! Va fi dispus să discute cu noi, aşa cum se pare că a discutat cu ţine?

— Asta şi caută, să discute, să fie auzit. Acolo sau aici. Tibe îl va reduce la tăcere dacă va încerca să mai vorbească în Karhide. Mă tem pentru el. Am impresia că nu înţelege în ce pericol se află.

— Ne vei spune ceea ce ştii?

— Da. Există cumva vreun motiv pentru care el n-ar putea veni aici, să vă explice cu propriile-i cuvinte?

— Cred că nu, răspunse Yegey, muşcându-şi o unghie cu delicateţe. A solicitat permisiunea de a intra în Comensualitate. Karhide nu obiectează. Cererea lui se analizează...

7.Probleme sexuale

Însemnări făcute de Ong Tot Oppong, Investigator. Prima expediţie ecumenică pe Gethen/Iarnă, Ciclul 93 a.e. 1448

1448, ZIUA 81. Pare foarte probabil că au reprezentat un experiment. Ipoteza este neplăcută, dar posibilitatea nu poate fi ignorată. Acum există dovezi că această colonie terestră a fost o încercare de implantare a unui grup de hainishi normali pe o planetă cu propriii ei autohtoni proto-hominizi. Cu siguranţă, manipularea genetică umană era practicată de colonişti. E singura explicaţie a existentei hilfilor de pe S sau a degeneraţilor hominizi înaripaţi de pe kokanan. Ar putea altceva să justifice fiziologia sexuala getheniană? Poate hazardul, dar în nici un caz selecţia naturală. Valoarea de adaptare a bisexualităţii lor este nulă sau foarte redusă.

Nu există un răspuns la întrebarea: „De ce s-a ales o planetă atât de neospitalieră?" Tinibossol consideră că începutul colonizării s-a petrecut în decursul unei interglaciaţii. Pe durata primilor patruzeci-cincizeci de mii de ani, condiţiile puteau fi destul de blânde. Înainte ca gheţarii să-şi reînceapă avansarea, hainishii s-au retras complet şi coloniştii au rămas pe cont propriu: un experiment abandonat.

Desigur, toate acestea sunt simple teorii. Nu se cunosc multe lucruri despre originea fiziologiei sexuale getheniene. Raportul lui Otie Nim făcut în regiunea Orgoreyn a clarificat unele dintre erorile mele iniţiale. Întâi voi rezuma ceea ce cunosc, apoi îmi voi prezenta teoriile, faptele primează.

În medie, ciclul sexual durează între 26 şi 28 de zile (când vorbesc despre el, băştinaşii obişnuiesc să-l considere de 26 de zile, aproximându-l ciclului lunii). Timp de 21-22 de zile, individul este în *somer,* inactiv sexual, latent. Începând cu a 18-a zi, controlul pituitar iniţiază modificări hormonale, iar din a 22-a sau a 23-a zi, individul intră în kemmer, echivalentul rutului la animale. În această primă fază de kemmer *(secher* în Karh.), el rămâne complet hermafrodit. Sexul şi potenţa nu se pot obţine

în stare de izolare. Dacă unul este singur sau cu gethenieni care nu sunt în kemmer, nu e capabil de acuplare în secher. Totuşi în această etapă, impulsul sexual devine extrem de puternic, controlând întreaga personalitate şi sacrificând totul cerinţei sale. Când individul găseşte un partener în kemmer, secreţia hormonală este stimulată suplimentar (prin atingere? secreţii? mirosuri?) până ce într-unul dintre parteneri se stabileşte o dominantă hormonală, fie masculină, fie feminină. În funcţie de aceasta, aparatul genital se măreşte sau se atrofiază corespunzător, preludiile sexuale se intensifică şi partenerul, impulsionat de transformare, adoptă celălalt rol sexual. Fără excepţie? Dacă există excepţii, rezultând în parteneri de acelaşi sex, ele sunt atât de rare încât pot fi ignorate. Această fază secundară de kemmer *(thorharmen* în Karh.), procesul mutual de stabilire a sexului şi potenţei apare într-un interval cuprins între două şi douăzeci de ore. Dacă unul dintre parteneri se află deja în kemmer complet, transformarea celuilalt durează destul de puţin. Dacă cei doi intră simultan în kemmer, este posibil să dureze mai mult. Indivizii normali nu au o predispoziţie pentru un anume rol sexual în kemmer. Ei nu ştiu dacă vor fi mascul sau femelă şi nici nu au de ales în această privinţă. (Otie Nim a constatat ca în Orgoreyn este destul de uzuală folosirea derivaţilor hormonali pentru a stabili o sexualitate preferată. N-am întâlnit încă aşa ceva în satele Karhidei.) O dată ce a fost determinat, sexul nu se mai poate modifica în decursul perioadei de kemmer. Faza culminantă a acestuia (*thokemmer* în Karh.) durează de la două la cinci zile, iar pornirile şi capacitatea sexuală sunt maxime. Ea se încheie destul de brusc şi, dacă n-a avut loc concepţia, individul revine la faza somer după câteva ore (obs.: Otie Nim consideră că „a patra fază" este echivalentă ciclului menstrual), şi ciclul reîncepe. Dacă individul aflat în rolul femelei a fost fecundat, activitatea hormonală continuă şi el rămâne femelă atât în perioada de gestaţie, de 4-8 luni, cât şi în cea de alăptat, cuprinsă între 6 şi 8 luni. Organele sexuale masculine sunt atrofiate (ca în somer), sânii cresc, iar centura pelviană se lărgeşte. O dată cu încetarea alăptării, femela revine în somer şi devine iarăşi un hermafrodit

perfect. Nu se stabileşte o deprindere fiziologică. Mama unor copii poate fi tatăl altora.

Observaţii sociale (deocamdată superficiale, deoarece am umblat prea mult şi timpul nu mi-a permis să le grupez într-un ansamblu coerent):

Nu întotdeauna kemmerul este efectuat de un cuplu. Împerecherea pare să fie obiceiul cel mai răspândit, dar în casele-kemmer publice se pot forma şi grupuri, ai căror membri, masculi şi femele, să practice relaţii sexuale promiscue. Opusul extrem al acestei practici este *jurământul kemmering (oskyommer* în Karh.), o căsătorie monogamă atât ca intenţii cât şi ca scopuri. Nu are un statut legal, dar din punct de vedere social şi etic reprezintă o instituţie străveche şi puternică. Fără îndoială, întreaga structură a Vetrelor de clan şi a Domeniilor karhidish se bazează pe instituţia căsătoriei monogame. Nu sunt sigur asupra divorţului. Aici, în Osnoriner, el există, dar exclude recăsătorirea ulterioară sau după decesul partenerului. Kemmeringul se jură o singură dată.

Bineînţeles, pe întregul Gethen, descendenţa este maternă, adică dinspre „părintele trupesc" *(amha,* în Karh.).

Incestul este acceptat, cu diverse restricţii, între copii ai aceloraşi părinţi, chiar şi între cei provenind dintr-o pereche legată kemmering. Fraţilor nu li se permite totuşi să jure kemmering, nici să păstreze kemmeringul după naşterea unui copil aparţinând unui membru al perechii. Incestul între generaţii e strict interzis în Karhide şi Orgoreyn, dar se spune că e permis între membrii triburilor din Perunter, Continentul Antarctic. (S-ar putea să fie o simplă calomnie.)

Ce alte lucruri sigure mai cunosc? Se pare că asta ar fi totul.

Această situaţie anormală prezintă o trăsătură ce ar putea avea valoare adaptativă. Deoarece acuplarea sexuală se petrece numai în timpul perioadei de fertilitate, şansa concepţiei este mare, ca la toate mamiferele cu ciclu de rut. În condiţii dificile, cu mortalitate infantilă ridicată, şansele de supravieţuire a rasei pot fi îmbunătăţite. În prezent, nici mortalitatea infantilă, nici natalitatea nu ating valori însemnate în regiunile civilizate ale Gethenului. (Tinibossol estimează populaţia la maximum o sută de milioane pe cele trei continente şi o consideră stabilă de

cel puţin un mileniu. Abstinenta rituală şi etică, precum şi utilizarea anticoncepţionalelor au jucat probabil principalul rol în menţinerea acestei stabilităţi.).

Există aspecte ale bisexualităţii pe care noi abia le-am întrevăzut sau bănuit, şi pe care s-ar putea să nu le înţelegem niciodată complet. Desigur, fenomenul kemmer ne fascinează pe noi, Investigatorii, însă pe gethenieni îi conduce, îi domină. Structurile lor sociale, organizarea industriei, a agriculturii, a comerţului, mărimea aşezărilor, temele legendelor - totul este de aşa natură încât să se potrivească ciclului somer-kemmer. Fiecare are vacanţa lui. Lunar, nimeni, indiferent de funcţie, nu este obligat sau silit să muncească atunci când e în kemmer. Nimănui, fie el sărac sau străin, nu i se interzice accesul în casele-kemmer. Periodic, totul cedează în faţa supliciilor şi extazurilor pasionale. Aşa ceva e uşor de înţeles pentru noi. Mai greu este să acceptăm că patru cincimi din timp, aceşti indivizi nu sunt câtuşi de puţin motivaţi sexual. Există preocupare pentru sexualitate, chiar suficientă, dar este o preocupare aparte. În funcţionarea şi continuitatea ei zilnică, societatea de pe Gethen e lipsită de sex.

De reţinut: Oricine poate încerca orice. Pare foarte simplu, însă efectele psihologice sunt incalculabile. Faptul că orice persoană între şaptesprezece şi treizeci şi cinci de ani, sau cam aşa ceva, este (după expresia lui Nim) „pasibilă de a-şi asuma o naştere" subînţelege că aici nimeni nu-i chiar atât de strict „legat" ca femelele din alte părţi - psihologic sau fizic. Datoriile şi privilegiile se împart aproape egal. Toţi îşi asumă acelaşi risc sau au de făcut aceeaşi alegere. Din acest motiv, nimeni dintre cei de aici nu-i chiar atât de liber cum ar fi oriunde altundeva un mascul independent.

De reţinut: Un copil nu are nici o relaţie psihosexuală cu mama şi cu tatăl lui. Pe Iarnă nu există mitul lui Oedip.

De reţinut: Nu există acte sexuale neconsimţite, nici violuri. Ca la majoritatea mamiferelor, cu excepţia omului, acuplarea se poate face doar prin invitaţie şi consens mutual, altfel este imposibilă. Desigur, există seducere, însă trebuie să fie extrem de precis programată.

De reţinut: Nu există o împărţire a indivizilor în jumătatea puternică şi cea slabă, în protectori / protejaţi, dominatori / supuşi, stăpâni / sclavi, activi / pasivi. De fapt, pe Iarnă, întreaga tendinţă spre dualism ce predomină în gândirea omenească este atenuată ori schimbată.

De introdus în recomandările finale: Când întâlneşti un gethenian, nu poţi şi nu trebuie să procedezi ca un bisexual: să-i atribui rolul Bărbatului sau al Femeii şi să adopţi faţă de el poziţia corespunzătoare (conformă cu opiniile personale despre interacţiunile tipice sau posibile între persoane de acelaşi sex sau de sexe diferite). Întregul nostru şablon de interacţiuni socio-sexuale este inexistent aici. Ei nu cunosc jocul acesta. Nu se văd unul pe celălalt ca bărbat sau femeie. Pentru imaginaţia noastră, aşa ceva e aproape imposibil de acceptat. Care este primul lucru pe care îl întrebăm despre un nou-născut?

Totuşi, gethenienii nu pot fi consideraţi ca fiind de gen „neutru”. Ei nu sunt fiinţe neutre, ci integrale sau potenţiale. Lipsindu-mi „pronumele uman" karhidish utilizat pentru persoanele în somer, trebuie să spun „el", din aceleaşi motive pentru care folosim prenumele masculin când ne referim la un zeu transcendent. Este mai puţin definit, mai puţin specific decât neutrul sau femininul. Dar chiar utilizarea pronumelui în gândurile mele mă face să uit că acest karhidean lângă care stau nu este un bărbat, ci un bărbat-femeie.

Primul Mobil, dacă va fi trimis, trebuie avertizat că orgoliul îi va fi serios afectat, dacă nu este foarte stăpân pe sine sau senil. Un bărbat doreşte să i se accepte virilitatea, o femeie vrea să-i fie recunoscută frumuseţea, indiferent cât de subtile şi indirecte ar fi dovezile de apreciere şi recunoaştere. Pe Iarnă, ele nu vor exista. Eşti respectat şi judecat doar ca fiinţă omenească. Este o experienţă teribilă.

Revin la teoria mea. Analizând motivele unui asemenea experiment, dacă a existat cu adevărat, şi încercând poate să-i absolv pe strămoşii noştri hainishi de crima barbară de a trata fiinţele umane ca pe cobai, am emis câteva ipoteze referitoare la scopurile lor.

Ciclul somer-kemmer şochează ca fiind degradant, o întoarcere la ciclul astral al mamiferelor inferioare, o subjugare

a fiinţelor umane faţă de mecanismul tiranic al perioadelor de împerechere. Poate că cercetătorii au dorit să vadă dacă fiinţele umane lipsite de potenţial sexual permanent pot rămâne inteligente şi capabile de cultură.

Pe de altă parte, limitarea impulsurilor sexuale la un segment temporal discontinuu şi „egalarea" lor prin hermafroditism trebuie să prevină, în mare măsură, atât exploatarea cât şi frustrarea dorinţelor. Frustrarea sexuală există, deşi societatea i se împotriveşte (atât timp cât colectivitatea e îndeajuns de mare pentru ca mai mult de o singură persoană să fie în kemmer la un moment dat, satisfacţia sexuală este aproape sigură), dar cel puţin nu se poate acumula, ia sfârşit o dată cu kemmerul. În felul acesta se evită trauma psihică şi uzura mentală, dar ce mai rămâne în somer? Ce se poate sublima? Ce ar putea realiza o societate de eunuci...? Bineînţeles, în somer gethenienii nu sunt eunuci, ci pot fi mai degrabă comparaţi cu preadolescenţii: necastraţi, dar latenţi.

Altă teorie asupra scopului ipoteticului experiment: eliminarea războiului. N-au postulat oare vechii hainishi că permanenta capacitate sexuală şi agresiunea socială organizată (ambele fiind atributele unui singur mamifer-omul) sunt cauză şi efect? Sau, ca Tumass Song Angot, ei au considerat războiul o activitate de substituţie pur masculină, un uriaş Viol. Dar, în experimentul lor, au eliminat ei astfel masculinitatea care violează şi feminitatea care este violată? Dumnezeu ştie... Realitatea este că gethenienii, deşi extrem de competitivi (fapt dovedit prin complicatele filiere sociale existente pentru competiţie, prestigiu etc.), nu sunt foarte agresivi şi, cel puţin aparent, nu cunosc încă războiul. Se ucid cu uşurinţă între ei, câte unul sau câte doi, rareori cu zecile şi niciodată cu sutele sau miile. De ce?

În cele din urmă, s-ar putea descoperi că nu există nici o legătură cu psihologia lor hermafrodită, căci nu sunt foarte mulţi. Se mai pune şi problema climatului. Pe Iarnă, vremea este atât de aspră, atât de apropiată de limita suportabilului chiar şi pentru ei, cu toată adaptarea la frig, încât poate că-şi consumă combativitatea luptându-se cu gerul. Popoarele mici, cele care de abia supravieţuiesc, sunt rareori războinice. De fapt, factorul

dominant al vieţii gethenienilor nu este sexul sau altă caracteristică umană, ci mediul lor, planeta cea rece. Aici, omul întâlneşte un duşman mai nemilos chiar decât el.

Eu sunt o femeie de pe paşnica Chiffewar, prea puţin expertă în tentaţiile violenţei sau în natura războiului. Altcineva va trebui să se gândească la toate acestea. Nu ştiu însă cum te-ar mai bucura victoria sau gloria după ce ai petrecut o iarnă pe Gethen şi ai văzut Chipul Gheţii.

8.Al doilea drum în Orgoreyn

MI-AM PETRECUT VARA mai mult ca Investigator decât ca Mobil, cutreierând Karhide, din oraş în oraş, din Domeniu în Domeniu, privind şi ascultând - lucruri pe care un Mobil nu le poate face la început, cât timp este încă o minune şi o monstruozitate, şi trebuie să fie veşnic în avanscenă, gata de spectacol. În Vetre şi în sate le dezvăluiam gazdelor identitatea mea. Majoritatea auziseră câte ceva la radio şi aveau o vagă idee despre mine. Erau curioşi, într-o măsură mai mare sau mai mică. Doar câţiva se înfricoşaseră de mine personal sau dovediseră o repulsie xenofobă. În Karhide, inamic nu este străinul, invadatorul. Străinul şi necunoscutul sunt oaspeţi, adevăratul duşman e vecinul.

În decursul lunii Kus, am locuit pe coasta răsăriteană, într-o Vatră de clan, numită Gorinhering, un oraş-fort-fermă ce se înălţa pe o colină deasupra ceţurilor veşnice ale oceanului Hodomin. Avea cam cinci sute de locuitori. Cu patru mii de ani în urmă, i-aş fi putut găsi pe strămoşii lor locuind tot aici, în acelaşi tip de case. În patru milenii, se inventaseră motorul electric şi radiourile şi începuseră să fie utilizate automobilele cu acumulatori, utilajele agricole şi toate celelalte. Treptat se instaurase o Epocă Maşinistă, fără o revoluţie industrială, de fapt fără nici un fel de revoluţie. Planeta nu dobândise în treizeci de secole ceea ce Terra obţinuse, cândva, în treizeci de decenii. Dar nici nu plătise vreodată preţul plătit de Terra.

Iarnă este o planetă ostilă. Orice greşeală aduce după sine pedeapsa promptă şi cunoscută: moartea prin frig sau prin inaniţie. Fără amânări, fără graţieri. Un individ se poate încrede în norocul său, dar o societate nu, iar o revoluţie culturală, aidoma mutaţiei aleatorii, poate face lucrurile şi mai haotice. De aceea, progresul a fost foarte lent. În orice punct al istoriei getheniene, un observator pripit ar fi spus că dezvoltarea tehnologică a încetat complet. În realitate nu s-a întâmplat aşa ceva. Comparaţi un torent cu un gheţar. Amândouă ajung la destinaţia spre care au pornit.

Am discutat mult cu bătrânii din Gorinhering, dar şi cu copiii. A fost prima mea ocazie de a-i studia pe îndelete pe copiii gethenieni, deoarece în Erhenrang ei stăteau mai mult în Vetrele şi Şcolile particulare sau publice. Un sfert până la o treime din populaţia urbană adultă era implicată permanent în creşterea şi educarea copiilor. Aici, clanul avea grijă de ai lui, responsabilitatea fiind generală. Erau nişte puşti zvăpăiaţi, care se fugăreau-peste colinele şi plajele ascunse în ceţuri. Reuşisem să-l amăgesc pe câte unul atât cât să-i vorbesc, şi constatasem că erau timizi, mândri şi extrem de încrezători.

Pe Gethen, instinctul părintesc diferă de la o persoană la alta, ca şi în alte părţi. Nu poţi generaliza. N-am văzut nici un karhidean lovind un copil, şi o singură dată unul se răstise la un pici. Blândeţea faţă de copiii lor m-a şocat ca fiind profundă, efectivă şi aproape complet altruistă. Poate că numai prin acest altruism se deosebesc de ceea ce noi numim instinct „matern". Bănuiesc că distincţia dintre instinctul matern şi cel patern este neglijabilă. Instinctul părintesc, dorinţa de a proteja, de a încuraja, nu este o trăsătură legată de sex...

La începutul lunii Hakanna, am auzit un Buletin al Palatului: regele Argaven anunţase că aştepta un moştenitor. Nu un alt fiu-kemmering, din care avea deja şapte, ci un urmaş al trupului, un os domnesc. Suveranul era însărcinat.

Mi s-a părut amuzant, iar membrii clanului din Gorinhering au considerat la fel, dar din alte motive. Ei apreciau că era prea bătrân ca să ţină sarcina şi comentau ironic şi obscen. Bătrânii au continuat să chicotească zile întregi. Râdeau de rege, însă altfel persoana lui nu-i interesa. „Karhide înseamnă Domeniile", spusese Estraven, şi, pe măsură ce aflam mai multe, îmi aminteam această remarcă şi altele asemănătoare. Pretinsa naţiune, verificată de secole, era un mozaic de principate necoordonate - oraşe, târguri, „unităţi economice tribale pseudofeudale" - o extindere şi împrăştiere a unor indivizi competenţi şi arţăgoşi, deasupra cărora fusese aplicată reţeaua fragilă a unei autorităţi nesigure. M-am gândit că nimic n-ar fi putut vreodată să unească Karhide într-o naţiune. N-o făcuse nici măcar răspândirea generală a mijloacelor de comunicare rapidă, despre care se presupune că determină aproape

inevitabil naţionalismul. Ecumenul nu i se putea adresa ca unei unităţi sociale, ca unei entităţi mobilizabile. Mai degrabă trebuia să apeleze la puternicul, deşi încă nedezvoltatul simţ al umanismului, vorbind despre unitatea umană. Gândindu-mă la asta, m-am simţit oarecum tulburat. Mai mult ca sigur, greşeam, dar aflasem despre gethenieni câteva lucruri ce puteau fi utile în perspectivă.

Dacă nu doream să-mi petrec tot anul în Vechiul Karhide, trebuia să revin la Cataracta Vestică înainte de a se închide trecătorile Kargavului. Chiar şi aici, pe coastă, în ultima lună a verii căzuseră două ninsori slabe. Fără tragere de inimă, am pornit din nou spre apus şi am ajuns în Erhenrang la începutul lui Gor, prima lună a toamnei. Argaven îşi mutase reşedinţa în palatul de vară din Warrever şi, pe durata absenţei sale, îl numise drept regent pe Pemmer Harge rem ir Tibe. Acesta îşi utiliza deja la maximum atribuţiile funcţiei. La câteva ore după ce sosisem, mi-am dat seama că analiza mea asupra Karhidei era de acum depăşită, în plus, începusem să mă simt stingher, chiar nesigur, în Erhenrang.

Argaven nu era întreg la minte şi sinistra incoerenţă a gândirii lui înnegura atmosfera capitalei. Era un individ care se hrănea din frică. Toate lucrurile bune ale domniei sale fuseseră realizate de miniştri şi Kyorremy, deşi el nu făcuse mult rău. Lupta cu propriile-i coşmaruri nu afectase Regatul. Vărul său, Tibe, era cu totul alt individ. Nebunia lui ţinea de o anumită logică. Ştia când şi cum să acţioneze, dar habar nu avea când să se oprească.

Tibe se adresa frecvent poporului prin radio. Când fusese la putere, Estraven n-o făcuse niciodată şi nici nu era în stilul karhidish. În mod normal, guvernarea nu constituia un spectacol public, era ascunsă şi indirectă. Tibe însă ţinea discursuri fulminante. Auzindu-i glasul, revedeam zâmbetul cu dinţi lungi şi chipul acoperit cu o reţea de riduri fine. Cuvântările lui erau interminabile şi zgomotoase: elogieri ale Karhidei, defăimări ale Orgoreynului, discreditări ale „facţiunilor neloiale", analize asupra „integrităţii hotarelor Regatului", predici despre istorie, etică şi economie, totul pe un ton bombastic, făţarnic şi emoţionant, care devenea isteric, cu acuzaţii sau apologii. Vorbea mult despre mândria ţării şi iubirea pământului natal,

însă puţin despre shifgrethor, mândrie personală sau prestigiu. Pierduse Karhide chiar atât de mult prestigiu în afacerea Văii Sinoth, încât subiectul nu mai putea fi abordat? Nu, pentru că pomenea adesea de Valea Sinoth. Am decis că evita în mod deliberat să amintească de shifgrethor deoarece intenţiona să stârnească sentimente de un tip mult mai primar, mai puţin controlabil. Voia să trezească forţe primitive pentru care shifgrethorul reprezenta doar desăvârşirea, sublimatul. Voia ca ascultătorii lui să fie înspăimântaţi şi mânioşi. Temele sale nu erau câtuşi de puţin mândria şi iubirea, deşi utiliza permanent aceşti termeni, aşa cum îi folosea el însemnau laudă de sine şi ură. De asemenea, vorbea frecvent despre Adevăr, pentru că acesta „pătrundea sub poleiala civilizaţiei".

Metafora aceea despre poleiala (sau vopsea, sau pliofilm, nu contează) care tăinuieşte realitatea mai nobilă de dedesubt se dovedeşte trainică, universală şi înşelătoare. Poate ascunde o duzină de erori. Una dintre cele mai primejdioase este implicaţia că, fiind artificială, civilizaţia devine anormală, nefirească: se opune valorilor primitive... Desigur, nu există nici o poleială, ci doar un proces de maturizare, iar primitivismul şi civilizaţia nu reprezintă decât etape ale dezvoltării. Unicul adevăr al civilizaţiei îl constituie războiul. Cele două se exclud reciproc. Ascultând discursurile înverşunate ale lui Tibe, mi se părea că, prin spaimă şi convingere, el căuta să-i oblige pe karhideni să schimbe o alegere pe care o făcuseră înainte de începutul istoriei lor: alegerea între cele două contrarii.

Poate că sosise momentul respectiv. Lent, aşa cum fusese progresul lor material şi tehnologic, oricât de puţin apreciau „progresul" în sine, reuşiseră totuşi, în ultimele cinci, zece. sau cincisprezece secole, să o ia înaintea Naturii. Nu mai erau în mod absolut la mila neîndurătorului lor climat, o recoltă slabă nu mai înfometa o întreagă provincie, şi nici o iarnă grea nu izola toate aşezările. Pe această bază a stabilităţii materiale, Orgoreynul construise treptat un stat unificat, centralizat şi tot mai eficient. Acum, Karhide încerca să facă acelaşi lucru, dar nu prin stimularea mândriei naţionale, prin sporirea comerţului ori prin îmbunătăţirea şoselelor, a fermelor şi colegiilor. Toate acestea însemnau civilizaţie, poleială, iar Tibe le respingea cu

dispreţ. El urmărea ceva mai sigur, modul infailibil, rapid şi trainic de transformare a unui popor într-o naţiune: războiul. În această privinţă, ideile lui nu erau foarte precise, însă păreau destul de temeinice. Cealaltă cale de mobilizare rapidă şi totală a oamenilor, înrolarea sub stindardul unei noi religii, nu-i era la îndemână, aşa încât urma să se descurce cu războiul.

Am expediat regentului o scrisoare în care i-am reprodus întrebarea pusă Prezicătorilor din Otherhord şi răspunsul primit. Tibe nu mi-a trimis nici măcar o confirmare. Atunci m-am dus la ambasada orgota şi am solicitat permisiunea de a intra în Orgoreyn.

Birourile Stabililor Ecumenului de pe Hain au mai puţini funcţionari decât avea ambasada aceea a unei ţări destul de mici, şi toţi umblau înarmaţi cu kilometri de benzi magnetice. Erau lenţi şi meticuloşi, nu aveau nimic din aroganţa impetuoasă şi eschivările bruşte ce caracterizau oficialităţile karhidish. Am aşteptat să-mi completeze formularele. Aşteptarea a devenit destul de neplăcută. Cu fiecare zi, numărul gărzilor Palatului şi al poliţiştilor de pe străzile din Erhenrang părea că sporeşte. Pe lângă arme, începuseră să poarte şi un soi de uniformă. În oraş, atmosfera devenise sumbră, deşi afacerile prosperau, bunăstarea era generală şi vremea însorită. Nimeni nu voia să se compromită cu mine. „Proprietăreasa" mea nu mai aducea curioşi să-mi viziteze odaia, ci mai degrabă se plângea de şicanele „indivizilor de la Palat". Pentru ea nu mai reprezentam o atracţie aducătoare de câştig, ci un suspect politic. Tibe informă populaţia despre un raid în Valea Sinoth: „Bravi fermieri karhidish, adevăraţi patrioţi" se năpustiseră peste graniţa sudică a Sassinothului, atacaseră un sat orgota, îl incendiaseră şi uciseseră nouă localnici. Leşurile fuseseră azvârlite în râul Ey care, proclamase regentul, „va fi mormântul tuturor duşmanilor naţiunii noastre!" Am auzit cuvântarea aceasta în sala de mese a insulei. Ascultând-o, unii oameni păreau încruntaţi, alţii indiferenţi, alţii mulţumiţi, totuşi în aceste expresii diverse existau elemente comune, ticuri mărunte ori spasme faciale, care nu apăruseră până atunci, alături de priviri neliniştite.

În seara aceea, în camera mea a intrat un necunoscut, primul vizitator de când revenisem în Erhenrang. Era slăbuţ, cu pielea delicată, sfios, şi purta lanţul de aur al unui Celibatar.

— Sunt prietenul unei persoane care v-a protejat, vorbi el cu bruscheţea timidului. Am venit să vă solicit o favoare, în numele lui.

— Vă referiţi la Faxe...?

— Nu. La Estraven.

Probabil că expresia mea se schimbase. Urmă o pauză, apoi străinul adăugă:

— Estraven Trădătorul. Poate vi-l mai amintiţi...

Mânia luase locul timidităţii şi intenţiona să ne confruntăm în shifgrethor. Dacă doream sa intru în joc, trebuia să spun ceva de genul: „Nu sunt sigur. Spuneţi-mi ceva despre el." Dar n-o doream şi de acum mă obişnuisem cu vulcanicele temperamente karhidish. I-am privit dezaprobator furia şi am răspuns:

— Bineînţeles.

— Dar nu cu prietenie. Ochii lui întunecoşi şi piezişi erau direcţi.

— Da, mai degrabă cu recunoştinţă şi dezamăgire. El v-a trimis la mine?

— Nu.

Am aşteptat să-mi explice.

— Scuzaţi-mă, a rostit. Am fost prea cutezător. Accept ceea ce mi-a adus cutezanţa.

L-am oprit pe individul micuţ şi băţos, care se îndrepta spre uşă.

- Vă rog, nu ştiu cine sunteţi sau ce doriţi. Nu v-am refuzat, pur şi simplu am avut o reţinere. Trebuie să-mi acceptaţi dreptul la o prudentă rezonabilă. Estraven a fost exilat deoarece mi-a susţinut misiunea aici...

— Pentru aceasta, vă consideraţi îndatorat lui?

— Într-un fel. Deşi misiunea mea este mai presus de toate obligaţiile şi devotamentele personale.

— Atunci, spuse străinul cu un ton brutal şi categoric, este o misiune imorală.

Replica lui m-a amuţit. Mi se păruse un partizan al Ecumenului şi n-aveam ce să-i răspund.

— Nu sunt de aceeaşi părere, am rostit în cele din urmă. Vinovat este mesagerul, nu mesajul. Spuneţi-mi, vă rog, cu ce v-aş putea fi de folos.

— Am reuşit să salvez o parte din averea prietenului meu: bani-gheaţă provenind din acţiuni, rente şi datorii. Aflând că veţi pleca în Orgoreyn, m-am gândit să vă rog să-i duceţi banii, dacă îl găsiţi. După câte ştiţi, constituie o infracţiune care se pedepseşte penal şi, în plus, s-ar putea să fie ceva inutil. El poate fi în Mishnory, într-una din blestematelor lor de Ferme, sau chiar mort. N-am cum să aflu. N-am prieteni în Orgoreyn, iar aici nu îndrăznesc să întreb pe nimeni. M-am gândit la dumneavoastră, deoarece nu sunteţi implicat în politică şi aveţi libertate de mişcare. Nu mi-am dat seama că aveţi, desigur, propriile convingeri. Îmi cer scuze pentru stupiditate.

— Bine, o să-i duc banii. Dar dacă e mort, sau nu poate fi găsit, cui îi vor înapoia?

Mă privi fix. Chipul i se crispă şi-şi schimbă expresia. Suspină adânc. Cei mai mulţi karhideni plâng cu uşurinţă, fără să se ruşineze de lacrimi, aşa cum nici noi nu ne ruşinăm să râdem în public.

— Mulţumesc, zise. Mă numesc Foreth. Sunt locuitor al Cetăţuii Orgny.

— Faceţi parte din clanul lui Estraven?

— Nu, sunt Foreth rem ir Osboth. Am fost kemmeringul lui. Estraven nu avusese nici un kemmering când îl cunoscusem, totuşi individul acesta nu-mi putea trezi suspiciuni. Poate că, inconştient, servea scopul altcuiva, dar el era inocent. Îmi dăduse o lecţie: shifgrethorul putea fi jucat pe plan moral, iar cel mai bun câştiga. Mă încolţise din numai două mişcări... Avea banii cu ei şi mi i-a dat: o sumă importantă în hârtii de credit ale Băncii Comerciale Regale karhidish. Nimic care să mă incrimineze şi deci să mă oprească, pur şi simplu, să mi-i însuşesc.

— Dacă-l găsiţi...

— Să-i transmit vreun mesaj?

— Nu. Doar dacă aş şti...

— Dacă îl voi găsi, o să încerc să vă trimit veşti.

— Mulţumesc, spuse, şi-mi întinse braţele, un gest de prietenie care în Karhide nu se face cu uşurinţă. Vă doresc succes în îndeplinirea misiunii, domnule Ai. Estraven era convins că aţi venit aici să faceţi bine, ştiu asta. O credea din tot sufletul.

Pentru omul acesta, pe lume nu exista nimic în afară de Estraven. Era unul dintre cei blestemaţi să iubească o singură dată. L-am întrebat din nou:

— Nu doriţi să-i transmit nimic?

— Spuneţi-i atât: copiii sunt sănătoşi. Apoi ezită şi şopti: *Nusuth,* nu contează, şi plecă.

Peste două zile am părăsit Erhenrangul, de data asta pe drumul de nord-vest, pe jos. Permisiunea de a intra în Orgoreyn sosise mai repede decât mă lăsaseră să cred funcţionarii şi oficialităţile ambasadei orgota, ori poate chiar decât se aşteptaseră ei. Când m-am prezentat să-mi iau actele, m-au tratat cu un fel de respect nesatisfăcut, iritaţi de faptul că prin intervenţia unui superior protocolul şi regulile fuseseră încălcate pentru mine. Deoarece în Karhide nu existau nici un fel de legi în privinţa părăsirii ţării, am plecat imediat. În decursul verii, apreciasem peisajele de care se puteau bucura călătorii. Drumurile şi hanurile erau deschise atât pietonilor cât şi vehiculelor şi se putea conta întotdeauna pe codul ospitalităţii. Locuitorii Co-Domeniilor, sătenii, ţăranii sau Lorzii ofereau călătorului hrană şi adăpost vreme de trei zile, conform tradiţiei, dar de fapt mult mai mult timp. Era minunat că întotdeauna te primeau fără ceremonie, de parcă te-ar fi aşteptat.

Am hoinărit de-a curmezişul superbului ţinut dintre Sess şi Ey, fără să mă grăbesc, întârziind câteva dimineţi pe şesurile marilor Domenii, unde începuse recoltatul. Toate braţele, uneltele şi maşinile munceau să secere lanurile aurii înainte ca vremea sa se schimbe. A fost o săptămână blândă şi de neuitat, iar seara, înainte de culcare, ieşeam din ferma întunecată ori din sala Vetrei unde fusesem găzduit şi mă plimbam peste miriştea uscată ca să privesc stelele, sclipind ca nişte oraşe îndepărtate în bezna vântoasă a toamnei.

De fapt nu mă trăgea inima să părăsesc această ţară, pe care o descoperisem atât de binevoitoare faţă de străini, deşi indiferentă faţă de Trimis. Mă îngrozea să iau totul de la început, repetându-mi mesajul altor ascultători, în alt grai şi înregistrând poate un alt eşec. Mă abătusem mai mult spre nord decât spre vest, justificându-mi traseul prin dorinţa de a vedea regiunea Văii Sinoth, scena rivalităţii dintre Karhide şi Orgoreyn. Deşi vremea se menţinea frumoasă, începuse să se răcească şi, în cele din urmă, am cotit către vest înainte de-a ajunge la Sassinoth, amintindu-mi că zona era barată cu sârmă ghimpată şi de-acolo putea să-mi fie mai greu să părăsesc Karhide. Aici frontiera era Ey, un râuleţ îngust, dar năvalnic, izvorând din gheţari ca toate râurile Marelui Continent. M-am întors câţiva kilometri spre sud ca să găsesc o trecere peste el şi am ajuns la un pod ce lega două sătucuri, Passerer din Karhide şi Siuwensin din Orgoreyn, privindu-se somnoroase peste zgomotosul Ey.

Podarul karhidish m-a întrebat doar dacă intenţionam să mă întorc în aceeaşi seară şi mi-a făcut semn să trec. De partea orgota, a fost chemat un Inspector să-mi cerceteze paşaportul şi documentele, acţiune care a durat aproape o oră. Mi-a reţinut paşaportul, spunându-mi că-l voi primi în dimineaţa următoare, şi în schimbul lui mi-a dat un permis pentru hrană şi adăpost la tranzitul Comensual din Siuwensin. Am petrecut încă o oră în biroul şefului Tranzitului, până ce mi-a examinat actele şi a verificat autenticitatea permisului, telefonând Inspectorului de la postul de frontieră.

Nu pot defini exact cuvântul *orgota,* care aici se traduce prin „comensual", „comensualitate". Rădăcina lui este un cuvânt care înseamnă „a mânca laolaltă". Utilizarea sa include toate instituţiile naţionale guvernamentale din Orgoreyn, începând de la Stat ca un tot, cele treizeci şi trei de substate sau Districte componente, şi până la sub-sub-state, oraşe, ferme colective, mine, fabrici şi altele care le alcătuiesc. Ca adjectiv se aplică tuturor celor de mai sus, sub forma „comensualii" înseamnă de obicei cei treizeci şi trei de Şefi de Districte care formează organul guvernamental, executivul şi legislativul Marii Comensualităţi a Orgoreynului, însă poate însemna şi cetăţenii, poporul. În această ciudată lipsă de distincţie între aplicaţiile

generale şi cele particulare ale termenului, în utilizarea lui atât pentru întreg cât şi pentru parte, stat şi individ, în această imprecizie constă sensul său cel mai precis.

În cele din urmă, actele şi prezenţa mi-au fost aprobate şi, pe la ora patru, am luat prima masă după micul dejun matinal: o cină compusă din fiertură de kadik şi felii de mere-de-pâine reci. În ciuda numeroşilor funcţionari, Siuwensin era o aşezare micuţă şi modestă, cufundată într-o moleşeală rurală. Tranzitul Comensual părea o clădire mai puţin pompoasă decât o arăta numele. Salonul neîncălzit avea doar o masă şi cinci scaune şi mâncarea se aducea de la cantină. Cealaltă odaie slujea drept dormitor: şase paturi, mult praf şi urme de mucegai. Eram singurul client. Întrucât se părea că în Siuwensin toată lumea mergea la culcare imediat după cină, am făcut la fel. Am adormit în acea linişte absolută a satului care face să-ţi ţiuie urechile. După o oră, m-am trezit în mijlocul unui coşmar plin de explozii, invazii, morţi şi război, un coşmar teribil, dintre acelea în care alergi prin beznă pe o stradă necunoscută, printre oameni fără chip, în timp ce înapoia ta casele explodează în flăcări, iar copiii ţipă.

M-am pomenit în câmp deschis, pe o mirişte ţepoasă, lângă un gard viu. Printre norii de deasupra se întrevedeau câteva stele şi o semilună roşcată. Vântul sufla tăios. În apropiere se ridica în beznă silueta unui hambar, iar dincolo de el, în depărtare, se zăreau jerbe de scântei înălţându-se în vânt.

Rămăsesem desculţ şi fără pantaloni, doar în cămaşă, fără hieb sau haină, dar aveam raniţa. Pe toată durata călătoriei, dormisem cu ea drept pernă, deoarece conţinea nu numai hainele de schimb, ci şi rubinele, banii, actele, însemnările mele şi ansiblul. Evident, o păstrasem lângă mine chiar şi în coşmaruri. Mi-am scos încălţările, pantalonii şi hiebul îmblănit de iarnă şi m-am îmbrăcat acolo, în bezna rece şi tăcută, în vreme ce Siuwensin fumega la vreun kilometru îndărătul meu. Apoi am pornit să caut un drum. În curând am găsit unul, pe care mergeau alţi oameni, refugiaţi ca şi mine, dar care ştiau încotro se îndreptau. I-am urmat, neavând o destinaţie precisă, ci doar pentru a mă îndepărta de Siuwensin, care, după cum aflasem în timpul drumului, fusese atacat de un grup din Passerer.

Atacatorii trecuseră podul, incendiaseră şi se retrăseseră. Nu avusese loc o luptă propriu-zisă. Brusc, lumina unor faruri se năpusti asupra noastră, împrăştiindu-ne spre marginile drumului. Era o caravană formată din douăzeci de luntre de uscat, îndreptându-se către Siuwensin dinspre vest şi trecând pe lângă noi cu fulgere de lumină şi şuierat de cauciucuri, repetate de douăzeci de ori, după aceea, tăcere şi iarăşi întuneric.

Am ajuns în curând la un centru agricol comunal, unde am fost opriţi şi interogaţi. Am încercat să mă ataşez de grupul pe care-l urmasem, însă n-am avut noroc. Acelaşi lucru l-au păţit şi cei care n-aveau asupra lor actele de identitate. Ei şi cu mine, un străin fără paşaport, am fost separaţi de restul şi zăvorâţi peste noapte într-un uriaş depozit-hambar, din piatră, fără ferestre. La răstimpuri, uşa se descuia şi un nou refugiat era îmbrâncit înăuntru de către un poliţist al fermei, înarmat cu pistolul sonic gethenian. Când uşa se închidea, se făcea o beznă totală. În absenţa oricărei raze de lumină, ochii îţi jucau feste, proiectând explozii stelare şi scântei orbitoare, care se roteau prin întuneric. În aerul rece se simţea miros de praf şi de grâne. Nimeni nu avea vreo lanternă. Aidoma mie, toţi fugiseră direct din paturile lor. Vreo doi erau realmente goi-puşcă şi pe drum primiseră pături în care să se învelească. Nu apucaseră să ia nimic din case. Bineînţeles că, dacă ar fi putut, ar fi preferat să-şi fi luat actele. În Orgoreyn e preferabil să fii gol decât să n-ai acte.

Se risipiseră prin hala uriaşă, prăfuită şi întunecată. Uneori discutau câte doi, cu glas scăzut. Faptul că eram cu toţii prizonieri nu trezea un sentiment de solidaritate. Nu se auzea nici o plângere.

Am auzit o şoaptă în stânga:

— L-am văzut pe stradă, lângă uşa mea. Parcă-i explodase capul.

— Aveau arme din alea care trag cu bucăţi de metal. Arme de foc.

— Tiena zicea că nu erau din Passerer, ci din Domeniul Ovord, c-au venit cu camioane.

— Dar n-avem nimic de-mpărţit cu Ovord...

Nu înţelegeau, nu se plângeau. Nu protestau pentru că fuseseră încuiaţi într-o pivniţă de către compatrioţii lor, după ce se trăsese în ei şi li se incendiaseră casele. Nu căutau motive pentru cele întâmplate. Şuşoteau în melodiosul grai orgota, pe lângă care cel karhidish părea un zăngănit de pietroaie într-o găleată. Treptat, murmurele lor se stinseră. Oamenii adormiră. Un prunc scânci o vreme, departe în întuneric, speriat de ecoul propriilor ţipete.

Uşa scârţâi, deschizându-se. Era în toiul zilei şi razele soarelui ne pătrunseră în ochi ca un cuţit, puternice şi înspăimântătoare. Împleticindu-mă, am ieşit după ceilalţi. Îi urmam în mod mecanic, când mi-am auzit numele. Nu-l recunoscusem, în primul rând pentru că orgota îl puteau pronunţa pe „l". Cineva mă strigase repetat din momentul descuierii uşii.

— Pe aici, vă rog, domnule Ai, rosti un individ îmbrăcat în roşu. Şi n-am mai fost un refugiat, am fost despărţit de necunoscuţii alături de care alergasem pe un drum întunecat, împărţind apoi cu ei lipsa de identitate toată noaptea într-o sală cufundată în beznă. Eram numit, ştiut, recunoscut. Existam. A fost o uşurare profundă. Mi-am urmat fericit salvatorul.

Biroul centrului agricol era în plină agitaţie, dar şi-au făcut timp să-mi cerceteze situaţia şi s-au scuzat pentru neplăcerile nopţii trecute.

— Dacă aţi fi intrat prin altă parte decât prin Siuwensin...! se lamentă un Inspector rotofei. Dacă aţi fi ales una din căile obişnuite...!

Nu ştiau cine sunt sau de ce trebuia să mi se acorde o atenţie specială. Ignoranţa le era vădită, dar asta nu conta câtuşi de puţin. Genly Ai, Trimisul, trebuia tratat ca o persoană importantă. Aşa şi era. Pe la amiază mă îndreptam spre Mishnory într-o maşină pusă la dispoziţia mea de către Centrul Agricol Comensual din Homsvashom Est, Districtul Opt. Aveam un paşaport nou, un permis gratuit pentru toate tranzitele de pe drum şi o telegramă ce mă invita la rezidenţa din Mishnory a domnului Uth Shusgis, Prim-Comisar de District Comensual al Punctelor de Acces în Orgoreyn.

Radioul maşinuţei funcţiona atât timp cât mergea motorul, aşa încât am ascultat emisiunile toată după-amiaza. Traversam

uriaşele şesuri grânare din estul Orgoreynului, lipsite de orice îngrădituri (deoarece nu existau turme de animale) şi străbătute de multe pârâiaşe. Radioul m-a informat despre starea vremii, recolte şi starea şoselelor, m-a prevenit să conduc prudent, mi-a oferit ştiri din toate cele treizeci şi trei de Districte, precum şi informaţii navale din porturi maritime şi fluviale. Am ascultat cântece Yomesh, apoi a reînceput cu buletinul meteo. Totul era extrem de plăcut după fanfaronada postului din Erhenrang. Nu s-a făcut nici o menţiune despre raidul asupra Siuwensinului. În mod evident, guvernul orgota intenţiona să prevină tulburările, şi nu să le aţâţe. Un scurt comunicat oficial, repetat la răstimpuri, spunea doar că de-a lungul graniţei răsăritene situaţia era calmă şi avea să fie menţinută ca atare! Mi-a plăcut, era liniştitor, evita orice provocări şi deţinea forţa tăcută pe care o admirasem dintotdeauna la gethenieni. Ordinea avea să fie menţinută... Mă bucuram acum că plecasem din Karhide, o ţară incoerentă, împinsă spre violenţă de un rege paranoic şi însărcinat, şi de un regent egocentric. Eram fericit că şofam calm, cu patruzeci de kilometri la oră, printre imensele lanuri brăzdate rectiliniu, sub un cer cenuşiu, uniform, spre o capitală al cărei guvern credea în Ordine.

Drumul avea multe indicatoare (spre deosebite de şoselele karhidish, unde trebuia să întrebi sau să ghiceşti direcţia), care anunţau opririle la diversele Posturi de Inspecţie ale nu-ştiu-cărei Zone sau Regiuni Comensuale. La aceste puncte de control, prezentai actele şi ţi se consemna trecerea. Documentele mele au fost acceptate la toate examinările şi, după o minimă întârziere, am fost lăsat să plec, explicându-mi-se politicos cât mai aveam până la următorul Tranzit, dacă doream să mănânc ori să dorm. Cu patruzeci de kilometri pe oră, drumul de la Cataracta Nordică până la Mishnory dura destul şi am petrecut două nopţi pe drum. În Tranzite, mâncarea abunda, deşi calitatea ei lăsa de dorit, iar cazarea era decentă. Reticenţa celorlalţi călători suplinea într-o oarecare măsură absenţa unei intimităţi. La nici unul dintre popasuri n-am izbutit să înfiripi o legătură şi nici măcar o conversaţie, deşi am încercat în câteva rânduri. Orgota nu părea un popor neprietenos, ci mai degrabă indiferent, lipsiţi de excentricităţi, erau cuminţi şi

blânzi. Îmi plăceau. În Karnide, trăisem doi ani de scandaluri, isterie şi pasiuni. O schimbare era bine venită.

Urmând malul estic al marelui fluviu Kunderer, după trei zile de la intrarea în Orgoreyn, am ajuns în Mishnory, cel mai mare oraş de pe planetă.

În lumina palidă a soarelui care răzbătea printre aversele autumnale, părea un oraş straniu cu clădirile lui din piatră simplă, având câteva ferestre înguste, aşezate foarte sus, cu străzile vaste ce transformau pietonii în pigmei, cu felinarele cocoţate pe stâlpi ridicol de înalţi şi acoperişurile atât de ascuţite încât semănau cu o pereche de palme împreunate pentru rugăciune, cu streşinile desprinzându-se din pereţi la şase metri deasupra solului, aidoma unor gigantice şi inutile rafturi - un oraş cu proporţiile greşite, grotesc sub razele soarelui. Nu era construit pentru soare, ci pentru iarnă. Iarna, când străzile erau acoperite de trei metri de zăpadă bătătorită, când acoperişurile se împodobeau cu ţurţuri, săniile se adăposteau sub streşini şi ferestrele înguste luminau gălbui prin lapoviţă, puteai înţelege rostul oraşului, organizarea şi frumuseţea lui.

Mishnory este mai curat, mai mare şi mai luminos decât Erhenrang. Aerisit şi impunător, el este dominat de clădiri masive din piatră alb-gălbuie, simple paralelipipede maiestuoase, identice, adăpostind birourile şi serviciile Guvernului Comensual şi, de asemenea, principalele temple ale cultului Yomesh, care este religia oficială. Nu există aglomerări şi ocolişuri, nu există, ca în Erhenrang, senzaţia permanentă de a fi sub umbra unui organism superior. Totul e simplu, măreţ conceput şi sistematizat. Aveam impresia că ieşisem dintr-o epocă întunecată şi regretam că-mi irosisem doi ani în Karhide. Mă aflam în sfârşit într-o ţară care mi se părea pregătită să intre în Epoca Ecumenică.

Am străbătut o vreme oraşul, apoi am predat maşina la cuvenitul Birou Regional şi am pornit pe jos spre locuinţa Primului Comisar de District Comensual al Punctelor de Acces în Orgoreyn. Nu eram deloc sigur dacă invitaţia constituia o solicitare sau un ordin politicos. *Nusuth.* Mă aflam în Orgoreyn

ca să susţin cauza Ecumenului şi puteam începe de oriunde doream.

Noţiunile mele despre rezerva şi indiferenţa orgota au fost spulberate de comisarul Shusgis, care a înaintat spre mine, zâmbind şi exclamând, mi-a prins mâinile cu gestul pe care karhidenii îl rezervă momentelor de intensă trăire emoţională, mi-a scuturat braţele în sus şi-n jos, parcă încercând să pună un motor în funcţiune, şi a răcnit un salut către ambasadorul Ecumenului Lumilor cunoscute pe Gemen.

Am fost surprins, deoarece nici unul dintre cei doisprezece-treisprezece Inspectori care îmi cercetaseră actele nu dovedise, prin vreun semn, că-mi recunoscuse numele sau cuvintele Trimis şi Ecumen - termeni vag familiari karhidenilor pe care-i întâlnisem. Ajunsesem la concluzia că cei din Karhide nu permiseseră posturilor orgota să preia emisiunea despre mine, încercând să mă păstreze ca pe un secret naţional.

— Nu ambasador, domnule Shusgis. Un simplu mesager.

- Atunci, viitor ambasador. Da, pe Meshe! Shusgis, un tip solid, radios, mă privi din cap până în picioare şi hohoti din nou: Nu eşti deloc cum îmi închipuisem, domnule Ai! Absolut deloc. Înalt cât un felinar - aşa ziceau - slăbănog ca un alergător de sanie, negru ca tăciunele şi cu ochii piezişi. Mă aşteptasem la un căpcăun al gheţurilor, un monstru! Nici vorbă de aşa ceva. Eşti doar mai oacheş decât cei mai mulţi dintre noi.

— Culoarea Pământului, am rostit.

— Şi ai fost în Siuwens în noaptea atacului? Pe sânii lui Meshe, în ce lume trăim! Puteai să fii ucis traversând podul peste Ey, după ce ai traversat atâta spaţiu ca să ajungi aici. Ei bine, iată! Eşti aici! Mulţi doresc să te vadă, să te audă şi să-ţi ureze, în sfârşit, bun sosit în Orgoreyn.

Mă instală imediat într-un apartament al casei sale. Stilul de viaţă al acestui om bogat şi cu funcţie însemnată nu-şi găsea echivalent în Karhide, nici printre Lorzii marilor Domenii. Casa lui Shusgis era o întreagă insulă, adăpostind peste o sută de angajaţi, servitori, funcţionari, consilieri şi alţii, dar nici o rudă, nimeni din neamul său. Deşi încă vizibil în structura Comensuală, sistemul clanurilor de familie extinse, al Vetrelor şi Domeniilor, fusese „naţionalizat" în Orgoreyn cu câteva sute de

ani în urmă. După ce împlinesc un an, copiii sunt luaţi de lângă părintele sau părinţii săi. Toţi sunt crescuţi într-o Vatră Comensuală. Nu există rang ereditar. Testamentele nu sunt legale: murind, îţi laşi averea statului. Toţi pornesc de pe aceeaşi poziţie. Evident însă, nu continuă aşa. Shusgis era bogat şi generos cu bogăţiile sale. În apartamentul meu se găseau bunuri despre care nu ştiusem că se găsesc pe Iarnă - de pildă, un duş. Aveam un radiator electric, alături de şemineul în care duduia focul. Shusgis râsese:

— Mi-au zis: Fă-i cald Trimisului. Vine de pe o planetă fierbinte, un adevărat cuptor, şi nu suportă frigul nostru. Poartă-te cu el ca şi când ar fi însărcinat, pune-i blănuri pe pat şi radiatoare în odaie, încălzeşte-i apa de spălat şi ţine ferestrele închise! E bine? E confortabil? Te rog să-mi spui ce altceva îţi doreşti.

Confortabil! În Karhide nu mă întrebase nimeni, indiferent de situaţie, dacă mă simţeam confortabil.

— Domnule Shusgis, i-am spus emoţionat, mă simt ca acasă.

Nu s-a declarat mulţumit până ce n-a adus încă o pătură din blană pesthry şi a mai pus lemne pe foc.

— Ştiu cum e, zise el. Când am fost însărcinat, mi-era frig tot timpul - aveam picioarele ca de gheaţă. Toată iarna am stat lângă foc. E mult de atunci, sigur că da, însă îmi amintesc!

Gethenienii obişnuiesc să nască la tinereţe. După douăzeci şi patru de ani, majoritatea folosesc anticoncepţionale, iar pe la patruzeci încetează şi fertilitatea în faza de femelă. Shusgis avea în jur de cincizeci de ani, de aceea spusese „e mult de atunci", şi cu siguranţă era dificil de imaginat în postura de mamă tânăra. Era un politician dur, viclean şi jovial, ale cărui acte de bunătate îi serveau interesul şi al cărui interes era însăşi persoana lui. Un tip de om universal. Îl întâlnisem pe Pământ, pe Hain şi pe Ollul. Mă aştept să-l întâlnesc şi în Iad.

— Eşti bine informat în privinţa gusturilor mele, domnule Shusgis. Sunt măgulit. Nu crezusem că faima mi-a luat-o înainte.

— Nu, mi-a răspuns înţelegându-mă perfect, cei din Erhenrang ar fi preferat să te ţină îngheţat sub un troian, nu-i aşa? Dar te-au lăsat să pleci şi atunci ne-am dat seama că nu eşti pur şi simplu un nebun karhidish, ci o realitate.

— Nu înţeleg...

— Păi, Argaven şi oamenii lui se temeau de dumneata, domnule Ai... Din acest motiv s-au şi bucurat să te vadă plecat. Se temeau că dacă te desconsiderau sau te reduceau la tăcere puteau urma represalii. Un atac din spaţiu, eh?! De aceea n-au îndrăznit să te atingă şi au încercat să-ţi astupe gura. Pentru că le e frică de dumneata şi de ceea ce aduci pe Gethen!

Exagera. Ştirile karhidish nu trecuseră sub tăcere prezenţa mea, cel puţin atâta vreme cât Estraven fusese la putere. Avusesem totuşi impresia că, din cine ştie ce pricină, veştile despre mine nu ajunseseră în Orgoreyn, iar Shusgis îmi confirma bănuielile.

— Atunci, dumitale nu ţi-e frică de ceea ce aduc în Gethen?

— Nu, domnule, nici vorbă!

— Mie îmi este, uneori.

Preferă să-mi răspundă printr-un râs jovial. Nu-mi pregătisem cuvintele. Nu sunt un comerciant ambulant, nu vând „progresul" băştinaşilor. Înainte ca misiunea mea să poată începe cu adevărat, trebuia să tratăm de la egal la egal, cu înţelegere şi sinceritate reciprocă.

— Domnule Ai, mulţi oameni aşteaptă să te întâlnească, oameni importanţi şi mai puţin importanţi. Cu unii dintre ei ai fi dorit să discuţi aici, cu aceia care conduc lucrurile. Am solicitat onoarea de a te găzdui, deoarece am o casă mare şi sunt recunoscut ca o persoană mai degrabă neutră, şi nu ca un Hegemonist sau un Comerciant Liber, ci ca un simplu Comisar, care îşi face meseria şi care nu te va arunca în gura lumii pentru faptele dumitale. (Râse). Dar asta înseamnă că vei participa la multe mese, dacă n-ai nimic împotrivă.

— Îţi stau la dispoziţie, domnule Shusgis.

— Atunci, diseară vom cina la Vanake Slose.

— Comisarul din Kuwera... Districtul Trei, nu?

Bineînţeles că făcusem unele investigaţii înainte de a veni aici. Shusgis se arătă extrem de măgulit de amabilitatea mea de a catadicsi să învăţ ceva despre ţara lui. În mod limpede, manierele de aici difereau de cele din Karhide. Acolo reacţia lui i-ar fi coborât shifgrethorul sau l-ar fi înjosit pe al meu. Nu ştiam

exact, dar ceva s-ar fi întâmplat - practic, orice acţiune sau discuţie ducea la asemenea rezultate.

Aveam nevoie de haine adecvate unei cine oficiale, deoarece costumul meu din Erhenrang se pierduse în noaptea atacului din Siuwensin. După-amiază am luat un taxi guvernamental până în centrul oraşului şi mi-am cumpărat straie orgota. Hiebul şi cămaşa semănau cu cele din Karhide, însă în locul pantalonilor bufanţi de vară, aici se purtau tot timpul anului jambiere înalte până la coapsă, largi şi groase, se folosea mult roşul sau albastrul ţipător, iar materialul şi croiala păreau grosolane. Toate erau de gata. Hainele mi-au arătat ce anume îi lipsea acestui oraş impresionant: eleganţa. Era însă un preţ mic pentru atmosfera senină şi-l plăteam bucuros. Am revenit la casa lui Shusgis şi m-am desfătat sub duşul fierbinte, care ţâşnea simultan din toate părţile, aidoma unei ceţi pişcătoare. M-am gândit la căzile de aramă rece din estul Karhidei, în care clănţănisem şi dârdâisem vara trecută, şi la bazinul tivit cu gheaţă din odaia mea din Erhenrang. Aceea să fi reprezentat oare eleganţa? Trăiască confortul! Mi-am îmbrăcat zorzoanele roşii, ţipătoare, şi am plecat împreună cu Shusgis în maşina lui personală cu şofer.

În Orgoreyn există mai multe servicii şi mai mulţi servitori decât în Karhide, deoarece toţi orgota sunt angajaţii statului. Statul le asigură locuri de muncă tuturor cetăţenilor. Cel puţin asta e explicaţia oficială, deşi asemenea celor mai multe justificări de natură economică, se pare că, privită dintr-un anumit unghi, omite un amănunt esenţial.

În sala de recepţii a Comensualului Slose, înaltă, albă şi orbitor luminată, se aflau douăzeci-treizeci de oaspeţi, dintre care trei Comisari, toţi fiind în mod clar persoane însemnate. Reprezentau mai mult decât un grup de orgota curioşi să vadă „străinul". Nu mai eram o bizarerie, aşa cum fusesem un an întreg în Karhide, nici un monstru sau un mister. Eram, se părea, o cheie.

Ce uşă urma să descui? Unii dintre aceşti oameni de stat şi oficiali care mă întâmpinaseră călduros ştiau ceva, dar eu nu aveam habar.

N-am putut afla prea repede. Pe Iarnă, chiar şi în îngheţata şi barbara Perunter, discutarea afacerilor în timpul mesei constituia o culme a vulgarităţii. Cina a fost servită prompt, aşa încât mi-am amânat întrebările şi mi-am împărţit atenţia între supa de peşte, gazdă şi ceilalţi invitaţi. Slose era un tânăr fragil, cu ochi neobişnuit de deschişi şi luminoşi, cu glas reţinut, dar intens, părea un idealist, un suflet delicat. Îmi plăcea comportamentul său, deşi mă întrebam care îi era idealul. În stânga mea stătea un alt Comensual, un ins cu o faţă rotundă, pe nume Obsle. Vulgar, jovial şi indiscret. Pe la a treia lingură de supă, mă întreba ce dracu, chiar mă născusem pe altă planetă... şi cum era acolo... toţi ziceau că mai cald decât pe Gethen... cât de cald?

— Păi, la aceeaşi latitudine, pe Terra nu ninge niciodată.

— Nu ninge niciodată. Nu ninge niciodată? Hohoti, realmente înveselit, aşa cum râde un copil la o minciună amuzantă, încurajând şi alte năzdrăvănii.

— Regiunile noastre subarctice seamănă cu zonele voastre locuibile. În comparaţie cu voi, suntem mai îndepărtaţi de ultima noastră eră glaciară. În esenţă, Terra şi Gethen se aseamănă foarte mult. De fapt, e o remarcă valabilă pentru toate planetele locuite. Oamenii pot vieţui doar într-un anumit ambient, destul de limitat în privinţa condiţiilor naturale. Gethen se găseşte la una din extreme...

— Deci există şi planete mai fierbinţi decât a voastră?

— Majoritatea au temperaturile medii mai ridicate. Unele sunt fierbinţi: de pildă, Gde, care în cea mai mare parte e acoperită de nisip şi deşert stâncos. A fost caldă de la bun început, iar o civilizaţie nesăbuită i-a distrus echilibrul natural acum cincizeci-şaizeci de mii de ani. Mai exact a tăiat toate pădurile şi le-a folosit ca lemn de foc. Planeta continuă să fie populată şi, dacă am înţeles bine textele sacre, seamănă cu ideea Yomesh despre locui în care ajung hoţii după moarte.

Comparaţia îi smulse lui Obsle un rânjet tăcut şi aprobator, care m-a făcut brusc să-mi schimb părerea despre el.

— Unii deviaţionişti afirmă că Interimatele Postmortem există în mod fizic pe alte lumi, pe alte planete din universul real. Cunoşti această teorie, domnule Ai?

— Nu. Am fost descris în multe feluri, dar nimeni nu m-a categorisit drept o fantomă.

Vorbind, am privit întâmplător în dreapta şi, la cuvântul „fantomă", am zărit una. Întunecată, în vesminte negre, nemişcată şi adumbrită, stătea lângă mine - fantoma de la banchet.

Atenţia lui Obsle se îndreptase asupra celuilalt vecin, iar cei mai mulţi comeseni îl ascultau pe Slose, aflat în capul mesei. Am rostit cu glas scăzut:

— Nu mă aşteptam să te întâlnesc aici, Lord Estraven.

— Surprizele fac viaţa posibilă, mi-a răspuns.

— Port un mesaj pentru dumneata.

Mă privi întrebător.

- E vorba de nişte bani care îţi aparţin. Ţi-i trimite Foreth rem ir Osboth. În momentul de faţă se află în casa domnului Shusgis. Mă voi îngriji să-ţi parvină.

— Eşti foarte amabil, domnule Ai.

Era potolit, supus, la strâmtoare - un surghiunit trăind într-o ţară străină. Nu părea dornic să discute cu mine şi nici eu n-aveam chef să vorbesc cu el. Totuşi, pe durata acelei îndelungate, îmbelşugate şi gălăgioase petreceri - deşi întreaga atenţie îmi era îndreptată către puternicii orgota, care intenţionau să mă ajute sau să mă folosească - am fost extrem de conştient de prezenta lui, de tăcerea lui, de chipul lui smead, întors în alta parte. Şi mi-am spus, alungându-mi însă gândul ca neîntemeiat, că nu venisem în Mishnory să mănânc peşte prăjit cu Comensualii din proprie iniţiativă şi că nu ei mă aduseseră aici, ci el.

9.Estraven, Trădătorul

Legendă din estul Karhidei, istorisită în Gorinhering de Tobord Chorhawa şi înregistrată de G.A. Este binecunoscută în diferite versiuni, iar o piesă „habben", bazată pe ea, face parte din repertoriul actorilor ambulanţi din estul Kargavului.

CU MULT TIMP ÎN URMĂ, înainte de domnia lui Argaven I, care a făcut din Karhide un singur regat, exista o duşmănie de moarte între Domeniul Stok şi Domeniul Estre din Ţinutul Kerm. Cele două Domenii s-au hărţuit vreme de trei generaţii, dar vrajba nu se putea sfârşi întrucât era cauzată de pământ. În Kerm, pământul mănos era puţin şi mândria unui Domeniu o constituia lungimea hotarelor sale, iar Lorzii din Ţinutul Kerm sunt oameni mândri şi iuţi la mânie, cu umbre întunecate.

În luna Irrem, moştenitorul Lordului de Estre, schiind peste lacul Piciorul-Gheţii ca să vâneze pesthry, a ajuns pe o gheaţă subţire şi a căzut în apă. Ajutându-se cu beţele schiurilor, a izbutit sa iasă din lac, dar era într-o situaţie grea, deoarece era ud leoarcă, vremea era *kurem* [4] şi se apropia noaptea. Dându-şi seama că nu avea nici o şansă de a ajunge în Estre, aflat la doisprezece kilometri la deal, porni spre satul Ebos, de pe ţărmul nordic al lacului. Se lăsă noaptea, iar ceaţa coborî de pe gheţar şi se răspândi peste lac, aşa încât nu mai putea desluşi drumul. Mergea prudent, temându-se de gheaţa subţire, totuşi grăbit, deoarece frigul îi intrase în oase şi în curând n-avea să se mai poată mişca. În cele din urmă, văzu o lumină înaintea lui. Îşi zvârli schiurile, pentru că malul lacului era pe alocuri lipsit de zăpadă. Picioarele nu-l mai ascultau şi se târî cu greu către lumină. Se abătuse mult de la drumul spre Ebos. Căsuţa din care răzbătea lumina se găsea într-un desiş de copaci thore, singurii arbori din Ţinutul Kerm, care nu erau mai înalţi decât acoperişul. Estraven lovi cu pumnii în uşă şi strigă. Cineva îi deschise şi-l aduse lângă foc.

[4] Vreme umedă (-17° până la -26°C) (n. a.).

Omul care îi deschisese era singurul locuitor al căsuţei. Îl dezbrăcă pe Estraven, ale cărui haine îngheţaseră şi păreau turnate din fier, şi-l aşeză, gol-puşcă, între blănuri. Cu căldura propriului său trup îi alungă degerăturile picioarelor, mâinilor şi feţei, apoi îi dădu să bea bere fierbinte. În cele din urmă, tânărul îşi reveni şi dădu cu ochii de salvatorul său.

Era un necunoscut, la fel de tânăr ca el. Cei doi se priviră. Amândoi erau arătoşi, cu trupuri puternice şi trăsături regulate, înalţi şi oacheşi. Estraven zări focul kemmerului pe chipul celuilalt.

— Sunt Arek din Estre, spuse el.

Celălalt răspunse:

— Sunt Therem din Stok.

Atunci Estraven râse şi întrebă:

— M-ai încălzit şi m-ai readus la viaţă ca să mă ucizi, Stokven?

— Nu, răspunse gazda sa.

Îi atinse braţul cu mâna, parcă verificând dacă izgonise gerul. Sub atingere, Estraven simţi văpaia trezindu-se în el, deşi mai avea vreo două zile până la kemmer. Aşa că, o vreme, amândoi rămaseră nemişcaţi, doar mâinile atingându-li-se.

— Sunt la fel, rosti Stokven, lăsându-şi palma peste cea a lui Estraven. (Mâinile lor aveau aceeaşi lungime şi formă, deget cu deget, potrivindu-se ca palmele lipite ale aceluiaşi individ.) Nu te-am văzut până acum, continuă el. Noi suntem duşmani de moarte.

Se ridică şi înteţi focul din cămin, apoi reveni lângă Estraven.

— Suntem duşmani de moarte, încuviinţă Estraven. Aş dori să-ţi jur kemmering.

— Şi eu ţie, zise celălalt.

Şi-au jurat kemmering unul celuilalt, iar în Ţinutul Kerm, atunci ca şi acum, jurământul de credinţă nu poate fi rupt şi nici înlocuit. Noaptea aceea, a doua zi şi noaptea următoare le-au petrecut în coliba din pădure, de lângă lacul îngheţat. Dimineaţa, la colibă a sosit un grup de oameni din Stok. Unul dintre ei îl cunoştea din vedere pe Estraven. N-a rostit nici un cuvânt, ci şi-a scos cuţitul şi acolo, sub ochii lui Stokven, l-a înjunghiat pe Estraven în gât şi în piept, iar tânărul s-a prăbuşit mort peste vatra rece.

— Era moştenitorul Estrei, a spus ucigaşul.

Stokven a rostit:

— Pune-l pe sania ta şi du-l în Estre, pentru înmormântare.

Apoi s-a întors în Stok. Oamenii au plecat cu trupul lui Estraven pe sanie, dar l-au lăsat pradă fiarelor, în pădurea de thore, şi au revenit în Stok în aceeaşi seară. Therem s-a ridicat înaintea părintelui său trupesc, Lordul Harish rem ir Stokven, şi i-a întrebat:

— Aţi făcut după cum v-am cerut?

Ei au răspuns:

— Da.

— Minţiţi, le-a spus Stokven, căci nu v-aţi mai fi întors vii din Estre. Aceşti oameni mi-au nesocotit porunca şi au minţit pentru a-şi tăinui nesupunerea. Cer să fie alungaţi.

Lordul Harish a încuviinţat, şi ei au fost izgoniţi din Vatră şi din lege.

Curând după aceea, Therem şi-a părăsit Domeniul, spunând că dorea să locuiască pentru o vreme în Cetăţuia Rotherer, şi n-a mai revenit în Stok decât după un an.

În timpul acesta, cei din Domeniul Estre l-au căutat pe Arek prin munţi şi câmpii şi l-au jelit. Amarnic l-au plâns toată vara şi toată iarna, căci fusese singurul copil trupesc al Lordului lor. La sfârşitul lunii Thern, când zăpada troieneşte pe pământ, un schior a suit muntele şi i-a întins paznicului de la poarta Estrei o bocceluţă învelită în blănuri, spunând:

— Acesta este Therem, fiul fiului Estrei.

Apoi a coborât muntele, gonind ca o piatră azvârlită peste suprafaţa unei ape, şi a dispărut înainte de a fi gândit cineva să-l oprească.

În blănuri se afla un prunc, scâncind. I-au dus copilul Lordului Sorve şi i-au relatat cuvintele străinului, iar bătrânul îndurerat a văzut în micuţ pe fiul său pierdut, Arek. A poruncit ca pruncul să fie crescut ca fiu al Vetrei Dinăuntru şi să fie numit Therem, deşi numele nu fusese niciodată folosit de clanul Estre.

Copilul a crescut înalt, frumos şi puternic. Era oacheş şi tăcut, şi mulţi vedeau în el o oarecare asemănare cu dispărutul Arek. Când s-a făcut mare, Lordul Sorve l-a numit moştenitorul Estrei. Multe au fost inimile care au clocotit printre fiii-kemmering ai lui

Sorve: bărbaţi puternici, în floarea vârstei, care aşteptau de mult să devină Lorzi. Ei l-au atacat pe tânărul Therem, când acesta plecase singur la vânătoare de pesthry, în luna Irrem. Era însă înarmat, şi n-a fost luat pe nepregătite. A împuşcat doi dintre fraţii-de-Vatră în ceaţa groasă de pe Piciorul-Gheţii, iar cu un al treilea s-a luptat cu pumnalul şi l-a ucis, în cele din urmă, deşi el însuşi a fost rănit adânc la piept şi la gât. Apoi rămase deasupra trupului fratelui său şi văzu că se înnopta. Pe măsură ce sângele i se scurgea prin răni, se simţea tot mai slăbit şi se gândi să meargă în Ebos să ceară ajutor, clar se rătăci prin beznă şi ajunse la pădurea de pe ţărmul răsăritean al lacului. Acolo, zărind o colibă abandonată, intră. Prea istovit ca să aprindă un foc, căzu pe pietrele reci ale pardoselii şi rămase aşa, cu rănile sângerând.

În timpul nopţii, în colibă pătrunse un bărbat. Se opri în prag şi încremeni, privindu-l pe cel care zăcea în sânge. Apoi făcu un culcuş din blănurile pe care le luase dintr-un cufăr vechi, aprinse focul, spălă rănile lui Therem şi le pansa. Când văzu că tânărul deschide ochii, îi spuse:

— Sunt Therem din Stok.

— Eu sunt Therem din Estre.

O vreme, între ei se aşternu tăcerea. După aceea, tânărul zâmbi şi zise:

— Mi-ai oblojit rănile ca să mă ucizi, Stokven?

— Nu, răspunse celălalt.

— Cum se face, întrebă Estraven, că tu, Lordul de Stoke, te afli singur în ţinutul acesta pe care ni-l disputăm?

— Vin deseori aici, replică Stokven.

Controlă pulsul tânărului, apoi îi atinse mâna, ca să-i ia temperatura, şi pentru o clipă îşi lipi palma de cea a lui Estraven. Cele două palme se potriveau, deget cu deget, ca mâinile aceluiaşi om.

— Suntem duşmani de moarte, spuse Stokven.

— Suntem duşmani de moarte, încuviinţă Estraven. Totuşi nu te-am văzut niciodată până acum.

Stokven îşi feri obrazul.

— Eu te-am văzut odată, cu mult timp în urmă. Aş dori să poată fi pace între casele noastre.

— Şi eu jur că aşa va fi, zise Estraven.

După ce şi-au jurat reciproc, n-au mai vorbit, iar rănitul a adormit. Dimineaţa, Stokven nu mai era, dar din Ebos au venit oameni care l-au purtat pe Estraven acasă, în Estre. Acolo, nimeni n-a mai îndrăznit să se împotrivească voinţei bătrânului Lord, a cărui dreptate era scrisă cu sângele a trei oameni pe gheaţa lacului, iar după moartea lui Sorve, Therem a devenit Lord de Estre. În acelaşi an, el a pus capăt vechii vrajbe, oferind jumătate din pământurile disputate Domeniului Stok. Pentru aceasta şi pentru uciderea fraţilor-de-Vatră, a fost numit Estraven Trădătorul. Totuşi numele său, Therem, continuă să fie dat copiilor din acel Domeniu.

10.Conversaţii în Mishnory

ÎN DIMINEAŢA URMĂTOARE, telefonul a bâzâit pe când terminam un mic dejun târziu în apartamentul meu din reşedinţa Shusgis. Am ridicat receptorul şi am auzit un glas vorbind în karhidish:

— Sunt Therem Harth. Pot urca?

— Te rog.

Doream să termin cât mai repede povestea asta. Era clar că între noi doi nu putea exista o relaţie acceptabilă. Chiar dacă dizgraţia şi exilul lui Estraven se datorau, cel puţin teoretic, persoanei mele, nu-mi puteam asuma vreo responsabilitate şi nici nu încercam un sentiment raţional de vinovăţie. În Erhenrang, nu-mi explicase nici acţiunile, nici motivaţiile sale şi nu mă puteam încrede în el. Aş fi preferat să nu fie amestecat cu aceşti orgota care, după cum se vedea, mă adoptaseră. Prezenţa lui complica şi stânjenea situaţia.

A apărut, condus de un servitor. L-am poftit într-unui din scaunele largi şi capitonate şi i-am oferit bere. A refuzat. Nu părea stânjenit - abandonase de mult timiditatea, dacă avusese vreodată aşa ceva - dar era reţinut, rezervat.

— Prima zăpadă adevărata, rosti şi, privind spre draperiile groase ce acopereau fereastra, întrebă: Nu te-ai uitat afară?

Am făcut-o şi am zărit zăpada învolburându-se deasă, purtată de vânt pe stradă, peste acoperişurile albe. În timpul nopţii se depuseseră sase-şapte centimetri. Era Odarhad Gor, a 17-a zi din prima luna de toamnă.

— E devreme, am spus fascinat pentru o clipă de vraja fulgilor.

— Anul ăsta se prevede o iarnă grea.

Am tras ambele draperii. Lumina palidă de afară cădea pe chipul lui smead. Părea îmbătrânit. Cunoscuse clipe grele de când îl văzusem ultima dată în Colţul Roşu al Palatului din Erhenrang, lângă şemineul său.

— Acesta e obiectul pe care am fost rugat să ţi-l aduc, am vorbit şi i-am întins pachetul învelit în piele subţire, pe care-l pregătisem pe o măsuţă, după ce telefonase. L-a luat şi mi-a mulţumit cu gravitate. Eu nu mă aşezasem. După o clipă, continuând să ţină pachetul, s-a sculat în picioare.

Conştiinţa mă sâcâia puţin, dar n-am încercat s-o domolesc. Voiam să-l lămuresc să nu mă mai caute. Faptul că aceasta implica şi umilirea lui era regretabil.

Mă fixă cu privirea. Avea picioarele scurte şi era îndesat, nu atingea nici măcar înălţimea mijlocie a femeilor din rasa mea. Totuşi, când se uita la mine, nu părea că o face de jos. I-am evitat ochii. Am examinat radioul de pe masă cu un interes demonstrativ şi detaşat.

— În ţara asta nu trebuie crezut tot ce se aude la radio, rosti el curtenitor. Cred însă că vei avea nevoie de informaţii şi de sfaturi, aici, în Mishnory.

— Se pare că sunt destui gata să le ofere.

— Şi numărul lor te asigură, aşa-i? Zece sunt mai demni de crezare decât unul. Scuză-mă, n-ar trebui să vorbesc în karhidish, am uitat... Continuă în orgota: Exilaţii n-ar mai trebui să vorbească niciodată graiul natal, sună amar în gurile lor. Iar limba asta cred că este mai potrivită unui trădător. Se prelinge ca un sirop dulce. Domnule Ai, am dreptul să-ţi mulţumesc. Ne-ai făcut un serviciu, mie şi vechiului meu prieten şi kemmering Ashe Foreth, şi în numele lui şi al meu, pretind acest drept. Mulţumirile mele iau forma unui sfat.

Se opri. N-am spus nimic. Nu-l auzisem niciodată folosind genul acesta de politeţe gravă şi complicată, şi n-aveam idee ce însemna. A continuat:

— În Mishnory eşti ceea ce n-ai fost în Erhenrang. Acolo ţi-au spus că exişti, aici vor afirma contrariul. Eşti unealta unei facţiuni. Te sfătuiesc să fii atent cum îi laşi să te folosească. Te sfătuiesc să afli cine sunt cei care fac parte din această grupare şi să nu accepţi niciodată să te folosească, deoarece n-o vor face bine.

Se opri din nou. Voiam să-i cer să fie mai explicit, însă el rosti:

— La revedere, domnule Ai. Se întoarse şi plecă.

Am rămas stupefiat. Fusese ca un şoc electric - nu ştiam ce mă lovise şi nici unde avea să mă doară.

În orice caz, îmi anulase starea de euforie tihnită din timpul dejunului. M-am apropiat de fereastra îngustă şi am privit afară. Ninsoarea se mai potolise. Era minunat, zăpada plutea în ghemotoace şi norişori, ca petalele de cireş în livezi, când vântul de primăvară suflă pe pantele verzi din Borlandul meu natal, pe Pământ, caldul Pământ, unde pomii înfloresc primăvara. Brusc m-am simţit descurajat şi nostalgic. Petrecusem doi ani pe această planeta blestemată, iar a treia iarnă începuse înainte de sfârşitul toamnei - luni şi luni de frig neiertător, lapoviţă, gheaţă, ploaie, vânt, zăpadă şi frig. Frig înăuntru, frig afară, frig până în oase şi în măduva oaselor. Şi în tot acest timp, de unul singur, străin şi izolat, fără cineva în care să mă încred. Sărmane Genly, să plângem? L-am văzut pe Estraven ieşind din casă, pe stradă, o siluetă micuţă, întunecată, prin alb-cenuşiul confuz, uniform al omătului. Se uită în jur şi îşi potrivi centura largă a hiebului - nu purta haină. Porni de-a lungul străzii, mergând graţios, hotărât şi grăbit, cu o vitalitate ce-l făcea să pară în clipa aceea singura fiinţă vie din Mishnory.

Am revenit în odaia caldă. Prin contrast, mi se părea de un confort vulgar, cu radiatoarele ei, cu scaunele capitonate, cu patul încărcat de blănuri, covoarele, draperiile şi husele - totul pentru a menţine căldura.

Mi-am îmbrăcat haina de iarnă şi am ieşit să mă plimb, deprimat pe o planetă deprimantă. Trebuia să prânzesc cu Comensualii Obsle şi Yegey, şi cu alţii pe care îi întâlnisem în seara trecută, pentru a face noi cunoştinţe.

De obicei, prânzul se serveşte sub formă de bufet şi se consumă în picioare, poate ca să te facă să uiţi că ţi-ai petrecut toată ziua aşezat la masă. Acum însă, fiind un prânz oficial, se puseseră scaune în jurul mesei, iar bufetul era enorm: vreo douăzeci de feluri de mâncare, fierbinţi şi reci, cele mai multe pe bază de ouă-de-sube şi mere-de-păine. În faţa platourilor, înainte de a se aplica restricţiile referitoare la conversaţie, Obsle mi-a vorbit în vreme ce-şi încărca farfuria cu omletă.

— Ştii, tipul numit Mersen este spion din Erhenrang, iar Gaum, cel de colo, este unul din agenţii cunoscuţi ai Sarfului.

Vorbise natural, apoi râsese de parcă i-aş fi replicat ceva amuzant şi se îndreptă spre peştele marinat.

Habar n-aveam ce era „Sarful".

Când începusem să ne aşezăm, a intrat un tânăr care i-a şoptit ceva lui Yegey, gazda, iar acesta s-a întors spre noi:

— Veşti din Karhide, rosti el. Argaven a născut azi-dimineaţă, dar copilul n-a trăit decât o oră.

Se făcu linişte, urmată de rumoare, apoi chipeşul Gaum hohoti şi ridică halba.

— Fie ca toţi regii Karhidei să trăiască la fel de mult! strigă el.

Unii băură în cinstea acestui toast, dar cei mai mulţi n-o făcură.

— Pentru numele lui Meshe, să râzi la moartea unui copil! pufni un bătrân gras, înveşmântat în purpuriu, aşezându-se greoi alături de mine, cu jambierele ridicate în jurul coapselor, aidoma unei fuste, şi strâmbându-se dezgustat.

Începură discuţii despre posibilul moştenitor al lui Argaven. Fiind cu mult trecut de patruzeci de ani, regele n-avea să mai poată naşte şi succesorul său avea să fie desemnat dintre fiii-kemmering. Se făceau, de asemenea, speculaţii despre durata regenţei lui Tibe. Unii considerau că urma să se încheie imediat, dar mulţi erau mai rezervaţi.

— Dumneata ce crezi, domnule Ai? întrebă individul numit Mersen, pe care Obsle îl identificase drept agent karhidish şi, probabil, unul dintre oamenii lui Tibe. Ai venit recent din Erhenrang. Ce se vorbeşte acolo despre aceste zvonuri potrivit cărora Argaven a abdicat, fără să anunţe, în favoarea vărului său?

— Într-adevăr, circulă unele zvonuri.

— Crezi că au vreun fundament?

— Habar n-am, am răspuns şi în momentul acela gazda a intervenit cu o remarcă despre vreme, deoarece oaspeţii începuseră să mănânce.

După ce servitorii au luat farfuriile şi muntele de resturi fripte sau marinate ale bufetului, ne-am aşezat cu toţii în jurul mesei lungi, să bem din ceşcuţele cu lichior tare, apa-vieţii, cum îi spuneau. Atunci au început să-mi pună întrebări.

După examinarea mea de către medicii şi savanţii din Erhenrang, nu mai stătusem în faţa unui grup de oameni dornici să le răspund la întrebări. Puţini erau karhidenii, chiar printre pescarii şi fermierii cu care îmi petrecusem primele luni, care doriseră să-şi satisfacă curiozitatea - adesea extrem de puternică - întrebând în mod direct. Erau teribil de complicaţi, introvertiţi şi indirecţi. Nu le plăceau întrebările şi răspunsurile. M-am gândit la ceea ce-mi spusese Faxe despre răspunsuri în Cetăţuia Otherhord... Până şi specialiştii îşi limitaseră întrebările la subiecte strict fiziologice, ca funcţiile glandulare şi circulatorii în privinţa cărora ne deosebeam cel mai mult de gethenieni. Nu se interesaseră niciodată, de pildă, ce influenţă avea sexualitatea permanentă a rasei mele asupra instituţiilor sociale şi cum ne controlam kemmerul nostru „permanent". Îmi ascultaseră explicaţiile, aşa cum şi psihologii mă ascultaseră când le povestisem despre limbajul telepatic. Dar nici unul, exceptându-l poate pe Estraven, nu reuşise să îndrăznească să pună suficiente întrebări pentru a obţine imaginea exactă a societăţii terriene sau ecumenice.

În Orgoreyn erau mai puţin obsedaţi de prestigiul şi de mândria individuală, şi de aceea întrebările nu-l insultau nici pe cel care le punea şi nici pe cel care răspundea. Am priceput totuşi repede că unii dintre ei doreau să mă prindă pe picior greşit şi să dovedească faptul că eram un escroc. O clipă, lucrul acesta mă descumpăni. Desigur, în Karhide întâlnisem neîncrederea, însă rareori dorinţa de a fi neîncrezător. În ziua paradei din Erhenrang, Tibe jucase spectacolul rafinat al complicelui la farsă, dar acum ştiam că o făcuse cu scopul de a-l discredita pe Estraven şi bănuiam că, de fapt, Tibe mă crezuse. La urma urmei, îmi văzuse landerul mic cu care coborâsem pe planetă, putuse consulta, ca orice doritor, rapoartele inginerilor asupra navei şi ansiblului. Însă nici unul dintre aceşti orgota nu văzuse nava. Le-aş fi putut arăta ansiblul, dar nu era un „artefact extra-gethenian" prea convingător. Datorită complexităţii lui, putea fi considerat atât farsă cât şi adevăr. Vechea Lege a Embargoului Cultural se opunea în această fază importului de artefacte ce puteau fi analizate şi reproduse, şi de aceea nu mă însoţiseră decât nava şi ansiblul, caseta cu

fotografii, ciudăţenia evidentă a trupului meu şi singularitatea imposibil de dovedit a minţii. Fotografiile au circulat în jurul mesei şi au fost examinate cu expresia indiferentă ce se poate observa pe chipurile oamenilor care privesc poze de familie aparţinând altora. Întrebările au continuat. „Ce este Ecumenul?" întrebase Obsle. „O planetă, o uniune,de planete, un loc, un guvern?"

— Ei bine, toate şi nici una. „Ecumen" e cuvântul nostru terrian. În graiul comun se numeşte „Familia", în karhidish ar fi „Vatra", în orgota nu sunt sigur, căci nu cunosc încă destul de bine limba. Cred că în nici un caz „Comensualitate", deşi există similitudini incontestabile între Guvernul Comensual şi Ecumen. În orice caz, Ecumenul nu este câtuşi de puţin un guvern, ci o încercare de a reunifica misticul şi politicul, iar în privinţa asta e mai degrabă un eşec. Dar până acum eşecul lui a făcut mai mult bine umanităţii decât succesele predecesorilor săi. Este o societate şi are, cel puţin potenţial, o cultură. E o formă de educaţie. Dintr-un punct de vedere, e un fel de şcoală foarte vastă - de-a dreptul uriaşă. Esenţa lui o reprezintă comunicaţiile şi cooperarea, şi de aceea, din alt punct de vedere, este o Ligă sau o uniune de planete, având un anumit grad de organizare convenţională centralizată. Eu reprezint tocmai acest aspect, cel al Ligii. Ca entitate politică, Ecumenul funcţionează prin coordonare, nu prin decrete. Nu-şi impune legile, deciziile sunt luate prin consilii şi consimţământ, nu prin consens sau comandă. Ca entitate economică, este extrem de activ, îngrijindu-se de comunicaţiile interplanetare şi menţinând balanţa comercială între cele Optzeci de Lumi. Mai exact, optzeci şi patru, dacă Gethen intră în Ecumen...

— Ce vrei să spui prin „nu-şi impune legile"? întrebă Slose.

— Nu are o legislaţie. Statele membre îşi urmează legile proprii. Atunci când apar conflicte, Ecumenul mediază, încearcă să facă o corecţie legislativă sau etică, o colaborare sau o opţiune. Dacă Ecumenul, privit ca o entitate supraorganică, dă greş în cele din urmă, el va trebui să devină o forţă păstrătoare de pace, să formeze o poliţie şi aşa mai departe. Dar actualmente nu este nevoie... Toate planetele centrale trec printr-o fază de

revenire din epoca dezastruoasă de acum două secole, reînviind tehnici şi idei pierdute, reînvăţând să vorbească.

Cum oare puteam explica Epoca Duşmanului şi consecinţele unui popor care nu avea termen pentru „război"?

— Este absolut fascinant, domnule Ai, interveni gazda, Comensualul Yegey, un individ delicat şi spilcuit, cu vorba tărăgănată şi ochii pătrunzători. Totuşi nu-mi dau seama ce doresc ei de la noi. Vreau să spun: la ce le-ar sluji a optzeci şi patra lume? Nu este nici măcar teribil de inteligentă. Noi n-avem navele stelare şi celelalte minunăţii pe care le au alte planete.

— Până la sosirea hainishilor şi cetienilor, nu le avea nimeni. Iar unele planete le-au căpătat la câteva secole după ce Ecumenul a reglementat ceea ce mi se pare că voi numiţi „Comerţ Liber". (Toţi izbucniră în râs, deoarece era numele partidului lui Yegey, a facţiunii sale din cadrul Comensualităţii.) Comerţul Liber, am continuat, este adevăratul motiv pentru care mă aflu pe Getnen. El nu se limitează la schimbul de bunuri, ci se extinde şi în domeniile cunoaşterii, tehnologiilor, ideilor, filosofiilor, artei, medicinei, ştiinţei, teoriei... Mă îndoiesc că Gethen va avea multe legături fizice cu celelalte planete. Ne găsim aici la şaptesprezece ani-lumină de cea mai apropiată lume ecumenica, Ollul, o planetă a stelei pe care voi o numiţi Asyomse. Cea mai îndepărtată se află la două sute cincizeci de ani-lumină şi nu puteţi zări nici măcar steaua ei. Însă cu un ansiblu, aţi putea vorbi cu lumea aceea la fel de uşor cum discutaţi acum prin radio cu un orăşel vecin. Nu cred totuşi că vă veţi întâlni vreodată cu locuitorii ei... Genul de schimburi la care mă refer poate fi extrem de profitabil, mai cu seamă pe linia comunicaţiilor, nu a comerţului. În esenţă, scopul meu aici este de a afla dacă doriţi să comunicaţi cu restul omenirii.

— „Dacă doriţi", repetă Slose, aplecându-se în faţă cu o privire intensă. Asta înseamnă Orgoreynul, sau Gemenul ca un întreg?

Am şovăit o clipă, fiindcă nu era întrebarea pe care o aşteptasem.

— În clipa asta vorbesc despre Orgoreyn, dar contractul nu poate fi exclusiv. Dacă Sith, Popoarele Insulelor sau Karhide decid să intre în Ecumen, ele o pot face. În toate cazurile,

opţiunea revine numai ţării respective. De obicei, pe o planetă cu un nivel de dezvoltare ca al Gethenului are loc următoarea situaţie: diferitele rase omeneşti, regiuni sau naţiuni sfârşesc prin a stabili un grup de reprezentanţi care coordonează operaţiunile de pe planetă şi asigură legăturile cu celelalte lumi - o Stabilitate locală, cum îi spunem noi. Începând astfel, economisiţi atât timp cât şi bani, cheltuielile fiind comune. Dacă decideţi, de pildă, să vă construiţi o navă stelară proprie...

— Pe laptele lui Meshe! exclamă grăsanul Humery de lângă mine. Vreţi ca *noi* să pornim prin Neant? Brr! Pufni precum acutele unui acordeon, dezgustat şi amuzat.

— Unde este nava *dumitale,* domnule Ai?

Gaum întrebase încetişor, pe jumătate zâmbind, de parcă ar fi fost ceva extrem de subtil şi dorea să atragă atenţia asupra rafinamentului său. Era o fiinţă omenească foarte frumoasă, conform oricăror norme şi indiferent de sex, şi nu-mi puteam dezlipi privirea de la el. i-am răspuns şi, în acelaşi timp, m-am întrebat din nou ce anume era Sarful.

— Nu-i nici un secret. Postul de radio karhidish s-a referit pe larg la problema asta. Racheta care m-a coborât pe insula Horden se află acum în Armurăria Regală din Şcoala de Meşteşugari. Oricum, nu mai este întreagă, fiindcă mulţi experţi au plecat cu diverse fragmente din ea, după ce au cercetat-o.

— Rachetă? întrebă Humery, deoarece folosisem cuvântul orgota care însemna „artificii".

— Este descrierea simplificată a metodei de propulsie a navei de coborâre.

Humery pufni iarăşi. Gaum se mulţumi să zâmbească şi rosti:

— În acest caz, nu mai ai cum reveni în... mă rog, locul de unde ai venit?

— Oh, ba da. Aş putea vorbi prin ansiblu cu Ollul şi le-aş cere să-mi trimită o navă NAFAL, care să mă recupereze. Ar ajunge aici peste şaptesprezece ani. Sau aş putea expedia un mesaj prin radio navei ce m-a adus în sistemul vostru solar. Acum, ea se găseşte pe orbită în jurul soarelui. Poate ajunge aici în câteva zile.

Senzaţia provocată de cuvintele mele a fost vizibilă şi audibilă, şi nici chiar Gaum nu şi-a putut ascunde surpriza.

Faptul era oarecum contradictoriu. Dezvăluisem singurul lucru important pe care-l tăinuisem în Karhide, chiar şi faţă de Estraven. Dacă, după cum mi se dăduse de înţeles, orgota ştiau despre mine doar ceea ce hotărâse Karhide sa le spună, atunci aceasta ar fi trebuit să fie doar *una* dintre multele surprize. Însă nu era aşa. Era de-a dreptul o bombă.

— Unde se află această navă, domnule Ai? întrebă Yegey.

— Pe o orbită în jurul soarelui, undeva între Gethen şi Kuhurn.

— Şi cum ai ajuns de la ea până aici?

— Cu artificiile, răspunse Humery.

— Exact. Noi nu coborâm navele interstelare pe o planetă populată până ce nu stabilim o comunicaţie directă sau o alianţă. De aceea am venit cu o rachetă micuţă şi am coborât pe insula Horden.

— Şi poţi intra în legătură cu... cu nava mare printr-un aparat radio obişnuit?

— Da. (Evitam deocamdată să pomenesc de micul satelit-releu, lansat pe orbită. Nu voiam să dau impresia că cerul le era împânzit de instrumentele mele.) Aş avea nevoie de un transmiţător destul de puternic, am continuat, iar Orgoreynul nu duce lipsă de aşa ceva.

— Deci şi noi putem contacta nava?

— Da, cu condiţia să cunoaşteţi semnalul corespunzător. Echipajul de la bordul ei se găseşte într-o condiţie pe care noi o numim „stază", iar voi toţi i-aţi putea spune „hibernare", pentru ca membrii acestuia să nu piardă câţiva ani din viaţă, aşteptând să-mi termin misiunea pe planetă. Semnalul corespunzător, pe lungimea de undă corespunzătoare, va pune în funcţiune maşinăriile care să-i scoată din stază. După aceea se vor consulta cu mine prin radio sau prin ansiblu, folosind Ollul drept releu.

Cineva întrebă neliniştit:

— Câţi sunt?

— Unsprezece.

Răspunsul declanşa murmure de uşurare şi râsete. Tensiunea se mai destinse.

— Şi dacă nu vei da niciodată semnalul? întrebă Obsle.

— După vreo patru ani, vor ieşi în mod automat din stază.

— Şi vor coborî aici, să te caute?

— Nu, decât dacă au discutat în prealabil cu mine. Se vor consulta prin ansiblu cu Stabilii de pe Ollul şi Hain. Cel mai probabil, vor hotărî să încerce din nou să aducă alt Trimis. De obicei, lucrurile sunt mai uşoare pentru al doilea. Are mai puţine de explicat, şi oamenii sunt mai dispuşi să-l creadă...

Obsle surâse. Majoritatea celorlalţi continuau să fie îngânduraţi şi reţinuţi. Gaum încuviinţă uşor din cap spre mine, parcă aplaudându-mi promptitudinea: gestul unui conspirator. Slose privea în gol, încordat şi cu ochi strălucitori, absorbit de o viziune interioară. Brusc se întoarse către mine:

— Domnule Trimis, întrebă el, de ce în decursul celor doi ani petrecuţi în Karhide n-ai pomenit niciodată de a doua navă?

— De unde ştim că n-a făcut-o? zâmbi Gaum.

— Ştim precis că n-a făcut-o, domnule Gaum, replică Yegey surâzând.

— Aşa este, am încuviinţat, şi iată motivul: Ideea unei nave care aşteaptă pe orbită poate părea ameninţătoare. Cred că unii dintre voi aşa o găsesc. În Karhide, n-am ajuns cu nimeni la un asemenea grad de confidenţă încât să-mi permit riscul de a vorbi despre navă. Aici aţi avut mai mult timp să vă familiarizaţi cu ideea unui Trimis. Doriţi să mă ascultaţi în public şi nu sunteţi stăpâniţi de frică. Am riscat, deoarece cred că a sosit momentul deciziei şi că Orgoreynul este locul cel mai nimerit.

— Ai dreptate, domnule, ai dreptate! izbucni violent Slose. Într-o lună de zile vei trimite după nava aceea, şi ea va fi salutată în Ofgoreyn drept dovadă şi pecete a noii epoci. Se vor deschide şi ochii celor care nu văd acum!

A continuat aşa până la cină, care ni s-a servit chiar acolo. Am mâncat, am băut şi am plecat acasă. Eram epuizat dar în general mulţumit de felul în care se desfăşuraseră lucrurile. Desigur, existaseră avertismente şi neclarităţi. Slose dorea să mă transforme într-un obiect de cult. Gaum voia să mă demaşte. Mersen părea că vrea să demonstreze că nu era un agent karhidish, dovedind că eu eram. Însă Obsle, Yegey şi alţi câţiva acţionau la un nivel superior. Ei intenţionau să comunice cu Stabilii şi să aducă nava NAFAL pe pământ orgota, pentru a convinge sau a sili Comensualitatea din Orgoreyn să se alieze

Ecumenului. Considerau că astfel Orgoreynul avea să obţină o victorie de prestigiu, strălucitoare şi durabilă, asupra Karhidei, iar Comensualii care orchestraseră această izbândă urmau să câştige respect şi autoritate în sânul guvernului. Facţiunea Comerţului Liber, o minoritate în cadrul Celor Treizeci-şi-Trei, se opunea continuării conflictului din Valea Sinoth, şi în general susţinea o politică conservatoare, nonagresivă şi antişovină. Nu mai fuseseră de mult la putere şi apreciau că, în limita anumitor riscuri, drumul indicat de mine putea sta la baza succesului lor. Nu vedeau mai departe, iar misiunea mea reprezenta pentru ei un mijloc, şi nu un scop, dar asta nu era un rău prea mare. Odată porniţi pe calea aceea, puteau începe să priceapă unde i-ar fi putut duce. Între timp, chiar dacă erau miopi, erau cel puţin cu picioarele pe pământ.

Obsle încercase să-i convingă pe ceilalţi:

— Există două posibilităţi. Prima: Karhide să se teamă de puterea pe care ne-o va oferi această alianţă - nu uitaţi, e o ţară care s-a temut întotdeauna de ideile şi de căile noi - şi astfel să nu ne urmeze, rămânând înapoiată. A doua: guvernul din Erhenrang să-şi adune curajul şi să solicite aderarea la Ecumen, dar după noi, pe locul al doilea. În ambele cazuri, shifgrethorul Karhidei va fi micşorat, şi, în ambele cazuri, noi vom conduce sania. Dacă suntem îndeajuns de inteligenţi, acest avantaj va reprezenta pentru noi un beneficiu permanent şi absolut sigur! Apoi, întorcându-se către mine: Dar trebuie ca Ecumenul să fie gata să ne ajute, domnule Ai. Va fi nevoie să-i arătăm poporului nostru ceva mai mult decât pe dumneata, un om deja cunoscut în Erhenrang.

— Înţeleg, Comensualule. Doreşti o dovadă solidă, incontestabila, şi mi-ar plăcea să ţi-o ofer. Nu pot totuşi să chem nava până ce securitatea ei şi integritatea voastră nu sunt asigurate în mod corespunzător. Am nevoie de aprobarea şi garanţia guvernului vostru, altfel spus, ale întregului consiliu de Comensuali... anunţate în mod public.

Obsle privi încruntat, dar încuviinţă:

— Mi se pare corect.

Revenind spre casă însoţit de Shusgis, care nu contribuise decât prin râsul său jovial la atmosfera după-amiezii, l-am întrebat:

— Ce este Sarful?

— Unul dintre birourile permanente ale Afacerilor Interne. Se ocupă de acte false, de călătorii neautorizate, de substituiri de slujbe, genul ăsta de lucruri - mizeriile, gunoaiele. În argoul orgota, *sarf* înseamnă „gunoi" - e o poreclă.

— Deci Inspectorii sunt agenţi ai Sarfului?

— Mda, unii sunt.

— Bănuiesc că şi poliţia se află într-o anumită măsură sub autoritatea lui, nu?

Am formulat întrebarea cu precauţie şi mi s-a răspuns la fel:

— Cred că da. Eu însă lucrez în cadrul Afacerilor Externe şi nu cunosc chiar toate relaţiile din Interne.

— Într-adevăr, sunt destul de derutante. De pildă, cu ce se ocupă Oficiul Apelor?

Schimbasem astfel cât putusem mai bine subiectul. Ceea ce Shusgis nu spusese despre Sarf putea fi absolut de neînţeles pentru cineva de pe Hain, să zicem, ori de pe norocosul Chiffewar, dar eu mă născusem pe Terra. Uneori nu-i chiar rău să ai strămoşi criminali. Un bunic piroman îţi poate lăsa ca moştenire o sensibilitate aparte în depistarea fumului.

Mi se păruse plăcut şi fascinant să descopăr pe Gethen guverne atât de asemănătoare celor din trecutul Terrei: o monarhie şi un stat birocratic autentic, complet dezvoltat, la fel de fascinant ca monarhia, dar mai puţin plăcut. Era curios că din două societăţi, aspectele sinistre se întâlneau în cea mai puţin primitivă.

Deci Gaum, care dorea să mă demaşte ca mincinos, era agent al Poliţiei Secrete din Orgoreyn. Ştia el că Obsle îi cunoştea rolul? Fără îndoială. Era atunci un agent provocator? Lucra cu facţiunea lui Obsle sau împotriva ei? Care grupare politică din guvernul Celor Treizeci-şi-Trei controla Sarful sau era controlată de el? Ar fi fost bine să lămuresc toate chestiunile acestea, deşi s-ar fi putut să nu fie deloc uşor. Drumul meu, care pentru o vreme păruse clar şi dătător de speranţe, începuse să devină tot atât de întortocheat şi împânzit de secrete pe cât fusese în

Erhenrang. M-am gândit că totul se desfăşurase perfect până în seara trecută, când Estraven apăruse ca o umbră lângă mine.

— Care este poziţia Lordului Estraven în Mishnory? l-am întrebat pe Shusgis, care se tolănise, pe jumătate adormit, în colţul vehiculului ce gonea lin.

— Estraven? Aici i se spune Harth. În Orgoreyn nu avem titluri, le-am abandonat pe toate o dată cu Noua Epocă. Păi, mi se pare că este angajatul Comensualului Yegey.

— Locuieşte acolo?

— Aşa cred.

Voiam să remarc că mi se păruse straniu că aseară venise la Slose, iar azi nu apăruse la Yegey, când mi-am amintit de scurta noastră convorbire matinală. În lumina ei, faptele nu erau chiar foarte ciudate. Totuşi mă tulbura ideea că mă evita în mod deliberat.

— L-au găsit în sud, începu Shusgis, foindu-se pe bancheta capitonată, într-o fabrică de clei sau o pescărie, sau aşa ceva, şi i-au întins o mână să-l scoată din mizerie. Mă refer la unii membri ăi Comerţului Liber. Şi el i-a ajutat pe vremea când era în Kyorremy, şi prim-ministru, aşa încât îşi achită o datorie de onoare. Cred totuşi că o fac în mod intenţionat, ca să-l enerveze pe Mersen. Ha, ha! Mersen e spionul lui Tibe şi crede că nimeni n-are habar, dar toţi o ştiu, iar el nu suportă nici măcar să-l vadă pe Harth - crede că-i trădător ori agent dublu, nu ştie exact şi nici nu-şi poate risca shifgrethorul ca să afle. Ha, ha!

— Dumneata ce crezi, domnule Shusgis?

— Cred că-i pur şi simplu un trădător. A renunţat la revendicările ţării sale în Valea Sinoth pentru a opri ascensiunea lui Tibe la putere, dar n-a fost destul de inteligent. Aici ar fi căpătat o pedeapsă mai aspră decât exilul. Pe sânii lui Meshe! Cine joacă împotriva ţării lui merită să piardă. Asta nu înţeleg indivizii lipsiţi de patriotism, egocentrici. De altfel, cred ca lui Harth nu-i pasă mult unde anume se află, atâta vreme cât poate continua să se târască spre un gen de putere. După câte poţi vedea, nu s-a descurcat prea rău aici, în cinci luni.

— Nu prea rău...

— Nici dumneata nu te încrezi în el, aşa-i?

— Nu.

— Mă bucur s-o aud, domnule Ai. Nu înţeleg de ce Yegey şi Obsle îl susţin într-atât. Este un trădător dovedit, urmărind numai profitul personal, care încearcă să se agate de sania dumitale până când îşi va reveni. Aşa văd eu lucrurile. Ei bine, nu ştiu dacă i-aş oferi o călătorie gratuită, în situaţia în care mi-ar solicita-o!

Pufni sonor şi încuviinţă hotărât din cap, subliniindu-şi propria opinie, apoi îmi zâmbi - surâsul unui om virtuos spre altul asemenea lui. Maşina străbătea lin străzile largi, puternic luminate. Zăpada dimineţii se topise, cu excepţia unor mormane murdare de-a lungul rigolelor. Acum ploua, o ploaie măruntă şi rece.

Principalele clădiri din centrul lui Mishnory, birourile guvernamentale, şcolile, templele Yomesh erau atât de înceţoşate de ploaie sub strălucirea felinarelor înalte, încât păreau ca se topesc. Muchiile le erau neclare, iar faţadele şiroiau, pătate. Exista ceva fluid, fără substanţă, în chiar masivitatea acestui oraş construit din monoliţi, în acest stat monolitic, care denumea partea şi întregul cu acelaşi termen. Până şi Shusgis, joviala mea gazdă, un bărbat voinic, cu un mers apăsat, nu avea contururi precise. Era, cumva, la limita realităţii.

De când pornisem printre vastele ogoare aurii din Orgoreyn, cu patru zile în urmă, începându-mi drumul încununat de succes către sanctuarele interioare din Mishnory, îmi scăpase ceva. Dar ce anume? Încercam o senzaţie de izolare. În ultima vreme, nu simţisem frigul, fiindcă odăile erau bine încălzite în această ţară! Totuşi nu mâncasem cu plăcere. Bucătăria orgota era searbădă. Desigur, asta nu însemna mare lucru. Atunci, oare de ce şi oamenii pe care îi întâlnisem, fie ei amabili sau reţinuţi faţă de mine, mi se păruseră la fel de insipizi? Printre ei existau personalităţi puternice - Oblse, Slose, chipeşul şi detestabilul Gaum - însă fiecăruia îi lipsea o anumită calitate, o dimensiune a existenţei. Nu reuşeau să fie convingători. Păreau lipsiţi de materialitate.

De parcă nu aveau umbră.

Genul acesta de speculaţii pretenţioase reprezintă o parte esenţială a muncii mele. Dacă n-aş fi avut o anumită înclinaţie spre ele, n-aş fi putut să devin Mobil, ba chiar primisem o

educaţie în această privinţă, pe Hain, unde este înnobilată cu titlul de telegnoză. Poate fi descrisă drept perceperea intuitivă a unui ansamblu moral, şi astfel tinde să se exprime nu prin simboluri raţionale, ci prin metafore. N-am fost niciodată un telegnostic de marcă, iar în seara aceasta mă îndoiam de propriile-mi intuiţii, fiind foarte obosit. Când am revenit în apartamentul meu, m-am refugiat sub un duş cald. Însă chiar şi acolo simţeam o vagă nelinişte, de parcă apa fierbinte nu era tocmai reală şi demnă de încredere, şi nu te puteai bizui pe ea.

11.Monologuri în Mishnory

MISHNORY. STRETH SUSMY. Nu sunt încrezător, deşi tot ceea ce s-a petrecut până acum oferă motive de optimism. Obsle se tocmeşte şi se târguieşte cu tovarăşii săi Comensuali, Yegey foloseşte linguşelile, Slose caută prozeliţi, şi puterea grupului lor sporeşte. Sunt bărbaţi ageri, care-şi conduc facţiunea cu mână sigură. Numai şapte din Cei Treizeci-şi-Trei sunt Comercianţi Liberi de nădejde. Din restul, Obsle crede că zece îl vor sprijini cu siguranţă, obţinând o minimă majoritate.

Unul dintre aceştia pare să se intereseze în mod serios de Trimis: Csl. Ithepen din Districtul Eynyen. Curiozitatea lui faţă de misiunea extragetheniană datează de pe vremea în care, lucrând pentru Sarf, răspundea de cenzurarea programelor emise de noi din Erhenrang. Lăsa impresia că povara acelor acţiuni îi apasă conştiinţa. I-a propus lui Obsle ca Treizeci-şi-Treii să anunţe invitaţia lor către Nava Stelară nu numai cetăţenilor de aici, ci şi celor din Karhide, solicitându-l pe Argaven să li se alăture. Un plan nobil, dar care nu va fi urmat. Nu vor cere karhidenilor nici un fel de cooperare.

Bineînţeles, printre Cei Treizeci-şi-Trei, oamenii Sarfului se opun absolut oricăror discuţii referitoare la prezenţa şi misiunea Trimisului. Iar în privinţa independenţilor moderaţi, pe care Obsle speră să-i convertească, cred că aceştia se tem de Trimis la fel de mult ca Argaven şi majoritatea Curţii. Cu singura diferenţă că regele îl consideră nebun ca pe sine însuşi, în vreme ce ei îl cred un mincinos, asemenea lor. Se tem să nu se facă de râs în public, acceptând o mistificare de proporţii, o mistificare refuzată deja de Karhide, poate inventată chiar acolo. Dacă vor face o invitaţie publică, ce se va întâmpla cu shifgrethorul lor atunci când nu va apărea nici o Navă Stelară?

Într-adevăr, Genly Ai ne cere o încredere nemăsurată.

Evident, pentru el nu-i nemăsurată.

Obsle şi Yegey consideră că majoritatea Celor Treizeci-şi-Trei vor fi convinşi să se încreadă în el. Nu ştiu de ce, dar sunt mai

puţin optimist. Poate că de fapt nu doresc ca Orgoreynul să se dovedească mai luminat decât Karhide, să-şi asume riscul, să obţină gloria şi s-o lase pe Karhide în umbră. Dacă această invidie este patriotică, ea vine prea târziu. De îndată ce simţisem că Tibe mă va izgoni, am făcut tot ce am putut să mă asigur că Trimisul va veni în Orgoreyn şi, exilat aici, m-am străduit să-i câştig pe orgota de partea lui.

Mulţumită banilor de la Ashe, acum pot trăi din nou ca o „unitate", nu ca un „dependent". Nu mai particip la banchete, nu mă afişez în public cu Obsle sau cu alţi partizani ai Trimisului, şi nici chiar pe el nu l-am văzut de peste o jumătate de lună - de a doua zi după sosirea în Mishnory.

Mi-a înmânat banii lui Ashe aşa cum îi plăteşti onorariul unui asasin. Rareori am fost atât de mânios şi l-am jignit în mod deliberat. A înţeles că sunt furios, dar nu cred că a priceput insulta. Părea că *acceptă* sfatul meu în ciuda modului în care fusese oferit. Când m-am calmat şi mi-am dat seama de acest lucru, m-am temut. E posibil ca în Erhenrang el să-mi fi căutat permanent povaţa, fără să ştie cum să mă facă să pricep. În acest caz, a înţeles greşit cel puţin jumătate din spusele mele, în noaptea în care am cinat împreună, după ceremonia cheii de boltă. Probabil că shifgrethorul lui există, că este definit şi solid, dar cu totul diferit de al nostru, şi, de aceea, când mă credeam mai direct şi deschis, el mă considera ambiguu şi neclar.

Mărginirea şi trufia lui se datorează ignoranţei. El nu ne cunoaşte, nici noi pe el. Ne este infinit de străin, iar eu sunt nebun lăsându-mi umbra să acopere lumina speranţei pe care ne-o aduce. Îmi înăbuş trufia de muritor. Mă feresc din calea lui, deoarece e limpede că asta doreşte. Are dreptate. Un trădător karhidish exilat nu poate sluji cauzei sale.

Conformându-mă legii orgota după care fiecare „unitate" trebuie să fie angajată, lucrez de la ora opt până la amiază într-o uzină de mase plastice. O treabă uşoară: folosesc o maşină care asamblează piese din plastic, sudându-le termic, pentru a obţine cutii. Nu ştiu la ce sunt folosite.

După-amiezile, plictisindu-mă, am reluat vechile discipline învăţate în Rotherer. M-am bucurat să constat că n-am pierdut nimic din arta concentrării forţei dothe sau din intrarea în ne-

transă. Totuşi n-am obţinut mare lucru din ea, iar în privinţa tehnicilor nemişcării şi iuţelii, parcă nu le-aş fi învăţat niciodată. Am fost nevoit să reiau totul, aidoma unui copil. Am postit o singură zi şi stomacul meu protestează: „O săptămână! O lună!"

Nopţile au început să fie geroase. În seara asta, un vânt tăios a adus lapoviţă. Toată seara m-am gândit numai la Estre, iar vaietul de afară părea chiar vântul de acolo. I-am scris fiului meu o scrisoare lungă. În vreme ce scriam, am avut permanent impresia că Arek era aici, că dacă m-aş întoarce l-aş putea zări.

De ce fac însemnările acestea? Să le citească fiul meu? Nu l-ar ajuta prea mult. Poate că o fac doar pentru ca să scriu în propria mea limbă.

Harhahad Susmy. Nici acum postul de radio nu suflă un cuvânt despre Trimis. Mă întreb dacă Genly Ai îşi dă seama că în Orgoreyn, în ciuda uriaşului şi vizibilului aparat guvernamental, nimic nu se face la vedere, nimic nu este rostit cu glas tare. Maşina ascunde maşinaţiunile.

Tibe doreşte să-i înveţe pe karhideni să mintă. Ia lecţii de la orgota, o şcoală bună. Cred însă că vom avea necazuri învăţând cum să minţim, după ce am practicat de atâta vreme arta de-a ocoli întruna adevărul, fără a minţi, dar fără a spune lucrurilor pe nume.

Ieri a avut toc o acţiune de proporţii în Valea Ey. Râul a fost trecut şi s-au incendiat hambarele din Tekember. Exact ceea ce doresc Sarful şi Tibe. Oare unde se vor opri lucrurile?

Slose, care analizează declaraţiile Trimisului folosind misticismul Yomesh, interpretează venirea Ecumenului pe pământ ca începutul domniei lui Meshe printre oameni şi pierde din vedere realitatea. „Trebuie să punem capăt acestei rivalităţi cu Karhide *înainte* de venirea Noilor Oameni", spune el. „Trebuie să ne curăţăm sufletele. Trebuie să ne sacrificăm shifgrethorul, să interzicem orice fel de răzbunări şi să ne unim laolaltă, fără invidii, ca fraţi ai unei singure Vetre.

Dar cum putem face asta înainte de venirea Navei Stelare? Cum putem ieşi din acest cerc vicios?

Guyrny Susmy. Slose e preşedintele unui comitet care-şi propune să suspende piesele obscene jucate în casele-kemmer,

similare probabil cu *huhuth* din Karhide. Le consideră triviale, obscene şi blasfemiatoare.

A te opune unui lucru înseamnă a-l susţine.

Aici se spune: „Toate drumurile duc la Mishnory." La urma urmei, dacă întorci spatele spre Mishnory şi te îndepărtezi de oraş, te afli tot pe drumul lui. A te opune vulgarităţii înseamnă, inevitabil, să fii vulgar. Trebuie să mergi altundeva. Trebuie să ai un alt ţel. Atunci parcurgi un drum diferit.

Azi, în Consiliul Celor Treizeci-şi-Trei, Yegey a declarat: „Sunt cu totul împotriva unei blocade a exportului de cereale spre Karhide şi a spiritului de competiţie ce o motivează."

Are dreptate, însă nu în acest fel va părăsi drumul Mishnory. Trebuie să ofere o alternativă. Atât Orgoreynul cât şi Karhide trebuie să abandoneze calea pe care se află, indiferent care ar fi fost direcţia lor, trebuie să meargă altundeva, să iasă din cerc. Cred că Yegey ar trebui să vorbească numai despre Trimis, şi despre nimic altceva.

A fi ateu înseamnă a susţine implicit ideea de Dumnezeu. Pe planul dovezilor, existenţa sau non-existenţa lui ocupă aproape aceeaşi poziţie. De aceea, *dovadă* este un cuvânt rar folosit printre handdarata, care au ales să nu-l trateze pe Dumnezeu ca pe ceva ce poate fi pus la îndoială sau adulat. Ei au spart cercul şi-au devenit liberi.

A şti care sunt întrebările la care nu se poate răspunde şi *a nu răspunde la ele.* Această ştiinţă este extrem de utilă în vremi de urgie şi întuneric.

Tormenbod Susmy. Tulburarea mea sporeşte. În continuare, nici un cuvânt despre Trimis din partea postului de radio central. În Orgoreyn n-a fost autorizată nici una dintre emisiunile realizate în Erhenrang despre Genly Ai, iar zvonurile stârnite de interceptările neautorizate ale emisiunilor sau de istorisirile comercianţilor şi călătorilor nu s-au răspândit prea mult. Controlul Sarfului asupra comunicaţiilor este mult mai complet decât ştiusem sau bănuisem. Posibilităţile sunt uluitoare. În Karhide, puterea regelui şi a Kyorremyei e de aşa natură încât oamenii nu pot face tot ce doresc, însă sunt liberi să asculte destule, iar de vorbit o pot face după pofta inimii. Aici guvernul

poate verifica nu doar fapta, ci şi gândul. În mod clar, nici un om nu trebuie să aibă o asemenea putere asupra altora.

Shusgis şi alţii îl însoţesc în mod public pe Genly Ai prin oraş. Mă întreb dacă Trimisul îşi dă seama că această francheţe ascunde propria-i tăinuire. Nimeni nu ştie că e aici. I-am întrebat pe tovarăşii de muncă de la fabrica, dar ei nu ştiu nimic şi cred că e vorba de vreun sectant Yomesh. Nici o informaţie, nimic care să trezească interesul, nimic care să poată susţine cauza lui Ai sau care să-i protejeze viaţa.

Păcat că este atât de asemănător nouă. Deseori, în Erhenrang, oamenii îl recunoşteau pe stradă, deoarece ştiau câte ceva, adevăr sau zvon, şi mai ştiau că el era acolo. Aici, unde prezenţa lui e ţinuta în secret, nu este remarcat. Fără îndoială, lumea îl vede aşa cum l-am văzut şi eu prima dată: un tânăr neobişnuit de înalt, voinic şi brunet, pe punctul de a intra în kemmer. Anul trecut am studiat rapoartele medicilor despre fiziologia lui. Diferenţele dintre noi sunt însemnate, nu superficiale. Trebuie să-l cunoşti, ca să ştii că e străin de planetă.

Atunci, de ce-l ascund? De ce nici un Comensual nu forţează lucrurile, vorbind despre el la radio, în direct? De ce tace chiar şi Obsle? De frică.

Regele meu se temea de Trimis, cei de aici se tem unul de celălalt.

Fiind străin de Orgoreyn, sunt singurul în care se încrede Obsle. E încântat de tovărăşia mea (un sentiment reciproc) şi de câteva ori şi-a abandonat shifgrethorul şi mi-a cerut în mod deschis sfatul. Totuşi, când îl îndemn sa dea o declaraţie, să folosească interesul public ca apărare împotriva intrigilor politice, nu mă aude. „Dacă toată Comensualitatea ar fi cu ochii pe Trimis, Sarful n-ar cuteza să-l atingă, îi spun, şi n-ar îndrăzni să-ţi facă vreun rău."

„Aşa-i, oftează Obsle, dar n-o putem face, Estraven. Radioul, presa scrisă, revistele de ştiinţă, toate sunt în mâinile Sarfului. Ce să fac, să ţin discursuri la colţurile străzilor, ca un preot fanatic?" „Ai putea discuta cu oamenii şi ai putea răspândi zvonuri. Anul trecut, eu am fost nevoit sa fac aşa ceva în Erhenrang. I-am stârnit pe oameni să pună întrebări la care

aveam răspunsul, adică îl aveam pe Trimis." „Măcar dacă şi-ar fi coborât blestemata de navă aici, ca să avem ce arăta mulţimii! Dar aşa..." „N-o va coborî până nu ştie că eşti de bună credinţă." „Şi nu sunt? strigă Obsle, umflându-e ca un uriaş peşte-lună. Toată luna trecută ce-am făcut?! Bună credinţă! El se aşteaptă să credem orice ne spune, dar la rândul lui n-are încredere în noi!" „De ce ar avea?" Obsle pufneşte şi nu răspunde. Dintre toate oficialităţile orgota pe care le cunosc, el se apropie cel mai mult de onestitate.

Odgetheny Susmy. Se pare că pentru a face parte din Sarf, trebuie să deţii o anumită formă complexă de stupiditate. Gaum o exemplifică cel mai bine. El vede în mine un agent karhidish care încearcă să-i împingă pe orgota într-o catastrofală pierdere de prestigiu, convingându-i să creadă minciuna Trimisului ecumenic. Bănuieşte că am pregătit toată înscenarea pe timpul când eram prim-ministru. Dumnezeule, am lucruri mai bune de făcut decât să-mi opun shifgrethorul unor oameni de nimic! El însă nu are capacitatea de a pricepe un lucru aşa simplu. Acum, când se pare că Yegey m-a alungat, Gaum crede că pot fi cumpărat şi se pregăteşte s-o facă în felul lui personal. M-a urmărit ori a pus să fiu urmărit îndeajuns de aproape ca să ştie că în Posthe sau în Tormenbod trebuie să intru în kemmer, iar aseară a apărut în plin kemmer, fără îndoială indus hormonal, gata să mă seducă. O întâlnire „întâmplătoare" pe strada Pyenefen. „Harth! Nu te-am mai văzut de-o jumătate de lună. Pe unde te-ai ascuns în ultimul timp? Hai să bem o bere!"

A ales o berărie lângă una dintre casele-kemmer ale Comensualilor. N-a comandat însă bere, ci apa-vieţii. Nu voia să piardă timpul. După un pahar, şi-a lăsat mâna peste a mea şi, apropiindu-se, a şoptit: „Nu ne-am întâlnit întâmplător, te-am aşteptat. Te doresc pentru kemmering la noapte."

Mi-a rostit prenumele. Nu i-am tăiat limba, deoarece, de când plecasem din Estre, nu mai purtam cuţit. I-am spus că intenţionam să fiu abstinent pe durata exilului. A încuviinţat, murmurând, dar nu mi-a eliberat mâna. Atinsese rapid faza integrală de femeie. Gaum este foarte frumos în kemmer şi contase pe frumuseţea şi pe insistenţele sale. Mai ştia că eu eram din Handdara, care se opune folosirii medicamentelor

pentru anularea kemmerului, singurul lucru ce putea reprezenta cu adevărat un motiv neaşteptat de abstinenţă. Uitase că antipatia are acelaşi efect ca orice inhibitor. I-am oprit pipăielile, care desigur mă aţâţau, şi l-am părăsit, sugerându-i să încerce casa-kemmer de alături. M-a privit atunci cu o ură jalnică, fiindcă, oricât de false i-ar fi fost intenţiile, intrase totuşi în kemmer şi era puternic excitat.

Chiar crezuse că aveam să mă vând pentru un preţ atât de meschin? Probabil că mă considera extrem de stingheritor, ceea ce, cu adevărat, mă făcea să mă simt stânjenit.

Blestemaţi să fie aceşti bărbaţi impuri! Nu există nici unul curat printre ei.

Odsordny Susmy. Azi după-amiază, Genly Ai a vorbit în faţa Celor Treizeci-şi-Trei. Accesul public n-a fost permis, şi nu s-a făcut nici o transmisiune, dar după aceea Obsle m-a chemat să ascult înregistrarea făcută de el. Trimisul a vorbit bine, cu o candoare emoţionantă şi cu patos. Există în el o inocenţă care mi se pare stupidă şi străină mentalităţii noastre. Totuşi, în unele momente, această aparentă inocenţă dezvăluie o disciplină a cunoaşterii şi o profunzime a scopului care mă uluiesc. Prin el se face auzit un popor înţelept şi darnic, un popor care a contopit laolaltă experienţe de viaţă profunde, străvechi şi incredibil de diverse, rezultând o înţelepciune absolut unică. Trimisul însă este încă tânăr, nerăbdător şi lipsit de experienţă. Se ridică deasupra noastră şi vede mai departe, fără ca el însuşi să fie mai înalt de un stat de om.

Acum vorbeşte mai bine decât o făcea în Erhenrang, mai simplu şi totuşi mai rafinat. Aidoma nouă, a învăţat subtilităţile meseriei sale pe măsură ce a practicat-o.

Discursul i-a fost adesea întrerupt de membri ai Facţiunii Hegemoniste, cerându-i preşedintelui să-l oprească pe acest nebun, să-l îndepărteze şi să se continue cu ordinea de zi. Csl. Yemenbey a fost cel mai gălăgios şi probabil sincer. „Înghiţi tot *gichy-michy* ăsta?" răcnea mereu spre Obsle.

Multe din întreruperile care îngreunau urmărirea înregistrării îi aparţinuseră, după spusele lui Obsle, lui Kaharosile. Reproduc din memorie:

"*Alshel* (preşedintele): Domnule Trimis, apreciem aceste informaţii, ca şi propunerile domnilor Obsle, Slose, Ithepen, Yegey şi alţii, extrem de interesante... de stimulatoare. Totuşi, ca să putem continua, ne trebuie ceva mai substanţial. (Râsete.) Deoarece regele Karhidei v-a confiscat... vehiculul cu care aţi venit, ţinându-l într-un loc inaccesibil nouă, n-ar fi posibil, cum de altfel s-a mai sugerat, să vă coborâţi... Nava Stelară? Cum o numiţi?

Ai: Nava Stelară este un nume potrivit.

Alshel: Da? De fapt cum o numiţi?

Ai: Conform documentaţiei tehnice, este un NAFAL-20 interstelar pentru pasageri, proiectat de cetieni.

Un glas: Eşti sigur că nu-i sania lui Sf. Pethethe?

(Râsete.)

Alshel: Vă rog! Da... Bine, dacă aţi putea coborî această navă pe sol - pe un teren solid, să spun aşa - atunci am putea avea nişte dovezi substanţiale...

Un glas: Substanţiale, pe dracu'!

Ai: Doresc foarte mult să cobor nava respectivă, domnule Alshel, ca dovadă şi mărturie a încrederii noastre reciproce. Aştept doar din partea dumneavoastră anunţarea publică a evenimentului.

Kaharosile: Domnilor Comensuali, nu-nţelegeţi despre ce-i vorba? Nu-i doar o glumă proastă. Se intenţionează batjocorirea publică a credulităţii noastre, a naivităţii noastre, a prostiei noastre, pusă la cale, cu o incredibilă neruşinare, de acest individ. Ştiţi că vine din Karhide. Ştiţi că este un agent karhidish. Vizibila lui aberaţie sexuală este specifică unei categorii care în Karhide, datorită influenţei Cultului Negru, nu este vindecată, ba uneori este creată în mod artificial pentru orgiile Prezicătorilor. Cu toate acestea, când el zice: «Sunt de pe altă planetă», unii dintre dumneavoastră închid pur şi simplu ochii, îşi umilesc inteligenţa şi *cred!* Niciodată n-aş fi considerat posibil aşa ceva etc, etc."

Judecând după bandă, Ai rezistase răbdător batjocurilor şi atacurilor. Obsle spunea că s-a descurcat bine. Eu mă învârteam pe lângă sala de consiliu, pentru a-i vedea când ies după întrunire. Ai avea o privire încruntată, gânditoare. Era firesc.

Neputinţa mea este intolerabilă. Eu am pus în mişcare această maşinărie şi nu-i mai pot controla evoluţia. Mă furişez pe străzi, cu gluga trasă pe ochi, pentru a-l zări pe Trimis. Pentru ca să duc genul acesta de existentă, am renunţat la putere, la bani şi la prieteni. Ce imbecil eşti, Therem!

De ce întotdeauna mă entuziasmez doar în faţa himerelor?

Odeps Susmy. Transmiţătorul pe care Genly Ai l-a înmânat Celor Treizeci-şi-Trei, lăsându-l în grija lui Obsle, nu va schimba prea multe opinii. Fără îndoială că funcţionează impecabil, dar dacă Matematicianul Regal Shorts a spus doar: „Nu înţeleg principiul", atunci nici un inginer sau matematician orgota nu va încerca altceva, şi nimic nu va fi dovedit sau infirmat. Ar fi fost perfect dacă această planetă nu era decât o unică Cetăţuie Handdara, dar, vai! Trebuie să păşim mai departe, întinând neaua proaspătă, dovedind şi infirmând, întrebând şi răspunzând.

I-am reamintit lui Obsle posibilitatea ca Ai să vorbească prin radio cu Nava Stelară, să trezească echipajul ei şi să-i ceară să discute cu Cei Treizeci-şi-Trei prin intermediul transmiţătorului. De data asta, Obsle avea pregătită o obiecţie: „Dragă Estraven, ar trebui să ştii deja că Sarful controlează toate transmisiunile radio. Nici chiar eu n-am habar care dintre indivizii de la Comunicaţii sunt oameni lui. Fără îndoială, cei mai mulţi, deoarece ştiu precis că ei operează emiţătoarele şi receptoarele la toate nivelurile, până la tehnicieni şi muncitori. Ar putea, fără ezitări, să bruieze sau să falsifice orice transmisiune am recepţiona, dacă într-adevăr am recepţiona ceva! Îţi poţi imagina o asemenea scenă în sala de consiliu? Noi, Extraplanetarii, victimele propriei noastre farse, ascultând cu răsuflarea oprită un val de paraziţi, şi nimic altceva - nici un răspuns, nici un Mesaj". „Şi nu puteţi angaja nişte oameni credincioşi sau să-i cumpăraţi pe unii din Sarf?" l-am întrebat, dar în zadar. Se teme pentru propriul său prestigiu. Deja comportarea lui faţă de mine s-a schimbat. Dacă contramandează recepţia de diseară, în cinstea Trimisului, situaţia este gravă.

Odarhad Susmy. A contramandat recepţia.

De dimineaţă, l-am contactat pe Trimis în stilul orgota. Nu în mod deschis, în casa lui Shusgis, unde personalul este probabil împânzit de agenţii Sarfului, însuşi Shusgis fiind unul dintre ei, ci pe stradă, întâmplător, precum Gaum, furişat şi tiptil.

— Domnule Ai, putem discuta câteva clipe?

A întors capul surprins, apoi, recunoscându-mă, s-a alarmat. După un moment, a izbucnit:

— La ce bun, domnule Harth? Ştii că nu mă pot bizui pe ce spui... Încă din Erhenrang...

Era o declaraţie sinceră, deşi lipsită de perspicacitate, cu toate că el era perspicace. Ştia ca doream să-l sfătuiesc, nu să-i solicit ceva, şi vorbise în felul acela ca să-mi cruţe mândria.

— Aici te afli în Mishnory, am rostit, nu în Erhenrang, însă pericolul este acelaşi. Dacă nu-i poţi convinge pe Obsle sau pe Yegey să te lase să iei legătura prin radio cu nava ta, pentru ca echipajul să-ţi poată susţine afirmaţiile, rămânând totuşi în siguranţă, atunci sunt de părere că ar trebui să-ţi foloseşti propriul aparat, ansiblul, şi să soliciţi neîntârziat asolizarea navei. Aşa, rişti mult mai puţin decât dacă ai acţiona pe cont propriu.

— Dezbaterile Comensualilor privind mesajele mele au fost secrete. Cum de cunoşti „afirmaţiile" mele, domnule Harth?

— Pentru că meseria mea de-o viaţă a fost să aflu...

— Nu şi aici, domnule. Aici a devenit problema Comensualilor din drgoreyn.

— Domnule Ai, îţi repet că te găseşti în pericol de moarte, i-am zis. Nu mi-a răspuns şi l-am părăsit.

Ar fi trebuit să-i vorbesc cu zile în urmă. E prea târziu. Din nou, teama distruge misiunea lui şi speranţele mele. Nu teama de un străin de planetă, aici nu e vorba de aşa ceva. Orgota n-au nici inteligenţa, nici dezvoltarea spirituală ca să se înfricoşeze de ceva cu adevărat straniu, ba chiar copleşitor de straniu. De fapt, ei nici nu pot distinge adevărul. Examinează un om de pe o altă lume şi ce văd? Un spion din Karhide, un pervers, un agent, o jalnică şi infimă unitate politică... după chipul şi asemănarea lor.

Dacă nu va anunţa imediat nava, va fi prea târziu. S-ar putea să fie deja prea târziu.

Vina îmi aparţine numai mie. N-am făcut nimic aşa cum trebuie.

12.Despre Timp şi întuneric

Extras din „Poveţele lui Tuhulme, Marele Preot", îndreptar al Canonului Yomesh, scris în Orgoreynul de Nord, cu aproximativ nouă sute de ani în urmă.

MESHE este Miezul Timpului. Clipa vieţii în care a văzut totul limpede a venit după ce trăise treizeci de ani pe pământ, iar după aceea a trăit alţi treizeci de ani, astfel încât Viziunea a avut loc în mijlocul vieţii sale. Iar toate vârstele până la Viziune au fost tot atât de lungi ca vârstele de după Viziune, şi aceasta s-a întâmplat în Miezul Timpului. Căci acolo nu exista trecut şi viitor. Trecut este oricând, viitor este oricând. Nu a fost şi încă nu va fi. Este. Este totul.

Nimic nu e ne-văzut.

Un sărman din Sheney a venit la Meshe, plângându-se că nu avea mâncare să-i dea copilului său, nici grâne să însămânţeze, căci ploile putreziseră sământa din ogor şi toţi cei din Vatra lui flămânzeau. Meshe i-a spus: „Sapă în câmpia de piatră a lui Tuerresh. Acolo vei găsi o comoară de argint şi nestemate, căci văd un rege îngropând-o acum zece mii de ani, când regele vecin l-a călcat cu război."

Sărmanul din Sheney a săpat în morenele din Tuerresh şi a dezgropat, din locul pe care i-l arătase Meshe, o comoară uriaşă de giuvaeruri străvechi. Zărindu-le, a răcnit de bucurie, dar Meshe a lăcrimat şi a spus: „Văd un om ucigându-şi fratele-de-Vatră pentru una dintre aceste pietre. Asta se va petrece peste zece mii de ani şi oasele celui ucis vor zăcea în acest mormânt, în care se afla şi comoara. Omule din Sheney, eu ştiu şi unde se găseşte lăcaşul tău de veci. Te zăresc întins înăuntru."

Viaţa fiecărui om se află în Miezul Timpului, căci toţi au fost zăriţi în Viziunea lui Meshe şi sunt în Ochiul său. Noi suntem pupilele Ochiului său. Fapta noastră este Viziunea lui, existenţa noastră e Cunoaşterea lui.

Adânc în inima pădurii Ornen, lungă de o sută de mile şi tot atât de lată, creştea un copac hemmen, bătrân şi uriaş, cu o sută de ramuri, iar pe fiecare ramură o mie de crenguţe, şi pe fiecare crenguţă o sută de frunze. În fiinţa lui înrădăcinată, copacul spunea: „Toate frunzele mele se pot vedea, în afară de una, care este ascunsă la umbra celorlalte. Această frunză o păstrez, tăinuită numai pentru mine. Cine o va zări în întuneric? Şi cine le va număra pe toate?"

În perindările sale, Meshe trecu prin pădurea Ornen şi din copacul acela rupse tocmai frunza cu pricina.

Picăturile de ploaie ce cad în furtunile toamnelor nu se repetă niciodată, iar ploile au căzut, şi cad, şi vor cădea în toate toamnele anilor. Meshe a văzut fiecare strop, unde a căzut, şi cade, şi va cădea.

În Ochiul lui Meshe sunt toate stelele şi întunericul dintre stele, şi toate strălucesc.

Răspunzând la întrebarea Lordului de Shorth, în clipa Viziunii, Meshe a văzut întregul cer ca pe un singur soare. Deasupra pământului şi sub pământ, sfera cerului scânteia precum razele soarelui şi nu exista beznă. Căci el nu a văzut ceea ce a fost, nici ceea ce va fi, ci ceea ce este. Stelele care dispar, luându-şi cu ele lumina, erau toate în Ochiul său şi lumina lor sclipea neîncetat [5].

Întunericul există doar în ochiul muritor, care crede că vede, dar nu-i adevărat. În Viziunea lui Meshe nu există beznă.

De aceea, cei care slăvesc întunericul sunt dispreţuiţi şi scuipaţi din gura lui Meshe, deoarece ei numesc ceea ce nu există Izvor şi Sfârşit.

---

[5] Expresia mistică a uneia dintre teoriile ce susţin ipoteza universului expansionist. Propusă acum mai bine de patru mii de ani de Şcoala Matematică din Sith, ea a fost în general acceptată de cosmologii ulteriori, deşi condiţiile meteorologice de pe Gethen împiedicau acumularea de observaţii astronomice care s-o susţină. Viteza de expansiune (constanta lui Hubble; constanta lui Rerherek) poate fi de fapt estimată după cantitatea de lumină de pe cerul nopţii; dacă universul n-ar fi în expansiune, cerul nopţii n-ar apărea întunecat (n.a.).

Nu exista nici izvor, nici sfârşit, pentru că totul se găseşte în Miezul Timpului. Aşa cum toate stelele pot fi oglindite într-o picătură de ploaie care cade în noapte, tot aşa şi ele oglindesc picătura. Nu există nici întuneric, nici moarte, pentru că toate lucrurile există în lumina Momentului, iar sfârşitul şi începutul lor sunt totuna.

Un miez, o Viziune, o lege, o lumină. Acum priviţi în Ochiul lui Meshe!

13.Ferma

ALARMAT de apariţia neaşteptată a lui Estraven, de faptul că era la curent cu afacerile mele şi de frenezia avertismentelor sale, am oprit un taxi şi m-am dus direct la insula lui Obsle. Intenţionam să-l întreb de unde ştia atâtea Estraven şi de ce apăruse brusc din neant, zorindu-mă să fac exact contrariul a ceea ce mă sfătuise Obsle cu o zi înainte. Comensualul nu era acasă. Portarul nu ştia unde plecase sau când urma să se întoarcă. Am plecat spre locuinţa lui Yegey, dar n-am avut mai mult noroc. Ningea abundent - cea mai masivă cădere de zăpadă din toamna aceea - şi şoferul a refuzat să mă ducă mai departe de casa lui Shusgis, deoarece nu avea lanţuri pe roţi. N-am reuşit să-i găsesc nici la telefon pe Obsle, Yegey sau Slose.

La prânz, Shusgis mi-a explicat: începuse o ceremonie Yomesh, Sărbătoarea Sfinţilor şi Purtătorilor Tronului, şi oficialii Comensualităţii trebuiau să fie la temple. Îmi făcu o analiză destul de pătrunzătoare a comportării lui Estraven: un individ cândva puternic, acum căzut în dizgraţie, care se agaţă de orice ocazie de a influenţa persoane sau evenimente, tot mai puţin logic, tot mai disperat, pe măsură ce timpul trece şi el îşi dă seama că se afundă în anonimatul celor nevolnici. Am fost de acord că aşa s-ar fi putut explica maniera ciudată, aproape agitată a lui Estraven. Tulburarea lui mă molipsise şi pe mine. M-am simţit oarecum neliniştit pe toată durata mesei lungi şi îmbelşugate. Shusgis vorbea întruna, cu mine ori cu numeroşii servitori, consilieri şi linguşitori care veneau la masa lui. Niciodată nu-l cunoscusem atât de guraliv şi jovial. Când prânzul luă sfârşit, era prea târziu ca să mai plec undeva, iar după spusele lui Shusgis, Sărbătoarea avea să-i reţină pe Comensuali până după miezul nopţii. Am decis să renunţ la cină şi m-am culcat devreme. Cândva între miezul nopţii şi zori, am fost trezit de necunoscuţi, care m-au înştiinţat că sunt arestat şi dus sub pază armată la închisoarea Kundershaden.

Kundershaden era una dintre puţinele clădiri foarte vechi rămase în Mishnory. O remarcasem de fiecare dată când trecusem prin oraş: o construcţie lungă şi sumbră, cu multe turnuri, distingându-se printre edificiile Comensuale, masive şi sidefii. Arăta exact ca o închisoare. Nu constituia doar o faţadă, care ascundea altceva, şi nici o poreclă, ci o realitate extrem de concretă a ceea ce semnifica cuvântul „închisoare".

Paznicii voinici m-au îmbrâncit pe coridoare-şi m-au lăsat singur într-o odăiţă foarte murdară, puternic luminată. După câteva minute, au apărut alţi temniceri, escortând un bărbat tras la faţă, cu un aer autoritar. El le-a făcut semn să plece, oprind numai doi. L-am întrebat dacă avea să mi se permită să comunic cu Comensualul Obsle.

— Comensualul ştie că ai fost arestat.

— Ştie? am repetat prosteşte.

— Evident, superiorii mei acţionează pe baza ordinelor primite de la Cei Treizeci-şi-Trei... Acum vom începe interogatoriul.

Gardienii mi-au prins braţele. M-am zbătut, protestând:

— Sunt de acord să răspund la orice întrebare, nu-i nevoie de violenţă!

Bărbatul tras la faţă nu mă băgă în seamă şi chemă încă un paznic. Cei trei m-au legat pe o masă rabatabila, m-au dezbrăcat şi m-au injectat, probabil cu un ser al Adevărului.

Nu ştiu cât a durat interogatoriul sau la ce s-a referit, deoarece, fiind permanent drogat, nu mi-a rămas nici un fel de amintire. Când am redevenit conştient, nu ştiam cât timp fusesem ţinut în Kundershaden. Patru sau cinci zile, judecând după starea mea fizică, dar nu eram sigur. O vreme n-am ştiut ce zi era, nici măcar ce lună, şi abia treptat am reuşit să înţeleg ce se găsea în jurul meu.

Mă aflam într-o luntre de uscat asemănătoare celei care mă purtase peste Kargav, în Rer, însă acum nu mai stăteam în cabină, ci în furgon, împreună cu alţi douăzeci-treizeci de oameni. Era greu de spus, pentru că nu existau ferestre şi lumina pătrundea doar printr-o fantă din uşă, acoperită cu patru rânduri de plasă metalică. Atunci când mi-am recăpătat cunoştinţa, călătoream de multă vreme, deoarece locul fiecărui pasager era oarecum stabilit, iar mirosul de fecale, vomă şi

sudoare atinsese punctul de saturaţie. Nimeni nu părea să cunoască pe altcineva. Nimeni nu ştia unde eram duşi. Se discuta puţin. Pentru a doua oară eram închis în beznă cu orgota, tăcuţi şi lipsiţi de speranţe, înţelegeam acum avertismentul primit în prima mea noapte în această ţară. Ignorasem beciul cel negru şi pornisem să caut realitatea Orgoreynului deasupra solului, la lumina zilei. Nu era de mirare că nimic nu mi se păruse real.

Aveam senzaţia că ne îndreptăm spre est şi n-am putut scăpa de impresia aceea nici când a devenit clar că direcţia noastră era vestul, pătrunzând tot mai adânc în Orgoreyn.

Orientarea magnetică şi celelalte simţuri direcţionale interne sunt complet date peste cap pe alte planete. Când intelectul nu doreşte sau nu poate compensa aceste erori, rezultatul este o dezorientare generală, senzaţia că totul, literal vorbind, se dezagregă.

În noaptea aceea, unul dintre deţinuţi muri. Fusese lovit în abdomen cu o bâtă sau cu picioarele, şi a murit, sângerând pe anus şi pe gură. Nimeni nu i-a sărit în ajutor. Nu aveau ce-i face. Cu câteva ore în urmă, ni se adusese un recipient de plastic plin cu apă, care se terminase de mult. Din întâmplare, mortul stătuse chiar în dreapta mea şi i-am luat capul pe genunchi pentru a-l ajuta să respire. Aşa a şi murit. Eram goi cu toţii, dar după aceea i-am purtat sângele drept acoperământ pe picioare, pe coapse şi pe mâini, un veşmânt uscat, scorţos şi stacojiu care nu ne ţinea de cald.

Noaptea se făcu frig şi trebui să ne strângem laolaltă, ca să ne încălzim. Pentru că nu ne putea oferi căldură, cadavrul a fost împins în afara grupului - exclus. Restul ne-am înghesuit unul într-altul, clătinându-ne şi legănându-ne într-o singură mişcare, toată noaptea. Bezna era absolută în cutia noastră metalică. Ne aflam pe un drum de ţară şi nu ne urma nici un alt vehicul. Chiar lipindu-mi chipul de plasa din sârmă, nu puteam zări afară decât întuneric şi forme vagi acoperite de ninsoare.

Ninsoare; zăpadă proaspăt ninsă; zăpadă ninsă de mult; zăpadă înmuiată de ploaie; zăpadă îngheţată... Orgota şi karhidish au câte un cuvânt pentru fiecare. În karhidish (pe care o cunosc mai bine), am numărat şaizeci şi doi de termeni pentru

diversele tipuri, stări, vechimi şi calităţi ale zăpezii. Există o serie de cuvinte pentru varietăţile de ninsoare şi o alta pentru gheaţă, vreo douăzeci de cuvinte definesc domeniul temperaturilor, intensitatea vântului şi tipul de precipitaţii, toate laolaltă. În noaptea aceea, am încercat mental să alcătuiesc liste ale acestor termeni. De fiecare dată când îmi aminteam unul, repetam literele introducându-l pe cel nou la locul lui, în ordine alfabetică.

Luntrea s-a oprit după revărsatul zorilor. Prin fanta uşii, oamenii au început să strige că murise cineva şi trebuia scos cadavrul. Rând pe rând, am răcnit cu toţii. Am izbit cu pumnii în pereţi şi în uşă, stârnind un vacarm atât de îngrozitor în duba metalica, încât noi înşine nu-l puteam suporta. N-a apărut nimeni. Vehiculul a rămas nemişcat câteva ore. În cele din urmă, s-au auzit voci, luntrea s-a înclinat, derapând pe un petic de gheaţă, şi a pornit iarăşi. Privind afară, am văzut că era o dimineaţă însorită şi treceam printre dealuri împădurite.

Am continuat aşa trei zile şi patru nopţi - socotind-o şi pe aceea în care mă trezisem. Nu ne-am oprit la punctele de control şi cred că n-am traversat nici un fel de aşezare. Ruta era neregulată, de parcă ne furişam. Poposeam pentru schimbarea şoferilor şi încărcarea acumulatorilor. Existau însă şi alte staţionări, îndelungate, din motive ce nu puteau fi desluşite dinăuntru. Două zile am rămas locului, de la amiază până la căderea întunericului, ca un camion abandonat, pornind doar când era noapte deplină. O dată pe zi, în jurul amiezii, printr-o trapă din uşă primeam un recipient mare cu apă.

Numărând şi cadavrul, eram douăzeci şi şase, de două ori treisprezece. Gethenienii folosesc adesea numerele treisprezece, douăzeci şi sase, cincizeci şi doi, fără îndoială datorită ciclului lunar de 26 de zile ce formează luna lor invariabilă şi le aproximează ciclul sexual. Mortul fusese rezemat de uşile metalice care alcătuiau peretele din spate al cutiei noastre, unde era cel mai rece. Ceilalţi stăteam în picioare, aşezaţi sau întinşi, fiecare la locul său, în teritoriul său, în Domeniul său, până se înnopta. Atunci, gerul era atât de cumplit încât, încetul cu încetul, ne strângeam laolaltă şi ne

contopeam într-o unică entitate care ocupa un singur spaţiu, caldă în mijloc şi rece pe margini.

Exista însă bunătate. Eu şi alţi câţiva, un bătrân şi un individ care tuşea rău, am fost identificaţi ca fiind cei mai puţin rezistenţi la frig şi, în fiecare noapte, noi constituiam mijlocul grupului, entitatea de douăzeci şi cinci, unde era cald. Nu luptasem pentru locul cel călduţ, pur şi simplu ne regăseam acolo, noapte de noapte.

Mi se pare tulburătoare bunătatea aceasta pe care fiinţele omeneşti n-o pierd. Tulburătoare, pentru că este tot ce mai rămâne când ne pomenim goi, în întuneric şi frig. Noi, care suntem atât de bogaţi, atât de plini de forţă, sfârşim prin a nu mai avea altceva de oferit.

În ciuda apropierii din timpul nopţilor, rămâneam distanţi între noi. Unii erau ameţiţi de sedative, alţii erau pur şi simplu înapoiaţi mental sau prezentau probleme de adaptabilitate. Toţi fuseseră maltrataţi şi acum erau speriaţi. Părea totuşi ciudat că din cei douăzeci şi cinci, nici unul nu se adresase celorlalţi din grup, nici măcar pentru a-i blestema. Exista bunătate şi răbdare, dar în tăcere, întotdeauna în tăcere. Strânşi laolaltă în bezna stătută a fragilităţii noastre comune, ne atingeam mereu, ne hurducăiam laolaltă, cădeam unul peste altul, ne respiram răsuflările contopite, aţâţam căldura trupurilor noastre aşa cum se aţâţă focul - însă rămâneam străini. N-am aflat niciodată numele vreunui om din dubă.

Într-o zi, cred că a treia, când ne-am oprit mai multe ore şi m-am întrebat dacă nu cumva fusesem abandonaţi să putrezim într-un pustiu, unul dintre ei a început să-mi vorbească. Era o istorie lungă despre o moară din sudul Orgoreynului, unde muncise şi avusese necazuri cu un supraveghetor. Vorbea întruna, cu un glas blând şi scăzut, şi-mi atingea des mâna, parcă pentru a se asigura că eram atent. Soarele cobora în vest şi, pe când stăteam nemişcaţi în drum, o rază a pătruns prin fanta uşii. Brusc, am putut vedea până în fundul dubei. Am zărit o faţă murdară, drăguţă, prostuţă şi obosită, care mă privea în timp ce vorbea, zâmbind cu timiditate şi căutând o consolare. Tânărul orgota era în kemmer şi fusese atras de mine. Singura dată când vreunul dintre ei îmi ceruse ceva, iar eu nu-i puteam

oferi ceea ce dorea. M-am sculat şi m-am apropiat de ferestruică, prefăcându-mă că voiam o gură de aer proaspăt şi că privesc afară. N-am revenit la locul meu decât după multă vreme.

În noaptea aceea, furgonul urcă pante lungi, apoi coborî şi urcă iarăşi. La răstimpuri, se oprea în mod inexplicabil. La fiecare oprire, o tăcere îngheţată, neştirbită se întindea dincolo de pereţii metalici ai temniţei noastre, tăcerea pustiurilor uriaşe, a înălţimilor. Noul meu tovarăş rămăsese lângă mine şi continua să încerce să mă atingă. M-am ridicat din nou şi mi-am apăsat faţa de plasa ferestruicii, respirând aerul curat ce-mi tăia gâtlejul şi plămânii ca o lamă. În scurt timp, mâinile lipite de uşa metalică îmi amorţiseră. În cele din urmă, mi-am dat seama că erau, sau aveau să fie în curând, degradate. Răsuflarea mea crease o pante de gheaţă între buze şi plasă. A trebuit s-o rup cu degetele, înainte de a mă putea desprinde. Când m-am ghemuit printre ceilalţi, am început să dârdâi de frig aşa cum n-o făcusem niciodată, scuturându-mă în spasme sfâşietoare, aidoma unor convulsii provocate de febră. Duba porni. Zgomotul şi mişcarea creau o iluzie de căldură, destrămând liniştea aceea absolută, glacială, totuşi îmi era prea frig ca să mai pot adormi peste noapte. Bănuiam că ne aflam la o altitudine destul de ridicată, dar era greu de spus. Răsuflarea, bătăile inimii şi nivelul de energie nu sunt indicatori pe care să te poţi bizui, mai cu seamă în circumstanţele respective.

După cum am aflat ulterior, în noaptea aceea traversaserăm Sembensyenii, ale căror trecători sunt la peste trei mii de metri înălţime.

Foamea nu mă chinuia prea tare. Ultima masă pe care mi-o aminteam era prânzul lung şi săţios din casa lui Shusgis. Pesemne că mă hrăniseră în Kundershaden, însă nu ţineam minte nimic. Existenţa în această cutie metalică părea să excludă problema mâncatului, şi nu mă gândeam des la hrană. Pe de altă parte, setea constituia una dintre condiţiile permanente ale vieţii. O dată pe zi, trapa uşii din spate, special prevăzută pentru aşa ceva, era deblocată, unul dintre noi scotea recipientul, care revenea plin înăuntru, însoţit de o pală scurtă de aer îngheţat. Nu exista nici o modalitate de împărţire a apei. Recipientul trecea din mână în mână şi fiecare apuca să soarbă trei-patru

înghiţituri, înainte de a-i fi luat din faţă. Nici unul dintre noi nu încercase să distribuie apa în mod egal sau să asigure disciplina. Nici unul nu intervenise să oprească apă pentru cel care tuşea şi care acum avea febră. Eu propusesem o dată, cei din jurul meu încuviinţaseră din cap, dar nu se făcuse nimic. Apa se împărţea aproximativ egal - nimeni nu încerca să bea mai mult decât îi era porţia - şi dispărea în câteva minute. O dată, ultimii trei, rezemaţi de peretele dinspre cabină, nu căpătară nimic, recipientul golindu-se mai devreme. În ziua următoare, doi dintre ei au solicitat să fie primii şi au fost lăsaţi. Al treilea zăcea ghemuit în colţul lui, fără să se clintească, şi nimeni nu se preocupă să-i dea raţia. De ce n-am încercat s-o fac eu? Nu ştiu. Era a patra zi în dubă. Dacă mi-ar fi trecut rândul, nu sunt sigur că m-aş fi străduit să-mi obţin tainul. Eram conştient de setea şi suferinţa fiecăruia, ale bolnavului şi ale celorlalţi, tot aşa cum le simţeam şi pe ale mele. Nu puteam face nimic pentru a curma aceste chinuri şi de aceea le acceptam ca toată lumea, netulburat.

Ştiu că oamenii se pot comporta extrem de diferit în aceleaşi circumstanţe. Aceştia erau orgota, un popor educat de la naştere în disciplina oarbă a cooperării, docilităţii şi supunerii faţa de scopul colectiv, decis la un nivel superior. Atributele independenţei şi deciziei le fuseseră atenuate. Fără vreo predispoziţie la mânie, alcătuiau un întreg din care făceam şi eu parte, toţi o simţeam şi reprezenta un refugiu şi o reală alinare în noapte - acea unitate a grupului strâns laolaltă, fiecare trăgând viaţă de la ceilalţi. Cu toate acestea, întregul nu avea un purtător de cuvânt, era pasiv şi lipsit de conducător.

Oamenii cu voinţa mai călită s-ar fi descurcat mult mai bine, ar fi discutat între ei, ar fi împărţit apa în mod echitabil, l-ar fi ajutat pe bolnav şi ar fi fost mai curajoşi. Nu ştiu... Ştiu doar ce se întâmpla înăuntrul dubei.

În a cincea dimineaţă, dacă numărasem corect, la scurt timp după ce mă trezisem, luntrea s-a oprit. De afară am auzit glasuri şi strigăte îndepărtate. Uşile dubei au fost descuiate şi deschise larg.

Ne-am târât pe rând până la capătul deschis al cutiei metalice, unii în patru labe, şi am sărit sau ne-am prăbuşit pe sol. Mai exact, douăzeci şi patru dintre noi. Doi morţi, cadavrul

cel vechi şi unul nou, cel care de două zile nu-şi băuse porţia de apă, au fost traşi afară.

Era frig, atât de frig şi atât de orbitor din cauza reflexiei soarelui pe neaua imaculată, încât ne venea foarte greu să părăsim adăpostul fetid al furgonului, şi unii dintre noi am izbucnit în lacrimi. Am rămas laolaltă lângă luntre, goi şi mirosind urât - micuţa noastră entitate nocturnă expusă luminii dureroase a zilei. Ne-au încolonat şi ne-au condus către o clădire aflată la câteva sute de metri. Pereţii din metal şi acoperişul troienit, întinderea de omăt din jur, uriaşul lanţ muntos de sub soarele care urca pe boltă, cerul imens - toate păreau că vibrează şi scânteiază datorită excesului de lumină.

Ne-am aliniat pentru a ne spăla într-un jgheab mare dintr-o baracă improvizată. Primul lucru a fost să bem apa de spălat. După aceea, am fost duşi în clădirea principală, unde ni s-au distribuit maieuri, cămăşi gri de flanelă, izmene, jambiere şi pâslari. Un paznic ne-a bifat numele pe o listă şi am intrat în sala de mese. Acolo, împreună cu vreo sută de indivizi, îmbrăcaţi tot în cenuşiu, ne-am aşezat la mesele ţintuite în podea şi am căpătat dejunul: terci de cereale şi bere. Apoi, atât deţinuţii noi cât şi cei vechi au fost împărţiţi în grupuri de câte doisprezece. Echipa mea a fost dusă la un joagăr, aflat la câteva sute de metri înapoia clădirii principale, în apropierea gardului. Dincolo de acesta, nu departe, începea o pădure ce acoperea dealurile care ondulau spre nord cât vedeai cu ochii. Sub conducerea unui gardian, luam scândurile de la joagăr şi le stivuiam într-o magazie uriaşă, unde erau depozitate iarna.

După zilele petrecute în dubă, nu ne era uşor să umblăm, să ne aplecăm şi să ridicăm greutăţi. Nu ni se permitea să stăm degeaba, dar nici nu ne zoreau. La mijlocul zilei, ni s-a adus câte o cană de orsh, o fiertură nefermentată. Înainte de apus, am revenit în barăci şi am căpătat cina: păsat de legume şi bere. Seara am fost zăvorâţi în dormitor, care era iluminat toată noaptea. Am dormit pe priciuri late de un metru şi jumătate, orânduite pe două nivele de-a lungul pereţilor. Deţinuţii mai vechi s-au repezit la cele de sus, locurile cele mai bune, datorită aerului cald care se ridica. Fiecare dintre noi căpătasem un sac de dormit gros şi grosolan, mirosind a sudoarea trupurilor

trecute prin el, dar bine izolat şi călduros. Neplăcută pentru mine era lungimea lui. Pe un gethenian mijlociu îl acoperea până peste cap, dar nu şi pe mine. Şi nici pe prici nu mă puteam întinde complet.

Locul se numea Ferma Trei pentru Voluntari şi Reabilitare, a Comensualităţii Pulefen, Districtul Treizeci, care se situa în nord-vestul extrem al zonei locuibile din Orgoreyn, mărginită de munţii Sembensyen, de râul Esagel şi de coastă. În regiune nu existau aşezări mari şi populaţia era risipită. Oraşul cel mai apropiat de noi se numea Turuf şi se afla la câţiva kilometri spre sud-vest, dar nu l-am văzut niciodată. Ferma se întindea la marginea unui vast ţinut împădurit: Tarrenpeth. Prea nordică pentru copacii mari - hemmen, serem, sau vate negru - pădurea se compunea dintr-un singur soi de arbori, un conifer scund şi noduros, nu mai înalt de patru metri, cu cetina sură, denumit thore. Deşi pe Iarnă numărul speciilor băştinaşe, plante sau animale, este neobişnuit de mic, indivizii unei specii sunt foarte mulţi. Există mii de kilometri pătraţi acoperiţi numai de thore. Pe această planetă, până şi cele mai sălbatice locuri sunt atent îngrijite şi, cu toate că pădurea era exploatată de secole, în ea nu existau locuri pustii, pante erodate sau luminişuri presărate de cioturi. Se părea că toţi copacii erau inventariaţi, iar de la joagărul nostru nu se risipea nici măcar un fir de rumeguş. Ferma avea şi o făbricuţă, iar când vremea nu le permitea tăietorilor să plece la lucru, munceam acolo, prelucrând aşchii, scoarţă şi talaș, tratându-le şi comprimându-le în diferite forme şi extrăgând din cetina uscată o răşină utilizată la materialele plastice.

Se muncea serios, fără să fim exploataţi. Dacă ne-ar fi dat ceva mai multă mâncare şi haine mai bune, ar fi fost aproape plăcut, însă foamea şi frigul continue nu ne mai permiteau să avem satisfacţii. Paznicii nu dădeau dovadă decât rareori de severitate şi niciodată de cruzime. În general erau indiferenţi, șleampeți, greoi şi, pentru mine cel puţin, efeminaţi - dar nu în sensul delicateţii. sau al altor atribute feminine, ci dimpotrivă, aveau o corpolenţă inertă şi nepăsătoare, un soi de bovinitate. Între tovarăşii mei de dormitor, încercam, pentru prima dată pe Iarnă, senzaţia de a fi un bărbat printre femei sau printre

eunuci. Deţinuţii aveau aceeaşi trupuşenie şi indolenţă. Îmi venea greu să-i deosebesc între ei. Nivelul emoţional părea întotdeauna coborât, iar discuţiile banale. La început, am considerat că apatia şi nivelarea se datorau lipsei de hrană, căldură şi libertate, dar în curând am descoperit că motivul era mult mai simplu: drogurile ce li se dădeau pentru a nu intra în kemmer.

Ştiusem că existau medicamente care puteau reduce sau elimina practic faza potentă a ciclului sexual gethenian. Se utilizau când anumite condiţii, sănătatea sau moralitatea dictau abstinenta. În felul acesta, una sau mai multe perioade kemmer puteau fi omise fără efecte negative. Folosirea voluntară a unor asemenea droguri era obişnuită şi acceptată. Nu mă gândisem că puteau fi administrate unor persoane care n-o doreau.

Existau motive întemeiate. Un deţinut în kemmer constituia un element perturbator în echipa lui de lucru. Dacă ar fi fost scutit de muncă, ce s-ar fi putut face cu el - mai ales dacă nici un altul nu intra în kemmer în aceeaşi perioadă? Situaţie posibilă la un număr de o sută cincizeci de deţinuţi. Pentru un gethenian în kemmer e destul de greu să nu aibă un partener. Atunci poate că-i mai bine să înlături chinurile şi timpul irosit, eliminând complet cauza. Asta şi făceau.

Deţinuţii care se aflau aici de câţiva ani se adaptaseră psihologic, şi cred că şi fizic, într-o anumită măsură, la această castrare chimică. Erau la fel de asexuaţi ca şi claponii. Aidoma îngerilor, nu cunoşteau nici ruşinea, nici dorinţa. Totuşi, absenţa unor sentimente atât de complexe nu mi se pare o trăsătură specific omenească.

Fiind strict definită şi limitată prin natură, nevoia sexuală a gethenienilor nu suferă influenţe majore din partea societăţii. Pornirile sexuale sunt mai încifrate, canalizate şi reprimate decât în orice societate bisexuală pe care o cunosc. Abstinenţa reprezintă o opţiune personală şi plăcerile se tolerează întotdea-una. Teama şi frustrarea sexuala sunt extrem de rare. Întâlneam pentru prima dată un caz de finalitate socială opusă pornirii sexuale. Fiind o suprimare, nu o simplă înăbuşire, produsese nu frustrare, ci ceva mult mai neliniştitor pe termen lung: pasivitate.

Pe Iarnă nu există colectivităţi de insecte. Din acest motiv, gethenienii nu se pot compara, aşa cum fac terrienii, cu nenumăratele oraşe de minusculi muncitori asexuaţi, care nu posedă alt instinct decât pe cel al supunerii faţă de grup. Dacă pe Iarnă ar fi existat furnici, poate că gethenienii ar fi încercat să le imite cu mult timp în urmă. Fermele de Voluntari sunt relativ recente, existând într-o singură ţară şi fiind practic necunoscute în alte părţi. Este însă un semn de rău augur al direcţiei în care poate evolua o societate de indivizi atât de vulnerabili din punct de vedere al controlului sexual.

După cum am mai spus, nu primeam suficientă hrană pentru munca pe care o făceam, iar hainele noastre, dar mai ales încălţările erau complet inadecvate iernii. Nici paznicii, cei mai mulţi dintre ei fiind deţinuţi care beneficiau de reduceri ale pedepsei, n-o duceau mai bine. Ferma nu era un lagăr de exterminare. Regimul strict punitiv de aici putea fi suportabil, dacă n-ar fi existat drogurile şi interogatoriile.

Unii deţinuţi participau la interogatorii în grupuri de câte doisprezece. Pur şi simplu recitau un fel de spovedanie, căpătau injecţia anti-kemmer şi se întorceau la muncă. Alţii, deţinuţii politici, erau anchetaţi la fiecare cinci zile, după ce în prealabil fuseseră drogaţi..

Nu ştiu ce anume substanţe foloseau şi nici scopul interogatoriilor. Habar n-am ce întrebări îmi puneau. Mă trezeam în dormitor, după câteva ore, întins pe prici alături de alţi şase-şapte indivizi, unii deşteptându-se ca mine, alţii încă inerţi, afectaţi de droguri. Când ne reveneam cu toţii, paznicii ne duceau la fabrică. Totuşi, după a treia sau a patra anchetă, n-am mai putut să mă ridic. M-au lăsat în pace şi în ziua următoare mi-am putut însoţi echipa, deşi mă simţeam slăbit. După încă un interogatoriu, am zăcut doua zile. Probabil că hormonii anti-kemmer şi serul Adevărului aveau un efect toxic asupra sistemului meu nervos non-gethenian, efect ce era cumulativ.

Îmi amintesc cum mă gândeam să pledez în faţa Inspectorului la următorul interogatoriu. Aveam să încep, promiţându-i un răspuns cinstit la orice întrebare fără să fie nevoie de droguri, iar mai târziu, urma să-i spun: „Domnule, nu vedeţi cât de inutil

este să cunoşti răspunsul la o întrebare greşită?" Atunci Inspectorul avea să se preschimbe în Faxe, cu lanţul de aur al Prezicătorului în jurul gâtului, iar eu aveam să port cu el conversaţii îndelungate şi plăcute, în vreme ce controlam dozarea acidului dintr-un picurător în bazinul cu talaş. Dar când am intrat în odăiţa în care ne interogau, asistentul Inspectorului mi-a dezgolit gâtul şi m-a injectat înainte de-a izbuti să rostesc ceva, şi tot ce-mi amintesc din şedinţa aceea, deşi poate că amintirea este mai veche, e Inspectorul: un tânăr orgota cu chip obosit, cu unghiile murdare, rostind plictisit: „Trebuie să-mi răspunzi la întrebări în orgota, şi nu în altă limbă. Să vorbeşti în orgota."

Nu exista o infirmerie. Principiul Fermei era: „Munceşte sau mori". Dar în practică, gardienii manifestau înţelegere, asigurând răgazuri între muncă şi moarte. După cum am mai spus, nu erau cruzi, nici blânzi, ci şleampăţi şi nepăsători, câtă vreme ei înşişi nu aveau necazuri. Când deveni limpede că eu şi un alt deţinut nu mai puteam sta în picioare, ne lăsară să rămânem în dormitor, în sacii de dormit, ca şi cum nu ne-ar fi văzut. După ultima anchetă, eu mă simţeam extrem de rău. Celălalt era un ins de vârstă mijlocie, care se stingea din viaţă din cauza unei disfuncţii renale. Deoarece nu putea muri mai repede, i se permitea să se chinuiască pe prici.

Mi-l amintesc mult mai clar decât pe oricare altul din Ferma Pulefen. Din punct de vedere fizic, aparţinea raselor care trăiau pe Marele Continent, fiind masiv şi cu membre scurte, acoperit cu un strat gros de grăsime subcutanată, care în ciuda bolii îi conferea un aspect prosper. Tălpile şi palmele îi erau mici, şoldurile destul de late, iar pieptul bine dezvoltat, cu sânii mai proeminenţi decât ai unui mascul din rasa mea. Avea pielea roşcat-cafenie, închisă la culoare, părul negru, fin, cu aspect de blană şi faţa lătăreaţă, cu trăsături puternice şi pometi proeminenţi. Genotipul este asemănător cu al unor grupuri terriene izolate care trăiesc la altitudini foarte mari sau în regiunile arctice. Se numea Asra; fusese dulgher.

Am stat de vorbă.

Cred că Asra era dispus să moară, dar se temea de moarte. Încerca orice ca să uite frica.

Aveam puţine lucruri în comun, în afara vecinătăţii morţii, despre care nu doream să discutăm. De aceea, în cea mai mare parte a timpului, ne-a fost greu să ne înţelegem. Pentru el nu conta. Mie, însă, mai tânăr şi mai sceptic, mi-ar fi plăcut să înţeleg, să pătrund, să primesc explicaţii. Dar n-am căpătat nici una. Am stat doar de vorbă.

Noaptea, dormitorul era puternic luminat, ticsit şi gălăgios, în timpul zilei, luminile nu se aprindeau şi încăperea devenea întunecoasă, pustie şi tăcută. Zăceam unul lângă celălalt pe prici şi discutam în şoaptă. Lui Asra îi plăcea sa povestească pe îndelete despre tinereţea sa, petrecută la o fermă Comensuală din Valea Kunderer, şesul întins şi superb pe care-l străbătusem, mergând de la graniţă spre Mishnory. Avea un accent pronunţat şi folosea multe nume de oameni, locuri, datini şi unelte al căror înţeles nu-l cunoşteam, aşa încât rareori pricepeam altceva decât tonul amintirilor lui. Când se simţea mai bine, de obicei pe la amiază, îi ceream să-mi spună o legendă sau un mit. Majoritatea gethenienilor cunosc o mulţime. Literatura lor, deşi există sub formă scrisă, constituie o tradiţie orală, şi din acest punct de vedere cu toţii sunt competenţi. Asra cunoştea creaţiile orgota, Pildele lui Meshe, istoria lui Parsid, fragmente din marile epopei şi saga epică a Neguţătorilor Marini. Toate acestea, precum şi diferite crâmpeie de folclor local pe care şi le amintea din copilărie, mi le povestea în dialectul lui uşor graseiat, apoi, când obosea, îmi cerea să-i spun şi eu ceva.

— Ce se mai aude prin Karhide? mă întreba, frecându-şi picioarele, care-l străfulgerau cu dureri chinuitoare, şi întorcându-şi către mine chipul luminat de un surâs sfios, răbdător şi ironic.

Odată i-am spus:

— Ştiu o poveste despre oameni care trăiesc pe altă lume.

— Şi cum e lumea aia?

— Destul de asemănătoare cu asta, dar nu se învârteşte în jurul soarelui, ci în jurul stelei căreia voi îi ziceţi Selemy. Este o stea galbenă ca soarele, şi pe lumea aceea, sub soarele Selemy, trăiesc alţi oameni.

— Asta-i ca în învăţăturile Sanovy, cu povestea despre alte lumi. Când eram mic, în Vatra mea venea un bătrân preot

Sanovy, nebun, şi le povestea copiilor totul despre locul în care se duc mincinoşii când mor, şi sinucigaşii, şi hoţii... acolo o să mergem şi noi doi, nu? Într-unul din locurile alea.

— Nu, ceea ce-ţi spun acum nu-i o lume a spiritelor, ci una adevărată. Oamenii care trăiesc acolo sunt oameni reali, vii, ca aici. Dar, cu foarte mult timp în urmă, ei au învăţat să zboare.

Asra a rânjit neîncrezător.

— Dar nu fluturând din braţe! Ei zboară într-un fel de maşini.

Era greu de explicat în orgota, care n-are un cuvânt exact pentru „a zbura". Cel mai apropiat termen înseamnă, mai degrabă, „a aluneca".

— Învăţaseră să construiască maşini care se mişcau prin aer aşa cum o sanie trece peste zăpadă. Iar după o vreme au învăţat cum să le facă să meargă mai departe şi mai iute, până ce zburau ca piatra plecată din praştie, dincolo de pământ şi de nori, în afara văzduhului, până la altă lume, care se rotea în jurul altui soare. Şi când au ajuns pe lumea aceea, au găsit tot oameni...

— Lunecând prin văzduh?

— Poate că da, poate că nu... Când au ajuns la lumea mea, noi ştiam deja cum să ne ridicăm în aer. Însă ei ne-au învăţat să trecem de la o lume la alta, deşi încă nu aveam maşinării pentru aşa ceva.

Asra era derutat de prezenţa naratorului în poveste. Eu aveam febră, mă iritau abcesele provocate de droguri pe braţe şi pe piept, şi nu mai ţineam minte cum intenţionasem să plăsmuiesc istoria.

— Zi mai departe, mi-a spus el, încercând să priceapă. Ce mai fac în afară de a umbla prin văzduh?

— Ah, păi cam ce fac şi cei de aici. Numai că ei sunt tot timpul în kemmer.

El chicoti. Desigur, traiul în comun nu permitea existenţa unei taine şi, inevitabil, porecla care mi-o dăduseră atât deţinuţii cât şi paznicii fusese „Perversul". Totuşi, acolo unde nu există nici dorinţă, nici ruşine, nimeni, oricât de anormal ar fi, nu-i scos în evidenţă. Şi cred că Asra n-a făcut nici o legătură între infirmitatea mea şi ipoteza unui kemmer permanent. O vedea

doar ca pe o variaţie a unei teme străvechi, aşa încât a chicotit uşor şi a spus:

— Tot timpul în kemmer… Există deci un loc al răsplatei? Sau al pedepsei?

— Nu ştiu, Asra. Lumea aceasta ce este?

— Nici una, copile. Este pur şi simplu lumea, aşa cum e ea. Te naşti pe ea şi... totul e aşa cum e...

— Eu nu m-am născut pe ea. Eu am venit aici. Am ales-o.

Tăcerea şi umbrele se lungeau în jurul nostru. Afară, în liniştea ţinutului de dincolo de pereţi, se auzea doar umbra unui sunet, ţiuitul unui ferăstrău, nimic altceva.

— Aha, bun... Aha, bun, mormăi Asra şi suspină, frecându-şi picioarele şi scoţând un oftat stins de care nu era conştient. Nici unul dintre noi n-a ales, adăugă el.

La o zi sau două după aceea, a intrat în comă şi a murit repede. Nu aflasem de ce fusese trimis la Ferma de Voluntari, pentru ce crimă, sau greşeală, sau neregulă în acte. Ştiam doar că se afla aici de mai puţin de un an.

A doua zi după moartea lui Asra, m-au chemat la interogatoriu. De data asta au trebuit să mă poarte pe sus şi mai departe nu-mi pot aminti nimic.

14.Evadarea

CÂND OBSLE şi Yegey au părăsit oraşul, iar portarul lui Slose mi-a refuzat accesul, am înţeles că sosise momentul să apelez la duşmani, fiindcă de la prieteni nu mai aveam ce aştepta. M-am dus la Comisarul Shusgis şi l-am şantajat. Neavând suficienţi bani ca să-l pot cumpăra, am fost nevoit să-mi irosesc reputaţia. Printre perfizi, numele trădătorului este un capital în sine. I-am spus că mă aflam în Orgoreyn ca agent al Facţiunii Nobililor din Karhide, care plănuia asasinarea lui Tibe, iar el îmi fusese desemnat drept contactul Sarf. Dacă refuza să-mi dea informaţia necesară, aveam să le transmit prietenilor din Erhenrang că era agent dublu, în serviciul Facţiunii Comerţului Liber, iar vestea aceea urma să ajungă, cu siguranţă, la urechile Sarfului. Prostovanul m-a crezut. Mi-a spus destul de repede tot ce voiam să aflu, ba chiar m-a întrebat dacă se procedase bine.

Nu mă găseam în pericol imediat din partea prietenilor mei, Obsle, Yegey şi ceilalţi. Ei îşi cumpăraseră liniştea, sacrificându-l pe Trimis, şi se bizuiseră pe faptul că nu le-aş fi făcut necazuri. Până nu mă dusesem la Shusgis, nimeni din Sarf, cu excepţia lui Gaum, nu mă considerase demn de luat în seamă, dar acum aveau să mă urmărească îndeaproape. Trebuia să-mi închei afacerile şi să dispar. Deoarece nu puteam să expediez un mesaj în Karhide, scrisorile fiind controlate, iar telefoanele şi comunicaţiile radio interceptate, m-am dus pentru prima oară la Ambasada Regală. Acolo lucra Sardon rem ir Chenewich, pe care-l cunoscusem destul de bine la Curte. A acceptat imediat să-i trimită lui Argaven un mesaj în care să explice ce se întâmplase cu Trimisul şi unde avea să fie întemniţat. Eram convins că Chenewich, o persoană inteligentă şi cinstită, va transmite mesajul fără să fie interceptat, dar nu puteam şti ce va înţelege sau ce va face regele. Voiam ca el să capete informaţia respectivă, în cazul în care Nava Stelară a lui Ai apărea pe neaşteptate dintre nori. Pe atunci încă mai speram că luase legătura cu echipajul ei înainte de a fi arestat de Sarf.

De data asta eram în pericol, iar dacă fusesem observat intrând în ambasadă, pericolul se dubla. De acolo am plecat direct la portul de caravane din Southside şi, înainte de amiaza aceleiaşi zile, Odstreth Susmy, am părăsit Mishnory tot aşa cum venisem, ca hamal pe o luntre. Deţineam asupra mea permisele vechi, puţin modificate ca să se potrivească meseriei. În Orgoreyn e riscant să falsifici actele, întrucât ele sunt inspectate de cincizeci şi două de ori pe zi, dar asumarea riscurilor nu reprezintă o raritate şi vechii mei camarazi din Insula Peştilor îmi arătaseră câteva trucuri. Deşi mă chinuia faptul că purtam un nume fals, nimic altceva nu m-ar fi putut salva sau transporta peste Orgoreyn până la coasta Mării Vestice.

Pe când caravana hurducăia peste podul Kunderer şi ieşea din Mishnory, gândurile mele se îndreptau către vest, toamna preda ştafeta iernii şi trebuia să ajung la destinaţie cât aş mai fi putut face ceva, înainte ca drumurile să fie închise circulaţiei rapide. Văzusem o Fermă de Voluntari în Komsvashom când lucrasem în Administraţia Văii şi discutasem cu foştii deţinuţi. Acum, cele văzute şi auzite mă obsedau. Trimisul, atât de vulnerabil în faţa frigului încât purta o haină la temperaturi sub zero grade, n-avea să supravieţuiască iernii din Pulefen. Trebuia să mă grăbesc, dar caravana mă purta lent, trecând de la o aşezare la alta, pendulând de la nord la sud, încărcând şi descărcând, astfel că abia după o jumătate de lună am ajuns în Ethwen, la gura râului Esagel.

În Ethwen am avut noroc. Discutând cu nişte oameni din Tranzit, am aflat despre vânătorii de blănuri autorizaţi, care colindau pe râu din amonte în aval, cu sănii ori bărci cu tălpice, traversând pădurea Tarrenpeth, până aproape de Gheaţă. Din discuţiile lor despre capcane, s-a născut şi planul meu. În Ţinutul Kerm, ca şi în zona de frontieră Gobrin, există pesthry cu blană albă. Ele îndrăgesc aerul rece din preajma gheţarilor.

Le vânasem când eram tânăr, în pădurile de thore din Kerm. De ce să n-o fac şi acum prin codrii Pulefenului?

În nordul şi vestul îndepărtat al Orgoreynului, în întinsele regiuni sălbatice situate la apus de Sembensyen, oamenii vin şi pleacă după voie, deoarece nu există destui Inspectori care să le îngrădească mişcările. În locurile acelea, vechea libertate sfi-

dează încă Noua Epocă. Ethwen este un port cenuşiu, construit pe stâncile sure ale golfului Esagel. O briză ploioasă suflă pe străzi, iar locuitorii sunt marinari încruntaţi, care îţi vorbesc pe şleau. Îmi amintesc cu respect de Ethwen, locul în care norocul meu a căpătat altă turnură.

Am cumpărat schiuri, rachete, capcane şi provizii. De la Biroul Comensual, mi-am făcut rost de permisul de vânătoare şi de celelalte acte necesare, şi am pornit pe Esagel în sus cu un grup de vânători condus de un bătrân, pe nume Mavriva. Râul nu îngheţase încă şi pe drumuri se mai putea circula cu vehiculele cu roţi, deoarece pe coastă, chiar în această ultimă lună a anului, ploile erau mai frecvente decât ninsorile. Cei mai mulţi vânători aşteptau ca iarna să înceapă cu adevărat, iar în luna Thern porneau pe Esagel în bărci cu tălpice, dar Mavriva intenţiona să ajungă devreme în nord şi să prindă pesthry imediat ce începeau migraţia. Cunoştea zonele de frontieră, Sembensyenul de nord şi Dealurile de Foc aşa cum puţini le cunoşteau şi, în decursul acelei călătorii, am învăţat de la el multe lucruri care mi-au folosit mai târziu.

Ajunşi în Turuf, m-am despărţit de grup, prefăcându-mă bolnav. Ei au continuat spre nord, în vreme ce eu am pornit de unul singur către nord-est, urcând poalele Sembensyenilor. Am petrecut câteva zile cercetând ţinutul, apoi am ascuns aproape toate bagajele într-o vale ferită, la vreo douăzeci de kilometri de Turuf. Am revenit în oraş tot dinspre sud, dar de data asta am tras la Tranzit. Prefăcându-mă că pregătesc o expediţie de vânătoare, am cumpărat încă un rând de schiuri, rachete şi provizii, un sac de dormit şi haine groase, plus o sobă Chabe, un cort din polipiele şi o sanie uşoară pe care să încarc totul. Apoi nu mi-a mai rămas decât să aştept ca ploaia să se preschimbe în ninsoare şi noroiul în gheaţă. N-am zăbovit prea mult, întrucât petrecusem mai bine de o lună pe drumul dintre Mishnory şi Turuf. În Arhad Thern dădu îngheţul şi începu ninsoarea pe care o dorisem.

Am depăşit gardul de sârmă electrificată al fermei Pulefen imediat după amiază. Neaua mi-a acoperit urmele instantaneu. Am lăsat sania în vâlceaua unui pârâu, adânc în pădure, la răsărit de Fermă, şi, purtând doar o raniţă, am revenit pe drum.

Am mers până am ajuns la poarta principală a Fermei. Acolo am prezentat actele pe care le falsificasem din nou în Turuf. Acum erau „autentificate" pe numele Thener Benth, deţinut eliberat pe cuvânt de onoare, şi erau însoţite de ordinul de a mă prezenta, cel târziu până la Eps Thern, la Ferma Trei pentru Voluntari a Comensualităţii Pulefen, pentru a servi ca paznic timp de doi ani. Un Inspector cu ochi ageri ar fi intrat la bănuieli în faţa acelor hârtii mototolite, dar aici existau puţini ochi ageri.

Nimic mai simplu decât să intri la închisoare. M-am liniştit oarecum în privinţa ieşirii.

Şeful schimbului de gardă m-a mustrat pentru că întârziasem o zi şi m-a trimis la barăci. Masa se terminase şi, din fericire, se făcuse prea târziu să mai primesc uniformă şi bocanci şi să mi se confişte hainele civile. Nu mi-au dat arma, dar am găsit una pe când mă învârteam prin bucătărie, încercând să capăt ceva de mâncare. Bucătarul îşi ţinea arma atârnată într-un cui, înapoia cazanelor. Am furat-o. Nu se putea regla pentru intensitate mortală. Poate că aşa erau toate armele lor. În Ferme nu omorau oamenii, ci lăsau foamea, iarna şi disperarea s-o facă în locul lor.

Erau vreo treizeci-patruzeci de paznici şi o sută cincizeci sau şaizeci de prizonieri. Nici unul n-o ducea prea bine şi cei mai mulţi dormeau, deşi abia trecuse de ora patru. L-am rugat pe un gardian tânăr să-mi arate locurile şi deţinuţii adormiţi. I-am zărit în lumina puternică a dormitorului şi aproape că am renunţat la speranţa de-a acţiona din prima seară, înainte să atrag bănuieli asupra mea. Întinşi pe priciuri, captivii erau ascunşi în sacii de dormit ca pruncii în pântec, invizibili, imposibil de identificat... Toţi, în afara unuia, prea înalt ca să-şi poată ascunde capul, chipul oacheş şi descărnat, ca al unui schelet, ochii închişi şi afundaţi, părul lung, în şuviţe slinoase.

Roata norocului, care se învârtise în favoarea mea în Ethwen, aştepta acum supusă. Dintotdeauna, doar un singur har: să intuiesc clipa în care roata se poate mişca la o simplă atingere, s-o cunosc şi să acţionez. Anul trecut, în Erhenrang, crezusem că-mi pierdusem harul acesta şi că n-aveam să-l mai regăsesc niciodată. Acum mă copleşea imensa fericire de a simţi iarăşi

siguranţa aceea, de a şti ca-mi pot cârmi destinul şi şansele lumii ca pe o sanie pe panta periculoasă a următoarei ore.

Întrucât continuam să colind şi să-mi bag nasul peste tot, jucându-mi rolul de individ curios şi prostănac, m-au pus în ultimul planton. La miezul nopţii, toţi cei dinăuntru dormeau, cu excepţia mea şi a altui paznic. Mi-am efectuat plimbările de colo-colo, trecând la răstimpuri pe lângă priciuri. Mi-am definitivat planul şi am început să-mi pregătesc voinţa şi trupul să intre în dothe, deoarece forţa mea nu reuşea fără ajutorul puterii ieşite din întuneric. Înaintea zorilor, am intrat din nou în dormitor şi, cu arma bucătarului, i-am administrat lui Genly Ai un şoc paralizant de numai o sutime de secundă, apoi l-am luat cu sac cu tot pe umăr în corpul de gardă.

— Ce faci? a întrebat pe jumătate adormit celălalt paznic.

— E mort.

— Încă un mort? Pe măruntaiele lui Meshe, şi nici n-a început încă iarna! Şi-a plecat capul într-o parte, să privească faţa Trimisului care-mi atârna pe umeri: A, e Perversul! Pe Ochi, nu crezusem tot ce se spunea despre karhideni până când nu l-am văzut. Urât mai e! Zăcea de-o săptămână, gemând, dar nu credeam c-o să moară aşa de repede. Bine, du-te şi lasă-l afară până dimineaţa. Nu sta aşa, de parc-ai fi un hamal c-un sac în spate...

Mergând pe coridor, m-am oprit lângă biroul Inspectorului. Fiind paznic, nimeni nu m-a oprit să intru. Am căutat panoul de control al alarmei. Butoanele nu erau etichetate, însă paznicii zgâriaseră litere lângă ele, să le fie de ajutor în caz de urgenţă. Am hotărât că „g.F" înseamnă „garduri" şi am răsucit comutatorul respectiv ca să întrerup curentul prin sârmele electrice din jurul fermei, apoi am ieşit şi am continuat trăgându-l pe Ai de subsuori. Am ajuns la paznicul de la uşa clădirii. M-am prefăcut că mă chinuiesc să ridic greutatea leşului, fiindcă forţa-dote era pe deplin declanşată şi nu doream să se vadă cât de uşor puteam manevra un ins mai greu decât mine.

— Un deţinut mort, am rostit. Mi-au spus să-l scot din dormitor. Unde să-l duc?

— Nu ştiu. Pune-l afară. Bagă-l sub o streaşină să nu-l acopere zăpada şi să putrezească la primăvară. Ninge *peditia.*

Se referea la ceea ce noi numim zăpada*-sove,* ninsoarea cu fulgi mari şi încărcaţi de apă, o veste minunată pentru mine.

- Bine, bine, am încuviinţat şi mi-am târât povara afară, după colţul clădirii, ieşind din raza lui vizuală. Acolo, l-am suit pe Ai pe umeri, am mers câteva sute de metri spre nord-est, am escaladat gardul deconectat, am sărit jos şi m-am grăbit cât am putut către râu. Nu mă îndepărtasem prea mult, când s-a auzit un fluier şi s-au aprins reflectoarele. Ningea destul de vârtos ca să mă pot ascunde, şi totuşi urmele mele n-aveau să dispară în câteva minute. Cu toate acestea, când am ajuns la râu încă nu descoperiseră nimic. Am pornit spre nord, pe pământul curat de sub copaci, sau prin apă când solul era acoperit cu omăt. Pârâul, un afluent mic şi repede al lui Esagel, nu îngheţase încă. Lucrurile se desluşeau mai bine în zori şi am înaintat rapid. În dothe complet, am constat că Trimisul nu era deloc greu, deşi lungimea lui mă stânjenea. Urmând cursul apei, am ajuns în vâlceaua în care lăsasem sania, l-am legat pe Ai de ea, aşezându-mi bagajele în jurul şi deasupra lui, până ce a fost bine ascuns, şi am aruncat deasupra o prelată impermeabilă. După aceea mi-am schimbat hainele şi am mâncat ceva, deoarece foamea permanentă şi de lungă durată pe care o încerci în dothe îmi rodea deja măruntaiele. Apoi am pornit spre nord, pe principalul drum forestier. Nu după multă vreme, m-au ajuns din urmă doi schiori.

Acum eram îmbrăcat şi echipat ca un vânător, şi le-am spus că încercam să ajung din urmă grupul lui Mavriva, care pornise spre nord în ultimele zile din Grende. Îl cunoşteau pe Mavriva şi m-au crezut, după ce le-am arătat autorizaţia de vânător. Nu se aşteptau ca evadaţii să se îndrepte spre miazănoapte, pentru că într-acolo nu exista decât pădure până la Gheaţă. Poate că de fapt nici nu erau prea interesaţi să-i prindă pe fugari. De ce ar fi fost? Au plecat mai departe, iar peste o oră au trecut iarăşi pe lângă mine, revenind la Fermă. Unul dintre ei era chiar tovarăşul meu de planton. Nu-mi văzuse nici o clipă faţa, deşi jumătate din noapte stătusem în preajma lui.

Când am fost sigur că n-aveau să revină, am părăsit drumul şi toată ziua aceea am descris un semicerc larg, prin pădure şi pe dealurile din estul Fermei, ieşind în cele din urmă în văiuga ferită din vecinătatea lui Turuf, unde ascunsesem al doilea rând de echipament. Era dificil de mers cu sania prin ţinutul acela văluros, trăgând o greutate de două ori mai mare decât a mea, însă stratul de zăpadă era deja compact, iar eu eram în dothe. Trebuia să-mi menţin condiţia, întrucât dacă lăsai să te părăsească puterea dothe, nu mai erai bun de nimic. Până atunci n-o menţinusem mai mult de o oră, dar ştiam că unii Bătrâni o puteau ţine la nivel maxim o zi şi o noapte, sau chiar mai mult, iar antrenamentului meu i se adăuga acum înfrigurarea. În dothe, nu-ţi făceai multe griji, şi singura mea preocupare o constituia Trimisul, care ar fi trebuit să-şi revină destul de repede după doza minimă de sonice pe care i-o administrasem. Nu se clintise deloc şi nu aveam timp să-i acord îngrijiri. Să fi fost trupul său atât de diferit, încât ceea ce pentru noi e doar o simplă paralizare să însemne moarte pentru el? Când roata ţi se învârteşte sub mână, trebuie să fii prudent cu vorbele, iar eu îl numisem „mort" de două ori şi-l purtasem aşa cum sunt purtaţi morţii. Uneori mă gândeam că nu era decât un leş pe care-l trăgeam peste dealuri, iar norocul meu şi viaţa lui se irosiseră zadarnic. Atunci, blestemam şi asudam, iar forţa dothe părea că se scurge din mine ca apa dintr-un ulcior spart. Dar am continuat şi puterea nu m-a părăsit până n-am ajuns la ascunzătoare, unde am instalat cortul. Am deschis o cutie cu hrană concentrată, pe care am înfulecat-o aproape în întregime, iar din câteva comprimate alimentare am făcut o supă şi l-am silit pe Ai s-o înghită, pentru că părea lihnit. Pe braţe şi pe piept avea ulceraţii, ce nu se putuseră vindeca din cauza rosăturilor provocate de sacul murdar în care dormise. După ce i le-am dezinfectat şi l-am aşezat în căldura sacului din blană, pitit atât cât îl puteau ascunde iarna şi sălbăticia, n-am mai avut ce face. Se lăsase noaptea, iar întunericul cel adânc, preţul solicitării voluntare a tuturor forţelor trupului, se năpustea asupra mea. De acum trebuia să ne lăsam în voia lui.

Am dormit amândoi. Continua să ningă şi a nins toată noaptea, ziua şi noaptea următoare, cât a durat somnul meu

thangen. Nu viscolea, ci era prima ninsoare adevărată a iernii. Când în cele din urmă, m-am sculat şi am privit afară, cortul era pe jumătate îngropat. Razele soarelui şi umbre albăstrui străluceau puternic pe omăt. Sus de tot şi hăt departe către răsărit, un nor cenuşiu înceţoşa azurul cerului: fumul lui Udenushreke, cel mai apropiat Deal de Foc. În jurul vârfului mititel al cortului se întindea neaua, coline, văioage, forme unduind, totul alb, virgin.

Fiind încă în perioada de recuperare, eram foarte slăbit şi moleşit, dar când am reuşit să mă ridic i-am dat puţină supă lui Ai. În seara aceleiaşi zile, el şi-a revenit, fără însă să-şi recapete cunoştinţa. S-a sculat în capul oaselor, răcnind înspăimântat. Când am îngenuncheat lângă el, s-a zbătut, încercând să se îndepărteze, dar efortul fiind prea mare pentru el, a leşinat. În noaptea aceea a vorbit mult, într-un grai necunoscut. În nemişcarea întunecată a sălbăticiei, era straniu să-l auzi bolborosind cuvinte dintr-o limbă pe care o învăţase pe altă lume. Ziua următoare a fost grea, pentru că de câte ori încercam să-l îngrijesc, mă confunda, bănuiesc, cu gardienii de la Fermă şi era terorizat că aveam să-i dau vreun drog. Amesteca în mod jalnic orgota şi karhidish, mă implora cu „nu" şi se lupta cu forţa ce ţi-o da spaima. Asta se întâmplă de mai multe ori şi, deoarece eram încă în thangen, cu trupul şi voinţa slăbite, se părea că nu-l voi putea îngriji. În ziua aceea, m-am gândit că drogurile îi afectaseră mintea şi devenise nebun ori imbecil. Apoi mi-am spus că era mai bine să fi murit pe sanie, în pădurea de thore, sau să nu fi avut noroc şi să fi fost arestat când plecasem din Mishnory şi trimis la vreo Fermă, unde să-mi ispăşesc propriul blestem.

M-am trezit din somn şi el mă privea.

— Estraven? a şoptit uluit.

Atunci mi-a crescut inima. I-am vorbit şi s-a lăsat în voia mea. În noaptea aceea, amândoi am dormit bine.

A doua zi se simţi mult mai întremat şi se sculă în capul oaselor să mănânce. Ulceraţiile de pe corp se închideau. L-am întrebat cum le căpătase.

— Nu ştiu. Cred că le-au provocat drogurile. Mă injectau întruna...

— Împotriva kemmerului? Auzisem relatări similare de la persoane evadate sau eliberate din Fermele de Voluntari.

— Da. Şi altele, nu ştiu ce erau, un fel de seruri ale Adevărului. Îmi făceau rău, dar continuau cu ele. Ce încercau să afle, ce le puteam spune?

— Poate că nu era un interogatoriu, ci o domesticire.

— Domesticire?

— Obţineau docilitatea, obligându-te să devii dependent de un derivat al orgrevy. Procedeul e cunoscut şi în Karhide. Sau poate că făceau un experiment în masă. Circulă zvonuri că pe deţinuţii din Ferme se testează droguri şi tehnici de modificare a personalităţii. Nu le dădusem crezare, dar acum încep să-mi schimb părerea.

— În Karhide aveţi asemenea Ferme?

— În Karhide? Nu.

Îşi frecă posac fruntea.

— Presupun că în Mishnory mi-ar zice că în Orgoreyn nu există aşa ceva.

— Dimpotrivă. S-ar lăuda cu ele şi ţi-ar arăta filme şi benzi înregistrate în Fermele de Voluntari, unde sunt reabilitaţi deviaţioniştii şi unde se acordă refugiu ultimelor grupuri tribale. S-ar putea chiar să te ducă la Ferma Districtuală Unu pentru Voluntari, aflată lângă Mishnory, care este chiar un fel de atracţie turistică. Dacă îţi imaginezi că avem Ferme în Karhide, ne supraestimezi în mod serios. Nu suntem un popor atât de sofisticat.

Tăcu multă vreme, privind strălucirea sobei Chabe, căreia îi mărisem dozarea şi dădea o căldură sufocantă. Apoi ridică ochii.

— Ştiu că mi-ai vorbit şi azi dimineaţă, dar cred că nu gândeam clar. Unde suntem şi cum am ajuns aici?

I-am povestit.

— Pur şi simplu... ai ieşit împreună cu mine?

— Domnule Ai, oricare prizonier sau chiar toţi aţi fi putut ieşi de acolo în orice noapte. Dacă n-aţi fi fost flămânzi, epuizaţi fizic, demoralizaţi şi drogaţi. Dacă aţi fi avut haine de iarnă şi dacă aţi fi avut unde să vă duceţi... Asta-i principalul. Unde să te duci? Într-un oraş? N-aveai acte şi ai fi fost găsit imediat. În sălbăticie? N-aveai un adăpost şi n-ai fi rezistat. Cred că vara

aduc mai mulţi gardieni la Fermă, dar acum paznicul numărul unu e chiar iarna.

De abia mă ascultase.

— Estraven, nu m-ai fi putut purta nici treizeci de metri. Cu atât mai puţin să alergi cu mine în cârcă, cale de kilometri întregi prin ţinut accidentat, noaptea...

— Eram în dothe.

A şovăit.

— Indus în mod deliberat?

— Da.

— Eşti un... un handdarata?

— Am fost educat în Handdara şi am locuit doi ani în Cetăţuia Rotherer. În Ţinutul Kerm, cei mai mulţi locuitori ai Vetrelor Dinăuntru sunt handdarata.

- Crezusem că după perioada dothe, consumul masiv de energie duce la un fel de colaps...

— Da, se numeşte thangen - somnul întunecat. Durează mai mult decât perioada dothe, iar în momentul în care intri în această refacere e foarte periculos să încerci să i te opui. Am dormit buştean două nopţi, dar mă aflu încă în thangen. N-aş putea urca dealul din faţa, iar foamea este un alt factor: am mâncat aproape toate proviziile prevăzute pentru o săptămână.

— Bine, încuviinţă el fără chef. Am priceput, te cred... altceva nu pot face. Suntem amândoi aici... Totuşi nu înţeleg... nu înţeleg pentru ce ai făcut toate astea.

Atunci m-am înfuriat. Aveam în mână un cosor-de-gheaţă şi l-am privit cu atenţie, fără să-i răspund până nu mă linişteam. Din fericire nu eram pripit şi nici nu mă înfierbântam uşor. Mi-am spus deci că el era un ignorant, un străin torturat şi înspăimântat. Aşa m-am calmat şi, în cele din urmă, am vorbit:

— Cred că eu sunt principalul vinovat că ai venit în Orgoreyn şi astfel ai ajuns la Ferma Pulefen. Încerc să-mi repar greşeala.

— Nu ai nici un rol în venirea mea la Orgoreyn.

— Domnule Ai, noi am văzut aceleaşi evenimente cu ochi diferiţi. Eu am considerat în mod greşit că le vom interpreta identic. Să ne întoarcem puţin la primăvara trecută. Cam cu o jumătate de lună înaintea ceremoniei cheii de boltă, începusem să-l sfătuiesc pe Argaven să nu ia nici o hotărâre în privinţa

dumitale sau a misiunii dumitale. Audienţa era deja stabilită şi am apreciat că ar fi bine să aibă loc, deşi nu mă aşteptam să aducă vreun rezultat. Crezusem că ai înţeles toate acestea şi aici am greşit. Am considerat prea multe lucruri înţelese de la sine. N-am dorit să te ofensez, sfătuindu-te. Bănuisem că ai sesizat pericolul ascensiunii rapide a lui Pemmer Harge rem ir Tibe în Kyorremy. Dacă Tibe ar fi avut un motiv serios să se teamă de dumneata, te-ar fi acuzat că faci jocul vreunei facţiuni, şi Argaven, pe care frica îl mobilizează foarte uşor, ar fi decis probabil să fii asasinat. Eu te doream pe o poziţie secundară, mai ferită, câtă vreme Tibe era sus şi puternic. Întâmplător, m-am prăbuşit o dată cu dumneata. Eram sortit să cad, deşi nu ştiam că avea să fie chiar în seara în care am cinat împreună. Nimeni nu rămâne însă mult timp prim-ministrul lui Argaven. După ce am primit ordinul de exil, era imposibil să comunic cu dumneata, deoarece te-aş fi contaminat cu dizgraţia mea, sporind primejdia în care te aflai. Am venit în Orgoreyn şi am încercat să-ţi sugerez să vii aici. I-am îndemnat pe acei membri ai Celor Treizeci-şi-Trei faţă de care aveam mai puţine reţineri să-ţi aprobe intrarea. Fără intervenţia lor, n-ai fi reuşit. Ei vedeau în dumneata - şi eu i-am încurajat în ideea aceasta - o cale spre putere, o cale de ieşire din rivalitatea mereu sporită cu Karhide şi de restaurare a Comerţului Liber, poate chiar o şansă de sfărâmare a cleştelui Sarfului. Sunt însă nişte oameni extrem de prudenţi, care se tem să acţioneze. În loc să te facă cunoscut, ei te-au ascuns şi astfel au ratat ocazia, apoi te-au vândut Sarfului ca să-şi salveze pielea. M-am bizuit prea mult pe ei, şi de aceea vina îmi aparţine.

— Totuşi, ce rol au avut toate intrigile acestea, tăinuirile, goana după putere şi comploturile? Ce voiai să obţii?

— Exact ceea ce vrei şi dumneata: alianţa dintre lumea mea şi lumile voastre. Ce bănuiai?

Ne priveam nemişcaţi, aidoma unor statuete din porţelan, pe deasupra sobei dogoritoare.

— Vrei să zici, chiar dacă Orgoreyn ar fi încheiat această alianţă...?

— Da. Karhide ar fi urmat-o destul de repede. Consideri că m-ar fi interesat shifgrethorul când este în joc o asemenea miză

pentru noi toţi, pentru toţi fraţii mei oameni? Ce contează care ţară se trezeşte prima, atâta vreme cât ne trezim cu toţii?

— Cum dracu' pot crede orice mi-ai spune?! a izbucnit el. Slăbiciunea trupului făcea ca indignarea să sune îndurerată şi tânguitoare: Dacă toate acestea sunt adevărate, mi-ai fi putut da unele explicaţii primăvara trecută, scutindu-ne pe amândoi de un drum la Pulefen. Eforturile dumitale în folosul meu...

— Au eşuat. Şi ţi-au adus durere, ruşine şi primejdii. Ştiu. Dar dacă aş fi încercat să lupt cu Tibe pentru binele dumitale, acum n-ai mai fi aici, ci într-un mormânt în Erhenrang. Iar în Karhide şi în Orgoreyn există deja câţiva oameni care sunt convinşi de spusele dumitale pentru că m-au ascultat pe mine. S-ar putea chiar să-ţi fie de folos. Aşa cum ai zis, marea mea greşeală a fost că nu ţi-am explicat limpede. Nu sunt obişnuit s-o fac. Nu sunt obişnuit să ofer şi nici să accept sfaturi sau reproşuri.

— Nu intenţionez să fiu nedrept, Estraven...

- Şi totuşi eşti. Ciudat! Sunt singurul om de pe Gethen care te-a învestit cu încredere totală şi, cu toate acestea, sunt singurul în care ai refuzat să te încrezi.

Şi-a lăsat capul în mâini. În cele din urmă a rostit:

— Iartă-mă, Estraven. Era atât o scuză cât şi o recunoaştere.

— Realitatea este, am spus, că nu poţi sau nu vrei să înţelegi că-mi pun nădejdea în dumneata. M-am ridicat, fiindcă îmi amorţiseră picioarele, şi am constatat că tremuram de mânie şi de oboseală: învaţă-mă graiul mintal, graiul vostru în care nu se poate minţi. Învaţă-mă şi apoi întreabă-mă de ce am făcut ceea ce am făcut.

— Mi-ar plăcea s-o pot face, Estraven.

15.Spre Gheaţă

M-AM DEŞTEPTAT. Până atunci fusese straniu, ireal să mă trezesc în interiorul unui con întunecos de căldură şi să-mi aud raţiunea spunându-mi că era un cort, că zăceam în el viu, că nu mai eram în Ferma Pulefen. De data asta, trezirea mea n-a mai fost stranie, ci însoţită de un sentiment recunoscător de pace. Ridicându-mă, am căscat şi am încercat să-mi pieptăn cu degetele părul încâlcit. L-am privit pe Estraven, care dormea profund pe sacul lui de dormit, la un metru de mine. Nu purta decât izmenele. Îi era cald. Chipul său oacheş şi misterios era expus direct luminii şi privirii mele. Adormit, părea cam prostănac, aşa cum par toţi oamenii în somn. Avea o faţă rotundă, puternică şi relaxată, cu picături mici de transpiraţie pe buza superioară şi deasupra sprâncenelor dese. Mi l-am amintit asudând în tribuna paradei din Erhenrang, în mijlocul fastului şi strălucirii. Îl vedeam acum neajutorat şi pe jumătate gol, sub o lumină mai rece, şi pentru prima oară l-am văzut aşa cum era.

Se trezi târziu şi o făcu încet. În cele din urmă, se ridică nesigur, căscând, îşi puse cămaşa, scoase capul din cort ca să verifice vremea, apoi mă întreba dacă voiam o ceaşcă de orsh. Fiersesem deja un ibric cu apa rezultată din gheaţa pe care o lăsase seara într-o cratiţă pe sobă. Acceptă o ceaşcă, îmi mulţumi sec şi se aşeză s-o bea.

— De aici, încotro pornim, Estraven?

— Depinde unde vrei să mergi, domnule Ai. Şi ce fel de călătorie poţi suporta.

— Care-i calea cea mai scurtă de a ieşi din Orgoreyn?

— Spre vest. Către coastă. Vreo cincizeci de kilometri.

— Şi de acolo?

— Porturile vor îngheţa, dacă n-au făcut-o deja. Oricum, iarna, corăbiile nu se îndepărtează de coastă. Ar trebui să ne as-cundem undeva şi să aşteptăm până la primăvară, când vânătorii pornesc spre Sith şi Perunter. Dacă embargoul comercial continuă, nimeni nu se va mai îndrepta spre Karhide.

Ne-am putea îmbarca pe o navă comercială. Din nefericire, nu prea am bani.

— Există o alternativă

— Să ajungem în Karhide pe uscat.

— Cât de departe este... o mie cinci sute de kilometri?

— Pe şosele, da. Însă nu putem merge pe ele. N-am trece de primul punct de control. Singura cale ar fi spre nord, prin munţi, apoi spre est, peste Gobrin, şi în jos, către graniţa de la golful Guthen.

— Peste Gobrin... adică peste calota glaciară?

Încuviinţă din cap.

— Este posibil în cursul iernii?

— Aşa cred. Cu noroc, ca în orice călătorie făcută iarna. Dintr-un anumit punct de vedere, traversarea unui gheţar e preferabilă în anotimpul ăsta. Vremea bună are tendinţa de a se stabiliza deasupra calotelor glaciare, unde gheaţa reflectă căldura soarelui şi furtunile sunt împinse către periferie. De aici şi legendele despre Locul-dintre-zidurile-viscolului. Ăsta ar putea fi avantajul nostru - de altfel, singurul.

— Deci crezi în mod serios că...

— N-ar fi avut sens să te iau din Ferma Pulefen, dacă n-aş fi crezut..

Era încă rigid, suferind, încruntat. Conversaţia de aseară ne marcase pe amândoi.

— Deci consideri traversarea gheţarului mai puţin riscantă decât aşteptarea până la primăvară, când putem trece marea?

Încuviinţă din nou şi rosti scurt:

— Pustietate.

O vreme am căzut pe gânduri.

— Sper că ai luat în calcul şi lipsurile mele. Nu sunt la fel de rezistent la ger ca dumneata, nici măcar pe departe. Nu sunt expert în schiat. Nu sunt în formă prea bună - deşi mi-am re-venit faţă de acum câteva zile.

— Cred că putem reuşi, spuse el cu acea simplitate absolută, pe care întotdeauna o considerasem ironie.

— Perfect.

Mă privi, apoi îşi goli ceaşca de ceai - nume destul de potrivit - pregătit din grăunţe prăjite de perm, orsh, o băutură cafenie,

dulce-acrişoară, bogată în zahăr şi vitaminele A şi C, fiind un stimulent plăcut, similar lobelinei. Pe Iarnă, acolo unde nu-i bere, găseşti orsh, unde nu există nici bere, nici orsh, nu trăiesc oameni.

— Va fi greu, rosti Estraven lăsând jos ceaşca. Foarte greu. Fără noroc, nu vom reuşi.

— Prefer să mor pe gheţar decât în cloaca aia din care m-ai scos.

Tăie o bucată de mere-de-pâine uscate, îmi oferi o felie şi rămase gânditor, mestecând.

— Ne va trebui mai multă mâncare, vorbi după un timp.

— Ce se va întâmpla dacă reuşim să ajungem în Karhide... adică, mă gândesc la dumneata. Eşti încă proscris.

Mă cercetă cu ochii lui negri de vidră.

— Da. Cred c-o să rămân de cealaltă parte.

— Şi când vor afla că l-ai ajutat pe prizonierul lor să evadeze...?

— Nu-i obligatoriu să afle. Surâse posac şi adăugă: Mai întâi trebuie să traversăm Gheaţa.

— Uite ce-i, Estraven, am izbucnit, mă poţi ierta pentru ce-am zis ieri?

— *Nusuth.*

Se ridică, încă mestecând, îşi puse hiebul, haina şi încălţările şi se târî prin uşa care se strânse automat după el. De afară, băgă capul înăuntru şi zise:

— S-ar putea să întârzii sau să lipsesc toată noaptea. Te poţi descurca?

— Da.

— Bine.

Apoi dispăru. Nu mai cunoscusem vreodată o persoană ca Estraven, care să se adapteze atât de perfect şi rapid unei situaţii noi. Eram în refacere şi doream să pornesc, iar el ieşise din thangen. În clipa în care toate astea fuseseră clare, acţionase imediat. Niciodată nu era pripit sau grăbit, dar era permanent pregătit. Fără îndoială că acesta constituia secretul extraordinarei cariere politice la care renunţase de dragul meu, ca şi al încrederii sale în mine şi al devotamentului faţă de

misiunea mea. Când apărusem, el singur dintre toţi locuitorii Iernii fusese gata de acţiune.

Cu toate acestea, se considera un individ lent, fără viteză de reacţie în caz de pericol.

Odată îmi spusese că, fiind atât de încet în gândire, trebuia să acţioneze după o intuiţie generală a direcţiei în care se îndrepta norocul său şi că această intuiţie îl înşela rareori. O spusese foarte serios. Poate că era adevărat. Prezicătorii din Cetăţui nu sunt singurii oameni de pe Iarnă care pot vedea în viitor. Gethenienii şi-au dezvoltat presentimentele, dar precizia acestora rămâne la acelaşi nivel. Yomeshta au şi o explicaţie în privinţa asta: capacitatea respectivă nu este pur şi simplu numai prezicere, ci reprezintă mai degrabă puterea de a vedea (chiar dacă numai pentru o fracţiune de secundă) *totul deodată:* de a zări întregul.

Pe durata absenţei lui Estraven, am menţinut soba la puterea maximă şi astfel am putut să simt căldură pentru prima dată după... oare după cât timp? Bănuiam că de acum era Thern, prima lună de iarnă şi prima lună a unui Nou An Unu, însă în Pulefen pierdusem socoteala timpului.

Soba era unul dintre acele aparate excelente şi economice, perfecţionate de gethenieni în efortul lor multimilenar de-a învinge frigul. Numai utilizarea unui acumulator de fuziune ar fi putut-o îmbunătăţi. Bateria bionică funcţiona neîntrerupt vreme de paisprezece luni şi căldura degajată era puternică. Nu cântărea mai mult de două kilograme şi era simultan reşou, radiator şi lanternă. Fără ea n-am fi parcurs nici o sută de kilometri. Probabil că-l costase mulţi bani pe Estraven; banii aceia pe care îi înmânasem cu măreţie în Mishnory. Cortul era făcut dintr-un material plastic special, care era izolant termic şi înlătura, cel puţin parţial, condensarea vaporilor - principalul neajuns al corturilor iarna. Sacii de dormit din blană pesthry, hainele, schiurile, sania, proviziile erau de cea mai bună calitate, uşoare, durabile şi scumpe. Dacă plecase după alimente, cu ce urma să le cumpere?

Reveni în seara următoare. Ieşisem de câteva ori, încălţat cu rachete, recăpătându-mi puterile şi obişnuindu-mă cu mersul pe pantele înzăpezite ale văii. Ştiam să schiez, însă nu mă

descurcam cu rachetele. Nu îndrăznisem să depăşesc colinele, de teamă să nu mă rătăcesc. Era o regiune sălbatică, accidentată, plină de văioage şi pâraie, înălţându-se abrupt către munţii înnouraţi din est. Am avut timp să mă întreb ce trebuia să fac în locul acesta uitat de lume, dacă nu se întorcea Estraven.

Apăru în trombă de pe vârful dealului întunecat - era un schior de clasă - şi se opri lângă mine, murdar, obosit şi împovărat. Purta în spate un sac uriaş, slinos şi plin cu pachete, ca un Moş Crăciun ivit din hornurile bătrânului Pământ. Pachetele conţineau grăunţe kadik, mere-de-pâine uscate, ceai şi bucăţi din zahărul roşu, tare şi cu gust de pământ pe care gethenienii îl rafinează dintr-un tubercul local.

— De unde ai făcut rost de toate astea?

— Le-am furat din Turuf. Foarte riscant, spuse fostul prim-ministru al Karhidei, ţinându-şi palmele deasupra sobei, căreia nu-i redusese încă intensitatea. Chiar şi lui îi era frig.

Asta a fost tot ce am aflat. Nu era mândru de isprava lui şi nici capabil să facă haz de ea. Hoţia e un păcat teribil pe Iarna. Singurul om mai dispreţuit decât hoţul este sinucigaşul.

— Mai întâi o să le terminăm pe astea, rosti el, când am pus zăpadă la topit pe sobă. Sunt grele.

Până atunci mâncasem raţii de „concentrate", un amestec fortificant, deshidratat şi comprimat sub formă de cuburi din alimente cu bogat conţinut energetic - numele orgota este - gichy-michy şi aşa îi spuneam şi noi, deşi, desigur, vorbeam în karhidish. Ne erau suficiente şaizeci de zile la raţia standard minimă: o jumătate de kilogram pe zi pentru fiecare. După ce s-a spălat şi a mâncat, Estraven a rămas mult timp lângă sobă, în noaptea aceea, inventariind proviziile şi hotărând cum şi când trebuia să le utilizăm. Nu aveam cântar şi era nevoit să aproximeze, folosind ca măsură o cutie de o jumătate de kilogram de gichy-michy. Ca majoritatea gethenienilor, ştia valorile calorice şi nutritive ale fiecărui aliment, îşi cunoştea propriile necesităţi în felurite condiţii şi le estimă cu destulă precizie pe ale mele. Ştiinţa aceasta are o importantă valoare de supravieţuire pe Iarnă!

După ce a planificat proviziile, s-a băgat în sac şi s-a culcat. În timpul nopţii, l-am auzit vorbind prin somn: cifre care însemnau greutăţi, zile, distanţe...

Aveam de străbătut aproximativ o mie trei sute de kilometri. Primii o sută cincizeci urmau să fie spre nord sau nord-est, prin pădure şi peste pintenii cei mai nordici ai lanţului Sembensyen până la gheţarul cel mare, calota glaciară care acoperă cei doi lobi ai Marelui Continent la nordul paralelei 45° şi care, pe alocuri, coboară până aproape de 35°. Una dintre aceste prelungiri sudice se situa în regiunea Dealurilor de Foc, ultimele piscuri ale Sembensyenilor, şi ea constituia prima noastră ţintă. Acolo, printre munţi, aprecia Estraven, trebuia să putem intra pe suprafaţa gheţii, fie coborând de pe un versant muntos, fie urcând de pe panta unui gheţar afluent. După aceea, urma să mergem chiar pe Gheaţă, spre est, cale de vreo mie de kilometri, în apropierea golfului Guthen, unde marginea gheţarului revenea spre nord, urma să-l părăsim şi să cotim către sud-est. Până la frontiera karhidish mai erau cam o sută douăzeci de kilometri, peste mlaştinile Shenshey, probabil acoperite cu un strat de zăpadă de cei puţin cinci-şase metri.

Ruta respectivă ocolea toate regiunile locuite sau locuibile. Nu puteam întâlni nici un punct de control şi asta era extrem de important. Eu nu aveam acte de identitate, iar Estraven nu credea că ale sale mai puteau fi falsificate încă o dată. Deşi la o privire superficială aş fi trecut drept gethenian, nu mă puteam feri dinaintea unor ochi care mă căutau. În această privinţă, ruta propusă de Estraven era practică.

Din toate celelalte puncte de vedere, părea curată nebunie.

Mi-am păstrat părerea pentru mine, deoarece credeam cu adevărat ceea ce spusesem: dacă ar fi fost să mor, aş fi preferat s-o fac în libertate. Estraven însă continua să exploreze alternative. În ziua următoare, pe care am petrecut-o încărcând bagajele pe sanie, mi-a spus:

— Dacă ai chema Nava Stelară, în cât timp ar putea ajunge?

— Între opt zile şi o jumătate de lună, depinzând de poziţia ocupată pe orbita solară faţă de Gethen. E posibil să se găsească de partea cealaltă a soarelui.

— Nu mai devreme?

— Nu. În interiorul unui sistem solar, NAFAL-ul nu poate fi utilizat, ci numai propulsia reactoarelor. Asta înseamnă cel puţin opt zile. De ce întrebi?

Întinse o coardă şi o înnodă înainte de a răspunde:

— Mă gândeam dacă n-ar fi mai înţelept să cerem ajutor lumii dumitale. În Turuf există un emiţător radio.

— Cât de puternic?

— Mediu. Un transmiţător cu adevărat puternic se găseşte în Kuhumey, la vreo şase sute de kilometri spre sud.

— Kuhumey este un oraş mare, nu?

— Două sute cincizeci de mii de locuitori.

— Ar trebui să avem acces la el, apoi să ne ascundem cel puţin opt zile, cu Sarful pe urmele noastre... N-am avea mari şanse.

El încuviinţă din cap.

Am scos din cort ultimul sac cu grăunţe kadik, l-am potrivit la locul său pe sanie şi am rostit:

— Dacă aş fi chemat nava, atunci în Mishnory - în seara în care mi-ai spus - când am fost arestat... Acum însă ansiblul meu e la Obsle. Presupun că-l mai are.

— L-ar putea folosi?

— Nu. Nici măcar din greşeală, apăsând întâmplător pe taste. Reglările coordonatelor sunt extrem de complexe. Dar dacă le-aş fi folosit eu...!

— Sau dacă eu aş fi ştiut că jocul se terminase deja, în ziua aceea, surâse el. Nu era o persoană care să se piardă în regrete.

— Cred că ştiai, dar nu te-am crezut.

După ce am terminat de încărcat sania, a insistat să petrecem restul zilei odihnindu-ne şi acumulând energie. El se întinse în cort şi începu să scrie. Acoperea rapid paginile unui carneţel cu litere karhidish micuţe şi verticale, relatând conţinutul capitolului anterior. Nu reuşise să-şi completeze jurnalul în ultima lună şi asta îl nemulţumea, fiindcă era foarte meticulos. Bănuiesc că jurnalul era atât o obligaţie cât şi o legătură cu familia lui, Vatra de Estre. Toate acestea le-am aflat abia mai târziu. Atunci nu ştiam ce scria şi ceruiam schiurile sau pur şi simplu mă odihneam. Am început să fluier o melodie veselă, dar m-am oprit la jumătatea ei. Urma să convieţuim în acelaşi cort şi se

cerea în mod evident o anumită autoreţinere, o politeţe reciprocă... Într-adevăr, Estraven înălţase ochii la auzul fluieratului meu, deşi nu iritat. Mă privi oarecum visător şi spuse:

— Păcat că anul trecut nu ştiam de nava dumitale... De ce te-au lăsat aici singur?

— Primul Trimis pe o planetă vine întotdeauna singur. Un străin reprezintă o curiozitate, pe când doi constituie o invazie.

— Viaţa Trimisului e considerată neînsemnată.

— Nu, pentru Ecumen nici o viaţă nu-i neînsemnată. Tocmai de aceea, mai degrabă riscă o singură viaţă decât două sau douăzeci. În plus, deplasarea oamenilor prin spaţiu costă timp şi bani. Oricum, eu m-am oferit voluntar.

— „Onoare celui care înfruntă primejdia", cită el un proverb şi comentă cu glas scăzut: Vom fi extrem de onoraţi când o să ajungem în Karhide...

Atunci când vorbi, am crezut cu adevărat că vom reuşi să ajungem în Karhide, parcurgând o mie trei sute de kilometri de munţi, râpe, crevase, vulcani, gheţari, mlaştini sau golfuri îngheţate, o imensă pustietate lipsită de viaţă în furtunile miezului de iarnă din toiul unei ere glaciare. Stătea, scriindu-şi jurnalul cu aceeaşi minuţiozitate răbdătoare şi încăpăţânată pe care o văzusem la un rege nebun, cocoţat pe o schelă şi zidind o boltă. *„Când* o să ajungem în Karhide...", spusese el.

Acel *când* nu era o simplă speranţă atemporală. Intenţiona să ajungem în Karhide în a patra zi din cea de-a patra lună de iarnă, Arhad Anner. Urma să pornim mâine, a treisprezecea zi a primei luni, Tormenbod Thern. Conform calculelor sale, raţiile ne puteau ajunge cel mult trei luni getheniene, adică şaptezeci şi opt de zile. De aceea trebuia să parcurgem zilnic douăzeci de kilometri, vreme de şaptezeci de zile, şi să ajungem în Karhide pe Arhad Anner. Asta se hotărâse. Acum nu ne mai rămânea decât să dormim.

Am plecat în zori, încălţaţi cu rachete, sub o ninsoare slabă şi liniştită. Zăpada de pe dealuri, *bessa,* moale şi încă afânată, constituia genul de zăpadă detestată de schiorii terrieni. Sania era încărcată cu vârf şi Estraven aprecia că greutatea ei depăşea o sută cincizeci de kilograme. Înainta cu dificultate prin nămeţii pufoşi, deşi se mânuia la fel de uşor ca o bărcuţă bine

construită. Tălpicile erau nişte minunăţii, acoperite cu un polimer ce reducea frecarea aproape la zero, dar desigur asta nu ajuta la nimic când te împotmoleai într-un troian. Pe un asemenea teren, coborând şi suind pante şi râpe, am constatat că cel mai bine era ca unul sa tragă la ham, iar celălalt să împingă sania dinapoi. Ninsoarea continuă toată ziua, măruntă şi lină. În două rânduri am poposit să mâncăm. Am continuat să mergem şi deodată s-a făcut noapte. Ne-am oprit într-o vale asemănătoare celei pe care o părăsisem dimineaţa, o depresiune printre coline înzăpezite. Mă simţeam atât de obosit încât mă împleticeam, şi totuşi nu-mi venea sa cred că ziua se terminase. Kilometrajul saniei arăta că parcurseserăm aproape douăzeci şi cinci de kilometri.

Dacă puteam merge atât de repede prin zăpada moale, cu sania încărcată la maximum, printr-o regiune accidentată, presărată de văi şi dealuri perpendiculare pe drumul nostru, atunci cu siguranţă ne puteam descurca şi mai bine pe gheţar, unde zăpada era tare, suprafaţa netedă, iar sania tot mai uşoară, încrederea mea în Estraven fusese mai degrabă autoimpusă decât spontană. Acum îmi puneam nădejdea în el. Peste şaptezeci de zile trebuia să fim în Karhide.

— Ai mai călătorit aşa? l-am întrebat.

— Înhămat la sanie? Deseori.

— Pe distanţe lungi?

— Într-o toamnă, cu ani în urmă, am mers vreo trei sute de kilometri pe Gheaţa Kerm.

Extremitatea inferioară a Ţinutului Kerm, peninsula muntoasă din sudul semicontinentului Karhide este acoperită de gheaţă ca şi nordul ţării. Pe Marele Continent de pe Gethen, oamenii populează o fâşie de pământ între două ziduri albe. S-a calculat că o reducere de numai 8% a radiaţiei solare ar duce la contopirea acestor ziduri. Atunci n-ar mai exista oameni şi nici pământ - doar gheaţă.

— De ce?

— Din curiozitate, de dragul aventurii... Şovăi, apoi zâmbi uşor: „Amplificarea complexităţii şi intensităţii câmpului de viaţă inteligentă", reproduse el unul din citatele mele ecumenice.

- Aha, deci în mod deliberat extindeai inerenta tendinţă evoluţionistă a Fiinţei - una dintre manifestările acesteia fiind explorarea.

Amândoi eram foarte încântaţi de noi înşine, aşa cum stăteam în cortul cald, bând ceai fierbinte şi aşteptând sa fiarbă grăunţele kadik.

— Da, continuă el, eram şase. Toţi foarte tineri. Eu şi fratele meu din Estre, patru dintre prietenii noştri din Stok. Nu aveam o destinaţie anume. Am fi vrut să vedem Teremanderul, un munte ce se înalţă din Gheaţă. Puţini oameni l-au văzut de pe uscat.

Păsatul era gata, cu totul altceva decât terciul de târâte de la Ferma Pulefen. Avea gustul castanelor coapte de pe Terra şi pişcă în mod plăcut cerul gurii. Încălzit şi binevoitor, am rostit:

— Pe Gethen am mâncat întotdeauna lucruri delicioase în compania dumitale, Estraven.

— Nu şi la banchetul din Mishnory.

— Nu, ai dreptate... Nu-ţi place Orgoreynul, aşa-i?

— Puţini orgota ştiu să gătească. Dacă urăsc Orgoreynul? Nu, de ce-aş face-o? Cum poţi să urăşti o ţară sau să iubeşti alta? Tibe vorbeşte despre asemenea lucruri, eu n-am abilitatea lui. Eu cunosc oameni, oraşe, ferme, dealuri, râuri şi stânci. Ştiu cum toamna, razele amurgului scaldă un luminiş pe o colină. Dar ce rost are să înconjuri toate aceste lucruri cu o graniţă, să le dai un nume şi să te opreşti cu iubirea acolo unde numele încetează? Dacă îţi iubeşti ţara înseamnă să urăşti ne-ţara? Atunci nu-i bine. E o simplă iubire de sine? Asta-i bine, dar nu trebuie să faci din ea o virtute sau o profesiune... Aşa cum iubesc viaţa, iubesc şi dealurile Domeniului Estre, însă genul acesta de iubire nu are o frontieră a urii. Iar dincolo de aşa ceva sunt ignorant, sper...

Ignorant, în sensul Handdara: a ignora abstractul, a fi strâns legat de concret. Atitudinea respectivă avea în ea ceva feminin: refuzarea abstractului, a idealului, o supunere faţă de realitate, care nu mă încântă.

Cu toate acestea, el continuă:

— Cel care nu urăşte un guvern rău e un prost. Şi dacă pe pământ ar exista un guvern bun, ar fi o mare mulţumire să-l slujeşti.

Aici ne înţelegeam.
— Cunosc câte ceva din mulţumirea aceea, am zis.
— Da, mi-am închipuit.
Am spălat castronaşele cu apă fierbinte şi le-am deşertat afară. Era întuneric beznă, ninsoarea continua măruntă şi rară, de abia vizibilă în raza ovală de lumină ce răzbătea prin valva cortului. După ce am etanşat-o, ne-am desfăcut sacii în căldura plăcută dinăuntru. Estraven îmi spuse ceva de genul:
— Dă-mi castronaşele, domnule Ai.
— O s-o ţii cu „domnule" tot drumul? i-am replicat.
El ridică privirea şi izbucni în râs:
— Nu ştiu cum să-ţi spun.
— Mă numesc Genly Ai.
— Ştiu. Dumneata foloseşti numele meu de ţinut.
— Nici eu nu ştiu cum să-ţi spun.
— Harth.
— Atunci, mie spune-mi Ai... Cine foloseşte prenumele?
— Fraţii-de-Vatră... sau prietenii, îmi răspunse şi cuvintele lui sunară îndepărtate, imposibil de atins, la un metru de mine într-un cort de numai doi metri şi jumătate.
N-aveam ce să-i răspund. Ce poate fi mai arogant decât onestitatea? Cu entuziasmul pierit, m-am strecurat în sac.
— Noapte bună, Ai, spuse străinul.
Iar celălalt străin zise:
— Noapte bună, Harth.
Un prieten... Ce însemna prietenul într-o lume în care orice prieten putea fi un amant la o nouă fază a lunii? Zăvorât în virilitatea mea, eu nu puteam fi prietenul lui Therem Harth sau al oricăruia din neamul său. Ei nu erau nici bărbaţi, nici femei, ci ambele sexe îngemănate, ciclic, lunar, metamorfozându-se sub atingerea mâinii, prunci modificaţi în leagănul umanităţii. Nu erau din aceeaşi carne cu mine. Şi nici prietenii mei. Între noi nu exista dragoste.
Am dormit. M-am trezit o dată şi am auzit ninsoarea aşternându-se, moale şi groasă, pe cort.
Estraven s-a deşteptat în zori şi a pregătit micul dejun. Ziua era luminoasă. Am strâns totul şi am pornit când soarele poleia vârfurile desişurilor pitice care tiveau vâlceaua. Estraven trăgea

la ham, iar eu împingeam dinapoi şi cârmeam. Deasupra zăpezii se formase o crustă îngheţată. Pe pantele lipsite de obstacole, coboram în goană, ca un atelaj de câini. În ziua aceea am intrat în pădurea ce mărgineşte Ferma Pulefen: o întindere de copaci thore, pitici, groşi, cu ramuri noduroase şi bărbi de gheaţă. Nu îndrăzneam să urmăm drumul principal către nord şi o vreme am mers pe potecile forestiere. Înaintam rapid când nu întâlneam arbori prăbuşiţi şi hăţişuri. Odată ajunşi în Tarrenpeth, erau mai puţine râpe sau pante abrupte. Seara, kilometrajul săniei înregistra treizeci de kilometri parcurşi şi ne simţeam mai puţin obosiţi decât în seara trecută.

Pe Gethen, zilele de iarnă sunt luminoase, ceea ce mai diminuează asprimea lor. Axa planetei are o înclinare de numai câteva grade faţă de planul eclipticii, insuficient ca să apară diferenţe vizibile între anotimpuri la latitudinile mici. Anotimpurile nu sunt cauzate de înclinarea eclipticii, ci de orbita elipsoidală. La capătul îndepărtat al orbitei, apropiindu-se lent şi depărtându-se de afeliu, există suficientă pierdere de radiaţie solară ca să perturbe tiparele meteorologice deja instabile, îngheţând ceea ce era de acum rece şi transformând vara cenuşie şi umedă într-o iarnă albă şi aspră. Mai uscată decât restul anului, iarna ar putea fi plăcută dacă n-ar exista gerul. Atunci când poate fi zărit, soarele străluceşte în înălţimi. Nu este o lentă infiltrare a luminii în beznă, aşa cum se întâmplă pe pantele polare ale Terrei, unde frigul şi noaptea sunt nedespărţite. Gethen are o iarnă albă, aspră, teribilă şi strălucitoare.

Străbaterea pădurii Tarrenpeth a durat trei zile. În ultima zi, Estraven a instalat tabăra mai devreme, ca să pună capcane. Voia să prindă nişte pesthry. Acestea sunt printre cele mai mari animale de pe Iarnă, cam de mărimea unor vulpi, ierbivore şi ovipare, cu o superbă blană gri sau albă. El însă le voia carnea, care este comestibilă. Pesthry migrează spre sud în număr mare, nu se asociază în grupuri şi se furişează atât de uşor încât n-am văzut decât două sau trei în toată pădurea, dar zăpada din luminişuri era presărată cu nenumărate urme de labe, toate îndreptate spre sud. Capcanele lui Estraven se umplură în mai puţin de două ore. El jupui şi curăţă cele şase animale, lăsă la

îngheţat o parte din carne, iar din restul pregăti cina. Gethenienii nu sunt un popor de vânători, deoarece nu prea au ce să vâneze, nu există ierbivore mari, deci nici carnivore mari, exceptând mările cu fauna bogată. Ei pescuiesc şi lucrează pământul. Până atunci nu mai văzusem un băştinaş cu sânge pe mâini.

Estraven privi blănurile albe.

— Cu ce este aici, un vânător îşi poate asigura masă şi casă pentru o săptămână, rosti el. Pierdute pentru totdeauna...

Îmi întinse una, s-o ating. Era atât de moale şi deasă, încât nu puteai fi sigur când anume începeai s-o simţi sub degete. Sacii noştri de dormit, hainele şi glugile erau căptuşite cu aceeaşi blană, un izolator termic excepţional şi nespus de frumos.

— Pentru o simplă tocană, am comentat eu.

Estraven mă privi scurt, în felul lui caracteristic, şi spuse apăsat:

— Avem nevoie de proteine.

După aceea azvârli pieile. Peste noapte, *russy,* micii şobolani-şerpi, aveau să devoreze totul - blană, măruntaie şi oase - lingând până şi sângele de pe zăpadă.

Ca întotdeauna, Estraven avu dreptate. Un pesthry avea aproape un kilogram de carne comestibilă. În seara aceea mi-am mâncat porţia de tocană şi aş fi putut s-o înghit şi pe a lui fără să-mi dau seama. În dimineaţa următoare, când am pornit pe munte, împingeam parcă cu puteri duble.

Am urcat toată ziua. Ninsoarea slabă şi vremea *kroxet* - fără vânt, cu temperaturi între -17°C şi -7°C - de care beneficiasem prin Tarrenpeth, ajutându-ne să ieşim din raza probabilei urmăriri, se transformaseră într-o ploaie mizerabilă şi temperaturi peste zero grade. Acum începeam să înţeleg de ce gethenienii sunt nemulţumiţi când temperatura creşte iarna şi se bucură când coboară. În oraş, ploaia e neplăcută, iar pentru un călător poate fi o catastrofă. Toată dimineaţa ne-am chinuit cu sania pe pantele Sembensyenilor, sub o lapoviţă deasă, alternând cu rafale de ploaie rece. Până după-amiază, omătul se topise aproape complet pe coastele abrupte, transformând versanţii în kilometri de noroi şi grohotiş. Am protejat tălpicile, am montat roţile la sanie şi am continuat mai departe. În noua

formă, sania era un adevărat chin, poticnindu-se, gata să se răstoarne în orice clipă. Întunericul căzu înainte de-a găsi vreun refugiu - stâncă sau peşteră - unde să ridicăm cortul şi, în ciuda precauţiilor luate, toate lucrurile se udaseră. Estraven spusese că un cort ca al nostru avea să ne adăpostească destul de confortabil pe orice fel de vreme, atât timp cât îl ţineam uscat pe dinăuntru.

— Dacă nu poţi usca sacii, pierzi prea multă căldură corporală peste noapte şi nu dormi bine. Raţiile noastre sunt prea sărace să ne permitem aşa ceva. Nu ne putem bizui pe razele soarelui ca să ne uscam lucrurile, aşa încât trebuie să le ferim.

Îl ascultasem şi fusesem la fel de scrupulos ca şi el în a îndepărta zăpada şi umezeala din cort. Rămânea să se evapore numai inevitabila umiditate cauzată de gătit, de respiraţie şi de transpiraţia noastră. Însă în noaptea aceasta totul era îmbibat de ploaie încă înainte de-a instala cortul. Ne-am înghesuit deasupra sobei şi am gătit repede o tocană din carne de pesthry, fierbinte şi aproape destul de bună pentru a compensa totul. Ignorând eforturile noastre susţinute pe povârnişuri, kilometrajul săniei arăta că parcurseserăm doar cincisprezece kilometri.

— Prima zi când am făcut sub normă, am spus.

Estraven încuviinţă şi fărâmă un os, să-i sugă măduva. Îşi scosese hainele ude şi rămăsese în cămaşă şi indispensabili, desculţ şi descheiat la gât. Mie îmi era încă prea frig ca să-mi scot haina, hiebul şi cizmele. Estraven sfărâma oasele, sigur pe el, calm şi neclintit. Părul lui lins, asemănător unei blăni, oprea apa precum penele păsărilor, pe umeri îi cădeau picături, tot aşa cum picură de pe streaşină unei case, dar nu le băga în seamă. Nu era descurajat. El aparţinea acestor locuri.

Prima porţie de carne îmi provocase crampe intestinale, şi în noaptea aceea s-au înteţit. Am rămas treaz în bezna umedă, în zgomotul ploii.

La dejun, Estraven îmi spuse:

— Ai avut o noapte grea.

— De unde ştii?

Dormise foarte profund, de abia clintindu-se, chiar atunci când ieşisem din cort. Mă privi din nou:

— Ce s-a întâmplat?
— Am diaree.
Se încruntă şi rosti imediat:
— Carnea e de vină.
— Aşa m-am gândit şi eu.
— E vina mea. Ar fi trebuit...
— Nu-i nimic.
— Poţi continua?
— Da.

Ploua întruna. Vântul vestic, dinspre mare, menţinea temperatura peste zero grade chiar şi aici, la o mie cinci sute de metri altitudine. Prin pâcla sură şi perdelele de ploaie nu puteam vedea mai departe de câteva sute de metri. Niciodată nu ridicam privirea spre pantele de deasupra. Nu se zărea decât ploaia. Ne orientam după busolă, păstrând direcţia nord pe cât ne-o permiteau ocolurile largi ale coastelor munţilor.

În sutele de mii de ani în care sfărâmase înainte şi înapoi nordul planetei, gheţarul trecuse şi peste aceşti versanţi. De-a curmezişul povârnişurilor din granit se vedeau dungi săpate adânc, lungi şi drepte, parcă zgâriate cu uriaşe dălţi paralele. Uneori puteam trage sania de-a lungul lor ca pe un drum.

Preferam să trag. Mă puteam opinti în hamuri şi munca mă încălzea. Când ne-am oprit să mâncăm, la amiază, m-am simţit ameţit şi înfrigurat, şi n-am putut mânca. Am continuat urcuşul. Ploaia cădea întruna! Cam pe la mijlocul după-amiezii, Estraven făcu popas sub o streaşină uriaşă de stâncă neagră. Instală cortul aproape înainte de a mă desprinde eu din hamuri. Îmi porunci să intru şi să mă întind.

— N-am nimic, i-am zis.
— Nu-i adevărat, a replicat. Intră!

L-am ascultat, deşi nu-mi plăcuse tonul. Când intră şi el, m-am sculat să gătesc, fiind rândul meu. În aceeaşi manieră categorică, mi-a ordonat să stau nemişcat.

— Nu trebuie să-mi porunceşti, i-am spus.
— Iartă-mă, a zis el cu acelaşi ton, rămânând cu spatele la mine.
— Să ştii că nu-s bolnav.

— N-am de unde să ştiu. Dacă nu-mi spui cinstit, trebuie să ghicesc după felul în care arăţi. Nu ţi-ai recăpătat puterile şi drumul a fost greu. Nu-ţi cunosc limitele.

— O să te anunţ când ajung la ele.

Mă irita stilul acela de superioritate. Era cu un cap mai scund decât mine şi avea un fizic mai degrabă feminin, cu grăsime subcutanata în loc de muşchi. Când trăgeam umăr la umăr, trebuia să-mi reduc pasul după al lui şi să nu-mi folosesc întreaga putere ca să nu-l dezechilibrez. Un armăsar înhămat alături de un asin...

— Deci nu mai eşti bolnav?

— Nu, bineînţeles, sunt obosit. Cum eşti şi tu...

— Da, sunt, a încuviinţat. Îmi făceam griji despre tine. Avem mult de mers.

Nu intenţionase să-şi demonstreze superioritatea. Mă crezuse bolnav, şi oamenii bolnavi trebuie să fie supuşi. Era deschis şi accepta o onestitate reciprocă, pe care era posibil să nu i-o pot oferi. La urma urmei, el nu avea standarde de bărbăţie, de virilitate, care să-i complice susceptibilitatea.

Pe de altă parte, dacă şi-ar fi putut coborî ştacheta shifgrethorului, aşa cum îmi dădusem seama că făcuse cu mine, poate că aş fi renunţat la elementele mai agresive ale mândriei mele masculine, pe care, cu siguranţă, Estraven o înţelegea tot atât de puţin pe cât înţelegeam eu shifgrethorul.

— Cât am mers azi?

Mă privi şi surâse uşor:

— Zece kilometri.

Ziua următoare am făcut doisprezece kilometri, peste încă o zi nouăsprezece, şi după altă zi am părăsit ploaia, norii şi regiunile oamenilor. Era ce-a de-a noua zi a călătoriei noastre. Ajunseserăm la aproape două mii de metri deasupra nivelului mării, pe un platou presărat cu mărturii ale mişcărilor tectonice şi vulcanismului, Dealurile de Foc ale lanţului Sembensyen. Platoul se îngusta treptat spre o vale, care se transforma într-un defileu printre culmi prelungi. Pe măsură ce ne apropiam de capătul trecătorii, norii de ploaie se destrămau. Vântul rece dinspre nord îi spulbera complet, dezgolind piscurile de deasupra coamelor din dreapta şi din stânga. Bazalt şi nea, o

împestriţare de negru şi alb strălucitor sub soarele apărut brusc pe un cer azuriu. În faţa noastră, la sute de metri mai jos, aceleaşi rafale violente de vânt dezvăluiau văi întortocheate, pline cu zăpadă şi bolovani, de-a curmezişul cărora se ridica un perete uriaş din gheaţă. Înălţând privirea tot mai sus, până la vârful său, am zărit însăşi Gheaţa - gheţarul Gobrin, orbitor şi nemărginit, pierzându-se în nord, un alb pe care ochii nu-l puteau suporta.

Ici şi colo, din văile pline de sfărâmături, dintre stânci, meandre şi petice de gheaţă se înălţau proeminenţe întunecate. O formă uriaşă se ridica de pe platou până la altitudinea piscurilor între care ne aflam, iar de pe o latură a ei se desprindea, plutind, un fuior de fum lung de peste un kilometru. Hăt departe, se întrevedeau pe gheţar şi alte forme: steiuri, tancuri şi conuri negre de cenuşă. Fumul năvălea din guri fierbinţi, care se căscau la tot pasul.

Estraven rămase înhămat alături de mine, privind măreţia pustietăţii cufundate în tăcere.

— Mă bucur că am ajuns să văd aşa ceva, rosti el.

Încercam acelaşi sentiment. E minunat să ai o destinaţie spre care să călătoreşti, dar, în cele din urmă, cu adevărat importantă este călătoria în sine.

Aici, pe versanţii nordici, nu plouase. Zăpada se întindea prin defileu până în văile cu morene. Am demontat roţile, am scos protecţiile tălpicilor, ne-am pus schiurile şi am pornit... În jos, spre nord, înainte, în imensitatea cea tăcută de foc şi gheaţă, care avertiza cu majuscule alb-negre de-a curmezişul continentului: MOARTE, MOARTE, MOARTE. Sania aluneca precum un fulg, iar noi râdeam fericiţi.

16.Între Drumner şi Dremegole

ODYRNY THERN. Din sacul lui de dormit, Ai întreabă:
— Ce scrii, Harth?
— O mărturie.
El chicoteşte.
- Ar fi trebuit să ţin un jurnal pentru arhivele ecumenice, dar niciodată nu m-am putut descurca fără un dictafon.
Îi explic că însemnările mele sunt pentru cei din Estre, care le vor include, aşa cum li se pare mai potrivit, în Analele Domeniului. Vorbind, îmi amintesc de Vatra mea şi de fiul meu. Încerc să-mi alung amintirile şi întreb:
— Părintele tău... adică părinţii tăi... mai trăiesc?
— Nu, răspunde Ai. Au murit acum şaptezeci de ani.
Am căzut pe gânduri. Ai nu avea treizeci de ani.
— E vorba de ani cu altă lungime decât ai noştri?
— Nu... Aha, am înţeles! Eu am sărit în timp. Douăzeci de ani de la Pământ la Hain-Davenant, de acolo cincizeci până la Ollul, de la Ollul până aici încă şaptesprezece. Am trăit în afara Pământului doar şapte ani, însă m-am născut acolo cu o sută douăzeci de ani în urmă.
De mult, în Erhenrang, îmi explicase că timpul se scurtează înăuntrul navelor care merg aproape cu viteza luminii stelelor prin ceruri, totuşi nu făcusem legătura cu durata vieţii unui om sau cu vieţile pe care le lăsa înapoia lui, pe planeta natală. În timp ce trăia numai câteva ore într-una din navele acelea de neînchipuit, mergând de la o planetă la alta, toţi cei pe care îi lăsase acasă îmbătrâniseră şi muriseră, ba chiar şi copiii lor îmbătrâniseră... În cele din urmă am rostit:
— Şi eu care mă crezusem un exilat...
— Tu mi-ai vrut binele mie... iar eu vouă, a replicat şi a râs iarăşi - un sunet vesel în tăcerea sumbră.
În cele trei zile de când părăsiserăm defileul, ne căzniserăm din greu, dar progresaserăm puţin. Totuşi, Ai nu mai era nici posac, nici exagerat de optimist şi avea mai multă răbdare cu

mine. Poate că organismul lui eliminase toxinele. Poate că am învăţat să tragem împreună la aceeaşi sanie.

Am petrecut toată ziua coborând pintenul de bazalt pe care l-am escaladat ieri. Din vale, părea o cale accesibilă spre Gheaţă, dar cu cât urcam, cu atât întâlneam mai mult grohotiş şi pante alunecoase, tot mai abrupte, până când nu le-am mai fi putut sui nici fără poveri. În seara asta, vom fi înapoi la poalele pintenului, în valea cu morene. Aici nu creşte nimic, există doar pietre, grohotiş, bolovani, lut şi noroi. În ultimul secol, un braţ al gheţarului s-a retras de pe versantul acesta, înlăturând carnea solului şi a ierbii şi dezgolind scheletul planetei. Ici-colo, fumarolele răspândesc o ceaţă gălbuie şi densă. Aerul miroase a sulf. Sunt -11°C, cerul este înnorat şi văzduhul nemişcat. Sper că nu va începe o ninsoare abundentă până nu depăşim porţiunea dificilă care ne desparte de braţul gheţarului aflat la câţiva kilometri în vestul crestei. Seamănă cu un fluviu lat de gheaţă, coborând de pe platou printre doi vulcani încununaţi de fum şi vapori. Versanţii unuia dintre ei ar putea constitui o cale de acces pe calotă. În est, un gheţar mai mic coboară până la un lac îngheţat, dar are un traseu curbat şi crevasele uriaşe pot fi zărite chiar de aici. Ne este inaccesibil cu echipamentul pe care-l avem. Am fost de acord să încercăm traseul printre vulcani, deşi ocolind spre vest, pierdem cel puţin două zile.

Opposihe Thern. Neserem [6]*.* Nu se poate merge. Amândoi am dormit toată ziua. Am tras la ham aproape o jumătate de lună. Somnul ne face bine.

Ottormenbod Thern. Neserem. Am dormit destul. Ai m-a învăţat un joc terrian, numit *go,* care se joacă cu pietre pe o tablă cu pătrăţele. Este pasionant şi dificil. După cum a observat, aici există suficiente pietricele cu care să joci *go.*

Ai îndură frigul destul de bine. Dacă totul s-ar limita la curaj, ar suporta gerul ca un vierme-de-zăpadă. Mi se pare ciudat să-l văd încotoşmănat în hieb şi haină, cu gluga ridicată, la temperatura asta, deşi când mergem, dacă soarele este pe cer sau vântul nu-i prea tăios, îşi scoate haina şi transpiră ca unul dintre noi. În privinţa temperaturii din cort, trebuie să cădem la un compromis. El ar dori mai cald, eu mai răcoare, şi confortul

[6] *Neserem -* ninsoare măruntă cu vânt moderat; viscol slab (n.a.).

unuia înseamnă pneumonia celuilalt. Am reglat soba la puterea medie şi el tremură când iese din sac, iar eu năduşesc înăuntru, dar, considerând de la ce depărtări a venit pentru a împărţi acest cort cu mine, ne descurcăm binişor.

Getheny Thanern. Senin după viscol, vânt slab, temperatura de -10°C toată ziua. Am instalat tabăra la poalele versantului vestic al celui mai apropiat vulcan care pe harta mea poartă numele Dremegole. Tovarăşul lui de pe cealaltă parte a râului de gheaţă se numeşte Drumner. Harta nu este prea exactă. Spre apus pot zări un vârf masiv care nu figurează pe ea, iar proporţiile generale sunt greşite. Este evident că orgota nu vin des pe Dealurile de Foc. De fapt, exceptând măreţia peisajului, nu există nici un punct de atracţie. Azi am parcurs optsprezece kilometri dificili, numai printre stânci. Ai a adormit deja. Mi-am zdrelit tendonul călcâiului, smucindu-mi prosteşte piciorul prins între două pietre, şi am şchiopătat toată după-amiaza. Odihna de peste noapte ar trebui sa-l refacă. Mâine coborâm pe Gheaţă.

Proviziile par să se fi redus îngrijorător, însă motivul este că am consumat alimentele cu volum mare. Au fost aproape cincizeci de kilograme de alimente, dintre care cam jumătate erau cele furate în Turuf. Treizeci de kilograme s-au consumat în cincisprezece zile de drum. Am început cu gichy-michy, câte o jumătate de kilogram zilnic, păstrând doi saci cu grăunţe kadik, nişte zahăr şi o ladă cu pesmeţi din peşte pentru mai târziu, ca să variem regimul. Mă bucur că am scăpat de greutatea aceea. Sania este mai uşoară.

Sordny Thanern. -6°C. Ploaie îngheţată, iar vântul suflă ca într-un tunel aerodinamic. Am ridicat tabăra la cinci sute de metri de marginea râului de gheaţă, pe o fâşie lungă şi netedă de zăpadă granulată. Coborârea de pe Dremegole a fost grea, pe stânci şi grohotiş, marginea calotei este brăzdată de crevase şi atât de acoperită cu pietre şi nisip încastrate în gheaţă, încât am montat rotile la sanie. N-am parcurs nici o sută de metri şi o roată s-a înţepenit, iar osia s-a îndoit. De acum încolo, vom folosi doar tălpicile. Azi n-am parcurs decât şase kilometri, dar încă nu mergem în direcţia cea bună. Gheţarul afluent pare să urmeze o curbă lungă spre vest, până la platoul Gobrin. Aici, între vulcani, are o lăţime de vreo şase kilometri şi n-ar trebui să

ne îngreuneze înaintarea, deşi sunt mai multe crevase decât credeam, iar podurile de zăpadă sunt şubrede.

Drumner erupe. Zloata are gust de sulf şi cenuşă. Înspre vest, s-a menţinut toată ziua o pâclă întunecată, chiar sub norii de ploaie. Din când în când, totul din jur - norii, lapoviţa, gheaţa şi văzduhul - se colorează într-un roşu mohorât, care se transformă treptat în cenuşiu. Gheţarul vibrează uşor sub tălpile noastre.

Eskichwe rem ir Her a emis ipoteza că activitatea vulcanică din nord-vestul Orgoreynului şi din Arhipelag a sporit în ultimele douăzeci de milenii, prevestind sfârşitul Gheţii, sau cel puţin o retragere a ei, şi o epocă interglaciară. Bioxidul de carbon eliberat de vulcani în atmosferă va juca rolul unei bariere, reţinând energia calorică reflectată de sol şi permiţând pătrunderea integrală a căldurii solare. Media temperaturii planetare, afirmă el, va creşte cam cu şaisprezece grade, până va ajunge la 22°C. Mă bucur că atunci nu voi mai fi în viaţă. Ai mi-a spus că teorii similare au fost propuse şi de savanţii temeni, pentru a explica sfârşitul prematur al ultimei lor ere glaciare. Aceste teorii rămân în general imposibil de contestat, dar şi de dovedit. Nimeni nu ştie cu exactitate de ce avansează sau de ce se retrag gheţarii. Zăpada Ignoranţei rămâne virgină.

Deasupra lui Drumner, învăluit acum de întuneric, mocneşte o masă uriaşă de foc.

Eps Thanern. Kilometrajul arată că astăzi am parcurs douăzeci şi cinci de kilometri. În realitate, ne găsim de abia la vreo treisprezece kilometri în linie dreaptă de locul ultimului popas. Ne aflăm tot în trecătoarea de gheaţă dintre cei doi Vulcani. Drumner erupe. Pe versanţii lui întunecaţi şerpuiesc dâre de foc, care se întrevăd atunci când rafalele de vânt împrăştie norii de cenuşă, fum şi aburi albicioşi. Permanent, un şuier umple văzduhul, un sunet atât de acut şi de continuu încât nu-l poţi auzi când te opreşti să asculţi, dar care îţi pătrunde în toţi porii. Gheţarul vibrează întruna, trosneşte şi pârâie, zgâlţâindu-se sub picioarele noastre. Toate podurile de zăpadă aşternute de viscole peste prăpăstii s-au prăbuşit destrămate, sfărâmate de vibraţiile gheţii şi ale pământului de sub gheaţă.

Umblăm înainte şi înapoi, căutând capătul unei crevase care ar putea înghiţi sania cu totul, apoi căutând capătul următoarei crăpături, încercând să mergem către nord, dar siliţi permanent să cotim către est ori vest. Deasupra noastră, Dremegole se alătură lui Drumner, mormăind şi scuipând un fum otrăvitor.

Azi dimineaţă, lui Ai i-a degerat faţa. Privindu-l întâmplător, am văzut că nasul, urechile şi bărbia lui căpătaseră o culoare cadaverică. Le-am masat, readucându-le la viaţă fără să păţească nimic grav, dar pe viitor trebuie să fim mai atenţi. Vântul care suflă pe Gheaţă e cu adevărat ucigaş şi ne loveşte în plină faţă.

O sa fiu foarte fericit când o să ieşim de pe braţul acesta, dintre doi monştri care mormăie. Munţii trebuie văzuţi, nu auziţi.

Arhad Thanern. Ninsoare-sove, între -10° şi -6°C. Azi am străbătut douăzeci de kilometri, dintre care numai opt în direcţia cea bună, şi marginea lui Gobrin se întrevede mai aproape, dominându-ne. Râul de gheaţă are o lăţime de câţiva kilometri, „braţul" dintre Drumner şi Dremegole nu este decât un deget şi acum am ajuns pe dosul mâinii. Dacă privim înapoi şi în jos, putem vedea gheţarul desfăcându-se, sfâşiat pe alocuri de piscuri negre şi fumegânde. Mai departe, se lărgeşte, ridicându-se şi arcuindu-se lent, dominând crestele întunecate de stâncă şi întâlnind peretele din gheaţă hăt deasupra vălurilor de nori - fum şi nea. Acum ninsoarea este însoţită de cenuşă şi funingine, iar gheaţa e acoperită de tăciuni afundaţi adânc. Se poate merge destul de bine pe această suprafaţă, dar sania alunecă greu, iar stratul protector al tălpicilor ar trebui refăcut. În două-trei rânduri, proiectilele vulcanice au căzut destul de aproape de noi. Sfârâie puternic când ating gheata şi se îngroapă în ea, topind-o. Cenuşa însoţeşte ninsoarea. Înaintăm încet spre nord, prin haosul imund al unei lumi aflate în procesul de formare.

Binecuvântată fii, Creaţie neterminată!

Netherhad Thanern. Începând de dimineaţă, n-a mai nins. E înnorat şi vânt, cu temperatura în jur de -10 C. Uriaşul gheţar ramificat pe care ne aflăm coboară la vale dinspre vest, iar noi ne găsim pe marginea lui cea mai estică. Dremegole şi Drumner au rămas în urmă, deşi o creastă ascuţită a lui Dremegole se înalţă încă în estul nostru, aproape la nivelul ochilor. Am

continuat, avansând până într-un punct în care fie urmăm lunga meandră spre vest a gheţarului, urcând astfel lent pe calota glaciară, fie escaladăm stâncile de gheaţă aflate la vreo doi kilometri în nordul nostru, câştigând aproape cincizeci de kilometri, dar asumându-ne riscurile respective.

Ai consideră că trebuie să riscăm.

Persoana lui are un aer de fragilitate. E complet neprotejat, expus, vulnerabil, chiar şi în privinţa organului sexual pe care trebuie să-l ţină permanent în exteriorul corpului, dar deţine o putere de-a dreptul incredibilă. Nu cred că poate trage la sanie mai mult timp decât mine, însă forţa şi viteza lui sunt de două ori mai mari decât ale mele. Poate sălta unul din capetele săniei, ca să treacă peste obstacole. Eu n-aş izbuti aşa ceva decât dacă aş fi în dothe. Tot aşa cum puterea trupului compensează fragilitatea acestuia, capacitatea de incitare a spiritului său contrabalansează uşurinţa cu care se demoralizează: un curaj năvalnic şi nerăbdător. Munca aceasta lentă, grea şi monotonă pe care o facem zi de zi îi uzează trupul şi voinţa. Dacă ar aparţine rasei mele, aş spune că-i un laş, dar nici nu poate fi vorba de aşa ceva, ci de o bravură cum n-am mai văzut. Gata oricând, dornic şi decis să-şi rişte viaţa în testul dur şi rapid al prăpastiei.

„Focul şi teama sunt slujitori buni, dar stăpâni proşti." Ai obligă teama să-l slujească. Eu m-aş fi lăsat convins de ea să pornesc pe drumul cel lung. Curajul şi raţiunea sunt însă cu el. Ce rost are să cauţi rutele sigure într-o asemenea călătorie? Există şi trasee nebuneşti, pe care nu le voi accepta, dar nici unul nu este lipsit de riscuri.

Streth Thanern. N-am avut noroc. N-am putut urca sania, deşi am pierdut toată ziua încercând.

Zăpadă-sove în rafale, amestecată cu cenuşă. Ziua a fost întunecată, deoarece vântul dinspre vest a împins peste noi norii de fum ai lui Drumner. Aici sus, gheaţa se zguduia mai puţin, însă un cutremur puternic a avut loc chiar când căutam să escaladăm o buză stâncoasă. Sania s-a desprins din locul în care o fixasem şi am fost târât în jos vreo doi metri, lovindu-mă, dar Ai era bine ancorat şi puterea lui ne-a salvat să ne prăbuşim vreo şapte metri, până la baza stâncii. Dacă ne rupeam o mană

sau un picior prin locurile acestea, ar fi fost ca şi cum ne-am fi semnat condamnarea la moarte. De fapt, acesta era riscul, destul de mare când îl priveam mai de aproape. Sub noi, aburii albi, produşi de contactul lavei cu gheaţa, acopereau gheţarii.

Categoric, nu ne mai puteam întoarce. Mâine vom încerca escalada ceva mai departe, spre apus.

Beren Thanern. N-am avut noroc. Suntem nevoiţi să înaintăm şi mai mult către vest. Toată ziua, intensitatea luminii n-a depăşit-o pe cea a amurgului. Plămânii ne sunt iritaţi, nu datorită frigului (vântul menţine temperatura deasupra valorii de -15°C, chiar şi noaptea), ci a funinginii şi gazelor provenite din erupţii. Au trecut două zile de eforturi zadarnice, în care am trudit, târându-ne peste plăci de presiune şi tancuri de gheaţă, dar oprindu-ne de fiecare dată în faţa unui perete perfect vertical sau a unei streşini, pentru ca apoi să încercăm mai departe, fără succes. Ai era epuizat şi exasperat. Părea gata să izbucnească în plâns, dar n-o făcea. Cred că consideră plânsul un act josnic, ruşinos. Chiar şi atunci când era foarte bolnav şi slăbit, în primele zile ale evadării noastre, îşi ferea chipul de mine când lăcrima. Mă întreb ce anume îl opreşte să plângă? Motive personale, rasiale, sociale sau sexuale? Deşi, însuşi numele lui e un ţipăt de durere. De aceea m-am şi ataşat de el în Erhenrang, cu foarte mult timp în urmă - aşa mi se pare acum. Auzisem despre un „străin de planetă". Am întrebat cum se numea şi răspunsul a fost un ţipăt de durere dintr-un gâtlej omenesc, străbătând întunericul. Acum doarme. Braţele îi tremură şi-i zvâcnesc. Sunt contracţii musculare datorate oboselii. Lumea din jurul nostru, gheaţă şi piatră, cenuşă şi omăt, foc şi întuneric, vibrează, zvâcneşte şi vuieşte. Cu un minut în urma, privind afară, am zărit lumina vulcanului înflorind stacojie pe norii uriaşi care atârnă în noapte.

Orny Thanern. N-am avut noroc. Este a douăzeci şi doua zi a călătoriei şi de douăsprezece zile n-am mai înaintat deloc spre est, ba chiar am deviat vreo patruzeci de kilometri în direcţie opusă. De patru zile n-am făcut absolut nici un progres şi puteam la fel de bine să poposim. Dacă vom ajunge vreodată pe Gheaţă, vom avea suficiente alimente să terminăm traversarea? Gândul acesta ne obsedează. Pâcla şi fumul erupţiilor reduc

mult vizibilitatea, aşa încât ne alegem drumul orbeşte. Ai vrea să încercăm fiecare pantă promiţătoare, oricât ar fi de abruptă. Prudenţa mea îl nemulţumeşte. Trebuie să ne stăpânim nervii. Peste o zi sau două, voi fi în kemmer şi tensiunile vor spori. Până atunci ne chinuim pe povârnişuri din gheaţă, în lumina slabă, prin aerul rece şi îmbâcsit de funingine. Dacă aş scrie un nou canon Yomesh, aici i-aş trimite pe hoţi după moarte. Hoţii care fură saci de alimente, noaptea, în Turuf. Hoţii care-i fură omului Vatra şi numele, şi-l alungă, ruşinat şi proscris. Mi-e capul greu, mai târziu, va trebui să revăd ce am scris, acum sunt prea obosit s-o fac.

Harhahad Thanern. Pe Gobrin. A douăzeci şi treia zi de călătorie. Suntem pe gheţarul Gobrin. De îndată ce am pornit azi dimineaţă, am văzut, la numai câteva sute de metri de locul ultimei tabere, o potecă până sus pe Gheaţă: largă şi şerpuitoare, pavată cu tăciuni, de la grohotişurile şi crevasele gheţarului până sus, printre morene. Am urcat de parcă ne-am fi plimbat pe digul Sess.

Suntem pe Gheaţă. Ne îndreptăm iarăşi spre est, spre casă.

Încântarea lui Ai pricinuită de reuşita noastră m-a molipsit şi pe mine. În realitate, aici sus este la fel de rău. Ne aflăm pe marginea platoului. Spre centru, adică spre nord, se întind crevase - unele atât de largi încât pot înghiţi cu totul sate întregi - ale căror capete nu se pot zări. Cele mai multe ne brăzdează calea şi de aceea trebuie să mergem către nord, nu către est. Suprafaţa e dificilă. Târâm sania printre sloiuri uriaşe, resturi gigantice create de presiunea imensei calote glaciare asupra Dealurilor de Foc. Pe alocuri iau forme stranii: turnuri răsturnate, giganţi ghemuiţi, catapulte. Aici, Gheaţa este groasă de cel puţin un kilometru şi jumătate, urcă mereu, încercând să se reverse peste munţi şi sa reducă la tăcere gurile lor de foc. La câţiva kilometri spre nord, un pisc se înalţă din gheţar. Conul ascuţit, graţios şi golaş al unui vulcan tânăr: mai tânăr cu mii de ani decât calota ce fărâmă şi pustieşte în cale, azvârlind şi împingând totul în prăpăstii sau ridicând blocuri uriaşe şi plăci peste cele două mii de metri ale poalelor dincolo de care nu putem vedea.

În timpul zilei, făcând un ocol, am zărit fumurile erupţiei lui Drumner atârnând înapoia noastră ca o prelungire sur-maronie a suprafeţei Gheţii. Vântul suflă permanent dinspre nord-est, la nivelul solului, curăţind aerul de funinginea şi duhoarea din măruntaiele planetei pe care le-am inhalat zile întregi şi turtind norii de fum dindărăt. Aidoma unui capac, norii acoperă gheţarii, dealurile de la poale, văile cu morene, restul pământului. Gheaţa spune: Nu există nimic altceva decât Gheaţa... Însă vulcanul cel tânăr din nord are altă părere.

Nu mai ninge. Plafonul norilor este înalt şi rarefiat. La amurg, pe platou sunt -20°C. Gheaţa veche e acoperită cu un strat de zăpadă granulată. Cea nouă este vicleană, albăstruie şi lunecoasă, ascunsă sub o crustă albă. Amândoi am căzut de multe ori. Pe o asemenea porţiune, eu am alunecat vreo cinci metri pe burtă. În ham, Ai se încovoiase de râs. Şi-a cerut scuze şi mi-a explicat că se crezuse singura persoană de pe Gethen care a alunecat vreodată pe gheaţă.

Douăzeci şi unu de kilometri parcurşi astăzi, dar dacă vom încerca să menţinem ritmul acesta printre sloiurile frânte, îngrămădite sau fisurate, fie ne vom epuiza resursele fizice, fie vom păţi lucruri mai rele decât alunecările pe burtă.

Luna atârnă jos, întunecată ca sângele uscat, înconjurată de un halo uriaş, cafeniu, irizat.

Guyrny fhanern. Ninsoare, vânt înteţindu-se şi temperaturi mai scăzute. Am străbătut tot douăzeci şi unu de kilometri, ceea ce face ca distanţa totală acoperită până acum să fie de patru sute şase kilometri. În medie, am parcurs zilnic cam şaptesprezece kilometri. Optsprezece şi jumătate, dacă eliminăm cele două zile în care am aşteptat să înceteze viscolul. Aproape o sută cincizeci de kilometri de mers în condiţii dificile au reprezentat ocolişuri. Faţă de Karhide, nu suntem cu mult mai aproape decât eram la începutul călătoriei. Dar cred că şansele de a ajunge acolo ne-au sporit considerabil.

De când am ieşit din pâcla vulcanilor, moralul nu ne mai este afectat de truda şi griji. După cină, tăifăsuim în cort.

Întrucât sunt în kemmer, ar fi mai bine să ignor prezenta lui Ai, dar este imposibil într-un cort de două persoane, bineînţeles, necazul este că şi el se află, în felul său aparte, în kemmer. E

permanent în kemmer. Să fii aşa în toate zilele anului, fără să ştii ce înseamnă să alegi un sex, mi se pare o formă ciudată şi inferioară de pasiune, dar asta-i caracteristica rasei lui, diferită de a mea. În seara asta, mi-a fost greu să ignor puternica lui prezenţă fizică şi eram prea obosit să încerc s-o abat în ne-transă sau pe alt făgaş al Disciplinei. În cele din urmă, m-a întrebat dacă mă ofensase cu ceva. Destul de stânjenit, i-am explicat motivul. Mă temeam că avea să râdă pe seama mea. La urma urmei, el nu e mai aberant sexual decât mine. Aici sus, pe Gheaţă, fiecare dintre noi este aparte, izolat, ca şi el, şi eu sunt retezat de cei asemenea mie, de societatea mea şi de legile ei. Aici nu există o lume populată de gethenieni, care să-mi explice şi să-mi susţină existenţa. Suntem în sfârşit egali. Egali, străini, singuri. Bineînţeles, n-a râs. Dimpotrivă, mi-a vorbit cu o blândeţe pe care nu i-o cunoşteam. După o vreme, a ajuns şi el să se refere la izolare şi singurătate.

— Pe Gethen, rasa voastră este teribil de singură. Nu există nici o altă specie de mamifere. Nici o altă specie bisexuală. Nici un animal suficient de inteligent ca să fie domesticit şi ţinut lângă casă. Unicitatea aceasta trebuie să dea o anumită nuanţă gândirii voastre. Nu mă refer doar la gândirea ştiinţifică, deşi sunteţi nişte teoreticieni extraordinari. Mi se pare nemaipomenit că aţi ajuns la un concept de evoluţie, cu toate că vă confruntaţi cu absenţa oricărei verigi între voi şi animalele inferioare. Totuşi, unicitatea pe o planetă atât de ostilă trebuie să vă influenţeze, filosofic şi emoţional, întreaga perspectivă.

— Yomeshta ar spune că unicitatea omului îi conferă divinitate.

— Stăpân al Universului, da... Şi alte religii de pe alte planete au ajuns la aceeaşi concluzie. Ele sunt specifice unor societăţi dinamice, agresive, care distrug ecologia. Într-un anume fel, Orgoreynul face parte din acelaşi şablon. Cel puţin orgota par decişi să schimbe lucrurile. Handdarata ce spun?

— De fapt în Handdara... ştii, nu există o teorie sau o dogmă... Poate că ei sunt mai puţin conştienţi de prăpastia dintre oameni şi animale, fiind mai preocupaţi de similitudini, de legături, de întregul din care fiinţele vii nu reprezintă decât o parte.

Mă gândisem toată ziua la balada lui Tormer şi am recitat:

Lumina este mâna stângă a întunericului,
iar întunericul mâna dreaptă a luminii.
Două sunt una, viaţă şi moarte, totuna,
precum îndrăgostiţii în kemmer,
precum două mâini unite laolaltă,
precum ţelul şi calea.

Glasul mi-a tremurat când am spus versurile, căci mi-am amintit că le citisem în scrisoarea primită de la fratele meu înainte de-a muri.

Ai căzu pe gânduri şi după o vreme spuse:

— Sunteţi izolaţi şi uniţi, poate obsedaţi de monism, aşa cum pe noi ne obsedează dualismul.

— Şi noi suntem dualişti. Dualismul e ceva esenţial, nu? Câtă vreme există *eu* şi *celălalt.*

— *Eu* şi *tu,* zise Ai. Adevărat, e ceva mai mult decât o simplă diferenţiere sexuală.

— Spune-mi, cum diferă de tine celălalt sex al rasei voastre?

Mă privi surprins şi am rămas şi eu uimit de propria mea întrebare. Kemmerul obişnuieşte să provoace asemenea spontaneităţi. Amândoi ne simţeam uşor stânjeniţi.

— Nu m-am gândit niciodată la asta, spuse el. N-ai văzut până acum o femeie...

Folosi cuvântul terrian, pe care îl cunoşteam.

— Am văzut fotografiile tale. Femeile seamănă cu gethenienii însărcinaţi, dar au sânii mai mari. În privinţa psihologiei, diferă mult de sexul tău? Sunt ca o altă specie?

— Nu. Da! Nu, sigur că nu, nu tocmai... Însă diferenţa devine esenţială. Bănuiesc că singurul lucru important, care joacă un rol hotărâtor în viaţa cuiva, este dacă s-a născut bărbat sau femeie. În majoritatea societăţilor, el determină scopurile unei persoane, activităţile, aspectul exterior, etica, manierele - aproape totul. Vocabularul... Nuanţele semiotice... Hainele... Până şi mâncarea. Femeile... femeile au tendinţa de a mânca mai puţin... Foarte greu se mai separă particularităţile înnăscute de cele deprinse ulterior. Chiar şi acolo unde femeile participă la

viaţa societăţii de pe poziţii de egalitate cu bărbaţii, ele poartă pruncul şi-i încep educaţia...

— Deci egalitatea nu constituie o regulă generală? Femeile au o capacitate intelectuală inferioară?

— Nu ştiu. Rareori ajung matematicieni, compozitori, inventatori sau gânditori abstracţi. Dar nu se poate spune că sunt mărginite. Deşi mai puţin puternice decât bărbaţii din punct de vedere fizic, îi întrec pe aceştia în privinţa rezistenţei. Psihologic...

După ce privi îndelung strălucirea sobei, clătină din cap.

— Harth, continuă el, nu-ţi pot spune cum sunt femeile. Ştii, nu m-am gândit prea mult la aspectul ăsta şi - Dumnezeule! - practic am şi uitat. Trăiesc printre voi de doi ani... Tu nu ştii... Într-un fel, femeile îmi sunt mai străine decât îmi eşti tu. Măcar cu tine am un sex comun, nu?

Îsi feri privirea şi râse stânjenit şi amar. Propriile-mi sentimente erau complexe şi am schimbat vorba.

Yrny Thanern. Douăzeci şi nouă de kilometri parcurşi pe schiuri spre est-nord-est. După prima oră de tras sania am depăşit plăcile de presiune şi crevasele. Amândoi ne-am înhămat, iniţial eu în faţă, cu sonda, dar nu mai era nevoie să testăm terenul. Omătul e gros de o jumătate de metru peste gheaţa solidă, iar deasupra s-au aşternut câţiva centimetri de zăpadă nouă de la ultima ninsoare, asigurând o suprafaţă bună. Nici noi şi nici sania nu ne adânceam în ea, şi trăgeam cu atâta uşurinţă încât era greu de crezut că fiecăruia îi reveneau câte cincizeci de kilograme. După-amiază am tras cu rândul, fiind mai lesne pe zăpada asta splendidă. Păcat că toată truda noastră pe pante şi peste stânci a fost cu încărcătura maximă. Acum mergem uşor. Prea uşor. Mă pomenesc gândindu-mă mereu la mâncare. Ne hrănim eteric, cum spune Ai. Gonim toată ziua peste şesul neted de gheaţă, complet alb sub cerul sur-albăstrui. Întinderea este imaculată, cu excepţia câtorva piscuri negre de stâncă rămase hăt, în urma noastră, deasupra cărora se zăreşte o pată fumurie: răsuflarea lui Drumner. Nimic altceva. Soarele ascuns înapoia unui văl şi gheaţă.

17.Un mit orgota despre Creaţie

Mit orgota preistoric, cunoscut în mai multe variante. Versiunea de faţă este una dintre cele mai vechi, provine dintr-un text pre-Yomesh, găsit în Peştera Sacră Isenpeth, zona de frontieră Gobrin.

LA ÎNCEPUT n-au fost decât gheaţa şi soarele.

După mulţi ani, strălucirea soarelui a topit o prăpastie uriaşă. Prăpastia nu avea fund, iar în pereţii ei se vedeau forme mari de gheaţă. Din ele se desprindeau picături de apă şi cădeau în adâncuri.

— Sângerez, rosti una dintre forme.

— Plâng, spuse alta.

— Transpir, zise a treia.

Formele de gheaţă ieşiră din pereţi şi se opriră pe câmpie. Cea care spusese: „Sângerez" se întinse până la cer, luă câţiva pumni de fecale din măruntaiele soarelui şi din ele făcu dealurile şi văile pământului. Cea care spusese: „Plâng" suflă peste gheaţă şi, topind-o, făcu mările şi râurile. Cea care spusese: „Transpir" luă ţărână şi apă, şi din ele făcu copacii, plantele, ierburile, grânele câmpului, animalele şi oamenii. Plantele creşteau pe sol şi în apă, animalele alergau pe pământ şi înotau în mări, dar oamenii nu se treziseră. Erau treizeci şi nouă. Dormeau pe gheaţă şi nu se clinteau.

Atunci, cele trei forme de gheaţă se aşezară şi lăsară soarele să le topească. Se preschimbară în lapte, iar laptele curse în gurile oamenilor adormiţi şi ei se treziră. Laptele acela e băut numai de copiii oamenilor şi fără el nu se vor trezi la viaţă.

Primul care s-a trezit a fost Edondurath. Era atât de înalt încât atunci când se sculă, capul lui sfărâmă cerul şi zăpada căzu jos. Îi văzu pe ceilalţi foindu-se şi deşteptându-se, şi se temu de ei, aşa încât îi omorî pe rând, cu câte o lovitura de pumn. Ucise aşa treizeci şi şase. Dar unul dintre ei, penultimul, fugi. Numele lui era Haharath. Alergă departe peste câmpia de gheaţă şi peste

întinderile de pământ. Edondurath alergă după el şi în cele din urmă îl prinse şi-l doborî. Haharath muri. Apoi Edondurath se întoarse pe gheaţa natală, pe Gobrin, unde se găseau trupurile celorlalţi, însă ultimul dispăruse. Fugise când Edondurath îl urmărea pe Haharath.

Din trupurile îngheţate ale fraţilor săi, Edondurath a construit o casă şi a aşteptat înăuntrul ei întoarcerea fugarului. În fiecare zi, unul dintre leşuri întreba: „Arde? Arde?", iar celelalte răspundeau cu limbi îngheţate: „Nu! Nu!". Apoi Edondurath intră în kemmer în timpul somnului şi se foi în vise şi vorbi cu glas tare, iar când se trezi, toate stârvurile strigau: „Arde! Arde!". Ultimul frate, cel mai tânăr, le auzi şi intră în casa de trupuri, şi acolo se împreună cu Edondurath. Din ei s-au născut popoarele, din carnea lui Edondurath, din pântecul său. Numele celuilalt, fratele mai tânăr, tatăl, nu este cunoscut.

Oriunde ar fi mers în timpul zilei, copiii lor erau urmaţi totdeauna de o pată de umbră. Edondurath întrebă:

— De ce sunt fii mei urmăriţi de întuneric?

Kemmeringul său spuse:

— Ei s-au născut în casa de trupuri şi de aceea moartea îi urmăreşte îndeaproape. Ei sunt în mijlocul timpului. La început au fost soarele şi gheaţa, şi nu exista nici o umbră. Când va veni sfârşitul, soarele se va autodevora, umbra va înghiţi lumina şi nu vor mai rămâne decât gheaţa şi întunericul.

18.Pe Gheaţă

UNEORI, când adorm într-o odaie întunecată şi tăcută, încerc pentru o clipă iluzia minunată a regăsirii trecutului. Pânza unui cort se află deasupra feţei mele. N-o zăresc, dar o pot *auzi:* e un plan înclinat pe care foşneşte zăpada suflată de vânt. Nu pot vedea nimic. Lumina sobei Chabe a fost oprită şi ea rămâne-doar ca o sferă dogoritoare, o inimă de căldură. Simt umezeala şi spaţiul strâmt al sacului de dormit, aud ninsoarea şi răsuflarea imperceptibilă a lui Estraven, care doarme. Nimic altceva decât întunericul. Noi doi suntem înăuntru, odihnindu-ne la adăpost, în miezul tuturor lucrurilor. Afară, ca întotdeauna, se întinde noaptea uriaşă, singurătatea geroasă a morţii.

În asemenea momente privilegiate, alunecând în somn, ştiu fără cea mai mică umbră de îndoială care este adevăratul centru al vieţii mele, un timp care a trecut şi e pierdut, dar totuşi permanent, un moment durabil ca o inimă de căldură.

Nu pretind că am fost fericit în săptămânile acelea de tras sania peste un gheţar în toiul iernii. Mă simţeam flămând, obosit, adesea neliniştit, şi totul se înrăutăţea o dată cu trecerea zilelor. În mod sigur, nu am fost fericit. Fericirea e o problemă de raţiune, şi doar aceasta o poate dobândi. Căpătasem însă ceva ce nu poţi obţine şi nici nu poţi păstra, iar adesea nici măcar n-o poţi recunoaşte - mă refer la bucurie.

Întotdeauna mă trezeam primul, de obicei, înainte să se lumineze de ziuă. Ritmul meu metabolic depăşeşte cu puţin media gетheniană, la fel ca înălţimea şi greutatea mea. În felul său scrupulos, din considerente gospodăreşti sau ştiinţifice, Estraven luase în seamă toate aceste diferenţe şi, de la început, beneficiasem de o raţie zilnică mai mare cu cincizeci de grame decât a lui. Protestele mele amuţiseră înaintea echităţii evidente a acestei împărţiri. Oricum ar fi fost distribuite, raţiile erau mici. Mi-era foame, mi-era permanent foame, mi-era tot mai foame pe zi ce trecea. Mă deşteptam din cauza foamei.

Dacă era încă întuneric, aprindeam lumina sobei şi puneam la fiert apa obţinută din gheaţa lăsată să se topească peste noapte. Între timp, Estraven începea obişnuita sa luptă aprigă şi tăcută cu somnul, de parcă ar fi înfruntat un înger. Învingând, se ridica, mă privea cu ochii împăienjeniţi, scutura din cap şi se trezea. Până ne îmbrăcam, ne încălţam şi strângeam sacii, micul dejun era gata: o cană de orsh clocotit şi un cub de gichy-michy, pe care apa fierbinte îl transformase într-un fel de chiflă mică şi îndesată. Mestecam încet, solemni, culegând orice firimitură căzută pe jos. În vreme ce mâneam, soba se răcea. O împachetam laolaltă cu cratiţa şi cănile, îmbrăcam hainele cu glugă şi mănuşile, şi ne târâm afară. În fiecare dimineaţă, re-simţeam acelaşi şoc: contactul cu gerul incredibil din exterior. Dacă ieşisem deja să mă uşurez, situaţia nu se ameliora cu nimic.

Uneori ningea, alteori lumina zorilor strălucea minunată, auriu-albăstruie, peste kilometri de gheaţă, de cele mai multe ori era cenuşie.

Noaptea, luam termometrul cu noi în cort, iar când îl scoteam afară, era fascinant să vezi acul mişcându-se spre dreapta (cadranele getheniene se citesc invers decât cele terriene) atât de rapid încât nu putea fi urmărit, înregistrând căderi de zece, treizeci, patruzeci de grade, până se oprea undeva între -17° şi -50°C.

Unul dintre noi demonta şi plia cortul, iar celălalt încărca soba, sacii şi restul bagajelor pe sanie, cortul era prins deasupra şi ne puteam fixa schiurile şi hamurile. Curelele nu aveau piese metalice, însă cataramele harnaşamentului erau din aliaj de aluminiu, prea mici ca să poată fi închise cu mănuşile, şi din cauza gerului frigeau ca încinse în foc. La temperaturi sub minus treizeci de grade, trebuia să fiu foarte atent în privinţa mâinilor, mai cu seamă dacă sufla vântul, pentru că puteam degera extrem de repede. N-am avut niciodată necazuri cu picioarele - şi acesta e un lucru important într-o expediţie de iarnă, când într-o singură oră te poţi nenoroci pentru o săptămână sau pe viaţă. Estraven nu-mi ştiuse măsurile, şi încălţările pe care mi le cumpărase erau cam mari, dar o pereche suplimentară de ciorapi rezolvase problema. Ne puneam schiurile, ne înhămam

cât mai repede cu putinţă, ne încordam şi trăgeam, smucind dacă tălpicile îngheţaseră în zăpadă, şi porneam.

Dacă noaptea ninsese abundent, petreceam o bună parte a dimineţii dezgropând cortul şi sania. Omătul proaspăt nu era greu de îndepărtat, deşi forma troiene impresionante în jurul nostru, singurele obstacole pe o rază de sute de kilometri, singurele forme înălţându-se deasupra gheţii.

Mergeam mereu către est, orientându-ne după busolă. Vântul sufla de obicei pe direcţia nord-sud, izbindu-ne permanent din stânga. Gluga nu reprezenta o protecţie suficientă şi purtam un soi de obrăzar, ca să-mi protejez nasul şi obrazul stâng. Cu toate acestea, într-o zi ochiul stâng mi-a îngheţat, lipindu-se, şi am crezut că o să-l pierd, chiar după ce Estraven l-a dezgheţat cu răsuflarea şi cu limba, o vreme n-am mai văzut cu el, aşa încât probabil nu-mi îngheţaseră doar genele. Când era soare, amândoi purtam ecranele protectoare getheniene, prevăzute cu fante pentru ochi, şi n-am suferit nici unul de orbire cauzată de strălucirea zăpezii. Nici n-am prea avut ocazia. După cum îmi explicase Estraven, Gheaţa tindea să menţină o zonă de presiune ridicată deasupra centrului ei, unde mii de kilometri pătraţi reflectă razele soarelui. Noi însă nu ne aflam în sectorul acela, ci la periferia lui, undeva lângă regiunea furtunilor turbulente, încărcate cu precipitaţii, care bântuiau încontinuu ţinuturile înconjurătoare. Vântul aducea vreme senină şi uscată, pe când cel nord-estic ori nord-vestic purta zăpadă sau spulbera troienele în nori orbitori, înţepători, aidoma unor furtuni de praf sau nisip. Alteori sufla la rasul gheţii, şerpuind deasupra ei şi transformând totul în alb. Sus şi jos erau totuna, nu mai exista soare sau umbre şi însăşi Gheaţa dispărea de sub tălpile noastre.

Pe la amiază ne opream şi tăiam câteva blocuri de gheaţă pentru a ne adăposti de viscol. Încălzeam apă, ca să dizolvăm un cub de gichy-michy, şi beam supa fierbinte, adăugându-i uneori zahăr, ne înhămam iarăşi şi porneam mai departe.

Evitam să vorbim în timpul mersului sau al mesei, deoarece buzele ne amorţiseră, iar când deschideam gura, gerul pătrundea înăuntru şi ne izbea dinţii, gâtlejul şi plămânii. Trebuia să ţinem gura închisă şi să respirăm pe nas, cel puţin

când temperatura se situa în jur de patruzeci de grade sub zero. Când cobora mai mult, întregul proces respiratoriu se complica, fiindcă expiraţia îngheţa rapid. La orice neatenţie, ni se puteau lipi nările, şi ca să nu ne sufocăm trebuia să inhalăm pe gură aerul care tăia ca o lamă.

În anumite condiţii, congelarea instantanee a expiraţiei producea nişte trosnituri slabe, ca pocnetele unor artificii îndepărtate, însoţite de un norişor de cristale. Fiecare răsuflare era un viscol în miniatură.

Mergeam până când oboseam sau până când începea să se întunece, ne opream, instalam cortul, ancoram sania, dacă intensitatea vântului era periculoasă, şi ne pregăteam de înnoptat. Într-o zi normală, mergeam unsprezece-douăsprezece ore şi parcurgeam între douăzeci şi treizeci de kilometri.

Nu înregistram o viteză prea grozavă, dar nici condiţiile nu erau prielnice. Rareori întâlneam zăpadă, bună atât pentru schiuri cât şi pentru tălpicile saniei. Când forma o crustă subţire şi proaspăta, sania trecea prin ea; când era parţial întărită, treceau numai schiurile, dar sania se împotmolea şi ne smucea permanent îndărăt; când se întărea, vântul o aduna în dune prelungi, *sastrugi,* care pe alocuri aveau un metru şi jumătate înălţime. Eram nevoiţi să târâm sania peste troienele cu creste ascuţite ca lama, sau răsfrânte ca nişte cornişe, apoi s-o coborâm încet şi să repetăm operaţiunea, deoarece se părea că dunele nu erau niciodată paralele cu ruta noastră. Îmi imaginasem gheţarul Gobrin ca pe o placă unică, aidoma suprafeţei unui lac îngheţat, dar pe sute de kilometri părea mai degrabă o mare agitata care se solidificase în mod brusc.

Instalarea cortului, asigurarea tuturor obiectelor, curăţirea hainelor de zăpadă şi celelalte operaţiuni de rutină ne puneau nervii la încercare. Uneori păreau inutile. Era târziu şi frig, ne simţeam obosiţi şi ar fi fost mult mai simplu să nu mai pierdem timpul cu cortul. Îmi amintesc cât de limpede îmi părea această soluţie în unele seri şi cât de mult mă enerva insistenţa metodică a tovarăşului meu de a face totul corect şi meticulos. În asemenea momente îl uram cu o răutate ce se înălţa din moartea ascunsă în sufletul meu. Uram exigenţele lui, tiranice şi încăpăţânate, pe care mă silea să le execut în numele vieţii.

După ce terminam, puteam intra în cort şi aproape imediat regăseam o ambianţă minunată: căldura învăluitoare şi protectoare. Moartea şi frigul erau altundeva, afară.

Ura rămânea tot afară. Mâncam şi beam, apoi stăteam de vorbă. Când gerul era năprasnic, nici izolaţia excelentă a cortului nu mai putea face faţă şi atunci nu mai părăseam sacii de dormit, pe care îi apropiam cât mai mult de sobă. Pe suprafaţa interioară a pânzei cortului se forma un strat subţire de chiciură. Dacă întredeschideam uşa etanşă, valul de frig care intra se condensa instantaneu, umplând cortul cu o volbură de fulgi minusculi. Când era viscol, ace de aer îngheţat pătrundeau prin ventilaţii, în ciuda protecţiilor cu care erau prevăzute, şi o pulbere fina de nea înceţoşa aerul. În asemenea nopţi, vuietul viscolului era asurzitor şi nu puteam conversa decât lipind capetele laolaltă şi strigând. În alte nopţi era linişte, o tăcere atât de adâncă cum îmi imaginez că a existat înainte de formarea stelelor, sau cum va domni după ce va pieri totul.

La o oră după cină, Estraven reducea puterea sobei, dacă condiţiile erau suportabile, şi stingea lumina. În acelaşi timp, murmura o minunată rugăciune de invocare, singurele cuvinte ritualice din Handdara pe care le-am învăţat. „Lăudate fie Întunericul şi Creaţia neterminată", spunea el, apoi se făcea beznă. Dormeam. Dimineaţa o luam de la capăt.

Am luat-o de la capăt de cincizeci de ori.

Estraven îşi continua jurnalul, deşi de când ajunseserăm pe Gheaţă consemna numai datele meteo şi distanţa parcursă. Ocazional, menţiona propriile-i gânduri sau fragmente din conversaţiile noastre, nimic însă din discuţiile mai profunde, care umpluseră perioada dintre cină şi somn în multe dintre serile primei luni pe Gheaţă, când aveam încă suficientă energie să vorbim, sau din zilele în care viscolul ne obligase să rămânem în cort. Îi spusesem că nu eram oprit, dar nici încurajat să folosesc limbajul paraverbal pe o planetă care nu făcea parte din Alianţă, şi-l rugasem să nu destăinuie ce învăţase, cel puţin până urma să prezint situaţia colegilor mei de pe navă. El încuviinţase şi se ţinuse de cuvânt. N-a spus şi nici n-a scris nimic despre conversaţiile noastre tăcute.

Graiul telepatic era singurul lucru pe care i-l puteam oferi lui Estraven din toată civilizaţia mea, din lumea aceea străină care-l interesa atât de mult. I-o puteam descrie, puteam vorbi oricât despre ea, dar altceva n-aveam ce să-i dau. La urma urmei, era posibil ca telepatia să fie singurul lucru important pe care să-l aducem pe Iarnă. Nu pot afirma totuşi că recunoştinţa constituia motivul pentru care încălcăm Legea Embargoului Cultural.

Nu-mi achitam datoria faţă de Estraven. Astfel de datorii rămân deschise. Pur şi simplu, noi doi ajunseserăm în punctul în care împărţeam tot ceea ce merita împărţit.

Cred că se va demonstra posibilitatea contactului sexual între gethenienii bisexuaţi şi hainishii unisexuaţi, deşi un asemenea contact ar fi, inevitabil, steril. Rămâne de văzut... Estraven şi cu mine am dovedit un aspect poate ceva mai subtil. Momentul critic al problemelor noastre sexuale a avut loc la începutul călătoriei, în a doua noapte pe Gheaţă. Trudisem toată ziua, înaintând cu greu şi ocolind deseori, în regiunea accidentată şi presărată cu crevase din estul Dealurilor de Foc. Seara eram extenuaţi, dar mulţumiţi, convinşi că în curând în faţa noastră se va deschide un drum bun. Dar după cină, Estraven devenise tăcut, retezându-mi orice încercare de dialog. În cele din urmă, după un astfel de refuz am rostit:

— Harth, dacă am spus iarăşi ceva greşit, te rog să mă corectezi.

El rămăsese tăcut.

— Probabil am făcut o greşeală de shifgrethor. Iartă-mă, nu pot învăţa. Niciodată n-am priceput cu adevărat înţelesul cuvân-tului.

— Shifgrethor? Vine de la o denumire veche pentru *umbră.* Am tăcut amândoi o vreme, apoi el mă privise direct, cu ochi blânzi. În lumina roşiatică, faţa lui era la fel de gingaşă, vulnerabilă şi distantă ca a unei femei care te priveşte pierdută în gânduri, fără să vorbească.

Atunci am văzut iarăşi, şi pentru totdeauna, ceea ce mă temusem să accept şi mă prefăcusem că nu văd la el. Era în aceeaşi măsură femeie şi bărbat. Orice nevoie de a explica motivele acestei nelinişti dispărură o dată cu însăşi neliniştea. În cele din urmă, nu-mi rămăsese decât să-l accept ca atare. Până

atunci îl respinsesem, îi refuzasem propria realitate. Fusese îndreptăţit să spună că el, singura persoană de pe Gethen care credea în mine, era unicul gethenian în care nu mă încredeam. Deoarece numai el mă acceptase pe de-a întregul drept fiinţă omenească şi-mi acordase prietenia şi totala loialitate, cerându-mi în schimb o recunoaştere egală. Eu i-o refuzasem. Mă temusem. Nu voisem să-mi ofer încrederea şi prietenia unui bărbat care era în acelaşi timp femeie.

Îmi explicase, rigid şi concis, că se afla în kemmer şi încercase să mă evite, în măsura în care unul dintre noi îl putea evita pe celălalt.

— Nu trebuie să te ating, rostise cu glas înăbuşit, ferindu-şi privirea.

— Înţeleg, i-am spus. Sunt cu totul de acord.

Mi se părea, şi cred că şi el gândea la fel, că din tensiunea sexuală existentă între noi, identificată acum şi înţeleasă, creştea brusc uriaşa încredere în prietenia noastră - o prietenie de care aveam nevoie amândoi în surghiunul dublu şi care, deja dovedită în zilele şi nopţile călătoriei, putea fi numită, acum şi mai târziu, dragoste. O dragoste provenită însă din diferenţele dintre noi, nu din afinităţi şi asemănări, care constituia singura punte peste ceea ce ne despărţea. Pentru noi, un contact sexual ar fi însemnat o altă întâlnire între doi străini. Ne atinseserăm în unicul mod în care ne puteam atinge. Nu merseserăm mai departe. Nu ştiu dacă făcuserăm bine.

Am continuat să vorbim în noaptea aceea şi-mi amintesc că nu-mi fusese uşor să-i răspund coerent atunci când mă întrebase cum sunt femeile. Câteva zile, amândoi am fost oarecum distanţi şi precauţi unul faţă de celălalt. La urma urmei, o dragoste profundă între două persoane implică puterea şi posibilitatea de a răni adânc. Până în seara aceea, nu mă gândisem niciodată că l-aş putea răni pe Estraven.

Acum când barierele erau înlăturate, limitarea relaţiei şi înţelegerii noastre mi se părea intolerabilă. Peste vreo trei zile, după cină - un meniu special, păsat de kadik cu zahăr, pentru celebrarea unei etape de treizeci şi doi de kilometri - i-am spus lui Estraven:

— Astă-primăvară, când am cinat împreună în Colţul Roşu, te-ai arătat interesat să afli mai multe despre limbajul paraverbal.

— Da, aşa a fost.

— Doreşti să încerci să-l înveţi?

— "Vrei să mă prinzi când mint, a izbucnit el în râs.

— Dacă m-ai minţit vreodată, asta s-a întâmplat demult, şi în altă ţară.

Era o persoană onestă, dar arareori directă. Cuvintele mele l-au mişcat şi-a răspuns:

— S-ar putea ca în altă ţară să-ţi fi spus alte minciuni. Crezusem însă că n-ai voie să-i înveţi ştiinţele minţii pe... băştinaşi până ce nu se alătură Ecumenului.

— Nu-i o interdicţie. Pur şi simplu, nu se obişnuieşte. Eu o voi face însă, dacă doreşti. Şi dacă pot. Nu sunt un Educator.

— Există deci profesori speciali?

— Da. Nu şi pe Alterra, unde sensibilitatea înnăscută e foarte frecventă şi se spune că mamele comunică cu fătul din pântec. Nu ştiu ce răspunde pruncul. Totuşi, cei mai mulţi dintre noi am fost învăţaţi, aşa cum se procedează cu o limbă străină. Sau cu limba maternă, dar însuşită foarte târziu.

Cred că Estraven a înţeles motivul pentru care mă ofeream să-l învăţ şi dorea foarte mult să reuşească. Am făcut o încercare. M-am străduit să-mi amintesc cum anume fusesem educat, la doisprezece ani. I-am spus să-şi golească mintea de orice gând. A făcut-o fără dificultate, mult mai rapid şi mai bine decât reuşisem eu vreodată, la urma urmei, era un adept Handdara. Apoi i-am transmis un mesaj, cât am putut mai limpede. Nici un rezultat. Am încercat din nou. Deoarece nu poţi vorbi cu mintea până nu ţi s-a vorbit în acelaşi mod şi potenţialul telepatic n-a fost sensibilizat printr-o reacţie clara, eu trebuia să ajung primul la el. M-am străduit o jumătate de oră, până când mi-am simţit creierul obosit. Estraven părea deprimat.

— Crezusem că-mi va fi uşor, mi-a mărturisit.

Eram amândoi istoviţi şi n-am mai încercat în seara aceea.

Următoarele strădanii n-au avut mai mult succes. Am căutat să-i vorbesc cu mintea în timpul somnului, amintindu-mi ce-mi

spusese Educatorul despre apariţia „visurilor-mesaje" la popoarele pretelepate, dar n-am reuşit.

— Poate că rasa mea n-are capacitatea asta, mi-a zis. Există destule zvonuri şi aluzii care să dea speranţe, totuşi eu nu cunosc nici un caz de telepatie dovedită în rândul nostru.

— Acelaşi lucru s-a petrecut şi cu terrienii, vreme de mii de ani. Existau câţiva Senzitivi înnăscuţi, însă ei nu-şi înţelegeau harul şi nu aveau cu cine comunica. Restul deţineau aptitudini latente, în cel mai fericit caz. Exceptându-i pe cei înzestraţi din născare, capacitatea respectivă, deşi are un fundament fiziologic, e de natură psihologică, fiind un produs al culturii, un efect secundar al utilizării minţii. Copiii, handicapaţii, membrii unor societăţi neevoluate sau în declin n-o pot folosi. În primul rând este necesar un anumit nivel de complexitate mentală. Nu poţi obţine aminoacizi din atomi de hidrogen. Mai întâi au loc multe alte reacţii complexe. Este o situaţie similară. Gândirea abstractă, diversele interacţiuni sociale, adaptările culturale, perceperea etică şi estetică - toate acestea trebuie să ajungă la un anumit nivel înainte să se poată face conexiunile, înainte să poată fi măcar atins potenţialul.

— Poate că noi, gethenienii, n-am ajuns încă la nivelul acela.

— L-aţi depăşit de mult. Mai intervine însă şi şansa. Ca şi în producerea aminoacizilor... sau, ca să trecem cu analogiile în plan cultural - nu sunt altceva decât paralelisme, dar pot fi revelatoare - utilizarea tehnicilor experimentale, concrete, în ştiinţă. În Ecumen există popoare cu o cultură înaltă, care au o societate complexă, cu realizări de vârf în domeniile filosofiei, artei şi eticii, dar care n-au învăţat niciodată să determine cu precizie greutatea unei pietre. Desigur, pot învăţa, doar că n-au făcut-o vreme de o jumătate de milion de ani... Există rase care nu cunosc absolut deloc matematicile superioare, care n-au depăşit cele patru operaţii aritmetice. Ele sunt perfect capabile să înţeleagă analiza matematică, însă n-o fac şi nici n-au făcut-o. De fapt, propriul meu neam - terrienii - a învăţat abia acum vreo trei mii de ani să-l utilizeze pe zero. (Amănuntul acesta îl făcu pe Estraven să clipească.) Iar în privinţa gethenienilor, am continuat, sunt curios dacă noi, ceilalţi membri ai Ecumenului, ne vom descoperi talentul Prezicerii - considerând că el

reprezintă o părticică din evoluţia minţii - în cazul în care ne veţi învăţa tehnicile respective.

— O consideri o ştiinţă utilă?

— Prevestirea viitorului? Bineînţeles!

— Ca s-o poţi practica, trebuie mai întâi să te convingi de inutilitatea ei.

— Handdara ta mă fascinează, Harth, totuşi din când în când mă întreb dacă nu-i pur şi simplu paradoxul ridicat la stil de viaţă...

Am încercat din nou graiul mintal. Niciodată până atunci nu mai emisesem în mod repetat spre un non-receptor. Experienţa nu era plăcută. Mă simţeam ca un ateu care se roagă. În cele din urmă, Estraven căscă şi spuse:

— Sunt surd, surd ca o piatră. Mai bine ne-am culca.

Am încuviinţat. Estraven a stins lumina, murmurând scurta lui rugă la adresa întunericului, ne-am afundat în saci şi, într-un minut sau două, el alunecă în somn tot aşa cum un înotător alunecă în apa neagră. Îi simţeam somnul de parcă ar fi fost al meu. Legătura empatică exista şi i-am vorbit din nou în minte, somnoros, rostindu-i numele: *Therem!*

Se sculă brusc în capul oaselor, şi glasul lui răsună puternic în beznă:

— Arek! Tu eşti?

Nu. Sunt Genly Ai. Îţi vorbesc cu mintea.

Răsuflarea i se opri. Tăcere. Bâjbâi pe lângă sobă, aprinse lumina şi mă privi cu ochii săi negri plini de spaimă.

— Am visat, îmi spuse. Mi se părea că sunt acasă...

— M-ai auzit vorbindu-ţi în minte.

— Mi-ai spus... Era fratele meu. Vocea lui am auzit-o. El e mort. Mi-ai spus... mi-ai spus Therem? Eu... Este mai teribil decât crezusem.

Scutură din cap, aşa cum face cineva ca să-şi ajunge un coşmar, apoi îşi îngropă faţa în palme.

— Harth, iartă-mă...

— Nu. Spune-mi pe nume. Dacă-mi poţi vorbi în minte cu glasul unui mort, atunci îmi poţi spune pe nume! Oare *el* mi-ar fi zis „Harth"? Acum înţeleg de ce graiul acesta al minţii nu poate tăinui minciuna. E ceva teribil... Bine! Bine, vorbeşte-mi din nou.

— Aşteaptă.

— Nu. Dă-i drumul!

Ţintuit de privirea lui aprigă şi înspăimântată, i-am spus:

Therem, prietene, între noi nu există nimic care să aducă teama.

Continua să mă fixeze, aşa încât am crezut că nu înţelesese, dar apoi rosti:

— Ba da. După o vreme, controlându-se, adăugă calm: Ai vorbit în karhidish.

— Aşa fac tot timpul.

— Ştiu, ai spus că vor fi cuvinte... Totuşi îmi imaginasem... un fel de înţelegere intuitivă...

— Empatia este altceva, deşi există unele conexiuni. În seara asta, ea ne-a făcut legătura. Dar în telepatie, centrii vorbirii din creier sunt activaţi, ca şi...

— Nu, nu, nu! Explicaţiile, mai târziu. De ce vorbeşti cu vocea fratelui meu?

Glasul îi era încordat.

— Nu-ţi pot răspunde, pentru că nu ştiu. Povesteşte-mi despre el.

— *Nusuth...* Fratele meu bun, Arek Harth rem ir Estraven, era cu un an mai mare ca mine. Ar fi fost Lord de Estre. Noi... Eu am plecat de-acasă pentru binele lui. A murit acum paisprezece ani.

O vreme, amândoi am rămas tăcuţi. Nu puteam şti, nici întreba ce se afla înapoia cuvintelor lui. Îl costase prea mult să le spună şi pe acelea.

Într-un târziu, am rostit:

— Vorbeşte-mi cu mintea, Therem. Spune-mi pe nume.

Ştiam c-o putea face, legătura exista - cum spuneau experţii, eram în consonanţă - şi el nu cunoştea deocamdată cum să ridice bariere în mod voluntar. Dacă aş fi fost un Ascultător, l-aş fi putut auzi gândind.

— Nu, îmi răspunse. Niciodată. Nu încă...

Totuşi nici un fel de şoc, uimire sau teroare nu puteau înfrâna spiritul acela însetat, iscoditor. După ce stinsese din nou lumina, l-am auzit deodată bâlbâindu-se în mintea mea: *...Genry...*

Nici în limbajul paraverbal nu-l putea pronunţa pe „l".

I-am răspuns imediat. În întuneric, a scos un sunet nearticulat, de teamă amestecată cu o undă de satisfacţie.

— Gata, gata, spuse cu glas tare. După o vreme, am adormit amândoi.

Nu i-a fost niciodată uşor. Deţinea aptitudinea respectivă şi o putea dezvolta, însă îl tulbura în mod profund şi n-o putea accepta ca atare. Învăţă rapid să înalţe bariere, dar sunt sigur că nu avea încredere în ele. Poate că toţi am fost aşa atunci când primii Educatori s-au întors de pe Lumea lui Rokanon, cu secole în urmă, învăţându-ne „Ştiinţa Supremă". Poate că gethenienii, fiind compleţi în sine, simt limbajul telepatic ca pe o violare a întregului, o încălcare a integrităţii greu de tolerat de către ei. Poate că aici juca un rol chiar caracterul lui Estraven, sincer, dar şi rezervat, fiecare cuvânt al său provenea dintr-o tăcere tot mai adâncă. Îmi auzea glasul minţii vorbindu-i precum cel al unui mort, fratele său. Nu ştiam ce relaţii - în afara dragostei şi a morţii - existaseră între ei, dar ştiam că oricând îi vorbeam cu gândul, ceva din el se înfiora de parcă atingeam o rană. Apropierea mentală stabilită între noi era cu adevărat o legătura, însă una gravă şi neclară, care, fără să admită mai multă lumină (aşa cum mă aşteptasem), arăta mai degrabă o extindere a întunericului.

Zile în şir, am continuat să înaintăm spre est, peste câmpia de gheaţă. Jumătatea timpului planificat înainte de plecare, a treizeci şi cincea zi, Odorny Anner, ne-a găsit încă departe de jumătatea distanţei. Kilometrajul săniei arăta că parcurseserăm şase sute patruzeci de kilometri, însă probabil numai trei sferturi din aceştia reprezentau un progres real şi puteam doar estima cât mai rămăsese. Irosiserăm timp, efort şi provizii în îndelungata strădanie de a urca pe Gheaţă. Estraven nu era la fel de îngrijorat ca mine de sutele de kilometri ce ne aşteptau.

— Sania s-a uşurat, spunea el. Către sfârşit, va fi şi mai uşoară. Şi dacă va fi nevoie vom putea reduce raţiile. Să ştii că până acum am mâncat foarte bine.

Crezusem că era ironic, dar nu-l cunoşteam îndeajuns.

În ziua a patruzecea şi în cele două care i-au urmat, am fost opriţi de viscol. În lungile ore în care am zăcut în cort ca doi beţivi, Estraven a dormit aproape permanent şi n-a mâncat

nimic, deşi a băut orsh sau apă îndulcită cu zahăr la ora meselor. Insista ca eu să mănânc, dar numai jumătăţi de raţii.

— N-ai experienţa flămânzirii, mi-a spus.

M-am simţit umilit.

— Şi o ai tu... Lord de Domeniu şi prim-ministru...?

— Genry, noi practicăm flămânzirea până devenim experţi. Am fost învăţat cum să suport foamea, atât în copilărie, în căminul din Estre, cât şi în Cetăţuia Rotherer de către Handdara. E drept că în Erhenrang mi-am cam pierdut antrenamentul, dar am exersat în Mishnory... Te rog, ascultă-mă, prietene, ştiu ce fac.

L-am ascultat.

Am continuat să mergem alte patru zile foarte geroase, niciodată cu temperaturi peste -30°C, apoi viscolul a reînceput, biciuindu-ne feţele dinspre est. După două minute, zăpada spulberată era atât de deasă încât nu-l puteam zări pe Estraven, aflat la doi metri de mine. Mă întorsesem cu spatele la el, încercând să-mi recapăt răsuflarea înaintea crivăţului care mă orbea şi mă sufoca, iar peste un minut, când am privit, dispăruseră şi el, şi sania. Nu mai exista nimic. Am făcut câţiva paşi spre locul în care se aflaseră, bâjbâind orbeşte cu mâinile. Eram surd şi singur într-un univers unde văzduhul era o materie solidă, alcătuită din grăunte înţepătoare. M-am speriat şi m-am împleticit înainte, răcnind disperat în minte: *Therem!*

Mi-a răspuns imediat, îngenuncheat chiar lângă mine:

— Vino să mă ajuţi la cort.

L-am ajutat, fără să-i povestesc despre clipa aceea de panică. Nu era nevoie. Viscolul a durat două zile. Deja pierduserăm cinci zile şi n-aveau să fie ultimele. Nimmer şi Anner sunt lunile marilor viforniţe.

— Le micşorăm tot mai mult, nu-i aşa? am comentat într-o seară, pe când măsuram raţia de gichy-michy, ca s-o pun la fiert.

Estraven m-a privit. Pe chipul său lătăreţ, cu trăsături ferme, umbrele adânci de sub pomeţi arătau cât de mult slăbise, ochii îi erau afundaţi în orbite, iar buzele arse de vânt şi crăpate. Dumnezeu ştie cum arătam eu, dacă el era aşa. Îmi zâmbi.

— Cu noroc vom reuşi, fără noroc nu.

Aşa spusese de la început. În ciuda temerilor mele, în ciuda senzaţiei că mă avântasem într-o încercare disperată, eu nu fusesem destul de realist ca să-l cred. Chiar şi acum mă gândeam: „Totuşi am tras atât de tare..."

Însă Gheaţa nu ştia asta. De ce ar fi ştiut-o? Proporţiile trebuie respectate.

— Cum stai cu norocul, Therem? am întrebat în cele din urmă.

Nu a zâmbit. Nici n-a răspuns. Abia mai târziu a vorbit:

— M-am gândit la toate astea, acolo jos.

Pentru noi, *acolo jos* însemna sudul, lumea de sub nivelul calotei glaciare, regiunea pământului oamenilor, drumurilor, oraşelor, a tot ceea ce devenise greu de imaginat că ar exista cu adevărat.

— În ziua în care am plecat din Mishnory, continuă el, i-am scris regelui despre tine. I-am comunicat ce aflasem de la Shusgis: că urma să fii trimis la Ferma Pulefen. În momentul acela, nu eram sigur asupra intenţiilor mele, acţionasem intuitiv. De atunci, am tot analizat posibilele urmări. S-ar putea întâmpla ca regele să întrevadă o ocazie de a-şi spori shifgrethorul. Tibe îl va sfătui să n-o facă, dar Argaven va fi deja plictisit de el şi ar fi posibil să-i ignore sfatul. Va întreba: „Unde e Trimisul, oaspetele Karhidei?". Mishnory va minţi: „Din nefericire a murit astă toamnă, de friguri galbene." „Atunci de ce ne-a informat ambasada noastră că se află la Ferma Pulefen?" „Nu este acolo, puteţi verifica." „Nu, nu, nici nu poate fi vorba, îi credem pe cuvânt pe Comensualii din Orgoreyn..." Iar la câteva săptămâni după acest dialog, Trimisul apare în nordul Karhidei, evadat din Ferma Pulefen. Consternare în Mishnory, indignare în Erhenrang. Ştirbirea prestigiului Comensualilor, prinşi cu minciuna. Tu, Genry, vei fi o comoară, fratele-de-Vatră dispărut al regelui, pentru o vreme... Va trebui să-ţi chemi Nava Stelară imediat ce ţi se oferă ocazia. Adu-ţi tovarăşii în Karhide şi îndeplineşte-ţi misiunea, înainte ca Argaven să-şi dea seama că eşti un inamic potenţial, înainte ca Tibe sau alt consilier să-l sperie din nou, exploatându-i nebunia. Dacă face un târg cu tine, îl va respecta. A-l încălca înseamnă să-şi încalce propriul shifgrethor. Regii Harge îşi ţin cuvântul. Dar trebuie să acţionezi rapid şi să cobori nava cât mai iute.

— Aş face-o, dacă aş primi cel mai mărunt semn de acceptare.

— Nu, iartă-mă că-ţi dau sfaturi, dar nu trebuie să aştepţi aşa ceva. Cred că atât tu cât şi nava veţi fi primiţi cu braţele deschise. Karhide a fost extrem de umilită în ultima jumătate de an. Îi vei oferi lui Argaven posibilitatea de-a răsturna situaţia.

— Bine. Dar tu, între timp...

— Eu sunt Estraven Trădătorul. N-am absolut nimic de-a face cu tine.

— La început.

— La început, încuviinţă el.

— Vei putea să te ascunzi dacă, la început, vor exista pericole?

— Ah, da, cu siguranţă.

Am cinat. Mâncatul reprezenta o acţiune importantă şi ne absorbea atât de mult încât nu vorbeam niciodată în timpul meselor. Regula se aplica acum în forma ei cea mai draconică, poate chiar cea originală, în care nu se rostea nici un cuvânt până nu dispărea şi ultima firimitură. După aceea, Estraven spuse:

— Sper că am intuit bine... O să... o să mă ierţi...?

— Pentru că mi-ai oferit un sfat în mod direct? am întrebat, căci începusem în sfârşit să înţeleg anumite lucruri. Bineînţeles că te iert, Therem. Cum te poţi îndoi de aşa ceva? Nu ştii că eu n-am un shifgrethor pe care să-l apăr?

Ultimele cuvinte îl amuzară, deşi continua să fie îngândurat. În cele din urmă, vorbi:

— De ce ai venit singur... de ce ai fost trimis singur? Totul continuă să depindă de coborârea acelei nave. De ce s-a ales o variantă atât de dificilă pentru noi toţi?

— Acesta e obiceiul Ecumenului, care se bazează pe motive bine întemeiate. Deşi încep să mă întreb dacă le-am înţeles vreodată cu adevărat. Crezusem că am venit singur pentru binele vostru, că sunt în mod deliberat vulnerabil, pentru ca să nu pot constitui o ameninţare, să nu pot modifica un echilibru. Nu e o invazie, ci doar un mesaj. Dar nu numai atât. Singur, nu pot schimba lumea voastră, dar pot fi schimbat de către ea. Singur, trebuie să ascult, nu doar să vorbesc. Singur, relaţia pe

care o voi stabili în cele din urmă, dacă o voi stabili, nu este impersonală şi strict politică, ci individuală, personală şi, în acelaşi timp, mai complexă decât una politică. Nu este de genul Noi şi Ei, nici Eu şi El/Ea, ci Eu şi Tu. Nu-i o relaţie politică, nici pragmatică, ci mistică. Într-un anumit fel, Ecumenul nu reprezintă o grupare politică, ci una mistică. Consideră că în orice acţiune, începutul şi scopul final sunt cele mai importante. Doctrina ecumenică este reversul celei care afirmă că scopul scuză mijloacele. De aceea, foloseşte căi subtile, lente şi aparent stranii, riscante, tot aşa cum procedează şi evoluţia, care până la un anumit punct a constituit modelul... Atunci, pentru binele vostru sunt singur aici? Ori pentru binele meu? Nu ştiu. Da, situaţia e dificilă. Te-aş întreba însă de ce gethenienii nu s-au gândit niciodată să inventeze vehicule aeriene? Un avion mic ne-ar fi scutit pe amândoi de multe necazuri!

— Cum ar gândi vreodată un om întreg la minte că ar putea zbura? replică Estraven. Un răspuns corect pe o planetă unde nu există creaturi înaripate, unde nici chiar îngerii Sfintei Ierarhii Yomesh nu zboară, ci doar plutesc, fără de aripi, coborând spre pământ ca o ninsoare lină sau ca seminţele purtate de vânt pe această lume în care nu cresc florile.

Spre mijlocul lui Nimmer, după viscole şi geruri năprasnice, am pătruns într-o regiune de calm. Zona de furtuni rămăsese *acolo jos,* hăt în sudul nostru, iar noi, „între zidurile viscolului", nu vedeam decât un cer înnorat, imobil. La început, stratul de nori fusese subţire, difuzând o lumină egală ca intensitate şi fără nici o sursă, reflectată atât de nori cât şi de zăpadă, de jos şi de sus. Peste noapte, vremea se schimbase. Strălucirea dispăruse fără a lăsa ceva în loc. Am ieşit din cort, păşind în Neant. Sania şi cortul erau acolo, Estraven stătea lângă mine, dar nici el şi nici eu nu proiectam vreo umbră. Peste tot, de jur-împrejur, era o lumină mată. Când am călcat pe neaua care a trosnit, nici o umbră n-a dezvăluit urma paşilor. Înapoia noastră nu rămânea nimic. Sania, cortul, el, eu - atât. Nici soare, nici cer, nici orizont, nici lume. Un vid alb-cenuşiu, în care parcă pluteam. Iluzia era atât de puternică încât am avut probleme să-mi menţin echilibrul. Urechea mea internă era obişnuită să aibă o confir-mare vizuală în privinţa poziţiei ocupate, acum însă nu recep-

ţiona absolut nimic. La fel de bine puteam să fiu orb. Am încărcat sania fără probleme, dar când am început să tragem n-am avut nimic în faţă, nimic la care să privim, nimic să atingă ochiul, şi treptat senzaţia de neplăcere de la început deveni obositoare. Schiam pe o suprafaţă bună de zăpadă, fără *sastrugi* şi solidă - asta era sigur - pe o grosime de două mii de metri. Ar fi trebuit să batem recordul de distanţă. Dar încetineam întruna, bâjbâind pe un şes complet neted, şi trebuia să facem un puternic efort de voinţă ca să menţinem pasul normal. Cea mai mică neregularitate a terenului o resimţeam ca pe o zguduitură, aşa cum se întâmplă pe scări, atunci când urci o treaptă neaşteptată sau când te pregăteşti să cobori o treaptă de fapt inexistentă, căci n-o puteam zări din timp. Nu existau umbre care să ne-o arate. Schiam orbeşte, cu ochii larg deschişi. Am mers aşa zile întregi şi am început să scurtăm etapele, deoarece după-amiezile eram amândoi asudaţi şi tremuram de încordare şi oboseală. În mod incredibil, duceam dorul ninsorii şi al viscolului, însă în fiecare dimineaţă, ieşeam din cort în Neant - starea albă pe care Estraven o numea „ne-umbră".

La amiaza unei zile, Odorny Nimmer, a şaizeci şi una zi a călătoriei, albeaţa mată din jurul nostru a început să vibreze şi să se destrame. Am crezut că ochii îmi jucau vreo festă, aşa cum păţisem de câteva ori, şi n-am acordat prea mare atenţie mişcărilor vagi şi lipsite de noimă ale văzduhului, până ce, pe neaşteptate, am întrevăzut chiar deasupra capului un soare micuţ, palid, spectral. Coborând privirea, am zărit drept în faţă o formă uriaşă, întunecată, apărând din Neant şi năpustindu-se spre noi. Tentacule negre se zvârcoleau în sus, pipăind prin văzduh. M-am oprit brusc, făcându-l pe Estraven să derapeze, deoarece eram înhămaţi umăr la umăr.

— Ce-i asta?

El privi silueta întunecată şi monstruoasă, ascunsă în ceţuri, şi în cele din urmă spuse:

— Țancurile... Trebuie să fie Țancurile Esherhoth.

Apoi a pornit mai departe. Ne găseam la mulţi kilometri depărtare de formele acelea, despre care crezusem că sunt la o aruncătură de băţ. „Vremea albă" s-a transformat într-o pâclă deasă şi joasă, care apoi a dispărut, şi cu puţin înaintea apusului

am putut vedea limpede: nunatakuri - piscuri gigantice de stâncă, erodate şi ciupite - ridicându-se de sub gheaţă, arătându-se aşa cum aisbergurile se arată deasupra mării, munţi înecaţi şi îngheţaţi, morţi de o eternitate.

Dacă ne puteam baza pe harta prost desenată, singura noastră călăuză, ne aflam în nordul rutei celei mai scurte. A doua zi, pentru prima dată, am cotit puţin către sud.

19.Întoarcerea acasă

PE O VREME ÎNTUNECATĂ şi vântoasă, ne-am continuat drumul, încercând să găsim o încurajare în vederea Tancurilor Esherhoth, după şapte săptămâni în care nu zăriserăm decât gheaţă, zăpadă şi cer. Pe hartă figurau nu departe de mlaştinile Shenshey, aflate în sud-vestul golfului Guthen. Nu era totuşi o hartă în care puteam avea deplină încredere. Şi eram din ce în ce mai obosiţi.

Ne apropiaserăm de marginea sudică a gheţarului Gobrin mai mult decât indica harta, fiindcă a doua zi după ce cotiserăm spre sud, am început să întâlnim crevase şi cute de presiune. Gheaţa nu era la fel de accidentată ca în regiunea Dealurilor de Foc, dar era sfărâmicioasă. Pe hectare întregi se întindeau cratere adânci, care probabil vara se transformau în lacuri, poduri false de zăpadă, ce se puteau prăbuşi, vuind, în punga de aer înaltă de numai o jumătate de metru aflată sub ele, zone brăzdate şi ciuruite de crăpături şi găuri. Din ce în ce mai des, apăreau fisuri mari, canioane străvechi, unele de lărgimea unor defilee, altele late de numai un metru, însă toate adânci. În ziua Odyrny Nimmer (după jurnalul lui Estraven, deoarece eu nu făceam nici o însemnare), soarele strălucea limpede, cu vânt puternic din nord. Trăgând sania peste podurile de zăpadă, priveam la stânga şi la dreapta, în hăuri albăstrui şi abisuri, în care bucăţelele de gheaţă dislocate de tălpici cădeau cu o muzică măreaţă, îndepărtată şi delicată, de parcă nişte sârmuliţe de argint loveau aceste suprafeţe cristaline şi fragile. Îmi amintesc plăcerea mirifică, aproape ameţitoare, a trudei de dimineaţă peste prăpăstii, sub razele soarelui. Deodată, cerul a început să se înălbească şi azurul dispăru de pe boltă şi de pe omăt. Nu ştiam cât de periculoasă putea fi vremea albă pe o asemenea suprafaţă. Întrucât gheata era puternic striată, eu împingeam, iar Estraven trăgea. Îmi pironisem ochii pe sanie şi nu mă mai gândeam la nimic altceva decât la efort, când, brusc, mânerul mi-a fost aproape smuls din mâini, sania prăbuşindu-se

în faţă. L-am prins instinctiv şi am răcnit spre Estraven să încetinească, crezând că a iuţit pasul pe o porţiune mai netedă. Sania însă se opri, cu botul aplecat în jos, iar Estraven nu era nicăieri.

Am fost gata să las mânerele şi să plec în căutarea lui. Printr-un noroc extraordinar, n-am făcut-o. Am continuat să mă ţin, privind prosteşte în jur, şi atunci am văzut buza prăpastiei, care devenise vizibilă prin prăbuşirea altei punţi de zăpadă. Estraven căzuse cu picioarele înainte şi numai greutatea mea oprea sania să nu pornească după el, doar ultima treime a tălpicilor se mai găsea pe gheaţă. Se legăna uşor cu botul în jos, aţintită după Estraven, care atârna în hamuri deasupra abisului.

Am apăsat cu toată puterea pe mâner, am smucit, am balansat, şi iar am tras, ca să urnesc sania. De abia se clintea. M-am lăsat cu toată greutatea corpului pe bară şi am tras, până ce am simţit că se mişcă lent, apoi alunecă brusc spre înapoi. Estraven se prinsese cu mâinile de muchia gheţii şi greutatea lui îmi venea în ajutor. În patru labe, târât de harnaşament, trecu peste buza prăpastiei şi se prăvăli cu faţa în jos pe zăpadă.

Am îngenuncheat lângă el, încercând să-i desfac cataramele hamurilor, alarmat de felul în care rămăsese răstignit, fără să se clintească, doar gâfâind întretăiat. Buzele îi erau cianozate, iar jumătate din faţă era julită şi învineţită.

Se sculă nesigur şi şopti şuierat:

— Albastru... numai albastru... Turnuri...

— Ce?

— În prăpastie. Complet albastre... pline de lumină.

— Ai păţit ceva?

Începu să-şi încheie hamurile la loc.

— Ia-o-nainte... cu funia... şi cu sonda, icni el. Caută drumul.

Ore întregi, unul din noi a tras, iar celălalt l-a călăuzit, înaintând ca o pisică pe coji de ouă, pipăind fiecare pas cu sonda. În vremea albă, nu puteai zări o prăpastie decât în clipa în care priveai în jos, direct în ea - puţin cam târziu, deoarece streşinile se întindeau deasupra crevaselor şi nu erau întotdeauna solide. Fiecare pas constituia o surpriză, o poticneală sau o dezechilibrare. Nu existau umbre, doar o sferă albă, egală şi tăcută. Ne deplasam printr-un uriaş glob din cristal îngheţat,

nu exista nimic în interior şi nici în exterior. Totuşi cristalul era crăpat pe alocuri. Pipăiam, apoi făceam un pas, pipăiam, făceam un pas. Bâjbâind, încercam să găsim crăpăturile invizibile prin care ne puteam prăbuşi din sfera de cristal alb, căzând la nesfârşit... Încetul cu încetul, o tensiune care nu putea fi alungată îmi cuprinse toţi muşchii. Pentru fiecare pas mă chinuiam din răsputeri.

— Ce s-a întâmplat, Genry?

Am rămas locului, în mijlocul Neantului. Lacrimile ţâşniră şi îngheţară, lipindu-mi pleoapele.

— Mi-e frică să nu cad, am şoptit.

— Eşti legat de frânghie, mi-a spus. Apoi, apropiindu-se şi văzând că nicăieri nu se zărea nici o prăpastie, înţelese ce se întâmpla şi zise: Facem tabără.

— Încă nu-i momentul, ar trebui să mai mergem.

Estraven desfăcea deja cortul.

Mai târziu, după ce mâncaserăm, spuse:

— Era timpul să ne oprim. Nu cred că puteam continua aşa. Altitudinea scade permanent şi gheaţa va fi tot mai presărată de capcane. Dacă am putea distinge ceva în faţă, am reuşi, dar în ne-umbră este imposibil.

— Şi atunci cum ajungem la mlaştinile Shenshey?

— Dacă am porni spre est, în loc să ţinem sudul, am merge pe gheaţă bună până la golful Guthen. Într-o vară, am făcut o croazieră acolo şi am văzut că Gheaţa trimite nişte braţe printre Dealurile Roşii până la golf. Mergând pe unul din gheţarii aceia, am putea traversa marea îngheţată şi am intra în Karnide nu dinspre uscat, ci dinspre mare, ceea ce ar fi mai bine. Asta înseamnă însă un drum mai lung cu optzeci de kilometri. Tu ce spui, Genry?

— Spun că n-aş mai putea merge nici cinci metri, dacă durează vremea albă.

— Dar dacă ieşim din zona cu crevase...

— Oho, atunci ar fi minunat! Şi dacă ar apărea şi soarele, te-aş pune pe sanie şi te-aş duce până-n Karhide fără să-ţi cer nici un ban.

Era genul nostru de glume în această etapă a călătoriei, de-a dreptul stupide, dar uneori îl făceau pe celălalt să zâmbească.

— Să ştii că mă simt perfect, am adăugat. Atât că am o spaimă cronică acută.

— Spaima e utilă. Ca întunericul, ca umbrele.

Zâmbetul lui Estraven era o fisură hidoasă într-o mască de piele brună, jupuită şi crăpată, tivită cu blană întunecată şi încrustată cu două cioburi de rocă neagră.

— E straniu că lumina zilei nu-i suficientă. Ca să putem merge, avem nevoie de umbre.

— Dă-mi puţin carneţelul tău.

Însemnase distanţa parcursă azi şi făcuse nişte calcule de kilometri şi raţii. Îmi întinse carneţelul şi creionul de cărbune. Pe foaia albă lipită pe interiorul copertei din spate, am desenat cercul şi curba dublă din interior, am înnegrit jumătatea „yin" a simbolului, apoi i l-am arătat.

— Cunoşti semnul?

Îl studie îndelung, cu o privire ciudată.

— Nu.

— Există pe Pământ şi pe Hain-Davenant, şi pe Chiffewar. Se numeşte „yin" şi „yang". *Lumina este mâna stângă a întunericului...* cum era mai departe? Lumină-întuneric. Frică-curaj. Frig-cald. Femeie-bărbat. Eşti chiar tu, Therem. Două lucruri într-unui singur. O umbră pe zăpadă.

***

În ziua următoare am înaintat spre nord-est prin Neantul alb, până ce crevasele au dispărut. Reduseserăm raţiile la două treimi, sperând că ruta mai lungă n-avea să ne epuizeze proviziile. Oricum, mie nu mi se părea important, fiindcă diferenţa dintre „puţin" şi „deloc" era aproape minimă. Estraven însă îşi exploata şansa, urmărind ceea ce părea o intuiţie, dar în realitate putea fi efectul experienţei şi al gândirii. Am mers patru zile către est, patru din cele mai dificile zile, parcurgând zilnic câte treizeci de kilometri, apoi vremea liniştită s-a spulberat, preschimbându-se într-un vârtej permanent de ace de nea, înainte, împrejur, în ochi - o furtună care începu o dată cu dispariţia luminii. Am rămas trei zile în cort, în timp ce viscolul urla pe lângă noi, un urlet lung de trei zile, fără cuvinte, dar plin de ură.

O să mă facă să urlu şi eu la el, i-am vorbit în minte lui Estraven, iar el mi-a răspuns cu formalitatea aceea şovăitoare care îi era caracteristică: *Inutil. N-o să te asculte.*

Am dormit ore întregi, am mâncat puţin, ne-am îngrijit degerăturile, inflamaţiile şi vânătăile, am vorbit mintal şi am dormit iarăşi. Răcnetul de trei zile se transformă într-un bolborosit, apoi într-un suspin şi, în cele din urmă, în tăcere. Se făcu ziuă. Deschizând uşa, am zărit cerul strălucitor. Inimile ne-au crescut, dar eram prea extenuaţi să transformăm bucuria în sprinteneală. Am ridicat tabăra - a durat aproape două ore, căci ne mişcăm ca doi moşnegi - şi am pornit. Drumul cobora cu o pantă evidentă, iar zăpada era perfectă pentru schiat. Soarele strălucea. Pe la mijlocul dimineţii, termometrul arăta -25°C. Se părea că mersul ne făcea bine, deoarece înaintam repede şi uşor. În ziua aceea nu ne-am oprit până n-au răsărit stelele.

La cină, Estraven a servit raţii întregi. În felul acesta, proviziile nu durau mai mult de şapte zile.

— Roata se-nvârte, spuse el senin. Ca să mergem mult, trebuie să mâncăm.

— Să mâncăm, să bem şi să ne veselim, am replicat eu.

Mâncarea mă ameţise. Am chicotit isteric la propriile-mi cuvinte şi am adăugat:

— Toate-odată, mâncare-băutură-veselie! Aşa-i că nu vă puteţi veseli fără să mâncaţi?

Mi se părea un mister similar cu al simbolului „yin-yang", totuşi starea aceea n-a durat mult. Ceva din căutătura lui Estraven a risipit-o. Atunci am simţit că mă podideşte plânsul, dar m-am stăpânit. Estraven nu avea tăria mea şi n-ar fi fost cinstit, ar fi izbucnit şi el în plâns. Adormise deja, în capul oaselor, cu castronul în mâini. Nu-i stătea în obicei. Era întotdeauna meticulos. Totuşi somnul nu părea o idee deloc rea.

A doua zi ne-am trezit mai târziu, am mâncat un mic dejun dublu, apoi ne-am înhămat şi am tras sania cea uşoară până la marginea lumii.

Dincolo de marginea aceea, o pantă abruptă de grohotiş alb-roşcat sub lumina palidă a amiezii, se întindea golful Guthen, îngheţat de la un mal la celălalt şi din Karhide până la Polul Nord.

Ca să coborâm pe gheaţa lui, printre plăcile sfărâmate, platformele şi şanţurile provocate de apăsarea calotei glaciare pe Dealurile Roşii, am avut nevoie de toată după-amiaza şi de ziua următoare. Dimineaţa, am abandonat sania. Am umplut rucsacurile, într-unul am pus cortul, iar în celălalt sacii de dormit. După ce am împărţit alimentele între noi, duceam fiecare vreo douăsprezece kilograme. Eu am legat şi soba pe rucsacul meu şi tot nu ajunsesem la cincisprezece kilograme. Era minunat că scăpasem de veşnicul împins, tras şi opintit la sanie, şi i-am spus-o lui Estraven când am pornit. El privi înapoi spre sanie, minusculă printre uriaşele stânci roşcate şi blocuri de gheaţă, şi rosti:

— A fost bună.

Loialitatea lui se extindea, fără discernământ, asupra obiectelor, obiectele răbdătoare, îndărătnice şi de nădejde pe care le folosim şi cu care ne obişnuim, obiectele de lângă noi. Îi părea rău după sanie.

În seara aceea, a şaptezeci şi cincea de la începutul călătoriei, a cincizeci şi una zi a noastră pe platou, Harhahad Anner, am coborât de pe Gobrin pe gheaţa golfului Guthen. Am mers iarăşi mult, până ce s-a întunecat. Aerul era foarte rece, însă limpede şi nemişcat, iar suprafaţa netedă pe care înaintam ne îmbia să schiem. Seara, când am poposit, ni se părea ciudat că stratul de gheaţă de sub noi nu mai era gros de doi kilometri, ci numai de un metru, iar dedesubtul lui se afla apă sărată. Nu am pierdut însă multă vreme gândindu-ne. Am mâncat şi ne-am culcat.

Zorii ne-au adus o altă zi senină, deşi teribil de geroasă, sub -40°C. Privind spre sud, am putut zări coasta, prelungită pe alocuri cu limbi de gheaţă şi pierzându-se în depărtare după o linie aproape dreaptă. La început, am pornit direct spre ţărm, ajutaţi de vântul nordic. Apoi am ajuns într-o vale dintre două dealuri înalte, portocalii. Uraganul care vuia prin defileul acela ne-a răsturnat pe jos. Ne-am târât spre est pe întinderea netedă a mării îngheţate, şi când am izbutit să ne ridicăm ne-am continuat drumul.

— Gobrin ne-a scuipat afară din gâtlejul lui, am comentat eu.

A doua zi, curba spre est a ţărmului se distingea limpede înaintea noastră. În dreapta se afla Orgoreynul, însă curba albăstruie din faţă era Karhide.
În ziua aceea am folosit ultimele grăunţe de orsh şi ultimele grame de boabe kadik. Mai aveam acum doar câte un kilogram de gichy-michy şi o sută cincizeci de grame de zahăr.
Îmi dau seama că nu pot descrie prea bine ultimele zile ale călătoriei, pentru că, de fapt, nu mi le reamintesc. Foamea poate ascuţi simţurile, dar nu şi atunci când e dublată de epuizare fizică. Bănuiesc că simţurile mele amorţiseră aproape complet. Ţin minte că aveam crampe de foame, dar nu mai ştiu dacă suferеam din cauza lor. Mai reţin doar un sentiment de eliberare, vag dar continuu, de depăşire a unui prag, de bucurie, şi faptul că mi se închideau ochii de somn. Am atins malul în ziua de doisprezece, Posthe Anner, şi am suit pe o plajă îngheţată în pustiul stâncos şi înzăpezit al coastei Guthen.
Ajunseserăm în Karhide! Ne atinseserăm ţinta. Putea fi însă o reuşită zadarnică, întrucât raniţele ne erau goale. Am sărbătorit succesul cu apă fierbinte. În dimineaţa următoare, ne-am sculat şi am pornit în căutarea unui drum, a unei aşezări. Regiunea era pustie şi nu aveam o hartă a ei. Drumurile erau acoperite cu doi-trei metri de zăpadă şi poate că traversaserăm deja câteva, fără să ne dăm seama. Nu se vedea nici o urmă de ogoare cultivate. În ziua aceea, am rătăcit spre sud şi vest, la fel şi a doua zi. Către seară, printr-o ninsoare slabă, am văzut o lumină strălucind pe o colină îndepărtată în penumbrele amurgului.
Nici unul dintre noi n-a scos un cuvânt.
În cele din urmă, Estraven a întrebat cu glas spart:
— E o lumină?
Mult după căderea nopţii, am intrat clătinându-ne de oboseală într-un sat karhidish: o stradă printre case întunecate, cu acoperişuri înalte, afundate în troiene până la uşile-de-iarnă. Ne-am oprit la cantina satului. Printre obloanele ei înguste se revărsa, în raze şi săgeţi, lumina galbenă întrevăzută peste dealurile iernii. Am deschis uşa şi am intrat.
Era Odsordny Anner, a optzeci şi una zi a călătoriei noastre. Depăşiserăm cu unsprezece zile graficul lui Estraven. Estimase exact proviziile de alimente: cel mult şaptezeci şi opt de zile.

După kilometrajul săniei, parcurseserăm o mie trei sute patruzeci şi cinci de kilometri, plus cine-ştie-câţi în ultimele zile. Mulţi fuseseră irosiţi în ocoluri şi dacă ar fi trebuit cu adevărat să mergem o mie trei sute de kilometri, n-am fi reuşit niciodată. Când am obţinut o hartă bună, am văzut că între Ferma Pulefen şi satul acesta erau vreo mie o sută de kilometri. Distanţa şi zilele acelea le petrecuserăm într-un pustiu mut şi ostil: stâncă, gheaţă, cer şi tăcere - nimic altceva timp de optzeci şi una de zile, doar noi doi.

Am intrat într-o odaie largă, puternic luminată, caldă şi plină cu mâncăruri şi arome, cu oameni şi glasuri de oameni. M-am prins de umărul lui Estraven. Către noi s-au întors feţe străine, ochi străini. Uitasem că mai există fiinţe vii care nu seamănă cu Estraven. Eram îngrozit.

De fapt, încăperea era micuţă, iar mulţimea de străini dinăuntru se compunea din şapte-opt persoane, toate la fel de uluite ca mine. Nimeni nu vine în Domeniul Kurkurast în toiul iernii, noaptea, dinspre nord. Rămaseră holbându-se şi toate glasurile amuţiseră.

Estraven vorbi cu o şoaptă abia auzită:

— Cerem ospitalitatea Domeniului.

Vacarm, rumoare, confuzie, alarmă, cuvinte cordiale.

— Am traversat gheţarul Gobrin.

Altă rumoare, alte voci, întrebări se înghesuiseră în jurul nostru.

— Vreţi să aveţi grijă de prietenul meu?

Crezusem că eu rostisem cuvintele acelea, dar Estraven o făcuse. Cineva mă sili să mă aşez. Ne aduseră mâncare, se ocupară de noi, ne îngrijiră, ne acceptară cu braţele deschise.

Ignoranţi, arţăgoşi, pătimaşi, suflete neştiutoare, ţărani de pe ogoare sărace, dar generozitatea lor oferea un sfârşit nobil călătoriei noastre. Ei dădeau cu amândouă mâinile, fără ezitări şi fără meschinărie. Iar Estraven accepta totul, ca un Lord printre Lorzi, sau un cerşetor printre cerşetori.

Pentru pescarii aceia care trăiesc la marginea zonei locuibile a unui continent de abia locuibil, onestitatea este la fel de esenţială ca hrana. Trebuie să fie cinstiţi unul cu celălalt. Sunt prea săraci ca să-şi permită luxul înşelăciunii. Estraven ştia asta

şi, după vreo două zile, când ei începură să întrebe, discret şi pe ocolite, respectând shifgrethorul, de ce anume alesese tocmai iarna pentru o excursie pe Gheaţa Gobrin, răspunse imediat:

— N-ar trebui să aleg tăcerea, deşi îmi convine mai mult decât minciuna.

— E bine ştiut că şi oamenii onorabili pot fi surghiuniţi fără ca umbra să li se micşoreze, replicase bucătarul, al doilea om după şeful satului, cantina sa fiind iarna un fel de salon pentru toţi locuitorii Domeniului.

— O persoană poate fi proscrisă în Karhide, o alta în Orgoreyn, spuse Estraven.

— Adevărat, unul de către clanul său, iar altul de regele din Erhenrang.

— Oricât de puternic ar fi un rege, el nu poate micşora umbra nimănui, remarcă Estraven, şi bucătarul păruse satisfăcut.

Dacă ar fi fost surghiunit de propriul clan, Estraven ar fi fost un personaj suspect, însă cei exilaţi de rege nu erau importanţi. Cât despre mine, eram evident un străin, un proscris din Orgoreyn, fapt care îmi era în avantaj.

Nu ne-am dezvăluit identitatea gazdelor noastre din Kurkurast. Estraven ezita să utilizeze nume false, iar cele adevărate nu puteau fi deconspirate. La urma urmei, era un delict să vorbeşti cu Estraven, cu atât mai mult să-l hrăneşti, să-i oferi haine şi adăpost, aşa cum făceau ei. Până şi un sat îndepărtat de pe coasta Guthen avea radio şi nu puteau afirma că nu ştiuseră de ordinul de exil. Doar necunoaşterea reală a identităţii oaspetelui lor le putea oferi o scuză. Vulnerabilitatea lor îl apăsa pe Estraven, chiar înainte de a mă fi gândit la aşa ceva. În cea de-a treia seară petrecută acolo, veni în camera mea să discutăm următorul pas.

Un sat karhidish e asemănător unui străvechi castel terrian, deoarece are puţine construcţii izolate... Cu toate acestea, în înaltele şi întortocheatele clădiri ale Vetrei, Comerţului, Co-Domeniului (nu exista un Lord de Kurkurast) şi Casei Dinafară, fiecare din cei cinci sute de săteni putea găsi intimitate, ba chiar izolare, în odăile înşiruite pe coridoarele străvechi, cu ziduri groase de un metru. Noi aveam două camere la ultimul etaj al Vetrei. Când intră Estraven, stăteam lângă foc, un foc micuţ şi

fierbinte, cu miros pătrunzător, din brichete de cărbune din mlaştinile Shenshey.

— În curând trebuie să plecăm de aici, Genry, rosti el.

Mi-l amintesc, stând acolo în lumina slabă, desculţ şi dezbrăcat, cu excepţia unor indispensabili largi din blană, primiţi de la şeful satului. În căldura şi în intimitatea propriilor case, karhidenii stau adesea goi sau doar pe jumătate îmbrăcaţi. În călătoria noastră, Estraven pierduse soliditatea compactă şi pielea netedă care definesc fizicul gethenian, era slab şi acoperit de cicatrice, iar chipul ars de ger părea că fusese pârlit de foc. O siluetă întunecată, aspră şi totuşi evazivă în umbrele jucăuşe proiectate de flăcări.

— Încotro?

— Cred că spre sud-vest. Spre graniţă. În primul rând, să ajungem la un emiţător radio destul de puternic să poţi comunica navei tale unde te afli. După aceea, voi căuta o ascunzătoare. Dacă nu găsesc, mă voi întoarce pentru o vreme în Orgoreyn, pentru a nu abate represaliile asupra celor care ne ajută.

— Cum o să te întorci?

— Aşa cum am mai făcut-o... traversând graniţa. Orgota n-au nimic cu mine.

— Unde o să găsim un emiţător?

— Cel mai apropiat este în Sassinoth.

M-am strâmbat şi el a surâs.

— Aşa departe?

— Sunt vreo două sute cincizeci de kilometri, dar noi am parcurs distanţe mult mai mari pe teren mai dificil. Există drumuri peste tot. O să găsim gazde şi poate avem chiar norocul să ne ia vreo sanie cu motor.

Am încuviinţat din cap, dar mă deprima ideea unei alte etape din drumul nostru hibernal, şi nu spre liman, ci înapoi la frontiera aceea blestemată, unde Estraven putea reveni în exil, lăsându-mă singur.

Am reflectat o vreme şi în cele din urmă am spus:

— Karhide trebuie să accepte o ultimă condiţie înainte de a se putea alătura Ecumenului. Argaven trebuie să-ţi anuleze pedeapsa.

Nu spuse nimic, ci rămase privind focul.

— Vorbesc serios, am insistat. E principala condiţie.

— Mulţumesc, Genry.

Vocea lui, când vorbea încet ca acum, avea în mare măsură timbrul unei femei, uşor răguşit şi fără rezonanţă. Mă privi cu blândeţe, fără zâmbet.

— Nu mă aştept să-mi revăd căminul decât peste multă vreme. Ştii, sunt în exil de douăzeci de ani... Surghiunul acesta nu-i cu mult diferit. Eu o să am grijă de mine, iar tu vei avea grijă de tine şi de Ecumenul tău. Asta trebuie s-o faci singur. Totuşi e prematur să discutăm despre aşa ceva. Anunţă-ţi nava să coboare! După ce o va face, o să mă mai gândesc.

Am rămas încă două zile în Kurkurast, mâncând bine şi odihnindu-ne. Aşteptam o maşină de bătătorit zăpada, care trebuia să vină din sud şi care ne putea lua pe drumul de întoarcere. Gazdele noastre l-au rugat pe Estraven să le povestească tot drumul peste Gheaţă. A făcut-o aşa cum poate doar cineva crescut în tradiţia orală a literaturii: sub forma unei saga, presărată cu expresii tradiţionale şi chiar împărţită în episoade, totuşi exactă şi plină de viaţă, de la focul sulfuros şi întunericul defileului dintre Drumner şi Dremegole, până la rafalele şuierătoare venite printre piscuri, care măturau golful Guthen, cu interludii comice - căderea lui în prăpastie - şi mistice, atunci când vorbea despre sunetele şi tăcerile Gheţii, despre vremea fără umbre sau despre bezna nopţii. Ascultam la fel de fascinat ca toţi ceilalţi, privind faţa oacheşă a prietenului meu.

Am plecat din Kurkurast, înghesuindu-ne în cabina unei maşini de bătătorit zăpada, un vehicul uriaş care presează şi bătătoreşte omătul de pe drumurile karhidish. E principalul mijloc de a menţine circulaţia în timpul iernii, căci încercarea de a îndepărta troienele cu pluguri înseamnă cheltuirea a jumătate din bugetul şi din timpul ţării, şi oricum iarna toţi călătoresc pe tălpici.

Înaintam cu trei kilometri pe oră şi, după căderea nopţii, am ajuns în primul sat, situat în sudul Kurkurastului. Acolo am fost primiţi cu aceeaşi ospitalitate, hrăniţi şi adăpostiţi peste noapte. În ziua următoare, am plecat pe schiuri. Ne aflam de partea

continentală a dealurilor de pe coastă, care mai stăvilesc vânturile nordice dinspre golf, într-o regiune mult mai populată, aşa încât nu mai mergeam de la un popas la altul, ci de la o Vatră la alta. De câteva ori, am fost luaţi de sănii cu motor, o dată cale de cincizeci de kilometri. În ciuda ninsorilor abundente, drumurile erau bine bătătorite şi excelent marcate. Aveam permanent mâncare în raniţe, pusă acolo de gazde. La capătul unei zile de mers aproape neîntrerupt, găseam întotdeauna un acoperiş şi un foc.

Cu toate acestea, cele opt-nouă zile de autostop şi schiat printr-un ţinut ospitalier au reprezentat etapa cea mai grea şi mai neplăcută a călătoriei noastre, mai dificilă chiar decât escaladarea gheţarului, mai teribilă decât ultimele zile de foame. Saga luase sfârşit, aparţinea Gheţii. Eram foarte obosiţi. Ne îndreptam în direcţie greşită. Nu mai eram veseli.

— Uneori trebuie să te opui roţii, spunea Estraven. Era la fel de hotărât ca întotdeauna, deşi în mersul său, în glas şi în purtare, vigoarea fusese înlocuită de tenacitate, iar siguranţa de încăpăţânare. Mai tot timpul tăcea şi nici nu mai vorbea des prin telepatie.

Am ajuns în Sassinoth, un oraş cu câteva mii de locuitori, cocoţat pe coline deasupra Ey-ului îngheţat: acoperişuri albe, ziduri cenuşii, dealuri împestriţate cu negrul pădurilor şi al stâncilor, câmpuri albe, iar dincolo de râu mult disputata Vale Sinoth, totul alb…

Am sosit acolo aproape cu mâinile goale. Cea mai mare parte a echipamentului de călătorie fusese dăruită diferitelor gazde şi ne mai rămăseseră doar soba, schiurile şi hainele de pe noi. Despovăraţi, am pornit, cerând lămuriri de câteva ori, nu spre oraş, ci spre o fermă din apropierea acestuia, izolată şi modestă. Nu aparţinea Domeniului, ci ţinea de administraţia Văii Sinoth. Pe timpul când Estraven lucrase ca secretar în administraţia respectivă, se împrietenise cu proprietarul. De fapt, cumpărase ferma pentru acesta, cu un an sau doi în urmă, când îi ajuta pe oameni să se stabilească la est de Ey, în speranţa de a înlătura disputa referitoare la revendicările asupra Văii Sinoth. Însuşi fermierul ne deschise uşa, un om masiv, cu glas blând, cam de vârsta lui Estraven. Se numea Thessicher.

Estraven străbătuse regiunea cu gluga trasă pe ochi, pentru a-şi feri chipul. Se temea să nu fie recunoscut. N-ar fi trebuit să-şi facă asemenea griji. Ar fi fost nevoie de un ochi tare ager ca să-l identifice pe Harth rem ir Estraven în vagabondul acela slab şi cu faţa arsă de soare şi de vânt. Thessicher continua să-l examineze pe furiş, nevenindu-i să creadă că era chiar el.

Fermierul ne-a primit în casă, şi ospitalitatea sa a fost pe măsura celei oferite de celelalte, deşi nu era un om bogat. Cu toate acestea, prezenţa noastră îl stânjenea. Ar fi preferat să nu fim acolo. Era lesne de înţeles: găzduindu-ne, risca să-i fie confiscate toate bunurile. Îşi datora proprietatea prietenului meu, fără ajutorul lui, ar fi rămas nevoiaş şi de aceea n-ar fi fost chiar incorect să i se ceară să rişte drept răsplată. Estraven îi solicită însă ajutorul nu ca plata a datoriilor, ci în semn de prietenie, bizuindu-se pe afecţiunea lui Thessicher, şi nu pe obligaţia sa morală. Într-adevăr, Thessicher se destinse după ce-i trecu prima şovăială. Cu uşurinţa specifică karhidenilor, deveni nostalgic şi volubil, amintindu-şi vechile zile şi peripeţiile cu Estraven;, rămase jumătate din noapte lângă foc. Când Estraven îl întrebă dacă ştia vreun loc pe care să-l folosim drept ascunzătoare, o fermă izolată sau părăsită, unde un proscris putea rămâne o lună-două, sperând în anularea exilului, îi răspunse imediat:

— Stai cu mine.

Lui Estraven îi scânteiară ochii, dar şovăi. Fiind de acord că pericolul era mai mare în vecinătatea oraşului Sassinoth, Thessicher promise să-i găsească o ascunzătoare. N-ar fi fost greu, îi spuse, dacă Estraven şi-ar fi luat un nume fals şi s-ar fi angajat ca bucătar sau lucrător la fermă. Poate că nu era plăcut, însă mult mai bine decât să se întoarcă în Orgoreyn.

— Ce naiba o să faci acolo? Din ce-o să trăieşti?

— Din Comensualitate, răspunse prietenul meu, cu surâsul lui de vidră. Să ştii că ei asigură tuturora locuri de muncă. N-ar fi o problemă. Aş prefera totuşi să rămân în Karhide... dacă crezi cu adevărat că se poate...

Păstrasem soba Chabe, singurul obiect valoros care ne mai rămăsese. Ne slujise, într-un fel sau altul, până la capătul călătoriei. A doua zi după sosirea la ferma lui Thessicher, am

luat soba şi am plecat în oraş. Estraven nu m-a însoţit, dar îmi explicase ce să fac şi totul a mers bine. Am vândut soba în târg, iar cu banii luaţi pe ea am suit colina pe care se afla Colegiul Comercial, unde se găsea staţia de radio, şi am plătit zece minute de „emisie-recepţie confidenţiale". Toate staţiile aveau zilnic o perioadă destinată unor asemenea transmisii pe unde scurte. Deoarece majoritatea erau mesaje ale negustorilor pentru agenţii din străinătate, sau pentru clienţii lor din Arhipelag, Sith ori Perunter, preţul era măricel, dar nu exagerat. Oricum, mai mic decât valoarea unei sobe Chabe de ocazie. Cele zece minute destinate mie aveau să fie la ora trei, spre sfârşitul după-amiezii. Nu voiam să-mi petrec ziua schiind între oraş şi ferma lui Thessicher, de aceea am rămas în Sassinoth şi am mâncat un prânz săţios, bun şi ieftin la o cantină. Fără îndoială, bucătăria kafhidish era mai bună decât cea orgota. Mâncând, mi-am reamintit comentariul lui Estraven atunci când îl întrebasem dacă ura Orgoreynul. Mi-am amintit şi de remarca lui de aseară: „Aş prefera totuşi să rămân în Karhide..." Şi m-am întrebat, nu pentru prima dată, ce însemna patriotismul, în ce consta de fapt dragostea de ţară, cum se înfiripa acea loialitate arzătoare care făcuse să tremure glasul prietenului meu şi cum o asemenea iubire reală putea deveni, atât de des, un fanatism stupid şi josnic? Unde se greşea?

După masă, am hoinărit prin Sassinoth. Agitaţia din oraş, magazinele, pieţele şi străzile animate în ciuda ninsorii şi a temperaturii de -18°C, toate păreau o piesă de teatru, ireală, tulburătoare. Încă nu-mi revenisem din singurătatea Gheţii. Eram stânjenit printre străini şi mereu îi simţeam lipsa iui Estraven.

În amurg, am suit strada abruptă, acoperită cu zăpadă bătătorită, spre Colegiu, unde mi s-a explicat modul de funcţionare a emiţătorului. La momentul stabilit, am transmis semnalul de activare către satelitul-releu aflat pe o orbită staţionară, la cinci sute de kilometri deasupra sudului Karhidei. Se găsea acolo tocmai pentru o asemenea situaţie, când nu aveam timpul sau echipamentul necesar să contactez direct nava de pe orbita circumsolară şi nici ansiblul pentru a-i anunţa pe cei de pe Ollul s-o facă ei. Transmiţătorul din Sassinoth era

perfect adecvat scopului, dar, pentru că satelitul nu îndeplinea decât simplul rol de releu, nu puteam face mai mult decât să expediez semnalul. Nu puteam şti dacă mesajul fusese primit şi transmis navei. Nu ştiam dacă făcusem bine trimiţându-l. Ajunsesem să accept astfel de incertitudini cu inima împăcată.

Ningea tot mai puternic şi eram silit să petrec noaptea în oraş, pentru că nu cunoşteam atât de bine drumurile încât să pornesc pe viscol. Mai aveam ceva bani şi m-am interesat de un han, dar au insistat să înnoptez la Colegiu. Am cinat cu o mulţime de studenţi gălăgioşi şi m-am culcat într-un dormitor comun. Am dormit cu un sentiment plăcut de securitate, dublat de extraordinara şi constanta generozitate, karhidish faţă de străini. Din capul locului nimerisem în ţara mai bună, iar acum revenisem acolo. Am adormit, însă m-am deşteptat foarte devreme şi am pornit către ferma lui Thessicher înainte de micul dejun, după o noapte agitată, plină de visuri şi treziri.

Soarele care răsărea, micuţ şi rece pe un cer senin, lungea către vest umbrele oricăror movilite de omăt. Drumul se întindea împestriţat cu negru şi alb. Nu se zărea nici o mişcare pe câmpiile troienite, totuşi, hăt departe pe drum, o siluetă micuţă venea spre mine, plutind pe schiuri. L-am recunoscut pe Estraven cu mult înainte de a-i desluşi chipul.

— Ce s-a întâmplat, Therem?

— Trebuie s-ajung la graniţă, mi-a răspuns fără ca măcar să se oprească lângă mine. Deja sufla greu. M-am întors şi am pornit amândoi spre vest, eu străduindu-mă din răsputeri să ţin pasul cu el. Când drumul a cotit, înainte de-a intra în Sassinoth, Estraven l-a părăsit şi a apucat-o pe câmp. Am traversat gheaţa lui Ey cam la doi kilometri în nordul oraşului. Malurile erau abrupte şi după ce am ajuns sus, a trebuit să ne oprim şi să ne odihnim. Nu eram în formă pentru o asemenea cursă.

— Ce sa-ntâmplat? Thessicher...?

— Da. Azi dimineaţă l-am auzit vorbind la radioul lui.

Pieptul lui Estraven se ridica şi cobora în gâfâituri, aşa cum făcuse când zăcuse pe gheaţă lângă crevasa albăstruie.

— Probabil că Tibe a pus o recompensă pe capul meu.

— Blestematul de trădător nerecunoscător! am explodat, bâlbâindu-mă de furie, referindu-mă nu la Tibe, ci la Thessicher, a cărui trădare era cea a unui prieten.

— Aşa este, încuviinţă Estraven, dar am cerut prea mult de la el, am împins prea departe un suflet mărunt. Ascultă-mă, Genry. Întoarce-te în Sassinoth.

— Măcar să te văd trecând graniţa, Therem.

— S-ar putea să fie grăniceri orgota pe acolo.

— O să rămân de partea asta, pentru Dumnezeu...

Surâse. Fără să-şi fi recăpătat încă suflul, se sculă şi porni mai departe, iar eu l-am însoţit.

Am schiat prin multe pădurici îngheţate şi peste colinele şi ogoarele Văii Sinoth. Nu existau nici cea mai mică ascunzătoare, nici un adăpost. Un cer luminat de soare, o lume albă şi noi: două linii de umbră, gonind. Relieful vălurit ne ascunse frontiera până ce am ajuns la mai puţin de două sute de metri de ea. Atunci am văzut-o, brusc, marcată printr-un gard ai cărui stâlpi, cu vârfurile vopsite în roşu, se ridicau doar cu un metru deasupra zăpezii. În partea orgota nu se zărea nici ţipenie. În partea noastră se vedeau urme de schiuri, iar spre sud câteva siluete mărunte, mişcându-se.

— Graniţa e păzită de partea asta. Trebuie să aştepţi până se întunecă, Therem.

— „Inspectorii" lui Tibe, icni el cu amar şi coti în lateral.

Ne-am întors în spatele colinei peste care tocmai venisem şi ne-am căutat un ascunziş. Am rămas toată ziua într-o vâlcea, printre arborii hemmen deşi, ale căror ramuri roşietice se plecau în jurul nostru încărcate de zăpadă. Am analizat mai multe planuri: să mergem spre nord sau spre sud, de-a lungul graniţei, pentru a ne îndepărta de zona aceasta periculoasă, să încercăm să urcăm pe dealurile de la est de Sassinoth, ba chiar să ne întoarcem în nord, în regiunile nepopulate - dar toate variantele au fost respinse. Prezenţa lui Estraven în Karhide era cunoscută şi nu mai puteam călători în văzul tuturora, ca până acum. Alegerea unui traseu prin zonele nelocuite era imposibilă, deoarece nu avem nici cort, nici alimente şi nici prea multă putere. Nu exista decât soluţia forţării graniţei. Un singur drum era liber.

Ne-am ghemuit în adâncitura umbroasă de sub copacii întunecaţi, în zăpadă. Ne-am strâns laolaltă, împrumutându-ne reciproc căldura trupului. Pe la amiază, Estraven a moţăit o vreme, dar mie îmi era prea foame şi prea frig să pot dormi, zăceam acolo, lângă prietenul meu, într-un soi de amorţeală, încercând să-mi amintesc cuvintele pe care mi le citase cândva: *„Două sunt una, viaţă şi moarte, totuna...".* Semăna cumva cu interiorul, cortului de pe Gheaţă, dar fără adăpost, fără hrană, fără odihnă. Nu mai rămăsese decât tovărăşia noastră şi ea urma să se sfârşească în curând.

În decursul după-amiezii, cerul s-a înceţoşat, iar temperatura a început să scadă. Chiar şi în ascunzătoarea aceasta, unde nu pătrundea vântul, a început să se facă prea frig ca să stăm neclintiţi. A trebuit să ne mişcăm şi cu toate acestea, pe la apus, m-au apucat accese de tremurături, aşa cum mai avusesem în duba-temniţă în care străbătusem Orgoreynul. Mi se părea că întunericul nu va mai veni niciodată. Când umbrele înserării au devenit albastre, am părăsit vâlceaua şi ne-am strecurat la adăpostul copacilor şi al tufişurilor, peste colină, până ce am putut distinge gardul frontierei: câteva punctuleţe neclare pe fundalul zăpezii. Nici o lumină, nici o mişcare, nici un sunet. Hăt departe, către sud-vest, scânteiau luminiţele gălbui ale unui orăşel, vreun sătuc Comensual din Orgoreyn, unde Estraven se putea prezenta cu actele lui de identitate, inacceptabile, asigurându-se cel puţin de găzduirea peste noapte în închisoarea Comensuală sau în cea mai apropiată Fermă de Voluntari. Brusc - acolo, în acel ultim moment, nu mai devreme - mi-am dat seama ce anume mă împiedicase să înţeleg egoismul meu şi tăcerea lui Estraven, unde se ducea el şi la ce se expunea.

— Therem, am rostit, stai...

Pornise însă pe pantă la vale: un schior magnific, pe care acum nu-l mai interesa dacă puteam ţine pasul cu el. Ţâşnise pe o traiectorie rapidă, lungă şi uşor curbată, prin umbrele de pe zăpadă. Se îndepărta de mine, căzând drept în armele grănicerilor. Cred că au strigat nişte avertismente sau somaţii şi undeva s-a aprins o lanternă, dar nu sunt sigur. Oricum nu le-a dat ascultare, ci a continuat să gonească spre gard şi l-au

doborât înainte de a-l putea atinge. Nu au folosit armele sonice, care te ameţeau, ci vechile arme de foc, care împroşcau rafale de fragmente metalice. Au tras ca să-l ucidă. Murea, când am ajuns la el, răşchirat şi răsucit de schiurile care se înfipseseră în zăpadă, cu jumătate din piept sfârtecat. I-am luat capul în braţe şi i-am vorbit, dar nu mi-a răspuns. Într-un fel a răspuns totuşi dragostei mele pentru el, pentru că prin confuzia şi tumultul neauzite din mintea lui, părăsită treptat de conştiinţă, a strigat o dată, mut însă limpede: *Arek!* Atât. L-am ţinut în braţe, acolo în zăpadă, până a murit. M-au lăsat s-o fac. Apoi m-au ridicat şi ne-au despărţit, pe mine mă aştepta închisoarea, iar pe el întunericul.

20.Solia unui nebun

UNDEVA în însemnările făcute pe durata călătoriei noastre peste gheţarul Gobrin, Estraven se întreba de ce tovarăşul său se ruşina să plângă. I-aş fi putut răspunde, chiar şi atunci, că nu era vorba de ruşine, ci mai degrabă de frică. Acum străbătusem Valea Sinoth - în seara morţii sale - şi ajunsesem în ţinutul rece care se întinde dincolo de frică. Acolo am aflat că poţi plânge cât doreşti, dar că este zadarnic.

Am fost dus în Sassinoth şi întemniţat, pentru că întovărăşisem un proscris şi probabil pentru că nu ştiau ce altceva puteau face cu mine. M-au tratat bine de la început, chiar înainte de a primi ordine oficiale din Erhenrang. M-au închis într-o cameră mobilată din Turnul Lorzilor Aleşi din Sassinoth, aveam un şemineu, un radio şi căpătăm cinci mese zilnic. Confortul lipsea cu desăvârşire. Patul era tare, păturile subţiri, podeaua goală şi aerul rece - o încăpere ca oricare alta din Karhide. Îmi trimiseră însă un medic, ale cărui mâini şi glas constituiau un confort mai de durată şi mai profitabil decât orice întâlnisem vreodată în Orgoreyn. După vizita lui, uşa n-a mai fost încuiată. Îmi amintesc că stătea deschisă, iar eu îmi doream să fie închisă, pentru că de pe coridor venea un curent de aer rece. Nu aveam însă puterea, nici curajul de a coborî din pat să închid uşa temniţei mele.

Medicul, un tânăr grav, cu un aer matern, mi s-a adresat cu blândeţe, dar autoritar:

— Suportaţi acum efectele a cinci-şase luni de subnutriţie şi tracasare. V-aţi epuizat toate rezervele fizice şi psihice. Staţi întins şi odihniţi-vă. Rămâneţi nemişcat ca râurile care iarna îngheaţă în albiile lor. Nu vă agitaţi. Odihniţi-vă.

Dar când adormeam, reveneam mereu în dubă, strângându-mă laolaltă cu ceilalţi, duhnind, tremurând, goi, toţi înghesuiţi, căutând căldura, toţi, mai puţin unul. Unul zăcea singur, lipit de uşă, rece, cu gura plină de sânge închegat. El era Trădătorul. El alesese singurătatea, părăsindu-ne... părăsindu-mă. Mă deştep-

tam copleşit de mânie, o mânie neputincioasă, care se transforma în lacrimi neputincioase.

Eram probabil destul de bolnav, fiindcă îmi amintesc unele efecte ale febrei, iar într-o noapte, sau poate în mai multe, doctorul rămase cu mine. Nu-mi pot aminti nopţile acelea, doar că vorbeam cu el şi-mi auzeam glasul scâncind ascuţit:

— S-ar fi putut opri. A văzut grănicerii. S-a năpustit drept în arme.

O vreme, tânărul medic n-a rostit nimic.

— Doar nu vreţi să spuneţi că s-a sinucis?

— Poate...

— Dureroasă afirmaţie din partea unui prieten. Dar despre Harth rem ir Estraven nu cred aşa ceva.

Când vorbisem, nu mă gândisem la dispreţul cu care privesc gethenienii sinuciderea. Pentru ei nu reprezintă o opţiune, ca în cazul nostru, ci renunţarea la opţiune, un act de trădare în sine. Pentru un karhidean care nu citeşte cărţile sfinte, crima lui Iuda nu este trădarea lui Hristos, ci sinuciderea, disperarea prin care a anulat şansa iertării, a schimbării şi a vieţii.

— Atunci nu-i spui Estraven Trădătorul?

— Nici n-am făcut-o vreodată. Sunt mulţi cei care n-au crezut niciodată acuzaţiile ce i s-au adus, domnule Ai.

Eu nu puteam însă găsi nici o alinare în asta şi am întrebat:

— Atunci de ce l-au împuşcat? De ce e mort?

Nu mi-a răspuns nimic, deoarece nu avea ce să-mi răspundă.

N-am fost supus unui interogatoriu oficial. M-au întrebat cum am evadat din Ferma Pulefen, cum am ajuns în Karhide şi care fuseseră destinaţia şi intenţia mesajului codificat pe care-l transmisesem prin radio. Le-am spus totul. Informaţiile respective au mers direct în Erhenrang, la rege. Se părea că existenţa navei mele era tăinuită, dar vestea evadării dintr-o închisoare orgota, drumul peste gheţar în timpul iernii şi apariţia mea în Sassinoth erau cunoscute şi comentate peste tot. Emisiunile radiofonice n-au menţionat rolul lui Estraven şi nici moartea lui.

Cu toate acestea, se aflaseră. În Karhide, secretele reprezintă în mare măsură o problemă de discreţie, o tăcere acceptată şi înţeleasă - întrebările sunt omise, dar nu şi răspunsurile. Buletinele informative pomeneau doar de Trimis, domnul Ai, însă

toată lumea ştia că Harth rem ir Estraven mă scăpase din mâinile orgota şi mă însoţise peste Gheaţă, până în Karhide, demascând minciuna Comensualilor despre moartea mea subită, cauzată de friguri galbene, în Mishnory, toamna trecută... Estraven apreciase destul de exact efectele întoarcerii mele, greşise doar prin faptul că le subestimase. Datorită străinului de planetă care zăcea bolnav, inert şi indiferent într-o odaie din Sassinoth, în zece zile căzură două guverne.

Desigur, căderea unui guvern orgota înseamnă doar că un grup de Comensuali înlocuieşte alt grup de Comensuali la conducerea Celor Treizeci-şi-Trei. Unele umbre se scurtează şi altele se lungesc, cum se spune în Karhide. În ciuda umilinţei, nu lipsită de precedente, cauzată de demascarea minciunii lor, susţinătorii Sarfului, cei care mă trimiseseră în Pulefen, s-au menţinut la putere până în clipa în care Argaven a făcut publică sosirea iminentă a navei stelare în Karhide. În ziua aceea, partidul lui Obsle, Facţiunea Comerţului Liber, a preluat şefia Celor Treizeci-şi-Trei. Deci, la urma urmei, îi ajutasem cu ceva.

În Karhide, căderea unui guvern înseamnă de obicei dizgraţia şi înlocuirea primului ministru, însoţită de o remaniere a Kyorremyei, deşi asasinatul, abdicarea şi insurecţia reprezintă variante la fel de frecvente. Tibe n-a făcut nici un efort de a se menţine în funcţie. Actuala mea valoare în jocul shifgrethorului internaţional, plus reabilitarea lui Estraven (în mod indirect, datorită mie) îmi conferiseră un prestigiu atât de impresionant încât, după cum am aflat ulterior, Tibe demisionase chiar înainte de a afla guvernul din Erhenrang de mesajul către nava mea. Acţionase în urma denunţului lui Thessicher, aşteptase până ce primise vestea morţii lui Estraven, apoi demisionase. În acelaşi moment, cunoscuse răzbunarea şi înfrângerea.

Când Argaven a fost complet informat, mi-a trimis un mesager, solicitându-mă să mă prezint de îndată în Erhenrang şi mi-a expediat o sumă confortabilă pentru eventualele cheltuieli. Cu aceeaşi mărinimie, Sassinoth îl delegă pe medicul cel tânăr să mă însoţească, întrucât nu-mi revenisem încă pe deplin. Am călătorit în sănii cu motor. Drumul a fost lin şi fără grabă, cu staţionări îndelungate, aşteptând ca maşinile de bătătorit zăpada să cureţe şoseaua, şi cu nopţi petrecute în hanuri. Nu

putuse dura mai mult de două-trei zile, deşi mi s-a părut lung şi nu ţin minte multe amănunte, până când, prin Poarta Nordică a capitalei, am pătruns pe străzile adânci, acoperite cu omăt şi umbre.

Am simţit atunci că inima mi s-a întărit cumva şi mintea mi s-a limpezit. Fusesem sfărâmat, făcut bucăţi, dar acum, deşi călătoria mă obosise, simţeam o putere ce rămăsese întreagă în mine. Probabil, cauza o constituia revederea locurilor cunoscute, căci acesta era în sfârşit un loc cunoscut, un oraş în care trăisem şi muncisem mai mult de un an. Ştiam străzile, turnurile, curţile sumbre, drumurile şi faţadele Palatului. Aici ştiam ce aveam de făcut. Pentru prima oară înţelesesem limpede că, întrucât prietenul meu se stinsese, trebuia să termin eu lucrul pentru care el murise. Trebuia să aşez cheia de boltă.

La porţile Palatului mă aştepta ordinul de prezentare la o casă de oaspeţi din incintă. Era Rotonda, ceea ce indica un grad superior de shifgrethor, nu atât o favoare din partea regelui, cât recunoaşterea unei poziţii. De obicei, acolo erau găzduiţi ambasadorii ţărilor prietene. Era un semn bun. Pentru a ajunge însă la Rotondă, trebuia să trecem pe lângă Colţul Roşu şi am privit prin poarta îngustă, arcuită, spre copacul desfrunzit de lângă iazul acoperit cu gheaţă sură şi spre pavilionul ce rămăsese pustiu.

La uşa viitoarei mele reşedinţe, mă aştepta o persoană în hieb alb şi cămaşă purpurie, cu un lanţ de argint peste umeri: Faxe, Prezicătorul Cetăţuii Otherhord. La vederea chipului său blând şi frumos, primul chip cunoscut pe care-l vedeam după multe zile, o undă de uşurare mi-a învăluit hotărârea îndârjită. Când Faxe mi-a luat mâinile cu acel rar salut karhidish de prietenie, am putut răspunde căldurii sale.

La începutul toamnei, fusese numit în Kyorremy din districtul său, Rer de Sud. Alegerea unor membri ai consiliului din rândul locuitorilor Cetăţuilor Handdara nu reprezintă ceva ieşit din comun. Mai neobişnuit e ca un Urzitor să accepte funcţia, şi cred că Faxe ar fi refuzat-o, dacă n-ar fi fost îngrijorat de guvernarea lui Tibe şi de direcţia în care împingea ţara. De aceea îşi scosese lanţul de aur al Urzitorului şi-l pusese pe cel de argint al consilierului. Nu trecuse mult până să se impună, deoarece

fusese încă din Thern membru al Hes-Kyorremyei, Consiliul Intern, care joacă rolul de contragreutate a primului ministru, şi însuşi regele îl numise în funcţia aceea. Poate că se îndrepta spre poziţia de eminenţă cenuşie de pe care se prăbuşise Estraven cu un an în urmă. În Karhide, carierele politice sunt neaşteptate, bruşte.

În Rotondă - o căsuţă rece şi pompoasă - Faxe şi cu mine am vorbit mult înainte de a mă întâlni cu altcineva, de a face vreo declaraţie sau de a avea vreo apariţie oficială. Privindu-mă cu ochii lui limpezi, m-a întrebat:

— Deci pe pământ va coborî o navă, o navă mai mare decât cea cu care ai sosit pe insula Horden, acum trei ani. Aşa este?

— Da. Mai exact, am trimis un mesaj care ar trebui s-o pregătească să vină.

— Când va ajunge aici?

Atunci mi-am dat seama că nu ştiam nici măcar în ce zi ne aflam şi am început să înţeleg cu adevărat cât de rău mă simţisem în ultima vreme. Am fost nevoit să număr înapoi până la ziua dinaintea morţii lui Estraven. Când am aflat că nava, dacă fusese la depărtarea minimă, era deja pe orbită în jurul planetei, aşteptându-mi ordinele, am avut încă un şoc.

— E absolut necesar să vorbesc cu echipajul. Are nevoie de instrucţiuni. Ce loc a ales regele pentru coborâre? Ar trebui să fie o zonă nelocuită, destul de întinsă. Trebuie s-ajung la un emiţător.

Totul a fost aranjat rapid şi uşor. Interminabilele meandre şi frustrări ale discuţiilor mele anterioare cu guvernul din Erhenrang s-au topit ca sloiurile într-un fluviu năvalnic. Roata se întorcea... A doua zi urma să fiu primit de rege.

Estraven avusese nevoie de şase luni să-mi obţină prima audienţă. Pentru a doua, avusese nevoie de tot restul vieţii.

De data asta eram prea obosit să mă mai tem şi mă preocupau lucruri ce depăşeau conştiinţa de sine. Am parcurs holul lung şi roşu, trecând pe sub stindardele prăfuite, şi m-am oprit înaintea estradei cu cele trei şemineuri mari, în care focurile pocneau şi trosneau. Regele stătea lângă cel din mijloc, ghemuit pe un jilţ cu încrustaţii.

— Ia loc, domnule Ai.

M-am aşezat în faţa căminului şi am văzut chipul lui Argaveh în lumina flăcărilor. Părea bolnav şi bătrân. Semăna cu o femeie care şi-a pierdut pruncul, cu un tată care şi-a pierdut fiul.

— Deci, domnule Ai, nava dumitale va coborî?

— În zona mlaştinilor Athten, aşa cum aţi cerut, Sire. Ar trebui să asolizeze diseară, la ora trei.

— Şi dacă greşeşte? Va arde totul sub ea?

— E ghidată de o radiobaliză. Totul s-a aranjat, nu va greşi.

— *Câţi* sunt înăuntru? Unsprezece, da?

— Da. Nu atât de mulţi ca să vă temeţi, Sire.

Mâinile lui Argaven zvâcniră cu un gest neterminat.

— Nu mă mai tem de dumneata, domnule Ai.

— Mă bucur.

— M-ai servit bine.

— Dar nu sunt servitorul dumneavoastră.

— Ştiu, răspunse el indiferent. Privea focul, mestecându-şi partea dinăuntru a buzei.

— Ansiblul meu se găseşte probabil în mâinile Sarfului din Mishnory. Totuşi, nava care va asoliza are un ansiblu la bord. În felul acesta, voi căpăta, dacă sunteţi de acord, poziţia de Ambasador Plenipotenţiar al Ecumenului şi voi fi împuternicit să discut şi să semnez un tratat de alianţă cu Karhide. Toate acestea pot fi confirmate de Hain şi de diverse Stabilităţi prin ansiblu.

— Foarte bine.

N-am mai adăugat nimic, deoarece nu-mi acorda întreaga atenţie. Cu vârful cizmei, împinse un buştean din foc şi câteva scântei roşietice se înălţară grăbite.

— De ce dracu' ma-nşelat? izbucni cu glasul lui piţigăiat şi strident, şi pentru prima dată mă privi direct.

— Cine? am întrebat, întorcându-i căutătura.

— Estraven.

— A avut grijă să nu vă înşelaţi singur. M-a ascuns atunci când aţi început să favorizaţi o facţiune potrivnică mie. M-a adus înapoi când întoarcerea mea constituia în sine un motiv de a vă convinge să primiţi misiunea ecumenică, acordându-vă şi onoarea cuvenită.

— De ce nu mi-a spus niciodată nimic despre nava asta mai mare?

— Pentru că nu ştia de ea. Până n-am ajuns în Orgoreyn, n-am pomenit nimănui despre existenţa ei.

— Şi v-aţi şi găsit, voi doi, cui să spuneţi toate astea! El a încercat să-i convingă pe orgota să-ţi primească misiunea. A lucrat tot timpul mână-n mână cu Comercianţii Liberi. Vrei să zici că asta n-a fost trădare?

— Nu a fost. Estraven ştia că indiferent care naţiune avea să se alieze prima cu Ecumenul, cealaltă avea s-o urmeze în scurt timp. Aşa va fi. Sith, Perunter şi Arhipelagul vor urma şi ele, până ce veţi descoperi unitatea. Şi-a iubit mult ţara, Sire, dar n-a slujit-o nici pe ea, nu v-a slujit nici pe dumneavoastră. A slujit acelaşi stăpân ca şi mine.

— Ecumenul? tresări Argaven.

—Nu. Omenirea.

Nu ştiam dacă ceea ce spusesem reprezenta adevărul sau numai o faţetă a lui. Tot atât de adevărată era afirmaţia că acţiunile lui Estraven fuseseră dictate exclusiv de loialitatea personală, de sentimentul responsabilităţii şi prieteniei faţă de o singură fiinţă omenească - faţă de mine. Dar nici aceasta n-ar fi reprezentat întregul adevăr.

Regele nu răspunse. Faţa lui zbârcită, posacă, îmblănită revenise iarăşi spre foc.

— De ce ţi-ai chemat nava înainte de a mă anunţa că te-ai întors în Karhide?

— Ca să vă forţez mâna, Sire. Un mesaj adresat dumnea-voastră ar fi ajuns inevitabil la Lordul Tibe, care m-ar fi putut preda la orgota. Sau m-ar fi împuşcat, aşa cum mi-a împuşcat prietenul.

Regele tăcu.

- Propria-mi supravieţuire nu contează atât de mult, dar am, şi am avut şi atunci, o obligaţie faţă de Gethen şi Ecumen, o sarcină de îndeplinit. Am anunţat mai întâi nava, ca să-mi asigur o şansă de realizare a misiunii. Aşa m-a sfătuit Estraven, şi a avut dreptate.

— Mda, n-a greşit. Oricum, vor coborî aici. Noi o să fim primii... Şi toţi sunt ca dumneata, da? Toţi perverşi, mereu în

kemmer? Iar noi ne luptăm pentru onoarea de-a primi această adunătură... Spune-i Lordului Gorchern, şambelanul, cum trebuie primiţi. Să aibă grijă să fie respectată eticheta. O să fie găzduiţi în Palat, unde crezi de cuviinţă. Doresc să-i onorez. Mi-ai adus servicii importante, domnule Ai. I-ai demascat pe Comensuali ca fiind mincinoşi şi apoi proşti.

— Şi în curând aliaţi, Sire.

— Ştiu! replică el cu glas strident. Dar mai întâi, Karhide, mai întâi, Karhide!

Am încuviinţat din cap.

După o tăcere, a continuat:

— Cum a fost drumul peste Gheaţă?

— N-a fost uşor.

— Estraven trebuie să fi fost un bun tovarăş de ham, într-o asemenea expediţie nebună. Era tare ca fierul. Şi niciodată nu-şi ieşea din sărite. Îmi pare rău c-a murit.

N-am găsit nimic să-i răspund.

— O să-ţi primesc... conaţionalii în audienţă mâine după-amiază, la ora două. Mai doreşti să-mi spui ceva?

— Sire, veţi revoca ordinul exilului lui Estraven, pentru a-i reabilita numele?

— Nu încă, domnule Ai. Nu grăbi lucrurile. Altceva?

— Nimic altceva.

— Atunci poţi pleca.

Până şi eu îl trădasem. Spusesem că nava n-o să coboare până ce nu era reabilitat. Nu puteam însă periclita visul pentru care murise el, insistând asupra acelei condiţii. Oricum nu l-ar fi ajutat cu nimic.

Restul zilei a trecut cu pregătirile făcute împreună cu Lordul Gorchern şi alţii pentru primirea şi găzduirea echipajului navei. La ora două, am pornit cu sănii cu motor spre mlaştinile Athten, aflate cam la cincizeci de kilometri în nord-estul lui Erhenrang. Locul de asolizare era la marginea unei regiuni pustii, o turbărie prea păcătoasă ca să fie cultivată sau locuită. Acum, în toiul lui Irrem, era o suprafaţă îngheţată, acoperită de câţiva metri de zăpadă. Radiobaliza funcţionase toată ziua şi se primiseră mesaje de confirmare din partea navei.

Apropiindu-se, echipajul trebuie să fi văzut pe ecrane terminatorul, brăzdând Marele Continent de-a lungul frontierei, din golful Guthen până în golful Charisune, şi piscurile Kargavului strălucind încă în bătaia soarelui ca un şirag de stele. Se însera când, privind în sus, am văzut meteorul prăvălindu-se.

Coborî în vuiet şi măreţie, iar vaporii răbufniră albi în sus când stabilizatoarele se afundară în lacul uriaş de apă şi noroi creat de duze. Jos, sub mlaştină, solul era îngheţat, tare ca granitul, şi nava se opri, rămânând perfect echilibrată, să se răcească deasupra lacului ce îngheţa rapid: un peşte gigantic şi delicat, care stătea pe coada sa, argint întunecat în înserarea Iernii.

Lângă mine, Faxe de Otherhord vorbi pentru prima dată de când începuse splendoarea şi măreţia asolizării:

— Mă bucur că am trăit sa văd aşa ceva, rosti el.

Aşa spusese şi Estraven când privise Gheaţa, moartea, aşa ar fi trebuit să spună şi în seara aceasta. Ca să scap de regretul amar ce mă cuprinsese, am pornit peste zăpadă, spre navă. Fuzelajul se răcise deja, iar când m-am apropiat, ecluza cea mare s-a deschis şi rampa a fost întinsă ca o curbă graţioasă spre gheaţă. Prima a coborât Lang Heo Hew, neschimbată, bineînţeles, exact aşa cum o văzusem ultima oară, acum trei ani din viaţa mea şi numai două săptămâni din a ei. S-a uitat la mine, la Faxe şi la ceilalţi membri ai escortei, care se opriseră la piciorul rampei, apoi a rostit solemn în karhidish:

— Venim ca prieteni!

Pentru ochii ei, toţi eram străini. L-am lăsat pe Faxe să-i răspundă.

El a făcut semn către mine, şi Heo s-a apropiat, întinzându-mi mâna dreaptă după obiceiul neamului meu, privindu-mă în ochi.

— Oh, Genly, a exclamat atunci, nu te-am recunoscut!

După atâta vreme, era ciudat să aud glasul unei femei. La sfatul meu, ieşiră din navă şi ceilalţi. În momentul acesta, dovada unei neîncrederi ar fi umilit escorta karhidish, afectându-le shifgrethorul. Ieşiră şi-i salutară pe karhideni cu deosebită politeţe. Deşi îi cunoşteam atât de bine, toţi îmi păreau străini - atât bărbaţii cât şi femeile. Vocile lor sunau altfel: prea groase sau prea subţiri. Păreau un grup de animale mari, din două

specii diferite: maimuţe uriaşe cu ochi inteligenţi, toate în rut, în kemmer... Îmi luară mâna, mă atinseră, mă îmbrăţişară.

Am reuşit să-mi păstrez controlul şi, pe drumul de înapoiere în Erhenrang, le-am relatat lui Heo Hew şi lui Tulier principalele aspecte ale situaţiei în care nimeriseră. Cu toate acestea, când am ajuns la Palat, a trebuit să mă refugiez de îndată în odaia mea.

Medicul din Sassinoth intră imediat după mine. Glasul lui blând şi chipul său tânăr şi serios - nu al unui bărbat sau al unei femei, ci pur şi simplu un chip uman - constituiau o alinare pentru mine, nişte repere familiare... După ce-mi porunci să mă întind pe pat şi-mi injectă un calmant, îmi spuse:

— V-am zărit tovarăşii... Venirea unor oameni din stele mi se pare ceva minunat. Şi s-o văd chiar cu ochii mei...!

Auzeam din nou încântarea şi curajul, cele mai admirabile trăsături ale sufletului karhidish - şi ale celui omenesc. Deşi nu-i puteam împărtăşi entuziasmul, a-l respinge ar fi fost un act detestabil. Am rostit fără sinceritate, dar cu o siguranţă absolută:

— Şi pentru ei este ceva minunat să vină pe o planetă nouă, în mijlocul unui nou popor.

***

La sfârşitul acelei primăveri, în ultimele zile din Tuwa, când inundaţiile provocate de dezgheţuri se retrăseseră şi drumurile redeveniseră practicabile, mi-am luat concediu şi, părăsind micuţa mea ambasadă din Erhenrang, am pornit către est. De acum, colegii îmi erau răspândiţi pe toată planeta. Deoarece fusesem autorizaţi să folosim vehicule aeriene, Heo Hew şi încă trei plecaseră cu un aparat în Sith şi în Arhipelag, ţări din emisfera sudică pe care eu le neglijasem complet. Alţii se găseau în Orgoreyn, iar doi primiseră, fără entuziasm, reprezentanta Perunter, unde Dezgheţul nu începe înainte de Tuwa şi totul reîngheaţă (se zice) după o săptămână. Tulier şi Kesta se descurcau foarte bine în Erhenrang şi puteau rezolva orice problemă ivită. Nimic nu era urgent. La urma urmei, o navă care ar fi pornit de pe cea mai apropiată planetă ecumenică n-ar fi putut ajunge mai devreme de şaptesprezece ani din timpul Iernii. E o lume mărginaşă, de frontieră, dincolo de care, spre

braţul sudic al lui Orion, nu s-a mai descoperit nici o planetă locuită. Iar de la Gethen până la principalele planete ale Ecumenului, lumile de bază ale rasei noastre, este o cale lungă: cincizeci de ani până la Hain-Davenant şi o viaţă de om până pe Terra. Nu era nici o grabă.

Am traversat Kargavul, de data asta prin trecătorile mai joase, pe un drum ce şerpuia de-a lungul coastei mării sudice. Am vizitat şi primul sat în care poposisem cu trei ani în urmă, adus din insula Horden de către pescari, cei din Vatra aceea, m-au primit şi acum fără cea mai mică urmă de surpriză. Am petrecut o săptămână în marele port Thather, la gura fluviului Ench, apoi la începutul verii am pornit pe jos în Ţinutul Kerm.

Am mers către sud-est, prin regiunea aceea sălbatică şi accidentată, presărată cu steiuri, coline verzi, râuri late şi case singuratice, până ce am ajuns la lacul Piciorul-Gheţii. De pe ţărmul lui pornind către sud, spre dealuri, vedeam o lumină pe care o cunoşteam: reflexia strălucitoare, orbitor de albă a cerului, scânteierea calotei glaciare de după coline. Acolo se afla Gheaţa.

Estre era o aşezare foarte veche. Vatra ei şi clădirile din jur fuseseră construite din piatră sură, cioplită din versantul muntelui pe care se găsea. Era un loc mohorât, prin care şuiera vântul.

Am ciocănit şi poarta s-a deschis.

— Cer ospitalitatea Domeniului, am rostit. Am fost un prieten al lui Therem de Estre.

Cel care îmi deschisese, un tânăr de nouăsprezece-douăzeci de ani, subţirel, cu chip grav, m-a ascultat tăcut şi tot în tăcere m-a poftit înăuntru. M-a purtat în clădirea băii, în vestiarul-garderobă şi în bucătăria imensă, şi când s-a asigurat că străinul era spălat, îmbrăcat şi hrănit, m-a lăsat singur într-un dormitor prin ale cărui ferestre înguste, ca nişte fante în zidurile groase, puteam zări lacul cenuşiu şi pădurea de thore care se întindea între Estre şi Stok. Casa era la fel de mohorâtă ca şi ţinutul. Focul duduia în şemineul adânc, oferind ca întotdeauna mai multă căldură ochilor şi sufletului decât trupului, fiindcă zidurile şi pardoseala din piatră, vântul de afară, şuierând pe versanţii munţilor, şi Gheaţa sorbeau aproape toată dogoarea flăcărilor.

Cu toate acestea, nu simţeam frigul ca în primii mei doi ani pe Iarnă. De acum începusem să mă obişnuiesc cu această lume rece.

Cam după o oră, tânărul (trăsăturile îi erau gingaşe, iar gesturile iuţi ca ale unei fete, deşi nici o fată n-ar fi putut păstra o asemenea tăcere încruntată) veni să-mi spună că Lordul Estre mă putea primi, dacă doream. L-am urmat pe scări în jos, apoi pe coridoare prelungi, prin care se desfăşura un fel de joc de-a v-aţi-ascunselea. Copiii alergau pe lângă noi şi se fugăreau în jurul nostru, cei mici ţipând de încântare, iar adolescenţii alunecând ca nişte umbre de la o uşă la alta, apăsându-şi palmele pe gură să-şi înăbuşe râsul. Un grăsun de cinci-şase ani se poticni de mine şi prinse mâna însoţitorului meu ca să-şi recapete echilibrul.

— Sorve! chiţăi el, privindu-mă cu ochii mari. Sorve, m-ascund în berărie...!

Dispăru aidoma unei pietricele azvârlite din praştie. Tânărul Sorve, la fel de grav, mă conduse mai departe, ducându-mă în Vatra Dinăuntru, la Lordul de Estre.

Esvans Harth rem ir Estraven era un bătrân trecut de şaptezeci de ani, chinuit de o coxartroză. Stătea rigid într-un scaun cu rotile, lângă foc. Chipul lui era lătăreţ, teribil de marcat de curgerea timpului, ca un bolovan dintr-un râu, un chip uluitor de calm.

— Dumneata eşti Trimisul, Genry Ai?

— Eu sunt.

M-a privit şi l-am privit. Therem fusese fiul, copilul trupesc al acestui bătrân Lord. Therem, fiul cel mic, iar Arek, fiul cel mare, fratele al cărui glas îl auzise în mine, vorbindu-i cu mintea. Amândoi erau morţi acum. Nu puteam regăsi nimic din prietenul meu în faţa aceasta bătrână, zbârcită, aspră şi senină care mă studia. Nu vedeam acolo decât certitudinea, confirmarea morţii lui Therem.

Venisem în Estre cu o solie nebunească, sperând să găsesc o mângâiere. Nu exista aşa ceva. De ce oare crezusem că un pelerinaj în locurile copilăriei prietenului meu ar fi schimbat cu ceva lucrurile, ar fi umplut un gol, ar fi alinat vreo remuşcare?

Acum nimic nu putea fi schimbat. Pelerinajul meu în Estre avea însă un alt scop şi pe acesta îl puteam duce la bun sfârşit.

— L-am însoţit pe fiul dumneavoastră în lunile dinaintea morţii sale. Eram cu el când a murit. V-am adus jurnalul pe care l-a ţinut. Şi dacă doriţi să ştiţi ceva despre acele zile...

Pe chipul bătrânului nu licări nici un fel de expresie. Fizionomia lui nu se modifica. Însă cu o mişcare bruscă, tânărul care mă însoţise ieşi din penumbră, în lumina slabă şi pâlpâitoare dintre fereastră şi cămin, şi vorbi aspru:

— În Erhenrang i se spune încă Estraven Trădătorul.

Bătrânul Lord îl privi pe tânăr, apoi pe mine.

— Acesta este Sorve Harth, rosti el, moştenitorul lui Estre, fiul fiilor mei.

Pe Iarnă incestul nu constituia un păcat, ştiam prea bine acest lucru. Fiind totuşi un terrian, dezvăluirea aceea mă înmărmuri, iar surpriza de-a întrezări sclipirea spiritului prietenului meu în acest băietan provincial, aprig şi încruntat, mă amuţi pentru câteva clipe. Când am vorbit, vocea îmi tremura:

— Regele îl va reabilita. Therem n-a fost un trădător. Ce contează cum îi spun cei ce nu ştiu?

Bătrânul încuviinţă din cap, lent şi lin.

— Contează, spuse el.

— Aţi traversat Gheaţa Gobrin împreună cu el? întrebă Sorve.

— Da.

— Mi-ar plăcea să aud istoria aceasta, Lordule Trimis, vorbi bătrânul Esvans.

Dar băietanul, fiul lui Therem, interveni bâlbâindu-se:

— O să ne povestiţi cum a murit...? O să ne povestiţi şi despre celelalte lumi dintre stele... celelalte popoare de oameni, despre vieţile lor?

Calendarul şi orele getheniene

Anul. Perioada de revoluţie a lui Gethen este de 8401 Ore Terriene Standard sau de 0,96 din Anul Terrian Standard.

Perioada de rotaţie este 23,08 Ore Terriene Standard. Anul gethenian are 364 de zile.

În Karhide/Orgoreyn, anii nu sunt numerotaţi consecutiv, pornind de la un an iniţial până în prezent. Anul de bază este cel curent. În fiecare zi de An Nou (Getheny Thern), anul abia încheiat devine „acum un an" şi fiecare dată anterioară creşte cu o unitate. Similar se procedează în privinţa viitorului, anul următor fiind „peste un an" până ce, la rândul său, devine Anul Unu.

Inconvenientele acestui sistem în ceea ce priveşte cronologia sunt atenuate prin diverse procedee, de pildă referiri la evenimente binecunoscute, domnii de regi, dinastii, Lorzi locali etc. Yomeshta numără în cicluri de 144 de ani, de la Naşterea lui Meshe (acum 2202 ani, în anul ecumenic 1492), cu ritualuri la fiecare 12 ani, dar acest calendar e specific numai cultului, şi nu e aplicat în mod oficial nici chiar de guvernul din Orgoreyn, care susţine religia Yomesh. *Lunile.* Perioada de revoluţie a satelitului lui Gethen este de 26 de zile getheniene. Perioada de rotaţie este egală cu cea de revoluţie, astfel încât satelitul rămâne orientat mereu cu aceeaşi emisferă spre planetă.

Anul are 14 luni şi, deoarece calendarul solar şi cel lunar se suprapun atât de perfect încât singurele corecţii necesare se fac o dată la 200 de ani, zilele lunii sunt neschimbate, ca şi datele fazelor satelitului. Numele karhidish ale lunilor sunt:

Iarna:

1. Thern
2. Thanern
3. Nimmer
4. Anner

Primăvara:

5. Irrem

6. Moth
7. Tuwa
Vara:
8. Osme
9. Ockre
10. Kus
11. Hakanna
Toamna:
12. Gor
13. Susmy
14. Grende

Luna de 26 de zile este împărţită în două *jumătăţi* de câte 13 zile.

Zilele. Ziua (23,08 OTS) este împărţită în 10 ore (a se vedea mai jos), fiind invariabile, zilele lunii poartă fiecare un nume, aşa cum se întâmplă la noi cu zilele săptămânii. (Multe dintre aceste nume se referă la faza satelitului, de ex. Getheny „întuneric", Arhad „primul pătrar" etc. Prefixul *od-,* folosit în a doua jumătate a lunii, este negativ, conferind un înţeles opus, astfel încât Odgetheny poate fi tradus ca „ne-întuneric"). Numele karhidish ale zilelor lunii sunt:

1. Getheny 14. Odgetheny
2. Sordny 15.Odsordny
3. Eps 16. Odeps
4. Arhad 17. Odarhad
5. Netherhad 18. Onnetherhad
6. Streth 19. Odstreth
7. Berny 20. Obberny
8. Orny 21.Odorny
9. Harhahad 22. Odharhahad
10. Guyrny 23. Odguyrny
11. Yrny 24. Odyrny
12. Posthe 25. Opposthe
13. Tormenbod 26. Ottormenbod

Orele. La toate popoarele de pe Gethen, ziua se împarte în 10 ore, care corespund aproximativ următoarelor intervale de timp terriene (Notă: Acesta este un simplu ghid asupra momentului

zilei reprezentat de „ora" getheniană, complexităţile unei conversii exacte, ţinând seama de faptul că ziua getheniană are numai 23,08 Ore Terriene Standard nu sunt atât de importante.):

Ora unu de la amiază la 2:30 P.M.
Ora două de la 2:30 la 5:00 P.M.
Ora trei de la 5:001a 7:00 P.M.
Ora patru de la 7:00 la 9:30 P.M.
Ora cinci de la 9:30 la miezul nopţii
Ora şase de la miezul nopţii la 2:30 A.M.
Ora şapte de la 2:30 la 5:00 AM.
Ora opt de la 5:00 la 7:00 A.M.
Ora nouă de la 7:00 la 9:30 A.M.
Ora zece de la 9:30 la amiază